

أَنْظُرْ كَيْفَ نَصَرْتُ الْأَيَّاتِ لَعَلَّكُمْ يَفْقَهُونَ

ہفت اقسام کی ترتیب پر یورپ سے قرآن کریم سے منتخب کردہ علمی حلقہ کے باذوق افراد کے لیے ایک علمی شخصہ
قرآن پاک میں استعمال شدہ تمام ابواب کے بحوالہ مصادر و مکرر دائیں مع ترجمہ

قرآن صفوۃ اللہ

تالیف :

مولانا محمد طارق صاحب مدظلہ العالی
فاضل جامعہ نعیمیہ المدارس مدرس ملتان
مدرس جامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور

پسند فرمودہ :

ولی کامل حضرت اقدس مولانا
مفتی محمد حسین صاحب مدظلہ العالی
لاہور

ناشر :

مکتبہ السعیدتیں
خان پور ضلع ایم ایچ

ہفت اقسام کی ترتیب پر پورے قرآن کریم سے منتخب کردہ
قرآنی ذوق رکھنے والے معزز علماء کرام اور عزیز طلباء و طالبات کے لیے امور صرف
اجراء، محل استشادات اور لغات قرآنی پر مشتمل ایک عظیم انوکھی کتاب

قرآنی صفوۃ المصادر

- ۱۔ مصادر قرآنیہ بحوالہ..... ۲۔ افعال قرآنی و اسمائے قرآنی کے ہزاروں مصادر..... ۳۔ آسان اردو ترجمہ..... ۴۔
ماضی، مضارع بحوالہ..... ۵۔ اسم فاعل امر، نہی بحوالہ..... ۶۔ اور باقی گردانوں کے استعمال شدہ صیغہ جات کی
تفصیلات بحوالہ..... ۷۔ افعال و اسماء کی الگ الگ مکمل مجموعی تعداد..... ۸۔ الگ الگ افعال و اسماء کا خلاصہ.....
۹۔ لغات قرآنیہ، تحقیقات صرفیہ اور استشادات قرآنیہ کا خزانہ..... ۱۰۔ ابواب کی علامات اور اجراء کا طریقہ

رتب

العبد الضعیف

عفا اللہ
عنه و عافاه
محمد طارق

فاضل جامعہ خیر المدارس ملتان

مدرس جامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور

سابق استاذ الحدیث جامعہ اسلامیہ امدادیہ چنیوٹ

ناشر مکتبہ الرحمت خان پور ضلع رحیم یار خان

0300-7335521-0321-7335521

جملہ حقوق بحق مؤلف محفوظ ہیں

نام کتاب..... قرآنی صفوۃ المصادر

مصنف..... عبدالضعیف محمد طارق (رحیم یار خان)

سن اشاعت..... رمضان المبارک 1436ھ بمطابق جون 2015

رابطہ نمبر..... 0300-0321-0333-7335521

نام اشاعت	نام اشاعت
تعداد	تعداد
ملاحظات	ملاحظات
بجانب	بجانب
بجانب	بجانب
بجانب	بجانب
بجانب	بجانب

کتاب ملنے کے پتے

- ☆ اسلامی رعایتی کتب خانہ نزد مخزن العلوم خان پور۔
 - ☆ مکتبہ اسلامیہ مدنی مسجد ماڈل ٹاؤن B خان پور۔
 - ☆ ادارہ اشاعت الخیر ملتان۔
 - ☆ کتب خانہ جمعیہ ملتان۔
 - ☆ مکتبہ کریمیہ ملتان۔
 - ☆ مکتبہ امدادیہ ملتان۔
 - ☆ مکتبہ حقانیہ ملتان۔
 - ☆ مکتبہ ختم نبوت ماڈل ٹاؤن B بہاولپور۔
 - ☆ مکتبہ الاظہر بانو بازار رحیم یار خان۔
 - ☆ دارالعلوم صادق آباد نزد گرین ٹاؤن ہستی مورن۔
 - ☆ الھادی پبلشرز، غزنی سٹریٹ اردو بازار لاہور۔
 - ☆ مکتبہ نعمانیہ نزد دارالعلوم کبیر والا خانیوال۔
 - ☆ مکتبہ الاحمد نزد دارالعلوم کبیر والا خانیوال۔
 - ☆ مکتبہ العارنی فیصل آباد۔
 - ☆ مکتبہ اسلامیہ، مکتبہ القرآن امین پور بازار فیصل آباد۔
 - ☆ جامعہ اسلامیہ امدادیہ چنیوٹ۔
 - ☆ مکتبہ رشیدیہ سرکی روڈ کوئٹہ۔
 - ☆ جامعہ اشرفیہ لاہور۔
 - ☆ جامعہ دارالعلوم کراچی۔
- نیز انشاء اللہ پاکستان کے بڑے بڑے کتب خانوں پر بھی دستیاب ہوگی۔

قرآنی صفوۃ المصادر کی خصوصیات ایک نظر میں

- 1- کیا آپ ہفت اقسام کی ترتیب پر تمام ابواب کے مختلف مادوں سے قرآنی مصادر جاننا چاہتے ہیں؟
 - 2- کیا آپ تمام افعال قرآنی اور اسماء قرآنی کے مصادر ہفت اقسام کی ترتیب پر سیکھنا چاہتے ہیں؟
 - 3- کیا آپ مصادر کا آسان اردو ترجمہ سیکھنا چاہتے ہیں؟
 - 4- کیا آپ ابواب صرف اور قواعد صرف کا اجراء قرآن کریم سے کرنا چاہتے ہیں؟
 - 5- کیا میرے معزز علماء کرام اور عزیز طلباء و طالبات چاہتے ہیں کہ ہمیں ہر صیغے کے بارے میں قرآن کریم سے معلوم ہو کہ یہ کس باب کا ہے؟
 - 6- کیا آپ ہر باب کی ماضی اور مضارع قرآن کریم سے بحوالہ جاننا چاہتے ہیں؟ (بشرط استعمال)۔
 - 7- کیا آپ ہر باب کا قرآنی اسم فاعل بحوالہ سیکھنا چاہتے ہیں؟
 - 8- کیا آپ ہر باب کا قرآنی امر اور قرآنی نہی بحوالہ معلوم کرنا چاہتے ہیں؟
 - 9- کیا آپ ہر باب کے ہر مصدر سے مستعمل افعال اور اسماء کی کل مجموعی تعداد الگ الگ جاننا چاہتے ہیں؟
 - 10- کیا آپ ہر باب کے ہر مصدر سے مستعمل کل افعال و اسماء کی تعداد کا خلاصہ جاننا چاہتے ہیں؟
 - 11- اور پھر کیا آپ خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات بحوالہ دیکھنا چاہتے ہیں؟
 - 12- کیا آپ چاہتے ہیں کہ ہمیں صرف کہ اجراء کے دوران قرآن کریم کے تقریباً 2769 الفاظ کے معانی یاد ہو جائیں؟
 - 13- کیا آپ چاہتے ہیں کہ ہمیں صرف کہ اجراء کے دوران 729936 عربی الفاظ کے معانی یاد ہو جائیں؟
 - 14- کیا زائد الطالین، قراۃ الراشدہ، فقہ العرب، مقامات، محقرات، سبغہ معلقہ، دیوان حماسہ، متنہی، تفسیر اور دورہ تفسیر پڑھنے والے میرے عزیز طلباء و طالبات لغوی و صرفی تحقیق کے ساتھ ساتھ محل استشادات قرآن کریم میں دیکھنا چاہتے ہیں؟
 - 15- میرے عزیز طلباء و طالبات کیا آپ چاہتے ہیں کہ ہمیں صرف اور ادب پڑھنے کے ثواب کے ساتھ ساتھ قرآنی الفاظ اور معانی سیکھنے کا بھی ثواب ملے؟
 - 16- کیا آپ قرآن کریم کے صیغے حل کرنے کے لیے اجراء کا طریقہ جاننا چاہتے ہیں؟
- اگر ان سب سوالوں کا یا کسی بھی سوال کا جواب ہاں میں ہے تو آج ہی سے میرے تمام معزز علماء کرام اور عزیز طلباء و طالبات قرآنی صفوۃ المصادر سے استفادہ کرنا شروع کر دیں اور عبد ضعیف کے لیے خصوصی دعائیں فرمائیں۔ اللہ تعالیٰ آپ حضرات کا حامی و ناصر ہو۔ آمین یا رب العالمین۔

فہرست

صفحہ نمبر	عنوانات	صفحہ نمبر	عنوانات	صفحہ نمبر	عنوانات
175	باب رباعی مجرد (مثال داوی)	96	باب اَفْعَالٌ	5	انتساب
176	ابواب ثلاثی مجرد (مثال یائی)	115	باب تَفْعِيلٌ	6	تقریظات
177	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مثال یائی)	130	باب تَفْعُلٌ	12	عرض مؤلف اور اظہار تشکر
178	ابواب ثلاثی مجرد (اجوف واوی)	136	باب مُفَاعَلَةٌ	13	کتاب ہذا کا تعارف
184	ابواب ثلاثی مزید فیہ (اجوف واوی)	142	باب تَفَاعُلٌ	14	اجراء کا طریقہ
194	ابواب ثلاثی مجرد (اجوف یائی)		ابواب رباعی (صحیح) کے مصادر	17	مصدر کی تعریف اور اقسام
198	ابواب ثلاثی مزید فیہ (اجوف یائی)	145	باب فَعْلَلَةٌ	18	ثلاثی مجرد کے ابواب پہچاننے کا طریقہ
202	باب رباعی مجرد (اجوف یائی)	146	باب اَلْعِلَالٌ		ابواب ثلاثی مجرد (صحیح) کے مصادر
203	ابواب ثلاثی مجرد ناقص واوی)	146	باب اِغْفَالٌ	19	باب نَصَرَ يَنْصُرُ
208	ابواب ثلاثی مزید فیہ (ناقص واوی)	147	باب تَفَعُّلٌ	36	باب ضَرَبَ يَضْرِبُ
214	ابواب ثلاثی مجرد (ناقص یائی)		ابواب مَحَاتَات	49	باب سَمِعَ يَسْمَعُ
219	ابواب ثلاثی مزید فیہ (ناقص یائی)	148	ملحق بدرباعی مجرد کے مصادر	61	باب فَتَحَ يَفْتَحُ
228	ابواب ثلاثی مجرد (الفیف مفروق)	149	ملحق بدرباعی مزید فیہ کے مصادر	72	باب كَرُمَ يَكْرُمُ
229	ابواب ثلاثی مزید (الفیف مفروق)		ابواب مَمُوز	75	باب حَسِبَ يَحْسِبُ
232	ابواب ثلاثی مجرد (الفیف مقرون)	151	ابواب ثلاثی مجرد (مہموز الفاء)		ابواب ثلاثی مزید (صحیح) کے مصادر
233	ابواب ثلاثی مزید فیہ (الفیف مقرون)	154	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مہموز الفاء)	76	باب اِنْفَعَالٌ
	ابواب مَحَاتَات	157	ابواب ثلاثی مجرد (مہموز العین)	84	باب اِسْتِفْعَالٌ
235	ابواب ثلاثی مجرد (مضاعف ثلاثی)	159	ابواب ثلاثی مزید (مہموز العین)	89	باب اِنْفَعَالٌ
244	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مضاعف ثلاثی)	159	ابواب ثلاثی مجرد (مہموز اللام)	91	باب اِغْفَالٌ
253	ابواب رباعی مجرد (مضاعف رباعی)	162	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مہموز اللام)	91	باب اِغْفَالٌ
	ابواب مرکبات (تجزی)	164	باب رباعی مزید فیہ (مہموز اللام)	92	باب اِغْفَالٌ
254	ابواب ثلاثی مجرد (مرکبات)		ابواب مَحَاتَات	93	باب اِفْعْوَالٌ
257	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مرکبات)	165	ابواب ثلاثی مجرد (مثال داوی)	93	باب اِفَاعُلٌ
263	مؤلف کی دیگر کتب	170	ابواب ثلاثی مزید فیہ (مثال داوی)	94	باب اِفْعُلٌ

انتساب

رحمت للعالمین، فخر موجودات سرورد و عالم نبی رحیم امام الانبیاء
 خاتم النبیین، سیدہ آمنہ سلام اللہ علیہما کے نور نظر اور نخت جگر
 حضرت محمد مصطفیٰ حضور اقدس صلی اللہ علیہ و علیٰ آلہ
 واصحابہ وسلم تسلیماً نشیراً، کثیراً، پر نازل ہونے والی سراپا ہدایت
 اور رحمت والی آخری لاریب عظیم الشان کتاب

قرآن مقدس

کے نام کرتا ہوں

جو سراپا ہدایت اور امن والی عظیم کتاب ہے، اور اس کے پڑھنے پڑھانے
 والے اور اس کے مراکز ہی حقیقت میں امن کا سرچشمہ ہیں۔
 یہ سب کچھ میرے رحمان و رحیم اللہ تعالیٰ کی مہربانی اور قرآن اور صاحب
 قرآن کے صدقے اور طفیل ہی سے ہے۔

تقریظ

ولی کامل قطب وقت، مرجع الحقائق، مجمع الفعائل، اخلاق حسنه و اخلاق عظیمہ کا نمونہ،

مجمع سنت امام الصرف و انجوسیدی و مرشدی

مفتی محمد حسن صاحب

الشیخ

دامت برکاتہم العالیہ

شیخ الحدیث جامعہ مدنیہ جدید لاہور

باسمہ تعالیٰ

الدرمہال قرآنے خیر نصیب فرمائے ہمارے بند

مخلص ارباب ہونے مولانا محمد طارق صاحب زید محمد صاحب

صفحہ ہائے بڑی محبت سے قرآنی صفوۃ المصادر

کے نام سے بڑی عمدہ کتاب مرتب فرمائی جس سے

قرآن پاک کے صفوۃ کی مصادر معلوم کرنے میں آسانی

پہنچائی گئی اللہ پاک کی بارگاہ میں التماس ہے کہ وہ مولف زید محمد

کو اس نیک کاوش کو اپنی بارگاہ میں قبول فرمائے آمین

مصباح حجاز

محمد حسن بنوعن

تقریظ

شیخ الحدیث والتفسیر، مفتی المدینۃ المنورہ

الشیخ ڈاکٹر حضرت مولانا مفتی عبدالرحمن کوثر مدنی

مدرس مسجد نبوی شریف، بن الشیخ حضرت مولانا محمد عاشق الہی بلند شہری ثم مدنی

بِسْمِ اللّٰهِ وَهُدًى، وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَىٰ مَنْ لَّا نَبِيَّ بَعْدَهُ
وَعَلَىٰ آلِهِ وَصَحْبِهِ وَمَنْ أُوْفِيَ بَعْدَهُ عَمَلِهِ

ابا بعد، بندہ نے کتاب «قرآنی صفوۃ المصادر»،

مؤلف جناب مولانا محمد طارق صاحب زید عبدہم کا ملاحظہ

کیا الحمد للہ مولانا موصوف نے اس کتاب میں طلبہ علوم

اسلامیہ و عربیہ کیلئے قرآنی مصادر کا ذخیرہ جمع کیا ہے

جو ایک عظیم الشان دینی خدمت ہے، اس کتاب

کو پڑھ کر قرآن پاک کو سمجھنا خوب آسان

ہو جائے گا، اور قرآن پاک کے معانی کو سمجھنا یہ

قرآن حکیم کا ایک بڑا حق ہے، اللہ تعالیٰ سنانہ موصوف

کی رہنمائی کاوش کو قبول فرمائے اور امت کیلئے نافع

بنائے، اور مزید ایسی عظیم خدمات سرانجام دینے کی

توفیق عطا فرمائے، آمین کتبہ عبدالرحمن کوثر مدنی عفا عنہ

ماہر علوم عقلیہ و نقلیہ مجتہد فی التدریس سر ایا علم و اخلاص، استاذ العلماء، استاذ محترم

حضرت اقدس مولانا شمشاد احمد صاحب

استاذ الحدیث و ناظم تعلیمات جامعہ خیر المدارس ملتان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

تحمیداً و تصلی و تسلیماً علی رسولہ الکریم

اباجد برادر محترم مولانا و طارق صاحب زید محمد فاضل جامعہ خیر المدارس ملتان
و مدرس جامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور کی تالیف قرآنی صفوۃ المصادر کے
چند مقامات دیکھنے کا اتفاق ہوا ماشاء اللہ فاضل موصوف نے بظری محنت
سے ساتھ پورے قرآن کریم سے بیفت اس کی ترتیب پر مصادر کو جمع کر کے
ان سے مأخوذ جملہ صفیوں کو جو الہ ذکر کر دیا ہے اس سے کہ اس کتاب کی
سود سے قرآنی صفیہ جات حل کرنا اور علم ادب پڑھنے اور پڑھانے والوں
کیلئے محل استشہاد معلوم کرنا آسان ہو گا اور قرآن کریم کے مطالعہ کا
ذوق رکھنے والے احباب کیلئے یہ کتاب سفید بلکہ سفید ہوگی
دعا ہے کہ اللہ تعالیٰ اس کتاب کو قبولیت سے نوازے اور مؤلف
کیلئے ذریعہ نجات بنا کے آمین

حاصل تعلیم جامعہ خیر المدارس ملتان

۱۲ - ۸ - ۶ - ۳

تقریظ

شیخ الحدیث والتفسیر، فقیہ وقت، پیر طریقت، رہبر شریعت

مفتی حبیب الرحمن درخواستی حسب حضرت مولانا

مہتمم جامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور

بسم اللہ الرحمن الرحیم

الحمد لله الذي نزل الفرقان على عبده ليكون للعلمين نذيرا، والصلوة والسلام على من كان داعيا الى الله باذنه و سراجا منيرا، و على اله و صحبه الذين قرروا احكام الاسلام تقريرا، اما بعد!

قرآن مجید پیکر ہدایت مجسمہ رحمت ہے ظاہری و باطنی، روحانی و جسمانی جملہ امراض کیلئے شفاء ہے۔ قرآن حکیم سے انسان کو انسانیت نصیب ہوئی۔ قرآن مجید پوری انسانیت کیلئے مکمل ضابطہ حیات ہے۔ ہر مسلمان کو اس کا جاننا ضروری ہے اور چونکہ قرآن مجید لغت عربی میں ہے اس لئے عربی کے قواعد و ضوابط اور گرامر کا جاننا صرف و نحو میں دسترس رکھنا پھر ضروری ہے۔ ہمارے محترم قابل قدر عالم دین جامعہ عبداللہ بن مسعود کے نامور استاد علوم نبویہ حضرت مولانا محمد طارق صاحب مدظلہ نے شائقین قرآن پر احسان عظیم فرمایا کہ مکمل قرآن مجید میں مذکور تمام مصادر کو جمع کر کے ان سے ماخوذ جملہ، صیغ، مستعملہ فی القرآن اور ان کا ترجمہ ایک خاص ترتیب کے ساتھ گلدستہ کی شکل میں اپنی کتاب قرآنی صفوة المصادر تالیف فرمادی ہے۔ یہ علوم قرآنیہ میں ایک بہت بڑی خدمت ہے۔ علماء، طلباء کے لئے عظیم سرمایہ ہے۔ اللہ تعالیٰ تمام مسلمانوں کو اس سے خوب نفع اٹھانے کی توفیق عطاء فرمائے اور مولانا موصوف کو اس کا پورا اجر عطاء فرمائیں۔ مزید علوم قرآنیہ کی خدمت کرنے کی توفیق عطاء فرمائے۔ آمین یا رب العالمین۔

حبیب الرحمن درخواستی

خادم علوم نبویہ، بجامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور ضلع رحیم یار خان

۱۴۳۶ھ شعبان المعظم۔

خانوادہ علم و عمل کے چشم و چراغ، نمونہ اسلاف، ہر دل عزیز

حضرت مولانا سید مفتی عبدالعظیم ترمذی مدظلہ العالی

مہتمم: معہد الترمذی۔ لاہور

بسم اللہ الرحمن الرحیم

یہ ایک مسلمہ حقیقت ہے کہ کسی بھی علم کے قواعد کو محض رٹ لینا کافی نہیں ہوتا بلکہ ان قواعد کے انطباق اور اجراء کے بغیر اس علم کی حقیقی فہم انسان کو نصیب نہیں ہوتی۔ اسی طرح یہ بات بھی روز روشن کی طرح عیاں ہے کہ انطباق اور اجراء کے لئے وہ مسئلہ بہت زیادہ ارسخ فی الذہن ہوتی ہیں جو ہمارے روزمرہ مشاہدہ سے تعلق رکھتی ہوں۔ اسی اصول کے پیش نظر دنیا بھر کے تقریباً تمام نظام ہائے تعلیم میں کسی بھی زبان کی گرامر بعد میں پڑھائی جاتی ہے، آغازاً ان چھوٹی چھوٹی چیزوں سے کرایا جاتا ہے جن سے ہمارا روز کا واسطہ ہوتا ہے جبکہ ہمارے مدارس عربیہ میں عربی زبان کی تعلیم کا آغاز ہی گرامر سے ہوتا ہے۔ یہی وجہ ہے کہ ہمارے طلباء بعض اوقات گرامر میں اچھی مہارت حاصل کر لینے کے باوجود عربی زبان میں تقریر و تقریر پر قادر نہیں ہوتے کیونکہ جو مثالیں وہ کتابوں میں پڑھتے ہیں انکا خارج میں وجود نہیں ہوتا اور جو چیزیں خارج میں موجود ہوتی ہیں ان کا کتابوں میں اتنا پتہ نہیں ملتا۔ اور پھر صرف و نحو کی تدریس میں بھی ہمارا حال اہتر ہی ہے کیونکہ اجراء کے نام پر ہم طلباء کو وہ صیغ اور کلمات بتاتے ہیں جو قرآن و حدیث میں بعض اوقات ایک آدھ جگہ ہی مذکور ہوتے ہیں اور بعض اوقات ایک جگہ بھی مستعمل نہیں ہوتے اور قرآن پاک اور ذخیرہ احادیث میں جو الفاظ مذکور ہوتے ہیں چونکہ ان کی طرف زمانہ صرف میں کوئی توجہ نہیں دی جاتی لہذا وہ الفاظ بدستور اجنبی اور نا آشنا ہی رہتے ہیں اور پھر اس کا جو نتیجہ نکلتا ہے، ہم سب اس سے بہ خوبی واقف ہیں۔ اس کے برعکس اگر اساتذہ اپنے طلباء کو صرف و نحو کے اجراء کے لئے قرآنی مسئلہ بیان کریں تو کوئی وجہ نہیں کہ طلباء کے ذہن میں وہ راسخ نہ ہوں کیونکہ الحمد للہ ہمارے مدارس میں اکثر طلباء حافظ قرآن ہوتے ہیں جب وہ ان مثالوں کو جیتی جاگتی شکل میں روزانہ اپنی آنکھوں کے سامنے دیکھیں گے تو ان کے ذہن میں قواعد بھی متحضر ہونگے اور صرف و نحو کی افادیت بھی کما حقہ ان پر واضح ہو سکے گی۔

یہ ایک بڑا المیہ تھا جس کے تدارک کے لئے ہمارے برادر محترم مولانا محمد طارق صاحب نے قلم اٹھایا اور قرآن پاک میں مذکور مصادر کو ہفت اقسام کی ترتیب پر جمع کر دیا اور طلباء کی سہولت کے لئے ان میں ثلاثی و رباعی اور مجرد و مزید فیہ کی ترتیب قائم کر دی۔ میں سمجھتا ہوں کہ یہ کتاب مدارس عربیہ کی بہت بڑی ضرورت تھی جو انہوں نے پوری کی اللہ تبارک و تعالیٰ قبول فرمائیں، ذخیرہ آخرت بنائیں۔ آمین

آخر میں میں ارباب مدارس سے ضرور عرض کروں گا کہ وہ اس کتاب کو درسی کتاب بنا کر اپنے نصاب میں شامل فرمائیں۔ اور اپنے طلباء کو اس کتاب سے استفادہ کا موقع فراہم کریں۔ ان شاء اللہ امید واثق ہے کہ یہ کتاب طلباء میں موجودگی کو دور کرنے کے لئے نسخہ کبیر ثابت ہوگی۔

شاہاں چرچب گربوز اند گوارا

وصلی اللہ تبارک و تعالیٰ علیہ و علی آلہ وبارک وسلم تسلیماً کثیراً کثیراً

سید عبدالعظیم ترمذی

معہد الترمذی۔ لاہور

۲۰ شعبان المعظم ۱۴۳۶ھ

استاذ العلماء، شیخ المعقول والمعتول امام النحو حضرت مولانا محمد لقمان صاحب

استاذ الحدیث دارالعلوم کبیر والا ضلع خانیوال

بسم اللہ الرحمن الرحیم

نحمدہ و نصلی علی رسولہ الکریم اما بعد۔ تمام علوم خصوصاً علم القرآن اور علم الحدیث کا اہل علم کے لیے سچا موقوف ہے۔ علم الصرف واللمغث پر۔ چنانچہ مقولہ مشہور ہے الصرف ام العلوم۔ فاضل مصنف نے قرآنی صفوة المصادر نامی کتاب لکھ کر طلباء و طالبات پر احسان عظیم کیا۔ جس کی مدد سے ایک تو مشکل مصادر کے معانی معلوم ہونگے اور قرآن کا سمجھنا آسان ہوگا اسی طرح بہت بڑی دقت جو طلباء و طالبات عام طور پر اٹھاتے ہیں کہ مصدر معلوم ہو جانے کے باوجود ابواب متعین نہیں کر سکتے خصوصاً مجرد کے ابواب کہ یہ نصراً سے ہے یا سمعاً سے۔ مولانا محمد طارق صاحب مدظلہ العالی نے اس کتاب میں اس پریشانی کو حل کر دیا کہ قرآن سے ماضی و مضارع کو بھی متعین کر دیا جس سے آسانی سے مصادر قرآنیہ کے ابواب بھی معلوم ہو جائیں گے اور علم ادب پڑھنے والوں کے لیے مولانا موصوف نے محل استشارات معلوم کرنا بالکل آسان کر دیا ہے نیز اس کتاب کے مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے ہزاروں قرآنی الفاظ اور لاکھوں عربی الفاظ کے لغوی معانی بھی یاد ہو جائیں گے اور اس کے علاوہ مزید عمدہ عمدہ خوبیوں سے مزین ہے۔

خلاصہ یہ کہ یہ کتاب ایک منفرد اور تحقیق انداز میں علم صرف واللمغث اور علم القرآن کی گرانقدر خدمت ہے۔ دعا ہے کہ اللہ تعالیٰ مصنف دام مجدہ کو مزید ترقی سے نوازے اور اس کتاب کو قبولیت سے نوازے اور اس کا فیض عام و تام فرمائے اور طلباء طالبات اور علماء کو اس سے استفادہ کی توفیق نصیب فرمادے۔

جامع المعقول والمعتول حضرت اقدس مولانا امیر محمد تونسوی صاحب دامت برکاتہم العالیہ

شیخ الحدیث جامعہ مخزن العلوم عید گاہ خان پور

حامد و مصلیٰ اما بعد۔ قرآن مجید کی ہمہ قسم حفاظت کی ذمہ داری خالق کائنات نے اپنے ذمہ لی ہے (انسان نحن نزلنا الذکر و انا له لحافظون)

تو اللہ تعالیٰ نے حسب وعدہ الفاظ و حرکات کی حفاظت معصوم بچوں اور نابینا اور بینا حفاظ سے اور معانی و مطالب کی حفاظت علماء مفسرین سے تریب و اعراب کی حفاظت علماء نحوات سے صیغہ جات اور تعلیلات کی حفاظت صرانی علماء سے کرائی ہے۔ انشاء اللہ اس طرح روز قیامت تک اللہ کا کلام مقدس ہمہ قسم تغیر و تبدل سے محفوظ رہے گا۔ اس کے مٹانے والے مٹ گئے اور مٹ جائیں گے۔ قرآن والے باقی ہیں اور انشاء اللہ باقی رہیں گے۔

حفاظت قرآن کے ایک شعبہ کیلئے عزیز القدر مولانا محمد طارق زید علمہ و عمرہ نے ایک انوکھے عنوان (قرآنی صفوة المصادر) پر علمی زور آزمائی اور خامہ فرسائی کی ہے۔ دعا ہے کہ اللہ تعالیٰ مولانا موصوف کی اس کاوش اور محنت کو مقبول و منظور فرماتے ہوئے علماء اور طلباء کو اس سے استفادہ کی توفیق ارزانی بخشنے اور مولانا المولف کیلئے اخروی نجات کا سبب بنائے۔ آمین ثم آمین، یارب العالمین۔

عرض مؤلف اور اظہار تشکر

الحمد لله رب العالمين ، والصلوة والسلام على سيد الانبياء والمرسلين اما بعد

عربی مقولہ مشہور ہے صرف ام العلوم وانحو ابوحا کہ علم صرف تمام علوم کی ماں ہے اور نحو تمام علوم کا باپ اور حقیقت بھی یہی ہے کہ صرف کے بغیر تمام علوم ادھورے ہیں کیونکہ علم صرف ہی کی وجہ سے انسان صیغوی اور لفظی غلطی سے محفوظ رہتا ہے اور یہ بات ہر شخص پر ظاہر ہے کہ صحیح تلفظ اور صیغے کے بغیر انسان معنی مفہوم بالکل نہیں سمجھ سکتا۔ حدیث مبارک کے اندر رحمۃ اللعلمین، نبی رحیم حضرت محمد مصطفیٰ ﷺ نے اپنی پیاری مبارک زبان سے ماں کے تین درجے بتائے ہیں اور باپ کا چوتھا درجہ ارشاد فرمایا ہے۔ تو معلوم ہوا کہ علم حاصل کرنے والے پر لازم ہے کہ وہ صرف پر تین گناہ زیادہ محنت کرے اور علم صرف کی قیمتی خدمت ہو سکے کرے۔ اس سے علوم کے اندر نگہار پیدا ہوگا۔

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ یہ بات بھی بخوبی جانتے ہیں کہ جس طرح ماں باپ کے بغیر اولاد دنیا میں نہیں آسکتی اسی طرح صرف اور نحو کے بغیر علم صحیح حاصل نہیں ہو سکتا۔ آج کے دور میں طلباء صرف تو پڑھ لیتے ہیں لیکن اجراء نہیں کرتے یا اجراء کرتے ہیں تو قرآنی صیغہ جات کے علاوہ فرضی صیغہ جات کا کرتے ہیں جس سے کوئی خاص فائدہ نہیں ہوتا۔ تو عبدضعیف نے قرآن کریم کی خدمت کی غرض سے اور طلباء و طالبات میں قرآنی اور صرفی ذوق کو اجاگر کرنے کے لیے اپنے پیارے رحمان و رحیم اللہ تعالیٰ کی رحمت کا سہارا لے کر رحمۃ اللعلمین نبی رحیم حضرت محمد مصطفیٰ ﷺ کے صدقے اور طفیل سے اور اپنے اساتذہ کرام اور والدین کی دعاؤں سے قرآنی صفوة المصادر پر کام کرنا شروع کیا جو آپ حضرات کے سامنے ہے۔ اور اس کام میں عبدضعیف کا ساتھ جن ساتھیوں نے دیا ہے مثلاً عزیزم محمد طاہر، محمد عبدالرحمن، محمد کامران، محمد مؤمن، محمد امتیاز، محمد اطہر، محمد اسعد اور خاص طور پر عزیز مولوی محمد صدیقی اور مولوی محمد نعیم معاویہ اور مولوی محمد شہیر کا شکر یہ ادا کرنا ضروری سمجھتا ہوں جنہوں نے انتہائی محنت اور خلوص کے ساتھ اس کام میں شرکت کی اور بالخصوص اپنے اکابر اساتذہ اور علماء کرام کا شکر یہ ادا کرنا ضروری سمجھتا ہوں جنہوں نے اپنی قیمتی آراء اور دعاؤں کے ساتھ عمدہ عمدہ تقریظات تحریر فرمائی اور اس کے علاوہ جملہ محسنین اور معاونین کا تہنیدل سے شکر گزار ہوں جنہوں نے کسی بھی لحاظ سے میری حوصلہ افزائی فرمائی۔ آخر میں عبدضعیف رحمٰن و رحیم اللہ تعالیٰ کی رحمت سے بہت زیادہ پرامید ہو کر دعا کرتا ہے کہ وہ اپنی بارگاہ عالی میں اس ادنیٰ سی کوشش کو اپنی عظیم لاریب کتاب قرآن کریم کے توسل سے قبول فرمائے اور رحمت اللعلمین نبی رحیم، حضور اقدس صلی اللہ تعالیٰ علیہ وسلم کے صدقے اور طفیل سے اکابرین ملت اور زعمائے ملت، اساتذہ، علماء، طلباء و طالبات کے حلقوں میں اسے شرف قبولیت سے نوازے اور عبدضعیف کے لیے اور عبدضعیف کے والدین اور اساتذہ کرام کے لیے نجات کا ذریعہ بنائے اور اس کے قارئین اور جملہ محسنین کو اللہ تعالیٰ اپنی بے شمار رحمتوں اور برکتوں سے نوازے اور ہر قسم کے دینی اور دنیاوی غموں اور پریشانیوں سے نجات عطا فرمائے۔ آمین۔ بجاہ النبی الکریم و صلی اللہ علیٰ حبیبہ خیر خلقہ محمد والہ و اصحابہ اجمعین۔

محتاج دعا

عبدضعیف محمد طارق عثمی عنہ

فاضل جامعہ خیر المدارس ملتان

مدرس جامعہ عبداللہ بن مسعود خان پور

سابق استاذ الحدیث جامعہ اسلامیہ امدادیہ چنیوٹ

کتاب ہذا کا تعارف

میرے عزیز طلباء و طالبات اس کتاب میں جو محنت اور کام کیا گیا ہے اس کا تعارف کچھ یوں ہے کہ جن جن ابواب کے مصادر قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں ان تمام ابواب کے مصادر کو مفت اقسام کی ترتیب پر احاطہ کی کوشش کے ساتھ جمع کیا گیا ہے اور اگر مصادر مستعمل نہیں تو تمام افعال قرآنی اور اسماء قرآنی کے مصادر بھی دیئے گئے ہیں۔

اس کے علاوہ ہر باب کے ہر مصدر سے اگر ماضی، مضارع، اسم فاعل، امر اور نہی کی گردان کا اگر واحد کا صیغہ قرآن کریم میں مستعمل ہے تو اسے (سورۃ اور آیات نمبر کے ساتھ) بحوالہ لکھا گیا ہے اور اگر واحد کا صیغہ مستعمل نہیں تو ان مذکورہ گردانوں کا کوئی بھی صیغہ قرآن کریم میں استعمال ہوا ہے تو اسے بحوالہ لکھ دیا گیا ہے خواہ وہ مشنیہ کا ہو یا جمع کا اور اگر ان مذکورہ گردانوں کا کوئی بھی صیغہ قرآن کریم میں مستعمل نہیں تو وہاں واحد کا صیغہ لکھ کر x (کانے) کا نشان لگا دیا گیا ہے جس کا مطلب یہ ہے کہ یہ لفظ اور صیغہ قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوا۔ اس کے بعد ہر مصدر سے تیار ہونے والے افعال و اسماء کی الگ الگ مجموعی تعداد اور پھر افعال و اسماء کا الگ الگ خلاصہ بھی لکھ دیا گیا ہے اور پھر خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات بھی لکھی گئی ہیں تاکہ میرے عزیز طلباء و طالبات جو مصدر یاد کریں تو پورے قرآن کریم سے اس کے استعمال شدہ صیغے بھی ان کو مح ترجمہ آتے ہوں اور اس میں اس بات کی کوشش کی گئی ہے کہ مکرر صیغے کا ذکر نہ ہو۔ مثلاً قرآن کریم میں (أَخْصَجَ، أَخْرَجَكَ، أَخْرَجَكُمْ، أَخْرَجْنِي، أَخْرَجَهُ، أَخْرَجَهُمْ) یہ سب الفاظ ایک ہی صیغہ بنتے ہیں جو مختلف حضار کے ساتھ استعمال ہوئے ہیں تو خلاصہ تعداد میں ان کو ایک شمار کیا گیا ہے اور کل مجموعی تعداد میں ان مذکورہ صیغوں کو 6 شمار کیا گیا ہے لیکن کہیں کہیں کسی خاص وجہ سے مکرر صیغے بھی درج ہو گئے ہیں مثلاً مَن يَكْتَسِبْ اور مَن كَسِبَهُ دونوں لفظ بظاہر ایک ہی صیغہ ہیں یعنی واحد مذکر غائب فعل مضارع معروف لیکن ایک کے شروع میں عامل (مَنْ) جازم ہے جو دوسرے میں نہیں ہے۔ اس لیے صیغے میں تموز اس فرق ہے تو اس کو اور اس جیسے دوسرے الفاظ کو مکرر ذکر کر دیا گیا ہے۔

دوسری بات یہ ہے کہ بعض مقامات میں قرآن کریم کے اندر کسی عامل کی وجہ سے جزم ہے یا نون اعرابی گرا ہوا ہے لیکن چونکہ قرآنی صفوۃ المصادر میں وہ لفظ بغیر عامل کے لکھا گیا ہے تو اس لیے وہاں نون اعرابی وغیرہ کا اضافہ کر دیا گیا ہے۔ اسی طرح بعض مصادر بھی قرآن کریم میں الف، لام کے بغیر ہیں لیکن قرآنی صفوۃ المصادر میں ان کو الف، لام کے ساتھ لکھا گیا ہے تو اس لیے ان کو بعینہ قرآن کا لفظ نہ سمجھا جائے۔ عبدضعیف نے حوالہ تحریر کر دیا ہے تو اصل لفظ وہاں دیکھ لیا جائے۔ اسی طرح قرآن کریم میں بعض مقامات ایسے بھی ہیں کہ ایک مادہ سے مصدر ایک خاص وزن پر استعمال ہوتا ہے اور وہ وزن قرآن کریم میں موجود ہے۔ لیکن وہ قرآن کریم میں مصدری معنی میں استعمال نہیں ہوا تو اُسے بھی مصدر میں شمار کرتے ہوئے لکھا گیا ہے کیونکہ اس مادہ سے مصدر اسی وزن پر استعمال ہوتا ہے اگرچہ وہ قرآن کریم میں مصدر کے معنی میں نہیں۔

بہر حال قرآن مجید کے ان تمام الفاظ اور صیغوں کا احاطہ کرنے کی پوری کوشش کی گئی ہے۔ کل مجموعی تعداد اور خلاصہ تعداد کے ساتھ جن کا علم صرف سے تعلق ہے یعنی اسماء متمکنہ اور افعال کا بہت باریک بینی اور احتیاط سے احاطہ کیا گیا ہے اور یہ کوشش کی گئی ہے کہ کوئی اسم متمکن یا فعل اس سے رہ نہ جائے لیکن انسان سے غلطی کا سرزد ہونا اس کی فطرت میں داخل ہے اور عبدضعیف کا بھی ظن غالب یہی ہے کہ اس مجموعہ میں غلطیاں ضرور ہوں گی لہذا اساتذہ کرام اور طلبہ عظام سے گزارش ہے کہ ضرور مطلع فرمائیں تاکہ اگلے ایڈیشن میں اس کی تصحیح کی جاسکے۔

اجراء کا طریقہ

استاذ:- الرحمة مصدر سے فعل ماضی معروف کی گردان کریں۔

شاگرد:- رَحِمَ، رَحِمًا، رَحِمُوا، رَحِمْتُ، رَحِمْنَا، رَحِمْنَ، رَحِمْتُ، رَحِمْنَا، رَحِمْتُمْ، رَحِمْتِ، رَحِمْتُمَا، رَحِمْتُنَّ، رَحِمْتُ، رَحِمْنَا۔

استاذ:- اس مصدر سے کتنے صیغے (افعال و اسماء) قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں؟

شاگرد:- میرے استاذ محترم، اس کے لیے تو مجھے پورے قرآن کریم کے اوراق مبارکہ دیکھ کر صیغے تلاش کرنے پڑیں گے جس کے لیے کافی دن چاہیے ہونگے۔

استاذ:- میرے عزیز، الحمد للہ، ثم الحمد للہ آپ کی یہ مشکل قرآنی صفوة المصادر نے حل کر دی ہے۔ اور اب آپ کا کئی دنوں کا کام صرف پانچ منٹ میں ہو سکتا ہے۔

شاگرد:- استاذ جی آپ کی بہت بہت مہربانی کہ آپ نے ہمارے لئے قرآن کریم حل کرنا اور سمجھنا آسان کر دیا ہے، چنانچہ اب میں بتاتا ہوں الرحمة مصدر سے قرآن کریم میں کل 18 الفاظ اور صیغے استعمال ہوئے ہیں جن میں 9 افعال اور 9 اسماء ہیں۔

استاذ:- میرے عزیز اس مصدر کے سارے قرآنی صیغے حل کریں۔

شاگرد:- استاذ جی ہم سب آپ کو اس مصدر کے قرآنی صیغے حل کر کے دکھاتے ہیں۔

وقفہ برائے حل قرآنی صیغہ جات

لفظ/سوزون	وزن	سہ	شش	مادہ	ہفت	صیغہ	گردان	باب	معنی	نظیر
رَحِمَ	فَعَلَ	اقسام	اقسام	صحیح	واحد مذکر غائب	فعل ماضی معروف	س	رحم کیا اس ایک مرد نے	سَمِعَ	
رَحِمْتُ	فَعَلْتُ					واحد مذکر حاضر		رحم کیا تو ایک مرد نے	سَمِعْتُ	
رَحِمْنَا	فَعَلْنَا					تثنیہ و جمع مذکر مؤنث متکلم		رحم کیا ہم دو مردوں نے یا دو عورتوں نے یا سب مردوں نے یا سب عورتوں نے	سَمِعْنَا	
لَمْ تَرَحَمْ	لَمْ تَفْعَلْ					واحد مذکر حاضر فعل مستقبل		نہ رحم کیا تو ایک مرد نے	لَمْ تَسْمَعْ	
يُرَحِّمُ	يَفْعَلُ					واحد مذکر غائب فعل مضارع		رحم کرتا ہے یا کرے گا وہ ایک آدمی	يَسْمَعُ	
أَنْ يُرَحِّمَ	يَفْعَلْ							رحم کرے گا وہ ایک آدمی	يَسْمَعُ	
لَمْ يَرَحِّمْ	لَمْ يَفْعَلْ					واحد مذکر غائب فعل مستقبل		نہیں رحم کیا اس ایک مرد نے	لَمْ يَسْمَعْ	
ارْحَمِ	افْعَلْ					واحد مذکر حاضر فعل امر حاضر		رحم کرو ایک مرد	اسْمَعُ	
تُرَحِّمُونَ	تَفْعَلُونَ					جمع مذکر حاضر مجهول		رحم کیے جاتے ہو یا کیے جاؤ گے تم سب مرد	تُسْمَعُونَ	
رَحْمَةً	فَعْلَةٌ	اسم				مصدر		رحم کرنا	سَمِعْنَا	
رَاحِمِينَ	فَاعِلِينَ					جمع مذکر سالم		رحم کرنے والے سب مرد	سَامِعِينَ	
رَحْمَانَ	فَعْلَانِ					واحد مذکر		بہت مہربان	سَمِعَانِ	

لفظ/موزون	وزن	سہ	شش	مادہ	ہفت	صیغہ	گردان	باب	معنی	نظیر
رَحِيمٌ	فَعِيلٌ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	واحد مذکر	اسم مبالغہ	س	بہت رحم کرنے والا	سَمِيعٌ
رُحَمَاءُ	فُعَلَاءُ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	جمع مذکر کسر	اسم مبالغہ	//	بہت رحم کرنے والے سب مرد	سَمْعَاءُ
أَرْحَمُ	أَفْعَلُ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	واحد مذکر	اسم تفصیل	//	زیادہ رحم کرنے والا ایک مرد	أَسْمَعُ
مَرْحَمَةٌ	مَفْعَلَةٌ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	مصدر		//	رحم کرنا	مَسْمَعَةٌ
رُحَمَاءُ	فُعَلَاءُ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	مصدر		//	مہربانی کرنا	سَمْعَاءُ
أَرْحَامٌ	أَفْعَالٌ	اسم	ثلاثی مجرد	رحم	صحیح	جمع مذکر کسر	اسم فاعل	//	رحم کرنے والے سب مرد	أَسْمَاعٌ

نوٹ: ابتدائی طلباء و طالبات کی سہولت اور آسانی کیلئے صیغوں کا معنی علم الصرف اور ارشاد الصرف کی طرز پر لکھا ہے، سمجھ دار طلباء و طالبات قرآنی سیاق و سباق اور اسلوب کے مطابق معنی کر لیں۔

استاذ: میرے عزیز، الرحمۃ مصدر سے مستعملہ الفاظ کی کل مجموعی تعداد بتائیں۔

شاگرد: استاذ جی اسکی کل مجموعی تعداد 339 ہے۔

استاذ: وہ آیات تفصیلاً بتا سکتے ہیں جس میں 339 مرتبہ رحمت سے مشتق الفاظ آئے ہیں۔

شاگرد: استاذ جی۔ جی ہاں، الحمد للہ ہمارے پاس آپ کی کتاب آیات رحمت موجود ہے جس کو الحمد للہ ہم روزانہ پڑھتے ہیں۔ ان

313 آیات میں 339 مرتبہ رحمت سے مشتق الفاظ استعمال ہوئے ہیں۔

استاذ: میرے عزیز: آپ تو ابتدائی کتابیں پڑھتے ہیں آپ نے ان اٹھارہ قرآنی الفاظ کا معنی بھی بتایا اور لکھا ہے یہ آپ کو کیسے یاد ہوا؟

شاگرد: استاذ جی قرآنی صفوۃ المصادر میں ہر مصدر کا معنی لکھا ہے اس کی مدد اور برکت سے ہم کو صیغوں کے مطابق معنی یاد ہو گیا ہے۔

استاذ: میرے عزیز، الحمد للہ آپ کو صرف اٹھارہ قرآنی الفاظ کا معنی یاد نہیں ہوا بلکہ 339 قرآنی الفاظ کا معنی یاد ہو گیا ہے۔ آپ اس عظیم نعمت

پر اللہ تعالیٰ کا جتنا بھی شکر ادا کریں کم ہے۔

نوٹ: میرے محترم و مکرم اساتذہ کرام، اسی طریقے سے یا اپنے بہترین تجرباتی طریقے کے مطابق طلباء و طالبات کو اجراء کریں تو ان شاء

اللہ قرآنی صیغہ بھی حل ہونگے اور انشاء اللہ طلباء و طالبات کو ہزاروں قرآنی الفاظ اور لاکھوں غیر قرآنی الفاظ کے معانی بھی یاد ہو جائیں گے اور

انشاء اللہ صرف نحو کے خوب فوائد طلباء و طالبات کے سامنے ظاہر ہونگے جس سے طلباء و طالبات میں محنت کرنے کا جذبہ اور شوق پیدا ہوگا۔

صدر کی تعریف اور اقسام

فائدہ نمبر ۱:- صدر کی تین قسمیں ہیں۔ (۱)۔ صدر اصلی۔ (۲)۔ اسم صدر۔ (۳)۔ حاصل مصدر۔

فائدہ نمبر ۲:- صدر اصلی اور اسم صدر میں اکثر متقدمین حضرات کے نزدیک تو کوئی فرق نہیں جبکہ متاخرین حضرات فرق کرتے ہیں۔

صدر وہ ہے جس میں دو باتیں پائی جائیں۔ (۱)۔ وہ صرف وصف یعنی مصدری پر دلالت کرے۔ (۲)۔ اس سے افعال

مشتق ہوں جیسے ضَرْبٌ وغیرہ۔

تنبیہ:- جب مطلق مصدر بولا جائے تو یہی قسم مراد ہوتی ہے اور اسی قسم کے بارے میں کہا جاتا ہے کہ یہ سماجی ہے۔

اسم مصدر:- وہ ہے جو ایسے نہ ہو یعنی نہ تو وہ مصدری معنی پر دلالت کرے اور نہ اس سے افعال مشتق ہوں جیسے عَذَابًا بمعنی (سزا، دکھ)

تَعَذُّبٌ سے اسم مصدر ہے اور عَطَاءٌ بمعنی (عطیہ) اسم مصدر ہے۔

اسم مصدر کی علامت:- عام طور پر اس کے حروف فعل کے حروف سے کم ہوتے ہیں جیسے عطاء کے شروع میں ہمزہ نہیں ہے جبکہ اَعْطَى میں

ہے۔

فائدہ نمبر ۲:- عربی میں جس طرح مصدر معروف اور مصدر مجہول میں کوئی فرق نہیں ہوتا اسی طرح مصدر اور حاصل مصدر میں بھی کوئی فرق نہیں

ہوتا دونوں کیلئے ایک ہی صیغہ استعمال ہوتا ہے لہذا فرق معنی سے ہوگا مثلاً ضَرْبًا کا معنی اگر مارنا ہو تو مصدر معروف ہوگا اور اگر معنی مارا جانا ہو

تو مصدر مجہول ہوگا۔ اسی طرح مصدر مثلاً اِنْهَيْدَاءٌ کا معنی اگر راہ پانا ہو تو یہ مصدر ہوگا اور اگر معنی راہ یابی ہو تو یہ حاصل مصدر ہوگا۔

فائدہ نمبر ۳:- کبھی کبھی حاصل مصدر کو اسم بھی کہہ دیا جاتا ہے اور حاصل مصدر کی جمع بھی آجاتی ہے جیسے تعلیم بمعنی پڑھائی کی جمع تعلیمات۔

فائدہ نمبر ۴:- عربی میں حاصل مصدر کی اصطلاح نہیں بلکہ یہ فارسی کی اصطلاح ہے البتہ عربی میں اس کی حقیقت موجود ہے لہذا عربی کا جو مصدر

بطور اسم استعمال ہوگا تو کبھی اس کو اسم کہا جاتا ہے اور کبھی حاصل مصدر۔

فائدہ نمبر ۵:- صدر کی ان تین قسموں کے علاوہ مزید چار قسمیں اور بھی استعمال ہوتی ہیں۔ (۱) مصدر مَرَّةً (۲) مصدر نَوْعاً (۳) مصدر مِثْمِی

(۴) مصدر صناعی۔

(۱) مصدر مَرَّةً: وہ مصدر ہے جو فعل (کام) کی گنتی اور عدد کو بیان کرے جیسے ضَرْبَةٌ (ایک دفعہ مارنا)

مصدر مَرَّةً کا وزن:- ثلاثی مجرد سے فَعْلَةٌ کے وزن پر بنایا جاتا ہے جیسے سَجُودَةٌ سے سَجْدَةٌ (ایک سجدہ) اور زُكُوعٌ سے رُكْعَةٌ

(ایک رکعت) وغیرہ۔

اور غیر ثلاثی مجرد سے صدر کے آخر میں تائے مدورہ (گول تاء) بڑھانے سے بنتا ہے جیسے تَسْلِيمَةٌ (ایک سلام)

اور اگر ثلاثی مجرد یا غیر ثلاثی مجرد کے آخر میں پہلے سے تاء موجود ہو تو پھر مصدر کے بعد ایک ایسا لفظ لایا جاتا ہے جو عدد پر دلالت کرے جیسے

ذُغْوَةٌ وَاحِدَةٌ (ایک دفعہ بلانا) اِقَامَةٌ وَاحِدَةٌ (ایک دفعہ کھڑا ہونا)۔

(۲) مصدر نَوْعاً وھیت: وہ مصدر ہے جو فعل کی ھیت اور نوعیت بیان کرے جیسے جِلْسَةٌ (ایک قسم کا بیٹھنا)

مصدر نَوْعاً وھیت کا وزن: یہ ثلاثی مجرد سے فَعْلَةٌ کے وزن پر آتا ہے جیسے عِشَّةٌ (ایک قسم کی طرز زندگی) اور غیر ثلاثی مجرد سے مصدر نَوْعاً

کیلئے کوئی خاص وزن مقرر نہیں عموماً مصدر مَرَّةً کی طرح استعمال ہوتا ہے جیسے اِنْطَلَقْتُ اِنْطِلَاقَةَ الْاَسَدِ (میں چلا شیر کے چلنے کی طرح)۔

(۳)۔ مصدر میثی: یہ وہ مصدر ہے جو مصدر کی طرح صرف معنی حدوث پر دلالت کرتا ہے اور اس کے شروع میں میم زائدہ ہوتی ہے۔

مصدر میثی کا وزن: مثال اور اجوف یائی سے مَفْعُول کے وزن پر آتا ہے جیسے مَوْعِدٌ (وعدہ کرنا) مَعِيَّتٌ (رات بسر کرنا) اور اس کے علاوہ ثلاثی مجرد کی تمام حالتوں میں مَفْعُول کے وزن پر آتا ہے جیسے مَصْرُوعٌ (پچھاڑ دینا، گرانا، دوسرے بنانا، دوکواڑ لگانا) وغیرہ۔

تنبیہ: بعض دَفْعہ مَفْعُول اور مَفْعُول کے آخر میں ة بھی آجاتی ہے جیسے مَعْرِفَةٌ، مَوْعِظَةٌ، مَرَحْمَةٌ، مَحَبَّةٌ وغیرہ۔

فائدہ:۔ غیر ثلاثی مجرد سے مصدر میثی ان کے مفعول کے وزن پر آتا ہے جیسے مُدْخَلٌ (داخل ہونا) وغیرہ۔

۴۔ مصدر صناعی:۔ یہ وہ مصدر ہے جو کسی لفظ کے آخر میں یائے مشددا اور اسکے بعد تاء بڑھانے سے بنا ہے جیسے اِنْسَانٌ سے اِنْسَانِيَّةٌ، نوح سے نَوْعِيَّةٌ وغیرہ۔

ثلاثی مجرد کے ابواب پہچاننے کا طریقہ

فائدہ:۔ باب کا لغوی معنی ہے دروازہ اور اصطلاح میں فعل ماضی اور فعل مضارع کے واحد مذکر غائب کے مجموعے کو باب کہتے ہیں۔

جیسے نَصَرَ يَنْصُرُ باب ہے اور غیر ثلاثی مجرد میں مصدر کے وزن کو باب کہتے ہیں۔ جیسے باب اَفْعَالٌ، تَفَعُّلٌ وغیرہ۔ پھر اگر آپ کسی صیغے کے بارے میں معلوم کرنا چاہتے ہیں کہ یہ ثلاثی مجرد کے چھ بابوں میں سے کس باب سے ہے تو اس کے لیے سب سے پہلے قرآن کریم میں دیکھو کہ

اس کی ماضی اور مضارع کس باب سے استعمال ہوئی ہے۔ اور اگر مضارع قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوا تو مضارع سے بننے والی دوسری

گردانوں کے صیغوں سے بھی ابواب ثلاثی مجرد کی پہچان میں مدد لی جاسکتی ہے۔ مثلاً لَغِيٌّ جَدُّ لِمِ، امر نہی، اسم ظرف وغیرہ۔ (چونکہ قرآن کریم

میں تلاش کرنا اور دیکھنا کافی محنت طلب اور مشکل کام ہے اس لیے اب آپ حضرات قرآنی صفوۃ المصادر میں دیکھ سکتے ہیں کہ یہ لفظ قرآن کریم

میں ثلاثی مجرد کے کس باب سے استعمال ہوا ہے۔) لہذا قرآنی کریم میں جس باب سے ماضی اور مضارع استعمال ہوئے ہیں تو وہ صیغہ اسی باب

سے ہوگا جیسے دَخَلَ دَخَلَ صیغہ ہے۔ اس کی ماضی بھی قرآن پاک میں استعمال ہوئی ہے جیسے دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَّا الْمِحْرَابَ اور اس کا مضارع

بھی قرآن پاک میں استعمال ہوا ہے جیسے يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا تو قرآن کریم میں اس صیغے کی ماضی اور مضارع کا استعمال بتلا رہا

ہے کہ یہ نَصَرَ يَنْصُرُ کا باب ہے۔

فائدہ نمبر ۲:۔ قرآن کریم میں بعض صیغے ایک سے زیادہ بابوں میں استعمال ہوئے ہیں جیسے كَسِرَ يَكْسِرُ اور كَسِرَ يَكْسِرُ تو جس

باب کا قرینہ ہوگا اسی باب سے بنالیں گے۔

فائدہ نمبر ۳:۔ اگر قرآن کریم سے اس صیغے کا باب معلوم نہ ہو تو اس صیغے کا مادہ (حروف اصلی) نکال کر لغت کی کتاب مصباح

اللغات یا النجد وغیرہ میں دیکھیں۔

اب اگر اس مادہ کے ساتھ ”ن“ لکھا ہوا ہے تو وہ نَصَرَ يَنْصُرُ کے باب سے ہوگا اور اگر ”ض“ لکھا ہوا ہے تو نَصَرَ يَنْصُرُ

کے باب سے ہوگا اور اگر ”ف“ لکھا ہوا ہے تو فَتَحَ يَفْتَحُ کے باب سے ہوگا اور اگر ”س“ لکھا ہوا ہے تو سَمِعَ يَسْمَعُ کے باب سے ہوگا

اور اگر ”ک“ لکھا ہوا ہے تو كَوَّمَ يَكْوُمُ کے باب سے ہوگا اور اگر ”ج“ لکھا ہوا ہے تو حَسِبَ يَحْسِبُ کے باب سے ہوگا۔

فائدہ نمبر ۴:۔ بعض مادہ کے ساتھ ض، ن، ف وغیرہ لکھے ہوئے ہونگے تو اسکا مطلب یہ ہوگا کہ اس مادہ سے ثلاثی مجرد کے کئی باب آتے ہیں

جیسے نَعِمَ اس مادہ کے ساتھ مصباح اللغات وغیرہ میں، ف، ن، ہ، ک، یہ چاروں حروف لکھے ہوئے ہیں تو یہ اس کی طرف اشارہ ہے کہ اس

مادے سے ثلاثی مجرد کے چاروں ابواب آسکتے ہیں پھر جس باب کا قرینہ ہوگا اسی باب سے بنالیں گے۔

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ابواب ثلاثی مجرد (صحیح)

باب اول نَصَرَ يَنْصُرُ (صحیح)

علامت: ماضی معروف میں عین کلمہ مفتوح اور مضارع معروف میں عین کلمہ مضوم ہوتا ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
1	الْبُرُوْزُ X	آنے سمانے ہونا نکلنا	بَرَزَ عمران: ۱۵۴	يَبْرُزُ X	بَارِزُوْنَ المومن: ۱۶	اَبْرُزْ X	لَا تَبْرُزْ X	2+5 7	2+2 4
2	الْبَسِطُ الاسراء: ۲۹	وسعت کرنا پھیلاتا	بَسَطَ الشوری: ۲۷	يَبْسُطُ بقرہ: ۲۸	بَاسِطٌ المائدہ: ۲۸	اَبْسُطْ X	لَا تَبْسُطْ الاسراء: ۲۹	9+15 24	6+5 11
3	الْبُلُوْغُ X	پہنچنا بالغ ہونا	بَلَغَ الانعام: ۱۹	يَبْلُغُ بقرہ: ۱۹۶	بَالِغٌ المائدہ: ۹۵	اَبْلُغْ X	لَا تَبْلُغْ X	24+35 59	7+15 22
4	الْبَسْرُ X	ترش رو ہونا گجڑا ہونا	بَسَرَ المدثر: ۲۲	يَبْسُرُ X	بَاسِرَةٌ القیامہ: ۲۳	اَبْسُرْ X	لَا تَبْسُرْ X	1+1 2	1+1 2
5	الْبَطْلَانُ X	بیکار ہونا باطل ہونا	بَطَلَ الاعراف: ۱۱۸	يَبْطُلُ X	بَاطِلٌ البقرہ: ۳۲	اَبْطُلْ X	لَا تَبْطُلْ X	25+1 26	1+1 2
6	التَّرْكُ X	چھوڑنا X	تَرَكَ بقرہ: ۱۸۰	يَتْرُكُ اعراف: ۱۷۲	تَارِكٌ هود: ۱۲	اَتْرُكْ دخان: ۲۳	لَا تَتْرُكْ X	3+40 43	3+14 17
7	الْقُبُوْثُ النحل: ۹۳	ظہر نا ثابت قدم ہونا	قَبِثَ X	يَقْبِثُ X	قَابِثٌ ابراہیم: ۲۳	اَقْبِثُوا انفال: ۳۵	لَا تَقْبِثُ X	3+1 4	3+1 4
8	الْجَنْبُ النساء: ۳۶	دور کرنا، پہلو پر چل دینا، پھانا	جَنَبَ X	يَجْنُبُ X	جَانِبٌ اسراء: ۶۸	اَجْنُبْ ابراہیم: ۳۵	لَا تَجْنُبْ X	20+1 21	4+1 5

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) البقرہ: ۲۵۰۔ الکہف: ۳۷۔ (2) المائدہ: ۱۱، ۲۸، ۶۳۔ البقرہ: ۲۳۷۔ الانعام: ۹۳۔ النور: ۱۹۔
- (3) البقرہ: ۲۳، النساء: ۶، الانعام: ۱۲۸۔ الاسراء: ۲۳، ۳۷۔ الکہف: ۶۰، ۶۱، ۸۲، ۸۶، ۸۷، ۸۸۔ الحج: ۵۔ النور: ۵۸۔ الاحزاب: ۱۰۔ آل عمران: ۲۰۔ النساء: ۶۳۔ الانعام: ۱۳۹۔ الاعراف: ۱۳۵، النحل: ۷۔ النجم: ۳۰۔ (4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (6) النساء: ۱۲، ۱۴، ۱۹۔ التوبہ: ۱۶۔ هود: ۸۷۔ یوسف: ۱۷، ۱۸۔ اشعراء: ۱۳۶۔ احکابوت: ۲۔ الدخان: ۲۳۔ انحرش: ۵۔ القیامہ: ۳۶۔ هود: ۵۳۔ الصافات: ۳۶۔
- (7) النساء: ۷۔ (8) النساء: ۳۶، ۱۰۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
9	الْحَبْرُ	مزین کرنا	حَبَّرَ	يَحْبُرُ	حَابِرٌ	أَحْبِرْ	لَا تَحْبِرْ	4+2	1+2
	x	x	x	x	x	x	x	6	3
10	الْحَرْتُ	کھیتی کرنا	حَرَّتْ	تَحْرُثُونَ	حَارِتٌ	أَحْرُثْ	لَا تَحْرُثْ	10+1	1+1
	بقرة: ۷۱	بونا	x	واقعہ: ۶۳	x	x	x	11	2
11	الْحَزْنُ	رنجیدہ اور غمگین ہونا	حَزَنَ	يَحْزُنُ	حَازِنٌ	أَحْزُنْ	لَا تَحْزُنْ	1+9	1+3
	یوسف: ۸۳	x	x	یوسف: ۱۳	x	x	x	10	4
12	الْحَسْدُ	حسد کرنا	حَسَدَ	يَحْسُدُونَ	حَاسِدٌ	أَحْسُدْ	لَا تَحْسُدْ	2+3	2+3
	البقرہ: ۱۰۹	x	x	النساء: ۵۳	الفلق: ۵	x	x	5	5
13	الْحَشْرُ	جمع کرنا	حَشَرَ	يَحْشُرُ	حَاشِرِينَ	أَحْشُرُوا	لَا تَحْشُرْ	6+39	3+13
	ق: ۲۳	گھیرنا	الانعام: ۲۳	النساء: ۱۷۲	اعراف: ۱۱۱	صافات: ۲۲	x	45	16
14	الْحَصَادُ	دانتی سے	حَصَدْتُمْ	يَحْصُدُ	حَاصِدٌ	أَحْصُدْ	لَا تَحْصُدْ	5+1	2+1
	انعام: ۱۴۱	کانٹا کھیتی کانٹا	یوسف: ۴۷	x	x	x	x	6	3
15	الْحَضْرُ	روکنا، رکنا، بقید کرنا، بچی ڈالنا	حَضَرَ	يَحْضُرُ	حَاضِرٌ	أَحْضُرُوا	لَا تَحْضُرْ	2+1	2+1
	x	x	x	x	التوبہ: ۵	x	x	3	3
16	الْحَضُورُ	حاضر ہونا	حَضَرَ	يَحْضُرُ	حَاضِرٌ	أَحْضُرْ	لَا تَحْضُرْ	4+7	3+3
	x	موجود ہونا	البقرہ: ۱۳۳	x	کہف: ۴۹	x	x	11	6
17	الْحُكْمُ	فیصلہ کرنا	حَكَمَ	يَحْكُمُ	حَاكِمٌ	أَحْكُمْ	لَا تَحْكُمْ	134+31	7+11
	عمران: ۷۹	x	مومن: ۲۸	بقرہ: ۱۱۳	x	مائدہ: ۴۲	x	165	18
18	الْحَدْلُ	بے درد چھوڑنا	حَدَلَ	يَحْدِلُ	حَادِلٌ	أَحْدِلْ	لَا تَحْدِلْ	2+1	2+1
	x	تہمت چھوڑ دینا	x	عمران: ۱۶۰	x	x	x	3	3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (9) الروم: ۱۵۔ الزخرف: ۷۰۔ لاماائدہ: ۴۳۔ (10) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (11) آل عمران: ۱۷۶۔ یوسف: ۱۳۔ النجاد: ۱۰۔
(12) الفتح: ۱۵۔ (13) البقرہ: ۲۰۳، الانعام: ۵۱، الانفال: ۳۶، مریم: ۶۸، ۸۵۔ ط: ۱۲۵۔ النمل: ۷۷، آل عمران: ۱۹، التورہ: ۵۔ ص: ۱۹۔
(14) یونس: ۲۳۔ (15) آل عمران: ۳۹۔ الاسراء: ۸۔ (16) المؤمنون: ۹۸۔ الاحقاف: ۲۹۔ البقرہ: ۱۹۶، ۲۸۲۔
(17) آل عمران: ۵۵۔ النساء: ۵۸، ۵۸، ۱۰۵، المائدہ: ۴۲، ۴۲۔ الانعام: ۳۶۔ یونس: ۳۵۔ بقرہ: ۱۲۹، ۱۲۹۔ النساء: ۳۵۔ الاعراف: ۸۷۔ صود: ۴۵۔
(18) الاسراء: ۲۲۔ الفرقان: ۲۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								انفعال+اسماء	انفعال+اسماء
19	الْخُرُوجُ التوبہ: ۳۶	کلنا x	خَرَجَ مریم: ۱۱	يَخْرُجُ بقرہ: ۷۳	خَارِجٌ انعام: ۱۲۲	اُخْرِجْ اعراف: ۱۳	لَا تَخْرُجْ x	11+48 59	6+17 23
20	الْخَرُصُ x	جھوٹ بولنا انکل دوڑانا	خَرَصَ x	يَخْرُصُونَ انعام: ۱۱۶	خَارِصٌ x	اُخْرِصْ x	لَا تَخْرُصْ x	1+4 5	1+2 3
21	الْخُلُودُ ق: ۳۳	ہمیشہ رہنا x	خَلَدَ x	يَخْلُدُ فرقان: ۶۹	خَالِدٌ محمد: ۱۵	اُخْلُدْ x	لَا تَخْلُدْ x	73+2 75	6+2 8
22	الْخُلُوصُ x	اکیلی بیٹھنا خالص اور صاف ہونا	خَلَصَ x	يَخْلُصُ x	خَالِصٌ الزمر: ۳	اُخْلِصْ x	لَا تَخْلُصْ x	7+1 8	2+1 3
23	الْخِلْفَةُ فرقان: ۶۲	ایک دوسرے کے پیچھے آنا جانشین ہونا	خَلَفَ اعراف: ۱۶۹	يَخْلَفُونَ الزخرف: ۶۰	خَالِفٌ x	اُخْلَفْ اعراف: ۱۳۲	لَا تَخْلَفْ x	34+5 39	7+4 11
24	الْخَلْقُ بقرہ: ۱۶۳	پیدا کرنا بنانا	خَلَقَ بقرہ: ۲۹	يَخْلُقُ عمران: ۲۷	خَالِقٌ انعام: ۱۰۲	اُخْلُقْ x	لَا تَخْلُقْ x	64+148 212	8+17 25
25	الدُّخُولُ x	داخل ہونا x	دَخَلَ عمران: ۳۷	يَدْخُلُ مائدہ: ۲۳	دَاخِلٌ x	اُدْخُلْ یٰسین: ۲۶	لَا تَدْخُلُوا النور: ۲۸	24+67 91	2+21 23
26	الدِّرَاسَةُ انعام: ۱۵۶	غور سے پڑھنا	دَرَسُوا اعراف: ۱۶۹	يَدْرُسُونَ سبا: ۲۳	دَارِسٌ x	اُدْرُسْ x	لَا تَدْرُسْ x	3+5 8	9+19 26

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (19): البقرہ: ۲۲، ۱۳۹، ۲۳۳، النساء: ۶۱، المائدہ: ۲۲، التوبہ: ۳۲، ۸۳، الکہف: ۵، النور: ۵۳، الروم: ۲۵، البقرہ: ۷۳، الحجر: ۱۱۱، الممتحنہ: ۱، الطلاق: ۱۰، البقرہ: ۱۶۷، الکہف: ۹۳، المؤمنون: ۷۲، الطلاق: ۶، (20): الانعام: ۱۳۸، الذاریات: ۱۰۔
(21): الشعراء: ۱۲۹، البقرہ: ۱۶۲، یونس: ۵۲، الحجر: ۱۷، (22): یوسف: ۸۰، البقرہ: ۹۳۔
(23): الاعراف: ۱۵۰، البقرہ: ۳۰، الانعام: ۱۶۵، الاعراف: ۱۶۹، ۶۹، التوبہ: ۸۳، ۸۷۔
(24): آل عمران: ۳۹، ۱۹۱، مریم: ۹، الاعراف: ۱۸۱، ۱۹۱، الرعد: ۱۶، المائدہ: ۱۱۰، العنکبوت: ۱۷، المرسلات: ۲۰، الحج: ۷۳، النحل: ۲۰، النساء: ۲۸، الفاشیہ: ۱۷، الطور: ۳۵، الفرقان: ۸، لقمان: ۲۸، الطور: ۳۵، المؤمنون: ۱۳، الحجر: ۸۶، البقرہ: ۱۰۴، الشعراء: ۱۳۷۔
(25): البقرہ: ۵۸، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۲۱۳، النساء: ۲۳، ۲۴، المائدہ: ۲۲، ۲۳، ۲۱، الاعراف: ۳۸، الاسراء: ۷، الکہف: ۳۹، النمل: ۲۳، الاحزاب: ۱۳، الفتح: ۲۷، التحریم: ۱۰، القلم: ۲۳، المائدہ: ۲۲، التحریم: ۱۰۔
(26): آل عمران: ۷۹، الانعام: ۱۰۵، مریم: ۵۶۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
27	الذِّكْرُ عمران: ۵۸	یاد کرنا ذکر کرنا	ذَكَرَ	يَذْكُرُ مریم: ۶۷	ذَاكِرٌ x	أَذْكُرُ عمران: ۴۱	لَا تَذْكُرُ x	91+71 162	9+17 26
28	الرَّجْفُ x	تیز ہلانا ہلنا	رَجَفَ x	تَرْجِفُ مزل: ۱۳	رَاجِفٌ x	أَرْجِفُ x	لَا تَرْجِفُ x	5+2 7	2+1 3
29	الرَّجْمُ کہف: ۲۲	سنگسار کرنا، پتھروں سے مار ڈالنا	رَجَمْنَا حود: ۹۱	يُرْجُمُونَ کہف: ۲۰	رَاجِمٌ x	أَرْجِمُ x	لَا تَرْجِمُ x	9+5 14	4+5 9
30	الرَّعْمُ انعام: ۱۳۶	گمان کرنا x	رَعِمَ تغابن: ۷	يُرْعَمُونَ نساء: ۶۰	رَاعِمٌ x	أُرْعِمُ x	لَا تَرْعُمُ x	3+13 16	2+5 7
31	الرَّزْقُ بقرہ: ۶۰	روزی دینا x	رَزَقَ مائدہ: ۸۸	يَرْزُقُ بقرہ: ۲۱۲	رَازِقٌ x	أَرْزُقُ بقرہ: ۱۳۶	لَا تَرْزُقُ x	63+59 122	3+13 16
32	الرُّشْدُ بقرہ: ۲۵۶	راہ راست پر چلنا، بھلائی و ہوشیاری کا ہونا	رَشَدَ x	يُرْشِدُونَ بقرہ: ۱۸۶	رَاشِدٌ x	أُرْشِدُ x	لَا تَرْشُدُ x	12+1 13	5+1 6
33	الرُّقُوبُ x	نگہبانی کرنا x	رَقَبَ x	يُرْقُبُونَ توبہ: ۱۰	رَاقِبٌ x	أُرْقِبُ x	لَا تَرْقُبُ x	12+13 15	3+3 6
34	الرَّكْضُ x	لات مارنا دوڑنا	رَكَضَ x	يُرْكَضُونَ انبیاء: ۱۲	رَاكِضٌ x	أُرْكِضُ ص: ۳۲	لَا تَرْكُضُوا انبیاء: ۱۳	0+3 3	0+3 3
35	الرَّكْمُ x	تہہ چہہ کرنا x	رَكَمَ x	يُرْكِمُ انفال: ۳۷	رَاكِمٌ x	أُرْكِمُ x	لَا تَرْكُمُ x	2+1 3	2+1 3
36	السُّجُودُ الف: ۲۹	سجدہ کرنا	سَجَدَ الحجر: ۳۰	يَسْجُدُ الرعد: ۱۵	سَاجِدٌ زمر: ۹	أَسْجُدُ العلق: ۱۹	لَا تَسْجُدُوا حم السجدہ: ۳۷	44+35 79	7+13 20

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(27) البقرہ: ۲۰، ۱۱۲، ۱۵۲، آل عمران: ۱۳۵، ۱۹۱، الانعام: ۱۱۸، یوسف: ۸۵، الاسراء: ۳۶، الکہف: ۶۳، طہ: ۳۳، الحج: ۲۸، الاحزاب: ۳۳، المؤمن: ۳۳، الزخرف: ۱۳، الانعام: ۶۹، الدھر: ۱۱، الاحزاب: ۳۵، حود: ۱۱۳، آل عمران: ۳۶، الانعام: ۱۳۳، الشوری: ۳۹، اشعرا: ۱۶۵، (28) الاعراف: ۷۸، النازعات: ۶،

(29) مریم: ۳۶، الدخان: ۲۰، یسین: ۱۸، الملک: ۵، آل عمران: ۳۶، اشعرا: ۱۱۶، (30) الاسراء: ۹۳، الانعام: ۹۳، یوسف: ۷۲، (31) البقرہ: ۲۵، ۲۵،

۵۷، آل عمران: ۴۲، ۱۶۹، طہ: ۱۳۲، الحج: ۵۸، الطلاق: ۳، النساء: ۵، یوسف: ۳۷، المائدہ: ۱۱۳، الزاریات: ۵۸، (32) الحجرات: ۷، حود: ۷۸، الکہف: ۶۶،

المومن: ۲۹، (33) طہ: ۹۳، التوبہ: ۸، المائدہ: ۱۱۷، النساء: ۱۹۹، البقرہ: ۱۳، التوبہ: ۶۰، (34) تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔ (35) الطور: ۳۳، النور: ۳۳،

(36) البقرہ: ۳۳، الحج: ۳۳، الاعراف: ۱۳، الفرقان: ۶۰، الرحمان: ۶، النمل: ۲۵، آل عمران: ۳۳، التوبہ: ۱۱۳، الاعراف: ۱۱، البقرہ: ۵۸، ۱۱۲، ۱۱۲،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
37	السَّجَرُ	گرم کرنا تپانا	سَجَرَ	يَسْجُرُ	سَاجِرٌ	اسْجُرْ	لَا تَسْجُرْ	$\frac{1+1}{2}$	$\frac{1+1}{2}$
38	السَّجْنُ	قید کرنا	سَجَنَ	يَسْجُنُ	سَاجِنٌ	اسْجُنْ	لَا تَسْجُنْ	$\frac{3+3}{6}$	$\frac{6+3}{9}$
39	السَّطْرُ	لکھنا	سَطَرَ	يَسْطُرُونَ القلم: ۱	سَاطِرٌ	اسْطُرْ	لَا تَسْطُرْ	$\frac{2+1}{3}$	$\frac{12+1}{13}$
40	السَّقُوطُ	گرنے	سَقَطُوا	تَوْبہ: ۴۹ انعام: ۵۹	تَسْقُطُ	سَاقِطٌ	لَا تَسْقُطْ	$\frac{2+1}{3}$	$\frac{1+3}{4}$
41	السُّكُوتُ	خاموش رہنا غصا کھٹھانا ہونا	سَكَتَ	يَسْكُتُ	سَاكِتٌ	اسْكُتْ	لَا تَسْكُتْ	$\frac{0+1}{1}$	$\frac{0+1}{1}$
42	السُّكُونُ	ظہر ناپا رہنا آباد ہونا	سَكَنَ	تَسْكُونُونَ انعام: ۱۳	سَاكِنٌ	اسْكُنْ	لَا تَسْكُنْ	$\frac{10+9}{19}$	$\frac{29+15}{44}$
43	السُّلْبُ	زبردستی چھیننا	سَلَبَ	يَسْلُبُ الحج: ۷۳	سَالِبٌ	اسْلُبْ	لَا تَسْلُبْ	$\frac{0+1}{1}$	$\frac{0+1}{1}$
44	السُّلْفُ	گذرنا زخرف: ۵۶	سَلَفَ	يَسْلُفُ بقرہ: ۲۷۵	سَالِفٌ	اسْلُفْ	لَا تَسْلُفْ	$\frac{1+1}{2}$	$\frac{1+5}{6}$
45	السَّلْقُ	بزدلی سے تکلیف پہنچانا	سَلَقُوا	يَسْلُقُ احزاب: ۱۹	سَالِقٌ	اسْلُقْ	لَا تَسْلُقْ	$\frac{0+1}{1}$	$\frac{0+1}{1}$
46	السَّلْوُكُ	داخل کرنا، چلنا، جگڑنا	سَلَكَ	يَسْلُكُ طہ: ۵۳	سَالِكٌ	اسْلُكْ	لَا تَسْلُكْ	$\frac{0+9}{9}$	$\frac{0+12}{12}$
47	السَّجْرُ	جھگڑنا	سَجَرَ	يَسْجُرُ النساء: ۶۵	سَاجِرٌ	اسْجُرْ	لَا تَسْجُرْ	$\frac{2+1}{3}$	$\frac{20+1}{21}$

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(37) المؤمن: ۷۲۔ الطور: ۶۔ (38) یوسف: ۲۵، ۳۲، ۳۵۔ الشعراء: ۲۹۔ یوسف: ۳۳۔ المطففین: ۷۔ (39) الطور: ۱۔ الانعام: ۲۵۔

(40) الاعراف: ۱۳۹۔ (41) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (42) ابراہیم: ۳۵۔ یونس: ۶۷۔ الاعراف: ۱۶۱، ۱۸۹۔ النمل: ۸۶۔

القصص: ۵۸۔ التوبہ: ۲۳، ۱۰۳، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
48	الشَّعْرُ یسین: ۶۹	محسوس کرنا شعر کہنا	شَعَرَ	يَشْعُرُونَ بقرہ: ۹	شَاعِرٌ انبیاء: ۵	أَشْعُرْ	لَا تَشْعُرْ	13+23 36	7+2 9
49	الشُّكْرُ سبأ: ۱۳	شکر یہ ادا کرنا، احسان ماننا	شَكَرَ	يَشْكُرُ نمل: ۳۰	شَاكِرٌ بقرہ: ۱۵۸	أَشْكُرْ	لَا تَشْكُرْ	21+44 65	7+9 16
50	الصَّدْرُ انمل: ۱۰۶	پہنسا ہونا، لہذا، سینے پر ماننا	صَدَرَ	يَصْدُرُ الزلزال: ۶	صَادِرٌ	أُصْدِرْ	لَا تَصْدُرْ	85+15 100	14+5 19
51	الصِّدْقُ یونس: ۲	سچ بولنا x	صَدَقَ	يُصَدِّقُ عمران: ۹۵	صَادِقٌ مریم: ۵۳	أُصَدِّقْ	لَا تَصَدِّقْ	85+15 100	14+5 19
52	الصَّلْبُ x	سولہ دینا، بڑیوں سے گودا نکالنا	صَلَبُوا	نساء: ۱۵۷	صَالِبٌ	أُصَلِّبْ	لَا تَصَلِّبْ	2+2 4	2+2 4
53	الطَّرْدُ x	دور کرنا علیحدہ کرنا	طَرَدْتُ	تَطْرُدُ انعام: ۵۲	طَارِدٌ ہود: ۲۹	أُطْرِدْ	لَا تَطْرُدْ	2+3 5	1+3 4
54	الطَّلْبُ کہف: ۴۱	ڈھونڈنا طلب کرنا	طَلَبَ	يَطْلُبُ اعراف: ۵۳	طَالِبٌ الحج: ۷۳	أُطَلِّبْ	لَا تَطَلِّبْ	3+1 4	3+1 4
55	الطَّلُوعُ طرہ: ۱۳۰	طلوع ہونا نکالنا	طَلَعَتْ	تَطْلُعُ کہف: ۱۷	طَالِعٌ	أُطْلِعْ	لَا تَطْلِعْ	5+2 7	4+2 5
56	الطَّهْوَرُ فرقان: ۳۸	پاک ہونا x	طَهَّرَ	يَطْهَرُ x	طَاهِرٌ	أُطَهِّرْ	لَا تَطْهَرْ	6+1 7	2+1 3
57	الْعِبَادَةُ کہف: ۱۰۰	عبادت کرنا x	عَبَدَ	يَعْبُدُ اعراف: ۷۰	عَابِدٌ کافرون: ۳	أُعْبُدْ	لَا تَعْبُدْ	138+100 238	9+15 24

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (48) :- البقرہ: ۱۵۳۔ انمل: ۸۰۔ الشعراء: ۲۲۳۔ النجم: ۳۹۔ البقرہ: ۱۵۸، ۱۹۸۔ (49) :- النساء: ۱۳۷۔ انمل: ۱۹۔ الزمر: ۷۔ البقرہ: ۵۲۔ ۱۵۲، ۲۳۳۔ الفرقان: ۶۲۔ الانبیاء: ۸۰۔ آل عمران: ۱۳۳۔ ابراہیم: ۵۔ الاسراء: ۱۹۔ (50) :- آل عمران: ۱۱۹۔
- (51) :- یوسف: ۲۶۔ انمل: ۲۷۔ الانبیاء: ۹۔ البقرہ: ۷۷۔ الانعام: ۱۳۶۔ الاحزاب: ۳۵۔ البقرہ: ۲۳، ۱۹۶، ۲۷۱۔ النساء: ۴، ۸۷، ۶۹۔ الشعراء: ۱۰۱۔ یوسف: ۳۶۔ المدیہ: ۱۹۔ المائدہ: ۷۵۔ (52) :- یوسف: ۴۱۔ الطارق: ۷۔ النساء: ۲۳۔
- (53) :- تفصیل فاعل میں درج ہو چکی ہے۔ (54) :- الحج: ۷۳۔ (55) :- القدر: ۵۔ کہف: ۹۰۔ ق: ۱۰۔
- (56) :- البقرہ: ۲۲۲۔ البقرہ: ۲۳۲۔ (57) :- الكافرون: ۳۔ انمل: ۳۵۔ الانعام: ۵۶۔ مریم: ۲۲۔ ہود: ۲۔ البقرہ: ۲۱، ۸۳۔ الفاتحہ: ۵۔ التوبہ: ۳۱۔ یونس: ۱۸۔ الزخرف: ۳۵۔ الشعراء: ۲۲۔ البقرہ: ۱۳۸، ۱۷۸، ۲۰۷۔ التحریم: ۱۰۵۔ آل عمران: ۱۸۲۔ الانبیاء: ۵۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
58	الْعَبْرُ	تعبیر بیان کرنا	عَبَرَ	نَعْبُرُونَ	عَابِرِينَ	أَعْبُرْ	لَا تَعْبُرْ	7+1	2+1
	X	X	X	یوسف: ۴۳	النساء: ۴۳	X	X	8	3
59	الْعَنْثَرُ	اطلاع دینا، مطلع ہونا، کرنا	عَنْثَرَ	يَعْتَثِرُ	عَائِثِرٌ	أَعْتَثِرْ	لَا تَعْتَثِرْ	0+1	0+1
	X	X	X	X	X	X	X	1	1
60	الْعُرُوجُ	چڑھنا	عَرَجَ	يَعْرُجُ	عَارِجٌ	أَعْرُجْ	لَا تَعْرُجْ	2+5	2+3
	X	X	X	السجده: ۵۵	X	X	X	7	5
61	الْعُرُوبُ	غائب ہونا	عَزَبَ	يَعْزُبُ	عَازِبٌ	أَعْزِبْ	لَا تَعْزِبْ	0+2	0+1
	X	X	X	یونس: ۶۱	X	X	X	2	1
62	الْعَضْلُ	روکنا، عورت کو ظلمنا شادی سے روکنا	عَضَلَ	يَعْضُلُ	عَاضِلٌ	أَعْضُلْ	لَا تَعْضُلُوا	0+2	0+1
	X	X	X	X	X	X	البقرہ: ۲۳۲	1	1
63	الْعَكْفُ	روکے رکھنا، پکڑنا، کسی جگہ ٹھہرنا	عَكَفَ	يَعْكِفُونَ	عَاكِفٌ	أَعْكِفْ	لَا تَعْكِفْ	7+1	4+1
	X	X	X	اعراف: ۱۳۸	الحج: ۲۵	X	X	8	5
64	الْعِمَارَةُ	آباد کرنا	عَمَرُوا	يَعْمُرُ	عَامِرٌ	أَعْمُرْ	لَا تَعْمُرْ	10+13	6+3
	X	X	X	التوبہ: ۱۸	X	X	X	13	9
65	الْعُرُوبُ	غروب ہونا، دور ہونا	عَرَبَتْ	تَعْرُبُ	غَارِبٌ	أَغْرِبْ	لَا تَغْرِبْ	10+2	7+2
	X	X	X	کہف: ۱۷	X	X	X	12	9
66	الْعَقْلَةُ	غافل ہونا، بھول جانا	عَقَلَ	تَعْقِلُونَ	غَافِلٌ	أَغْفُلْ	لَا تَغْفُلْ	29+1	5+1
	X	X	X	النساء: ۱۰۲	X	X	X	30	6
67	الْفُتُورُ	سستی کرنا	فَتَرَ	يَفْتُرُونَ	فَاتِرٌ	أَفْتِرْ	لَا تَفْتِرْ	1+1	1+1
	X	X	X	انبیاء: ۲۰	X	X	X	2	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (58)۔ ال عمران: ۱۳۔ (59)۔ المائدہ: ۱۰۷۔ (60)۔ المعارج: ۳۔ الحجر: ۱۳۔ الزخرف: ۳۳۔ یسین: ۳۹۔
(61)۔ تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔ (62)۔ تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔ (63)۔ البقرہ: ۱۲۵، ۱۸۷۔ الفتح: ۲۵۔
(64)۔ التوبہ: ۱۷۔ الطور: ۳۔ الحجر: ۷۲۔ النحل: ۷۰۔ البقرہ: ۱۹۶۔ التوبہ: ۱۹۔ ال عمران: ۳۳۔
(65)۔ البقرہ: ۱۱۵۔ الرحمن: ۱۷۔ المعارج: ۳۰۔ القصص: ۳۳۔ النور: ۳۵۔ فاطر: ۲۷۔ (66)۔ الانعام: ۱۳۱، ۱۵۶۔ النور: ۲۳۔
(67)۔ المائدہ: ۱۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
68	أَفْتَقُ	پھاڑنا توڑنا	فَتَقْنَا	يَفْتِقُ	فَاتِقٌ	أَفْتِقْ	لَا تَفْتُقْ	0+1 1	0+1 1
69	الْفَجُورُ	گناہ کرنا	فَجَرُ	تَفْجُرُ	فَاجِرٌ	أَفْجُرْ	لَا تَفْجُرُ	10+2 12	5+2 7
70	الْفَرَطُ	زیادتی کرنا حد سے بڑھنا	فَرَطَ	يَفْرُطُ	فَارِطٌ	أَفْرُطْ	لَا تَفْرُطْ	1+1 2	1+1 2
71	الْفَرَاغُ	فارغ ہونا	فَرَعْتُ	نَفْرَعُ	فَارِعٌ	أَفْرِعْ	لَا تَفْرِعْ	1+2 3	1+2 3
72	الْفُرْقَانُ	جد کرنا	فَرَقْنَا	يَفْرُقُ	فَارِقٌ	أَفْرُقْ	لَا تَفْرُقْ	32+5 37	9+3 12
73	الْفُسَادُ	خراب ہونا فاسد ہونا گیڑ جانا	فَسَدْتُ	يَفْسُدُ	فَاسِدٌ	أَفْسُدْ	لَا تَفْسُدْ	7+2 9	1+2 3
74	الْفُسُوقُ	نافرمان ہونا بدکار ہونا	فَسَقَ	يَفْسُقُونَ	فَاسِقٌ	أَفْسُقْ	لَا تَفْسُقْ	37+13 50	5+4 9
75	الْقَتْرُ	تک دل ہونا	قَتَرَ	يَقْتُرُ	قَاتِرٌ	أَقْتُرْ	لَا تَقْتُرْ	1+1 2	1+1 2
76	الْقَتْلُ	قتل کرنا	قَتَلَ	يَقْتُلُ	قَاتِلٌ	أَقْتُلْ	لَا تَقْتُلُوا	5+83 88	2+25 27
77	الْقُدُومُ	قوم سے سابق ہونا آگے ہونا	قَدِمَ	يَقْدُمُ	قَادِمٌ	أَقْدِمْ	لَا تَقْدِمْ	10+1 11	5+1 6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(68): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (69): القیامہ: ۵۔ عیس: ۳۲۔ ص: ۲۸۔ (70): الکہف: ۲۸۔ (71): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(72): الدخان: ۴۳۔ الشعراء: ۶۳۔ التوبہ: ۱۲۲۔ الکہف: ۷۸۔ البقرہ: ۷۵۔ النمل: ۲۵۔ الانعام: ۸۱۔ (73): الانبیاء: ۲۲۔

(74): یونس: ۳۳۔ الاحقاف: ۲۰۔ البقرہ: ۲۶، ۹۹۔ المائدہ: ۳۔ (75): الفرقان: ۶۷۔ الاسراء: ۱۰۰۔

(76): الکہف: ۷۳۔ القصص: ۳۳۔ البقرہ: ۲۱، ۷۲، ۸۵، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۶، ۱۸۳۔ النساء: ۹۲۔ ۱۵۷۔ الانعام: ۱۳۰۔ الموسیٰ: ۲۶۔ المائدہ:

۲۷، ۲۸، ۲۸، ۲۸۔ الحج: ۱۲۔ الانفال: ۳۰۔ التورہ: ۹۔ التوبہ: ۱۱۱۔ البقرہ: ۱۷۸۔ (77): یونس: ۲۔ الانفال: ۱۱۔ یوسف: ۹۵۔ الشعراء: ۷۶۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								انفعال + اسما	انفعال + اسما
78	الْقَصْرُ الحج: ۲۵	کم کرنا قصر کرنا	قَصَرَ	تَقْصِرُونَ النساء: ۱۰۱	قَاصِرًا	أَقْصِرْ	لَا تَقْصُرْ	7+1 8	4+1 5
79	الْقُعُودُ التوبہ: ۸۳	بیٹھنا	قَعَدَ	نَقْعُدُ الحج: ۹۰	قَاعِدًا	أَقْعُدُوا التوبہ: ۱۲	لَا تَقْعُدُوا الانعام: ۶۸	16+12 28	8+7 15
80	الْقُنُوتُ عبادت کرنا	فرما رہی رہی کرنا عبادت کرنا	قَنَتَ	يَقْنُتُ احزاب: ۳۱	قَانِتًا	أَقْنِتِي عمران: ۲۳	لَا تَقْنُتِ	16+12 28	8+7 15
81	الْكِتَابَةُ X	لکھنا X	كَتَبَ	يَكْتُبُونَ البقرہ: ۱۸۷	كَاتِبًا	اُكْتُبْ اعراف: ۱۵۶	لَا تَكْتُبْ	225+43 298	7+13 20
82	الْكِتْمَانُ X	چھپانا X	كَتَمَ	يَكْتُمُ المومن: ۲۸	كَاتِمًا	اُكْتُمْ	لَا تَكْتُمْ	225+43 298	7+13 20
83	الْكُفْرُ بقرہ: ۱۰۸	کافر ہونا یا شکر کرنا کرتا یا کافر کرنا	كَفَرَ	يَكْفُرُ البقرہ: ۹۹	كَافِرًا	اُكْفُرْ حشر: ۱۶	لَا تَكْفُرْ البقرہ: ۱۰۲	130+228 358	14+21 35
84	الْكَفَالَةُ البقرہ: ۱۰۸	پریش کرنا ذمہ لیا خان ہونا	كَفَلَ	يَكْفُلُ ال عمران: ۳۳	كَافِلًا	اُكْفُلْ	لَا تَكْفُلْ	3+4 7	3+2 5
85	الْمَرْجُ X	ملانا X	مَرَجَ	يَمْرُجُ فرقان: ۵۳	مَارِجًا	أَمْرُجْ	لَا تَمْرُجْ	2+2 4	2+1 3
86	الْمَرْدُ X	خال ہونا مدامت کرنا	مَرَدُوا	يَمْرُدُ	مَارِدًا	أَمْرُدْ	لَا تَمْرُدْ	3+1 4	2+1 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (78): اعراف: ۷۳۔ الصافات: ۲۸۔ الرحمن: ۷۲۔ (79): ال عمران: ۱۶۷۔ الاعراف: ۱۶۔ الانعام: ۶۸۔ النساء: ۹۵، ۹۵۔ ق: ۱۷۔
البقرہ: ۵۵، ۱۱۷، القمر: ۱۲۱۔ (80): النساء: ۳۳۔ البقرہ: ۱۱۶۔ ۲۲۸۔ (81): البقرہ: ۱۷۸، ۲۸۲، ۲۸۲، ۲۸۲، ۲۸۲۔ النساء: ۶۶، ۷۷۔ ال
عمران: ۱۸۱۔ الزخرف: ۱۹۔ الانبیاء: ۹۳، ۱۰۳۔ الانطار: ۱۱۔ البقرہ: ۲۔ الحاق: ۱۹۔ الاعراف: ۱۵۷۔
(82): البقرہ: ۳۳، ۳۳، ۱۳۶، ۲۲۸، ۲۸۳، ۱۰۶۔
(83): ابراہیم: ۲۲، ۹۰۔ الکہف: ۳۷۔ النحل: ۱۱۲۔ ال عمران: ۷۲، ۱۰۶، ۱۱۵۔ البقرہ: ۶، ۲۸، ۶۱، ۹۰، ۱۰۲، ۱۳۱، ۱۳۱، ۱۳۰، ۱۵۰۔ النمل:
۳۰۔ القمر: ۱۳۔ البقرہ: ۱۹، ۶۱، ۶۱، ۲۷۶۔ ال عمران: ۱۳۔ الحج: ۱۰۔ الاسراء: ۸۹۔ ہود: ۹۔ المائدہ: ۳۵۔ الانبیاء: ۹۳۔ الدھر: ۵۔
(84): القصص: ۱۳۔ النساء: ۸۵۔ الحدید: ۲۸۔ النحل: ۹۱۔ (85): ق: ۵۔ (86): الحج: ۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
87	الْمَكْتُ	ٹھہرنا	مَكْتُ	يَمَكْتُ	مَا يَكْتُونَ	اُمَكْتُوا	لَا تَمَكْتُ	3+4	3+3
	X	X	انمل: ۲۲	رعد: ۱۷	ذرف: ۷۷	طہ: ۱۰	X	7	6
88	الْمَكْرُ	تدبیر کرنا	مَكْرَ	يَمَكْرُ	مَا يَكْرُ	اُمَكْرُ	لَا تَمَكْرُ	11+40	2+8
	اعراف: ۹۹	X	عمران: ۵۳	انفال: ۳۰	X	X	X	51	10
89	الْتَبَاتُ	اگنا	نَبَتٌ	تَنْبِتُ	فَاتِبٌ	اُنْبِتُ	لَا تَنْبِتُ	7+1	1+1
	انعام: ۹۹	X	X	مومنون: ۲۰	X	X	X	8	2
90	الْتَشْوُرُ	جی اٹھنا، مردوں کو زندہ کر کے اٹھانا	نَشَرَ	يَنْشُرُ	نَاشِرٌ	اُنْشُرُ	لَا تَنْشُرُ	9+2	4+2
	فاطر: ۹	X	X	کہف: ۱۶	X	X	X	11	6
91	الْتَشْرُ	اٹھ کھڑا ہونا	نَشَرَ	يَنْشُرُ	نَاشِرٌ	اُنْشُرُوا	لَا تَنْشُرُ	0+1	0+1
	X	X	X	X	X	مجادلہ: ۱۱	X	1	1
92	الْتَشْوُرُ	نا فرمانی کرنا، نفرت کرنا	نَشَرَ	يَنْشُرُ	نَاشِرٌ	اُنْشُرُ	لَا تَنْشُرُ	2+0	1+0
	نساء: ۱۲۸	X	X	X	X	X	X	2	1
93	الْتَصْرُ	مدد کرنا	نَصَرَ	يَنْصُرُ	نَاصِرٌ	اُنْصُرُ	لَا تَنْصُرُ	54+129	8+16
	عمران: ۱۲۶	X	عمران: ۱۲۳	الروم: ۵	محمد: ۱۳	بقرہ: ۲۵۰	X	183	24
94	الْتَنْظُرُ	دیکھنا	نَظَرَ	يَنْظُرُونَ	نَاطِرٌ	اُنْظُرُ	لَا تَنْظُرُ	9+105	4+11
	X	X	التوبہ: ۱۲۷	بقرہ: ۲۱۰	X	بقرہ: ۲۵۹	X	114	15
95	الْتَنْفِخُ	پھونک مارنا	نَفَخَ	تَنْفِخُ	نَافِخٌ	اُنْفِخُوا	لَا تَنْفِخُ	1+18	1+8
	X	X	الجدہ: ۹	مائدہ: ۱۱۰	X	کہف: ۹۶	X	19	9
96	الْتَنْفِذُ	نکل جانا	نَفَذَ	تَنْفِذُونَ	نَافِذٌ	اُنْفِذُوا	لَا تَنْفِذُ	0+3	0+3
	X	X	X	رحمن: ۳۳	X	رحمن: ۳۳	X	3	3
97	الْتَنْقُرُ	پھونکنا، بجانا	نَقَرَ	يَنْقُرُ	نَاقِرٌ	اُنْقُرُ	لَا تَنْقُرُ	4+1	2+1
	X	X	X	X	X	X	X	5	3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (87)۔ الاسراء: ۱۰۶۔ کہف: ۳۔ (88)۔ الاعراف: ۱۲۳۔ انمل: ۵۰۔ ال عمران: ۵۴۔ یونس: ۵۴۔ الانعام: ۱۲۳۔ الاعراف: ۱۲۳۔ ال عمران: ۵۴۔ (89)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (90)۔ الرسلات: ۳۳۔ الطور: ۳۔ (91)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (92)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (93)۔ الانبیاء: ۶۸۔ ۷۷۔ انفال: ۷۲۔ ال عمران: ۸۱، ۱۲۰۔ محمد: ۷۔ المؤمن: ۵۱۔ الحشر: ۱۱۔ التیح: ۱۳۔ الحج: ۳۰۔ الاعراف: ۱۹۲۔ بقرہ: ۲۸۔ حود: ۱۱۳۔ ال عمران: ۵۳، ۲۳۔ نوح: ۲۵۔ بقرہ: ۱۰۷۔ الاسراء: ۳۳۔ السافات: ۷۲۔ (94)۔ الاعراف: ۱۳۳۔ الحشر: ۱۸۔ البقرہ: ۵۰۔ یونس: ۱۳۔ ال عمران: ۷۷، ۷۷۔ الاعراف: ۱۸۵۔ انمل: ۲۹۔ بقرہ: ۳۵۔ (95)۔ الحج: ۲۶۔ الانبیاء: ۹۱۔ ال عمران: ۳۹۔ کہف: ۹۹۔ الانعام: ۷۳۔ الحاق: ۱۳۔ (96)۔ الرحمن: ۳۳۔ (97)۔ الدرث: ۸۔ النساء: ۵۳۔ الدرث: ۸۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
98	النَّقْضُ بقرہ: ۱۵۵	کم کرنا	نَقَضَ	تَنْقِضُ	نَاقِضٌ	انْقِضْ	لَا تَنْقُضُوا	3+7 10	2+6 8
99	النَّقْضُ النساء: ۱۵۵	توڑنا	نَقَضَتْ	يَنْقُضُونَ	نَاقِضٌ	انْقِضْ	لَا تَنْقُضُوا	2+3 5	1+3 4
100	النِّكْحُ عہد لوتوزنا	عہد لوتوزنا	نَكَحَ	يَنْكِحُ	نَاكِحٌ	انْكُحْ	لَا تَنْكُحْ	0+5 5	0+4 4
101	النَّكْسُ سر جھکانا	سر جھکانا	نَكَسَ	يَنْكِسُ	نَاكِسٌ	انْكَسْ	لَا تَنْكَسْ	1+1 2	1+1 2
102	الْهَجْرُ المرزل: ۱۰	چھوڑنا	هَجَرَ	تَهْجُرُونَ	هَاجِرٌ	اهْجُرْ	لَا تَهْجُرْ	2+5 7	2+3 5
103	الْبُرْدُ انبیاء: ۶۹	ٹھنڈا ہونا	بَرَدَ	يَبْرُدُ	بَارِدٌ	ابْرُدْ	لَا تَبْرُدْ	5+0 5	3+0 3
104	الْبُرُوقُ چمکانا	طلوع ہونا	بَرَعَ	يَبْرُعُ	بَارِعٌ	ابْرُعْ	لَا تَبْرُعْ	2+0 2	2+0 2
105	الْبُسُوقُ بے تہی اور بہی تہیوں والا ہونا	بے تہی اور بہی تہیوں والا ہونا	بَسَقَ	يَبْسُقُ	بَاسِقَاتٌ	ابْسُقْ	لَا تَبْسُقْ	1+0 1	1+0 1
106	التَّجَارَةُ بقرہ: ۲۸۲	سوداگری کرنا	تَجَرَ	يَتَجَرُ	تَاجِرٌ	اتَّجِرْ	لَا تَتَجَرْ	8+0 8	1+0 1
107	التَّبْوَرُ فرقان: ۱۳	ہلاک ہونا	تَبَرَ	يَتَبَرُ	تَابِرٌ	اتَّبِرْ	لَا تَتَّبِرْ	3+0 3	2+0 2
108	التَّقْوِبُ ستارے وغیرہ کا چمکانا، روکن ہونا	ستارے وغیرہ کا چمکانا، روکن ہونا	تَقَبَ	يَتَقَبُّ	تَاقِبٌ	اتَّقِبْ	لَا تَتَّقِبْ	2+0 2	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(98)۔ الرعد: ۳۱۔ التوبہ: ۳۔ الفاطر: ۱۱۔ ہود: ۱۰۹۔ (99) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(100)۔ التوبہ: ۱۲۔ الاعراف: ۱۳۵۔ (101)۔ الانبیاء: ۵۶۔ الم سجدہ: ۱۲۔ (102)۔ النساء: ۲۳۔ الفرقان: ۳۰۔ (103)۔ النور: ۲۳۔

(104)۔ الانعام: ۷۸۔ (105) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (106)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (107)۔ الاسراء: ۱۰۲۔

(108)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
109	الْجَبْرُ	زور کرنا، زبردستی کرنا، ظلم کرنا	جَبَر	يَجْبُرُ	جَابِرٌ	أَجْبِرْ	لَا تَجْبُرْ	10+0	2+0
	X		X	X	X	X	X	10	2
110	الْجُثُومُ	اندھا کرنا، دانوں کے بل کرنا	جَثِمَ	يَجْثِمُ	جَاثِمِينَ	أَجْثِمِ	لَا تَجْثِمِ	5+0	1+0
	X		X	X	اعراف: ۷۸	X	X	5	1
111	الْجُمُودُ	جمنا ٹھہرنا	جَمَدَ	يَجْمُدُ	جَامِدَةٌ	أَجْمُدْ	لَا تَجْمُدْ	1+0	1+0
	X		X	X	انمل: ۸۸	X	X	1	1
112	الْحِجَابُ	چھپانا، اندر آنے سے روکنا	حَجَبَ	يَحْجُبُ	حَاجِبٌ	أُحْجِبْ	لَا تُحْجِبْ	1+0	1+0
	X		X	X	X	X	X	1	1
113	الْحِجْرُ	منوع ہونا روکنا	حَجَرَ	يَحْجِرُ	حَاجِرٌ	أُحْجِرْ	لَا تُحْجِرْ	19+0	6+0
	X		X	X	X	X	X	19	6
114	الْحِجْزُ	بچانا روکنا	حَجَزَ	يَحْجِزُ	حَاجِزٌ	أُحْجِزْ	لَا تُحْجِزْ	2+0	2+0
	X		X	X	انمل: ۶۱	X	X	2	2
115	الْحِسَابُ	شمار کرنا، گننا	حَسَبَ	يَحْسُبُ	حَاسِبِينَ	أُحْسِبْ	لَا تُحْسِبْ	45+0	4+0
	X		X	X	انعام: ۶۲	X	X	45	4
116	الْحَسْبُ	کافی ہونا	حَسَبَ	يَحْسُبُ	حَاسِبٌ	أُحْسِبْ	لَا تُحْسِبْ	1+0	1+0
	X		X	X	X	X	X	1	1
117	الْحَسْرُ	تھکنا عاجز ہونا	حَسَرَ	يَحْسِرُ	حَاسِرٌ	أُحْسِرْ	لَا تُحْسِرْ	2+0	2+0
	X		X	X	X	X	X	2	2
118	الْحَصْبُ	نکل مارنا	حَصَبَ	يَحْصِبُ	حَاصِبٌ	أُحْصِبْ	لَا تُحْصِبْ	5+0	2+0
	X		X	X	الاسراء: ۶۸	X	X	5	2
119	الْحَظْرُ	روکنا بند کرنا	حَظَرَ	يَحْظُرُ	حَاطِرٌ	أُحْظِرْ	لَا تُحْظِرْ	1+0	1+0
	X		X	X	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (109)۔ عود: ۵۹۔ المائدہ: ۲۲۔ (110)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (111)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (112)۔ المطففين: ۱۵۔
(113)۔ الفرقان: ۲۲۔ النساء: ۲۳۔ الحجرات: ۳۔ البقرہ: ۶۲۔ (114)۔ الحاقہ: ۴۷۔ (115)۔ النساء: ۶۔ (116)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(117)۔ الملک: ۳۔ الاسراء: ۲۹۔ (118)۔ الانبیاء: ۹۸۔ (119)۔ الاسراء: ۲۰۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
120	الْحَبْلُ عمران: ۱۱۸	تباہ کرنا خرابی مچانا	حَبَلَ	يَحْبِلُ	حَابِلٌ	أُحْبِلُ	لَا تَحْبِلُ	2+0 2	1+0 1
121	الْخَوْصُ X	جھوٹ بولنا انگل دوڑانا	خَوَّصَ	يَخْوِصُ	خَارِصٌ	أَخْرِصُ	لَا تَخْرِصُ	10+0 1	1+0 1
122	الْخَزْنُ X	جمع کرنا بخراند میں جمع کرنا	خَزَنَ	يَخْزِنُ	خَازِنِينَ الحجر: ۲۳	أَخْزِنُ	لَا تَخْزِنُ	12+0 12	3+0 3
123	الْخِطْبَةُ بقرہ: ۲۳۵	پیغام دینا تکاح کی بات چیت کرنا	خَطَبَ	يَخْطُبُ	خَاطِبٌ	أُخْطَبُ	لَا تَخْطُبُ	1+0 1	1+0 1
124	الْخُمُودُ X	بھجنا مرنا	خَمَدَ	يَخْمُدُ	خَامِدُونَ یسین: ۲۹	أُخْمَدُ	لَا تَخْمُدُ	2+0 2	2+0 2
125	الدَّفْقُ X	اچھلتا پھال کرنا زور سے ڈالنا	دَفَقَ	يَدْفُقُ	دَافِقٌ طارق: ۶	أُدْفِقُ	لَا تَدْفُقُ	1+0 1	1+0 1
126	الرَّتْقُ انبیاء: ۳۰	منہ بند ہونا ملا ہونا	رَتَقَ	يَرْتُقُ	رَاتِقٌ	أُرْتُقُ	لَا تَرْتُقُ	1+0 1	1+0 1
127	الرُّسُوحُ X	گڑھ جانا	رَسَخَ	يَرْسُخُ	رَاسِخُونَ عمران: ۷	أُرْسُخُ	لَا تَرْسُخُ	2+0 2	1+0 1
128	الرُّقُودُ الکہف: ۱۸	سونا	رَقَدَ	يَرْقُدُ	رَاقِدٌ	أُرْقُدُ	لَا تَرْقُدُ	2+0 2	2+0 2
129	الرَّقْمُ X	لکھنا	رَقَمَ	يَرْقُمُ	رَاقِمٌ	أُرْقِمُ	لَا تَرْقِمُ	2+0 2	1+0 1
130	الرُّكُودُ X	ٹھہرنا	رَكَدَ	يَرْكُدُ	رَاكِدٌ	أُرْكُدُ	لَا تَرْكُدُ	1+0 1	1+0 1
131	الرُّمُزُ عمران: ۳۱	اشارہ کرنا	رَمَزَ	يَرْمُزُ	رَامِزٌ	أُرْمِزُ	لَا تَرْمِزُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(120)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (121)۔ الذاریات: ۱۰۔ (122)۔ المؤمن: ۳۹۔ الانعام: ۵۰۔ (123)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(124)۔ الانبیاء: ۱۵۔ (125)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (126)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(127)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (128)۔ یسین: ۵۲۔

(129)۔ الکہف: ۹۔ طہ: ۱۰۔ الشوری: ۳۳۔ (131)۔ الطور: ۳۳۔ النور: ۳۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
132	الزُّجْرُ الصافات: ۳	ڈانٹنا	زَجَرَ	يُرْجِرُ	زَاجِرُ	أَرْجُرُ	لَا تُزْجُرُ	4+0 4	3+0 3
133	الْسُّتْرُ X	چھپانا	سَتَرَ	يَسْتُرُ	سَاتِرٌ	أَسْتُرُ	لَا تَسْتُرُ	2+0 2	2+0 2
134	الرَّفْتُ X	چوراچورا ہونا	رَفَّتْ	يُرْفُتُ	رَافِتٌ	أُرْفُتُ	لَا تَرْفُتُ	2+0 2	1+0 1
135	الْسَّبُوحُ X	پورا ہونا کشارہ ہونا	سَبَّعَ	يَسْبِعُ	سَابِغَاتُ سبأ: ۱۱	أَسْبِغُ	لَا تَسْبِغُ	1+0 1	1+0 1
136	الْسَّرُوبُ X	راستے میں چلنا	سَرَبَ	يَسْرُبُ	سَارِبٌ الرعد: ۱۰	أَسْرُبُ	لَا تَسْرُبُ	4+0 4	3+0 3
137	الْسَّغْبُ X	بھوکا ہونا	سَغَبَ	يَسْغِبُ	سَاعِبٌ	أَسْغِبُ	لَا تَسْغِبُ	1+0 1	1+0 1
138	الْسُّفُولُ X	کم درجہ ہونا نیچا اور نیچلا ہونا	سَفَلَ	يَسْفُلُ	سَافِلٌ هود: ۸۳	أُسْفُلُ	لَا تَسْفُلُ	10+0 10	5+0 5
139	الْسَّكْبُ X	بہانا	سَكَبَ	يَسْكَبُ	سَاكِبٌ	أُسْكَبُ	لَا تَسْكَبُ	1+0 1	1+0 1
140	الْسُّمُودُ X	تکبیر کرنا	سَمَدَ	يَسْمُدُ	سَامِدُونَ النجم: ۶۱	أُسْمُدُ	لَا تَسْمُدُ	1+0 1	1+0 1
141	الْسَّمْرُ X	قصہ کہنا	سَمَرَ	يَسْمُرُ	سَامِرٌ مومنون: ۶۷	أُسْمُرُ	لَا تَسْمُرُ	3+0 3	2+0 2
142	الْسَّمْكُ نازعات: ۳۸	بلند ہونا بلند کرنا	سَمَكَ	يَسْمُكُ	سَامِكٌ	أُسْمُكُ	لَا تَسْمُكُ	1+0 1	1+0 1
143	الْصَّمْتُ X	خاموش ہونا	صَمَتَ	يَصْمُتُ	صَامِتُونَ اعراف: ۱۹۳	أَصْمُتُ	لَا تَصْمُتُ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(132):۔ الصافات: ۱۹۔ النازعات: ۲۔ (133):۔ الکہف: ۹۰۔ الاسراء: ۳۵۔ (134):۔ الاسراء: ۳۹۔ (135):۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(136):۔ الکہف: ۶۱۔ النور: ۳۹۔ (137):۔ البلد: ۱۳۔ (138):۔ التین: ۵۔ النساء: ۱۳۵۔ الصافات: ۹۸۔ التورہ: ۳۶۔ (139):۔ الواقعة: ۳۱۔

(140):۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (141):۔ ط: ۸۵۔ (142):۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (143):۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
144	الصَّمَدُ	تصد کرتا	صَمَدٌ	يَصْمُدُ	صَامِدٌ	أَصْمُدْ	لَا تَصْمُدْ	1+0 1	1+0 1
145	الضُّمُورُ	کمزور ہونا	ضَمَرٌ	يَضْمُرُ	ضَامِرٌ	أَضْمُرْ	لَا تَضْمُرْ	1+0 1	1+0 1
146	الطَّرُوقُ	رات گزرتا رہتا کا ظاہر ہونا	طَرَقَ	يَطْرُقُ	طَارِقٌ	أَطْرُقْ	لَا تَطْرُقْ	1+0 1	2+0 2
147	العُنُودُ	مخالف ہونا ضدی ہونا	عَنَدَ	يَعْنُدُ	عَانِدٌ	أَعْنُدْ	لَا تَعْنُدْ	1+0 1	4+0 4
148	العُبُورُ	باقی رہنا	عَبَرَ	يَعْبُرُ	عَابِرِينَ	أُعْبِرْ	لَا تَعْبِرْ	1+0 1	6+0 6
149	الْفُقْرُ	کمزور ہونا	فَقَرَ	يَفْقُرُ	فَاقِرَةٌ	أَفْقُرْ	لَا تَفْقُرْ	2+0 2	6+0 6
150	الْكُفُوبُ	پستان ابرہا ہلکی کا ابرہی ہونے پستان دلی ہونا	كَعَبَ	يَكْعُبُ	كَاعِبٌ	أَكْعُبْ	لَا تَكْعُبْ	1+0 1	1+0 1
151	الْكُنُودُ	ناشکری کرنا	كَنَدَ	يَكْنُدُ	كَانِدٌ	أَكْنُدْ	لَا تَكْنُدْ	1+0 1	1+0 1
152	اللزُّوبُ	چکنا	لَزَبَ	يَلْزُبُ	لَازِبٌ	أَلْزُبْ	لَا تَلْزُبْ	1+0 1	1+0 1
153	المَجْدُ	بزرگ ہونا	مَجَدَ	يَمْجُدُ	مَاجِدٌ	أَمْجُدْ	لَا تَمْجُدْ	1+0 1	2+0 2
154	النَّشْرُ	بکھیرنا	نَشَرَ	يَنْشُرُ	نَائِرٌ	أَنْشُرْ	لَا تَنْشُرْ	1+0 1	2+0 2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (144)۔ الاغلاص: ۲۔ (145)۔ تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔ (146)۔ تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔ (147)۔ عود: ۵۹۔
(148)۔ تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔ (149)۔ تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔ (150)۔ الانبیاء: ۳۳۔ (151)۔ العاديات: ۶۔
(152)۔ تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔ (153)۔ عود: ۷۳۔ (154)۔ الانعام: ۱۶۳۔ الحج: ۳۳۔ البقرہ: ۲۲۰۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
155	الْتَسْكُ	عبادت کرنا ذبح کرنا	تَسَكُ	يَتَسَكُ	تَسْكُونُ	اَتَسَكُ	لَا تَتَسَكُ	7+0 7	4+0 4
156	الْتَشْرُ	کھولنا پھیلانا	تَشْرُ	يَتَشْرُ	تَشْرُ	اَتَشْرُ	لَا تَتَشْرُ	1+0 1	1+0 1
157	الْتَشْطُ	بند کھولنا	تَشْطُ	يَتَشْطُ	تَشْطَاتُ	اَتَشْطُ	لَا تَتَشْطُ	2+0 2	2+0 2
158	الْتَضْرُ	ترد تازہ ہونا بارونق ہونا	تَضْرُ	يَتَضْرُ	تَضْرُ	اَتَضْرُ	لَا تَتَضْرُ	3+0 3	2+0 2
159	الْتَفْتُ	پھونک مارنا دم کرنا	تَفْتُ	يَتَفْتُ	تَفْتُ	اَتَفْتُ	لَا تَتَفْتُ	1+0 1	1+0 1
160	الْفَجْرُ	پانی بہانا، فجر طلوع کرنا	فَجْرُ	يَفْجُرُ	فَاجِرُ	اَفْجُرُ	لَا تَفْجُرُ	2+0 2	1+0 1
161	الْفُفْلُ	زائد ہونا	نَفْلُ	يَنْفُلُ	نَافِلَةٌ	اَنْفُلُ	لَا تَنْفُلُ	3+0 3	2+0 2
162	الْفُقْبُ	دیوار میں کھف: ۹۷ سوراخ کرنا	نَقْبُ	يَنْقُبُ	نَاقِبٌ	اَنْقُبُ	لَا تَنْقُبُ	1+0 1	1+0 1
163	الْفُكْبُ	بٹنا، پھرنا	نَكْبُ	يَنْكُبُ	نَاكِبُونَ	اَنْكُبُ	لَا تَنْكُبُ	2+0 2	2+0 2
164	الْفُهْرُبُ	بھاگنا	هَرَبُ	يَهْرَبُ	هَارِبٌ	اَهْرَبُ	لَا تَهْرَبُ	1+0 1	1+0 1
165	الْفُهُودُ	زمین کا خشک ہونا	هَمَدٌ	يَهْمُدُ	هَامِدَةٌ	اَهْمُدُ	لَا تَهْمُدُ	1+0 1	1+0 1
166	الْفَهْمَزُ	پس پشت عیب کا آنا	هَمَزٌ	يَهْمِزُ	هَامِزٌ	اَهْمِزُ	لَا تَهْمِزُ	3+0 3	3+0 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(155)۔ الانعام: ۱۲۳۔ الحج: ۳۰۰۔ البقرہ: ۲۰۰۔ (156)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (157)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(158)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (159)۔ الدھر: ۱۱۔ (160)۔ اللقن: ۳۔ (161)۔ الانفال: ۱۔ (162)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(163)۔ الملک: ۱۵۔ (164)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (165)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (166)۔ الحجر: ۱۱۔ القمر: ۱۱۔ المؤمن: ۹۷۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
167	الْحَرْقُ	جلانا	حَرَقَ	يَحْرِقُ	حَارِقٌ	أَحْرِقْ	لَا تَحْرِقْ	5+0	1+0
	x	x	x	x	x	x	x	5	1
168	الرَّصَدُ	گمات میں اجن: ۹۰ بیٹھا، انتظار کرنا	رَصَدَ	يُرْصِدُ	رَاصِدٌ	ارْصُدْ	لَا تَرْصُدْ	3+0	2+0
	x	x	x	x	x	x	x	3	2
169	الْشَّرْقُ	آفتاب طلوع ہونا	شَرَقَ	يَشْرِقُ	شَارِقٌ	اشْرِقْ	لَا تَشْرِقْ	9+0	5+0
	x	x	x	x	x	x	x	9	5
170	الْشُّطُنُ	دور کرنا دور ہونا	شَطَنَ	يَشُطُنُ	شَاطِنٌ	اشْطُنْ	لَا تَشُطُنْ	71+0	2+0
	x	x	x	x	x	x	x	71	2
171	الْفَرْيَغُ	سخت چیخنا فریاد کرنا	فَرَّغَ	يَفْرُغُ	فَارِغٌ	افْرِغْ	لَا تَفْرِغْ	1+0	1+0
	x	x	x	x	x	x	x	1	1
172	الْعَقْمُ	بانجھ ہونا بے برکت ہونا	عَقِمَ	يَعْقُمُ	عَالِمٌ	اعْقَمْ	لَا تَعْقَمْ	4+0	1+0
	x	x	x	x	x	x	x	4	1
173	الْفَرْقُ	خنی سے نکالنا، خنی سے کھینچنا	فَرَّقَ	يَفْرُقُ	فَارِقٌ	افْرِقْ	لَا تَفْرِقْ	1+0	1+0
	x	x	x	x	x	x	x	1	1
174	الْكِسَادُ	بند ہوجانا التوبہ: ۳۴ ٹھپ ہوجانا	كَسَدَ	يَكْسُدُ	كَاسِدٌ	اكْسُدْ	لَا تَكْسُدْ	1+0	1+0
	x	x	x	x	x	x	x	1	1
175	الضَّعْفُ	کمزور ہونا الانفال: ۶۶	ضَعَفَ	يَضْعَفُ	ضَاعِفٌ	اضْعَفْ	لَا تَضْعَفْ	2+0	2+0
	x	x	x	x	x	x	x	2	2
176	الْعَظْمُ	بڑے بڑے کھانا، انعام: ۱۳۶ بڑی پرانا	عَظَّمَ	يَعْظُمُ	عَاطِمٌ	اعْظَمْ	لَا تَعْظَمْ	14+0	2+0
	x	x	x	x	x	x	x	14	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(167) لال عمران: ۱۵۱۔ (168)۔ التوبہ: ۵۔ (169)۔ مریم: ۱۹۔ الشوری: ۱۳۵۔ البقرہ: ۱۱۵۔ الزمر: ۳۸۔ الاحزاب: ۱۳۷۔ (170)۔ البقرہ: ۳۶۔ (171)۔ تفصیل ماہل میں درج ہوگی ہے۔ (172)۔ الحج: ۵۰۔ (173)۔ تفصیل ماہل میں درج ہوگی ہے۔ (174)۔ تفصیل ماہل میں درج ہوگی ہے۔ (175)۔ البقرہ: ۱۷۶۔ (176)۔ البقرہ: ۲۵۹۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب (نفر بنصر) کے اختتام پر 176 مصادر سیکھے ہیں۔ ان سے تیار ہونے والے افعال و اسما قرآن کریم میں 4164 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 176 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 4164 قرآنی الفاظ کے

معانی اور 72512 عربی الفاظ کے معانی۔ کیونکہ مجرد کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 412 الفاظ۔ 412x176=72512

باب دوم ضَرْبَ یَضْرِبُ (صحیح)

علامت: ماضی معروف میں عین کلمہ مفتوح اور مضارع معروف میں عین کلمہ کسور ہوتا ہے

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	الْبَطْشُ البروج: ۱۲	پکڑنا x	بَطَشْتُمْ اشعراء: ۱۳۰	يَبْطِشُ القصص: ۱۹	بَاطِشٌ	ابْطِشْ x	لَا تَبْطِشْ x	5+4 9	2+4 6
2	الْجَرْمُ x	آبادہ کرنا گناہ کرنا	جَرَمَ x	يَجْرِمُ x	جَارِمٌ	اجْرِمْ x	لَا تَجْرِمْ x	5+3 8	1+1 2
3	الْجَلْدُ x	کوڑھے مارنا	جَلَدَ x	يَجْلِدُ x	جَالِدٌ النور: ۲	اجْلِدُوا x	لَا تَجْلِدُوا x	7+2 9	2+1 3
4	الْحَبْسُ x	روکنا قید کرنا	حَبَسَ x	يَحْبِسُ هود: ۸	حَابِسٌ	احْبِسْ x	لَا تَحْبِسْ x	0+2 2	0+2 2
5	الْحَرَضُ x	لاٹ کرنا حرص کرنا	حَرَضَتْ يوسف: ۱۰۳	تَحْرِضُ الاحق: ۳۷	حَارِضٌ	احْرِضْ x	لَا تَحْرِضْ x	2+3 5	2+3 5
6	الْحَطْمُ x	توڑنا ریزہ ریزہ ہونا	حَطَمَ x	يَحْطِمُ x	حَاطِمٌ	احْطِمْ x	لَا تَحْطِمْ x	5+1 6	2+1 3
7	الْحَلْفُ x	قسم کھانا x	حَلَفْتُمْ المائدہ: ۸۹	يَحْلِفُونَ النساء: ۶۲	حَالِفٌ	احْلِفْ x	لَا تَحْلِفْ x	1+12 13	1+3 4
8	الْحَلْقُ x	موٹنا x	حَلَقَ x	يَحْلِقُ x	حَالِقٌ	احْلِقْ x	لَا تَحْلِقُوا البقرہ: ۱۹۶	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): الدخان: ۱۶۔ الاعراف: ۱۹۵۔ الدخان: ۱۶۔ (2): المائدہ: ۲۔ ہود: ۲۲۔ (3): النور: ۲۔ الاحق: ۸۰۔ (4): المائدہ: ۱۰۶۔

(5): النساء: ۱۲۹۔ التوبہ: ۱۲۸۔ البقرہ: ۹۶۔ (6): الزمر: ۲۱۔ الاحقرہ: ۳۔ (7): التوبہ: ۱۰۷۔ القلم: ۱۰۔

(8): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
9	الْحَمْلُ	اٹھانا، چڑھانا سوار کرنا	حَمَلَ	يَحْمِلُ	حَامِلٌ	اِحْمِلْ	لَا تَحْمِلْ	14+41	7+19 26
	ارج: ۲		طہ: ۱۱۱	طہ: ۱۰۰	x	ہود: ۳۰	البقرہ: ۲۸۶	55	
10	الْخَتْمُ	مہر لگانا	خَتَمَ	يَخْتِمُ	خَاتِمٌ	اِخْتِمْ	لَا تَخْتِمْ	2+5	2+3 5
	x	x	البقرہ: ۷	الشوریٰ: ۲۳	x	x	x	7	
11	الْخَرْقُ	پھاڑنا پھاڑ ڈالنا	خَرَقَ	يَخْرُقُ	خَارِقٌ	اِخْرُقْ	لَا تَخْرُقْ	0+3	0+3 3
	x	x	کہف: ۷۱	x	x	x	x	3	
12	الْخَسْفُ	دھسانا	خَسَفَ	يَخْسِفُ	خَاسِفٌ	اِخْسِفْ	لَا تَخْسِفْ	0+8	0+4 4
	x	x	قصص: ۸۲	الاحق: ۳۵	x	x	x	8	
13	الْخِصْفُ	چپکانا	خَصَفَ	يَخْصِفَانِ	خَاصِفٌ	اِخْصِفْ	لَا تَخْصِفْ	0+1	0+1 1
	x	x	x	اعراف: ۲۲	x	x	x	1	
14	الْخَفْضُ	جھکانا، نرم رویہ اختیار کرنا	خَفَضَ	يَخْفِضُ	خَافِضٌ	اِخْفِضْ	لَا تَخْفِضْ	0+2	0+1 1
	x	x	x	x	x	x	x	2	
15	الْخَلْطُ	ملا نا	خَلَطُوا	يَخْلِطُ	خَالِطٌ	اِخْلِطْ	لَا تَخْلِطْ	0+1	0+1 1
	x	x	التوبہ: ۱۰۲	x	x	x	x	1	
16	الرِّبْطُ	مضبوط کرنا جوڑنا	رَبَطْنَا	يُرَبِّطُ	رَابِطٌ	ارْبِطْ	لَا تُرَبِّطْ	1+3	1+2 3
	x	x	الکہف: ۱۳	الانفال: ۱۱	x	x	x	4	
17	الرُّجْعُ	لوٹنا، واپس آنا، لوٹ آنا	رَجَعَ	يُرْجِعُ	رَاجِعُونَ	ارْجِعْ	لَا تُرْجِعُوا	23+77	4+17 21
	ق: ۳	x	اعراف: ۱۵۰	طہ: ۸۹	بقرہ: ۳۶	یوسف: ۵۰	السمتہ: ۱۰	100	

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (9): الانعام: ۳۱، ۱۳۶، البقرہ: ۲۳۸، ۲۸۶، الاسراء: ۳، یوسف: ۳۶، التوبہ: ۹۲، العنکبوت: ۱۲، الاحزاب: ۷۲، النحل: ۲۵، الحجۃ: ۵۔
الحاقہ: ۱۳، المؤمنون: ۲۲، فاطر: ۱۸، الطلاق: ۳، یوسف: ۷۲، العنکبوت: ۱۲، الزاریات: ۲، اللہب: ۳، الانعام: ۱۳۲۔
(10): یسین: ۶۵، المطففین: ۲۶۔ (11): الانعام: ۱۰۰، الاسراء: ۳۷، (12): القصص: ۸۱، سبأ: ۹۔
(13): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (14): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (15): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(16): الانفال: ۶۰۔ (17): البقرہ: ۲۸، ۱۹۶، ۲۱۰، السافاتون: ۸، التوبہ: ۱۳۲، یوسف: ۳۶، ۸۱، الواقعة: ۷۷، الفجر: ۲۸، حم السجدہ: ۵۰۔
ہود: ۱۲۳، آل عمران: ۸۳، اعلق: ۸، آل عمران: ۵۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموع تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
18	السَّبْتُ	ہفتہ منانا ہفتہ میں داخل ہونا	سَبَّتْ	يَسْبِتُونَ	سَابِثٌ	إِسْبِثْ	لَا تَسْبِثْ	8+1	2+1
	اعراف: ۱۶۳		x	اعراف: ۱۶۳	x	x	x	9	3
19	السَّبِقُ	آگے بڑھ جانا، سبقت کرنا	سَبَقَ	تَسْبِقُ	سَابِقٌ	إِسْبِقْ	لَا تَسْبِقْ	10+17	6+6
	نازعات: ۴	دوڑنا	انفال: ۶۸	الحجر: ۵	فاطر: ۳۲	x	x	27	12
20	السَّرِقَةُ	چوری کرنا	سَرَقَ	يَسْرِقُ	سَارِقٌ	إِسْرِقْ	لَا تَسْرِقْ	4+4	4+3
	x	x	یوسف: ۷۷	یوسف: ۷۷	مائدہ: ۳۸	x	x	8	7
21	السَّفْكُ	خون بہانا	سَفَكَ	يَسْفِكُ	سَافِكٌ	إِسْفِكْ	لَا تَسْفِكْ	0+3	0+2
	x	x	x	بقرہ: ۳۰	x	x	x	3	2
22	الصَّبْرُ	صبر کرنا	صَبَرَ	يَصْبِرُ	صَابِرٌ	إِصْبِرْ	لَا تَصْبِرْ	31+57	7+13
	البقرہ: ۲۵	رودکنا	اشوری: ۲۳	یوسف: ۹۰	الکہف: ۶۹	یونس: ۱۰۹	x	88	20
23	الصَّدْفُ	اعراض کرنا	صَدَفَ	يَصْدِفُونَ	صَادِفٌ	إِصْدِفْ	لَا تَصْدِفْ	1+3	1+2
	x	x	انعام: ۱۵۷	انعام: ۳۶	x	x	x	4	3
24	الصَّرْفُ	پھیرنا	صَرَفَ	يَصْرِفُ	صَارِفٌ	إِصْرِفْ	لَا تَصْرِفْ	3+14	3+11
	فرقان: ۱۹	ٹالنا، ہٹانا	توبہ: ۱۲	النور: ۲۳	x	فرقان: ۶۵	یوسف: ۳۳	17	14
25	الصَّرْمُ	پھل توڑنا، چھوڑنا، گنہگار بن کرنا	صَرَمَ	يَصْرِمُ	صَارِمِينَ	إِصْرِمْ	لَا تَصْرِمْ	2+1	2+1
	x	x	x	x	القلم: ۲۲	x	x	3	3
26	الصَّرْبُ	مانا	ضَرَبَ	يَضْرِبُ	ضَارِبٌ	إِضْرِبْ	لَا تَضْرِبُوا	4+58	1+13
	محمد: ۴	بیان کرنا	ابراہیم: ۲۳	البقرہ: ۲۶	x	البقرہ: ۶۰	انحل: ۷۴	62	14

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(18): الفرقان: ۳۷۔ (19): یونس: ۱۹۔ الانفال: ۵۹؛ العنکبوت: ۳۔ الانبیاء: ۲۷۔ النازعات: ۳۔ التوبہ: ۱۰۰۔ العنکبوت: ۳۹۔ الواقعات: ۶۰۔

(20): الممتحنہ: ۱۳۔ المائدہ: ۳۸۔ یوسف: ۷۰، ۷۱۔ (21): البقرہ: ۸۳۔

(22): الرعد: ۲۳۔ ابراہیم: ۱۲، ۱۳۔ الانعام: ۳۳۔ الکہف: ۶۸۔ آل عمران: ۱۲۰، ۱۲۱۔ الفرقان: ۲۰۔ البقرہ: ۶۱۔ حم السجدة: ۲۳۔ الانفال: ۶۵، ۶۶۔

البقرہ: ۱۵۳۔ الاحزاب: ۳۵۔ ابراہیم: ۵۔ (23): الکہف: ۹۶۔

(24): الاحقاف: ۲۹۔ الاعراف: ۴۷، ۴۸۔ یوسف: ۲۳۔ یونس: ۳۳۔ الانعام: ۱۶۔ المؤمن: ۶۹۔ صود: ۸۔ الکہف: ۵۳۔

(25): القلم: ۱۷۔ القلم: ۲۰۔ (26): النساء: ۹۳۔ ابراہیم: ۳۵۔ آل عمران: ۱۵۶۔ الزخرف: ۵۵۔ النور: ۳۱۔ الانفال: ۱۳، ۵۰۔ الحج: ۷۳۔ البقرہ: ۶۱۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
27	أَطْمَأْتِ	چھوٹا	طَمَّتْ	يَطْمِئُ	طَامِئٌ	أَطْمِئْ	لَا تَطْمِئْ	0+1 1	0+1 1
28	أَلْطَمَسُ	مٹانا بے نور کرنا	طَمَسْنَا	نَطْمِسُ	طَامِسٌ	إِطْمِسْ	لَا تَطْمِسْ	0+4 4	0+5 5
29	أَلْظَلْمُ	ظلم کرنا، سبے موقع رکھنا	ظَلَمَ	يَظْلِمُونَ	ظَالِمٌ	إِظْلِمْ	لَا تَظْلِمُوا	11+17 28	198+153 351
30	أَلْعَبُوسُ	تیوری چڑھانا	عَبَسَ	يَعْبِسُ	عَابِسٌ	إِعْبِسْ	لَا تَعْبِسْ	1+1 2	1+2 3
31	أَلْعَتَلُ	ختی سے کھینچنا	عَتَلَ	يَعْتَلُ	عَاتِلٌ	إِعْتَلُوا	لَا تَعْتَلُ	0+1 1	0+1 1
32	أَلْعَدْلُ	انصاف کرنا برابری کرنا	عَدَلَ	يَعْدِلُونَ	عَادِلٌ	إِعْدِلُوا	لَا تَعْدِلُ	1+6 7	12+14 26
33	أَلْعَرَشُ	تخت بنانا اوپر اوجھی عمارش بنانا	عَرَشَ	يَعْرِشُونَ	عَارِشٌ	إِعْرِشْ	لَا تَعْرِشْ	3+1 4	28+2 30
34	أَلْعَرِضُ	پیش کرنا	عَرَضَ	يَعْرِضُ	عَارِضٌ	إِعْرِضْ	لَا تَعْرِضْ	5+7 12	10+10 20
35	أَلْعِرْفَةُ	پہچانا	عَرَفَ	يَعْرِفُونَ	عَارِفٌ	إِعْرِفْ	لَا تَعْرِفْ	5+10 15	13+24 37

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (27) الرحمن: 56۔ (28) المرسلات: 8۔ (29) یونس: 53۔ النمل: 13۔ البقرہ: 53، 59، 62، 64، 68، 71۔ الاعراف: 23، الکہف: 33۔
النساء: 30، التوبہ: 40۔ النحل: 31۔ الانبیاء: 22۔ ہود: 104۔ البقرہ: 12، 13، 35، 51، 114۔ النساء: 92۔ ابراہیم: 33، آل عمران: 182۔ الاسراء: 33۔
(30) تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔ (31) تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
(32) الشوریٰ: 15، الانعام: 40۔ النساء: 3۔ (33) البقرہ: 259۔ الانعام: 131۔
(34) الکہف: 100، ص: 31۔ الحاق: 18۔ الاحقاف: 20۔ ہود: 18۔ النساء: 93۔ حم السجدہ: 51۔ البقرہ: 223۔
(35) حجر: 30، البقرہ: 89، الحج: 27۔ النمل: 93۔ المؤمنون: 69۔ الرحمن: 31، الاحزاب: 59۔ الاعراف: 199۔ البقرہ: 128۔ النور: 53۔
الاعراف: 36۔ البقرہ: 198۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
36	الْعَزْلُ	جدا کر دینا	عَزَلْتُ	يَعْزِلُ	عَازِلٌ	إِعْزِلْ	لَا تَعْزِلْ	3+1	2+1
	X	X	الاحزاب: ۵۱	X	X	X	X	3	3
37	الْعَزْمُ	پختہ ارادہ کرنا بمیراد برداشت کرنا	عَزَمْتُ	يَعْزِمُ	عَازِمٌ	إِعْزِمْ	لَا تَعْزِمُوا	5+9	1+5
	ال عمران: ۱۸۶		محمد: ۲۱	X	X	X	بقرہ: ۲۳۵	14	6
38	الْعَصْرُ	نچوڑنا	عَصَرَ	يَعْصِرُونَ	عَاصِرٌ	إِعْصِرْ	لَا تَعْصِرْ	1+2	1+2
	العصر: ۱		یوسف: ۳۹	X	X	X	X	3	3
39	الْعَصْمُ	بچانا محفوظ رکھنا	عَصَمْتُ	يَعْصِمُ	عَاصِمٌ	إِعْصِمْ	لَا تَعْصِمْ	4+5	2+1
	X		مائدہ: ۶۷	X	یونس: ۲۷	X	X	9	3
40	الْعَقْدُ	گرہ لگانا، معاہدہ کرنا، قسم کو پیکارنا	عَقَدْتُ	يَعْقِدُ	عَاقِدٌ	إِعْقِدْ	لَا تَعْقِدْ	5+2	3+2
	X		نساء: ۳۳	X	X	X	X	7	5
41	الْعَقْرُ	زخمی کرنا کوئی چیز کاٹنا	عَقَرَ	يَعْقِرُ	عَاقِرٌ	إِعْقِرْ	لَا تَعْقِرْ	2+3	1+2
	X		القر: ۲۹	X	عمران: ۳۰	X	X	5	3
42	الْعَقْلُ	سمجھنا	عَقَلُوا	يَعْقِلُ	عَاقِلٌ	إِعْقِلْ	لَا تَعْقِلْ	0+47	0+5
	X		بقرہ: ۷۵	X	X	X	X	47	5
43	الْفَسْلُ	دھونا	غَسَلَ	يَغْسِلُ	غَاسِلٌ	إِغْسِلُوا	لَا تَغْسِلْ	0+1	0+1
	X		X	X	X	مائدہ: ۶	X	1	1
44	الْعَفْرَانُ	چھپانا، بھٹانا مٹانا	عَفَّرَ	يَغْفِرُ	غَافِرٌ	إِغْفِرْ	لَا تَغْفِرْ	60+115	6+11
	بقرہ: ۲۸۵		القصص: ۱۶	بقرہ: ۲۸۳	المومن: ۳	X	X	175	17

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(36): اشراء: ۲۱۲- حود: ۳۲- (37): آل عمران: ۱۵۹- البقرہ: ۲۲۷- (38): یوسف: ۳۶- (39): الممتحنہ: ۱۰-

(40): المائدہ: ۸۹، المائدہ: ۱- البقرہ: ۲۳۵- الفلق: ۳- (41): الاعراف: ۷۷-

(42): البقرہ: ۱۶۴، ۳۳- الملک: ۱۰- (43): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے-

(44): ص: ۲۵- المائدہ: ۱۱۸- التباہین: ۱۳- البقرہ: ۵۸- ابراہیم: ۱۰- الجاثیہ: ۱۳- الشوری: ۳۷- الاعراف: ۱۶۹- الاعراف: ۱۵۵، البقرہ:

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
45	الْعَلْبُ	غالب ہونا	غَلَبُوا	يَغْلِبُ	غَالِبٌ	اغْلِبْ	لَا تَغْلِبْ	13+14	5+11
	الروم: ۳	x	الکہف: ۲۱	نساء: ۷۳	عمران: ۱۶۰	x	x	27	16
46	الْفُتُونُ	آزمانا	فَتَنُوا	يَفْتِنُ	فَاتِنٌ	افْتِنْ	لَا تَفْتِنْ	17+26	4+13
	طہ: ۲۰	تکلیف دینا	البروج: ۱۰	النساء: ۱۰۱	x	x	التوبہ: ۲۹	43	17
47	الْفُرُجُ	کھولنا	فَرَجَ	يَفْرِجُ	فَارِجٌ	افْرِجْ	لَا تَفْرِجْ	5+1	2+1
	انبیاء: ۹۱	x	x	x	x	x	x	6	3
48	الْفُرُشُ	بچھانا	فَرَشْنَا	يَفْرِشُ	فَارِشٌ	افْرِشْ	لَا تَفْرِشْ	5+1	4+1
	الانعام: ۱۳۳	x	الزاریات: ۲۸	x	x	x	x	6	5
49	الْفَرِضُ	مقرر کرنا	فَرَضَ	يَفْرِضُ	فَارِضٌ	افْرِضْ	لَا تَفْرِضْ	6+12	3+4
	x	x	البقرہ: ۱۹۷	x	البقرہ: ۲۸	x	x	18	7
50	الْفُضْلُ	بہا کرنا، بچکانا دودھ چھوڑانا، فیل کرنا	فَضَلَ	يَفْضِلُ	فَاصِلٌ	افْصِلْ	لَا تَفْصِلْ	10+5	4+3
	صافات: ۲۱		البقرہ: ۲۳۹	الحج: ۱۷	x	x	x	15	7
51	الْفَطْرُ	پیدا کرنا	فَطَرَ	يَفْطِرُ	فَاطِرٌ	افْطِرْ	لَا تَفْطِرْ	8+8	3+1
	x	x	انعام: ۷۹	x	انعام: ۱۳	x	x	16	4
52	الْفَقْدُ	گم کرنا	فَقَدَ	تَفْقِدُونَ	فَاقِدٌ	افْقِدْ	لَا تَفْقِدْ	0+2	0+2
	x	تلاش کرنا	x	یوسف: ۷۱	x	x	x	2	2
53	الْقَبْضُ	قبضہ کرنا، ہاتھ سے پکڑنا	قَبَضْتُ	يَقْبِضُ	قَابِضٌ	اقْبِضْ	لَا تَقْبِضْ	4+6	3+5
	فرقان: ۳۶		طہ: ۹۶	البقرہ: ۲۲۵	x	x	x	10	8

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جہات کی تفصیلات)

- (45) البقرہ: ۲۳۹، الجادلہ: ۲۱، حم السجدہ: ۲۶، الانفال: ۳۶، ۶۵، الروم: ۳، الاعراف: ۱۱۹، ال عمران: ۱۲، المائدہ: ۳۳، الاعراف: ۱۱۳، القمر: ۱۰، (46) الانعام: ۵۳، الحدید: ۱۳، طہ: ۱۳۱، الاعراف: ۷۲، المائدہ: ۳۹، الاسراء: ۷۳، طہ: ۹۰، النحل: ۱۱۰، النمل: ۲۷، التوبہ: ۱۲۶، الصافات: ۱۶۲، القلم: ۶، البقرہ: ۱۰۲، (47) المرسلات: ۹، ق: ۶، (48) البقرہ: ۲۲، القارعہ: ۳، الرحمن: ۵۳، (49) البقرہ: ۲۳۶، ۲۳۷، الاحزاب: ۵۵، البقرہ: ۲۳۶، الاعراف: ۷۲، یوسف: ۹۳، الانعام: ۵۷، البقرہ: ۲۳۳، المعارج: ۱۳، (51) الروم: ۳۰، الملک: ۳، (52) یوسف: ۷۲، (53) الفرقان: ۳۶، الملک: ۱۹، التوبہ: ۶۷، طہ: ۹۶، البقرہ: ۲۸۳،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
54	الْقَدْرُ	اندازہ کرنا، طاقت رکھنا تعظیم کرنا	قَدَرَ	يَقْدِرُ	قَادِرٌ	اقْدِرْ	لَا تَقْدِرْ	71+44	9+8
	القدر: ۱		النجر: ۱۶	الرعد: ۲۶	انعام: ۳۷	x	x	115	17
55	الْقَذْفُ	تہمت لگانا	قَذَفَ	يَقْذِفُ	قَاذِفٌ	اقْذِفْ	لَا تَقْذِفْ	0+8	0+7
	x	ذال دینا	الزّاب: ۲۶	سباء: ۳۸	x	طہ: ۳۹	x	8	7
56	الْقَرَضُ	قرض دینا، کتر اجانا	قَرَضَ	تَقْرِضُ	قَارِضٌ	اقْرِضْ	لَا تَقْرِضْ	1+1	1+1
	البقرہ: ۲۳۵		x	الکہف: ۱۷	x	x	x	2	2
57	الْقَسْمُ	تقسیم کرنا	قَسَمْنَا	يَقْسِمُونَ	قَاسِمٌ	اقْسِمْ	لَا تَقْسِمْ	4+2	3+2
	x		الزخرف: ۳۲	زخرف: ۳۲	x	x	x	6	5
58	الْقَصْدُ	میانہ روی کرنا، اعتدال اختیار کرنا	قَصَدَ	يَقْصِدُ	قَاصِدٌ	اقْصِدْ	لَا تَقْصِدْ	2+1	2+1
	النحل: ۹		x	x	توبہ: ۴۳	لقمان: ۱۹	x	3	3
59	الْقَلْبُ	پلٹ دینا، لوٹا دینا، دل پر مارنا	قَلَبَ	يَقْلِبُ	قَالِبٌ	اقْلِبْ	لَا تَقْلِبْ	68+1	3+1
	عمران: ۱۵۹		x	x	x	x	x	69	4
60	الْقَنُوطُ	مایوس ہونا	قَنُطُوا	يَقْنُطُ	قَانِطٌ	اقْنِطْ	لَا تَقْنِطْ	0+1	0+1
	x	اشوری: ۲۸	x	x	x	x	x	1	1
61	الْكُتْبُ	ذلیل درسا کرنا	كَبَّتْ	يَكْبِتُ	كَابِتٌ	اِكْبِتْ	لَا تَكْبِتْ	0+3	0+3
	x	x	x	عمران: ۱۲۷	x	x	x	3	3
62	الْكَذِبُ	جھوٹ بولنا	كَذَبَ	يَكْذِبُونَ	كَاذِبٌ	اِكْذِبْ	لَا تَكْذِبْ	52+41	8+6
	x		الزمر: ۳۲	بقرہ: ۱۰	هود: ۹۳	x	x	96	14

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (54): المرسلات: ۲۳۔ الانعام: ۹۱۔ المائدہ: ۳۳۔ الانبیاء: ۸۷۔ البقرہ: ۲۶۳، القمر: ۱۲۔ یونس: ۲۳۔ القیامہ: ۳۔ البقرہ: ۲۰، الاحزاب: ۳۸۔ الرعد: ۸۔ طہ: ۳۰۔ سباء: ۱۳۔ (55): طہ: ۸۷۔ الانبیاء: ۱۸۔ سباء: ۵۳۔ الصافات: ۸۔ (56): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (57): الواقعة: ۶۷، الحجر: ۴۳، النساء: ۸۔ (58): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (59): الحکبوت: ۲۱، الاحزاب: ۳۔ آل عمران: ۱۵۱۔ (60): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (61): الجادۃ: ۵، ۵۔ (62): یوسف: ۲۷، ۱۱۰۔ الانعام: ۲۳۔ یسین: ۱۵۔ آل عمران: ۶۱، ۷۵۔ الانعام: ۲۸، الواقعة: ۲، ص: ۳۔ النباء: ۲۸۔ ہود: ۶۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خاصہ تعداد
								انفعال + اسما	انفعال + اسما
63	الْكُتِبُ	کمانا	كَتَبَ	يَكْتُبُ	كَاتِبٌ	اِكْتُبْ	لَا تَكْتُبْ	0+62	0+10
	x	x	بقرہ: ۸۱	نساء: ۱۱۱	x	x	x	62	10
64	الْكُشَطُ	کھال	كَشَطَ	يَكْشِطُ	كَاشِطٌ	اِكْشِطْ	لَا تَكْشِطْ	0+1	0+1
	x	اتارنا	x	x	x	x	x	1	1
65	الْكَشْفُ	کھولنا	كَشَفَ	يَكْشِفُ	كَاشِفٌ	اِكْشِفْ	لَا تَكْشِفْ	6+14	5+7
	اسراء: ۵۶	x	النحل: ۵۳	الانعام: ۳۱	انعام: ۱۷	دخان: ۱۲	x	20	12
66	الْكُتْرُ	مال جمع کرنا	كَتَرْتُ	يَكْتَرُونَ	كَاتِرٌ	اِكْتِرْ	لَا تَكْتِرْ	6+3	2+3
	حود: ۱۲		التوبہ: ۳۵	التوبہ: ۳۳	x	x	x	9	5
67	اللُّسُ	شہ میں ڈالنا، ملانا، گڑ بڑ کر دینا	لَبَسْنَا	يَلْبَسُ	لَابِسٌ	اِلْبَسْ	لَا تَلْبَسُوا	1+8	1+5
	ق: ۱۵		الانعام: ۹	انعام: ۶۵	x	x	بقرہ: ۳۲	9	6
68	الْلَفْتُ	ہٹانا، پھیرنا	لَفَّتْ	تَلْفُتْ	لَا فِتْ	اِلْفِتْ	لَا تَلْفُتْ	0+3	0+2
	x		x	یونس: ۷۸	x	x	x	3	2
69	الْلَفْطُ	منہ سے نکالنا، پھینکنا	لَفَطَ	يَلْفُطُ	لَا فِطْ	اِلْفِطْ	لَا تَلْفِطْ	0+1	0+1
	x		x	ق: ۱۸	x	x	x	1	1
70	الْلَمَزُ	عیب نکالنا، طعن دینا، بیان کرنا	لَمَزَ	يَلْمِزُ	لَا مِزْ	اِلْمِزْ	لَا تَلْمِزُوا	1+3	1+3
	x		x	توبہ: ۵۸	x	x	الحجرات: ۱۱	4	4
71	الْلَمْسُ	چھونا، ٹٹول کر دیکھنا	لَمَسُوا	يَلْمِسُ	لَا مِسْ	اِلْمِسْ	لَا تَلْمِسْ	0+2	0+2
	x		انعام: ۷	x	x	x	x	2	2
72	الْمَلِكُ	مالک ہونا	مَلَكَتْ	يَمْلِكُ	مَالِكٌ	اِمْلِكْ	لَا تَمْلِكْ	148+45	11+8
	x		النساء: ۳	المائدہ: ۱۷	فاتحہ: ۳	x	x	193	19

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (63): المائدہ: ۳۸۔ البقرہ: ۹۔ النمل: ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
73	الْبَيْدُ	پھینکنا	بَيَدَ	يَبِيدُ	بَيْدٌ	اَبِيدُ	لَا تَبِيدُ	0+10 10	0+7 7
	x	x	البقرہ: ۱۰۱	x	x	افعال: ۵۸	x		
74	الْبَتِّيُّ	اٹھانا بلند کرنا	تَبَّعْنَا	يَتَّبِعُ	تَاتِيْقٌ	اَبْتِيقُ	لَا تَبْتِيقُ	0+1 1	0+1 1
	x	x	اعراف: ۱۷۱	x	x	x	x		
75	الْبَحْثُ	تراشنا	نَحَتَ	يَبْحَثُونَ	نَاحِتٌ	اَبْحَثُ	لَا تَبْحَثُ	0+4 4	0+2 2
	x	x	x	الحجر: ۸۳	x	x	x		
76	الْبَدْرُ	نذر ماننا	نَذَرْتُمْ	يَنْذِرُ	نَاذِرٌ	اَبْذِرُ	لَا تَبْذِرُ	4+3 7	2+2 4
	بقرہ: ۲۷۰	x	بقرہ: ۲۷۰	x	x	x	x		
77	الْبَرْعُ	ٹکانا، چھیننا لینا	فَرَعٌ	يَبْرَعُ	نَاْبِعٌ	اَبْرِعُ	لَا تَبْرِعُ	2+9 11	2+5 7
	x	x	اعراف: ۱۰۸	x	x	x	x		
78	الْبَرْقُ	بے عقل ہونا بدست ہونا	بَرَقَ	يَبْرُقُ	نَاْبِقُ	اَبْرِقُ	لَا تَبْرِقُ	0+1 1	0+1 1
	x	x	x	x	x	x	x		
79	الْبُرُوْءُ	ارتنا	فُرِئَ	يَبْرُؤُ	نَاْبِرُؤٌ	اَبْرِؤُ	لَا تَبْرِؤُ	1+5 6	1+2 3
	x	x	اسراء: ۱۰۵	x	x	x	x		
80	الْبُسْفُ	پھاڑوں کو گرادینا	نَسَفَ	يَبْسِفُ	نَاْبِسِفٌ	اَبْسِفُ	لَا تَبْسِفُ	2+3 5	1+3 4
	طہ: ۹۷	x	طہ: ۱۰۵	x	x	x	x		
81	الْبَسْلُ	کسی بلند جگہ سے آنا	نَسَلَ	يَبْسِلُونَ	نَاْبِسِلٌ	اَبْسِلُ	لَا تَبْسِلُ	1+1 2	1+1 2
	بقرہ: ۲۰۵	x	x	انبیاء: ۹۶	x	x	x		
82	الْمَنْطِقُ	بولنا	نَطَقَ	يَنْطِقُ	نَاْطِقٌ	اَبْطِقُ	لَا تَبْطِقُ	1+8 9	1+3 4
	x	x	x	المومنون: ۶۲	x	x	x		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (73): طہ: ۹۶۔ الصافات: ۱۳۵۔ آل عمران: ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
83	التَّنَعَّقُ	پکارنا	نَعَّقَ	يُنَعِّقُ	نَاعِقٌ	اِنْعَقْ	لَا تَنْعِقْ	0+1	0+1
	X	آواز دینا	X	البقرہ: ۱۷۱	X	X	X	1	1
84	التُّفُّورُ	کھانا، پھاگنا، کوچ کرنا	نَفَّرَ	يَنْفِرُ	نَافِرٌ	اِنْفِرُوا	لَا تَنْفِرُوا	7+6	3+4
	الملک: ۲۱		التوبہ: ۱۲۲	X	X	نساء: ۷۱	X	13	7
85	النَّفْسُ	چمنا	نَفَّسْتُ	يَنْفِسُ	نَافِسٌ	اِنْفِسْ	لَا تَنْفِسْ	1+1	1+1
	X	X	الانبیاء: ۷۸	X	X	X	X	2	2
86	الْقَصْمُ	توزنا	قَصَمْنَا	يَقْصِمُ	قَاصِمٌ	اِقْصِمْ	لَا تَقْصِمْ	0+1	0+1
	X	الگ کرنا	الانبیاء: ۱۱	X	X	X	X	1	1
87	النَّقْمُ	عیب نکالنا، بدل لینا	نَقَمُوا	تَنْقِمُ	نَاقِمٌ	اِنْقِمْ	لَا تَنْقِمْ	0+4	0+3
	X		التوبہ: ۷۳	X	X	X	X	4	3
88	النِّكَاخُ	نکاح کرنا	نَكَحَ	يَنْكِحُ	نَاقِحٌ	اِنْكِحُوا	لَا تَنْكِحُوا	4+14	1+9
	بقرہ: ۲۳۵	X	نساء: ۲۲	النور: ۳	X	نساء: ۳۰	البقرہ: ۲۲۱	18	10
89	النَّكْصُ	پہلے کام سے ہٹ جانا	نَكَصَ	تَنْكُصُونَ	نَاقِصٌ	اِنْكَصِ	لَا تَنْكَصِ	0+2	0+2
	X		الانفال: ۳۸	مومنون: ۶۲	X	X	X	2	2
90	الْهَبْوُطُ	اترنا، گرنے	هَبَطَ	يَهْبِطُ	هَابِطٌ	اِهْبِطْ	لَا تَهْبِطْ	0+8	0+4
	X		X	البقرہ: ۷۳	X	اعراف: ۱۳	X	8	4
91	الْهَزْمُ	ٹکست دینا	هَزَمُوا	يَهْزِمُ	هَازِمٌ	اِهْزِمْ	لَا تَهْزِمْ	1+2	1+2
	X	X	بقرہ: ۲۵۱	X	X	X	X	3	3
92	الْهَلَاكَةُ	ہلاک ہونا	هَلَكَ	يَهْلِكُ	هَالِكٌ	اِهْلِكْ	لَا تَهْلِكْ	5+2	5+2
	بقرہ: ۱۹۵	مرجانا	التلاہ: ۱۷۶	الانفال: ۳۲	القصص: ۸۸	X	X	7	7

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(83): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (84): التوبہ: ۱۲۲، ۳۹۔ الجن: ۱۔ الاسراء: ۶۔ (85): القارعہ: ۵۔

(86): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (87): المائدہ: ۵۹۔ (88): الاحزاب: ۳۹۔ البقرہ: ۲۲۱، ۲۳۰، ۲۳۲۔ النساء: ۲۵۔

(89): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (90): طہ: ۱۲۳۔ البقرہ: ۳۶۔ (91): القمر: ۲۵۔ ص: ۱۱۔

(92): یوسف: ۸۵۔ النمل: ۳۹۔ الکہف: ۵۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
93	الْجُلُوسُ	بیٹھنا	جَلَسَ	يَجْلِسُ	جَالِسٌ	اجْلِسْ	لَا تَجْلِسْ	1+0 1	1+0 1
94	الْحَتْمُ	واجب کرنا لازم کرنا	حَتَمَ	يَحْتِمُ	حَاتِمٌ	احْتِمْ	لَا تَحْتِمْ	1+0 1	1+0 1
95	الْحَرَضُ	لاج کرنا حرص کرنا	حَرَضَ	يَحْرَضُ	حَارِضٌ	احْرِضْ	لَا تَحْرِضْ	1+0 1	1+0 1
96	الْحَرْمَانُ	سوال سے بچنا، روکنا، محروم کرنا	حَرَمَ	يَحْرِمُ	حَارِمٌ	احْرِمْ	لَا تَحْرِمْ	2+0 2	4+0 4
97	الْحَنْدُ	بھوننا تلنا	حَنَدَ	يَحْنِدُ	حَائِدٌ	احْنِدْ	لَا تَحْنِدْ	1+0 1	1+0 1
98	الْحَنْفُ	جھکنا، ایک طرف ہونا	حَنَفَ	يَحْنِفُ	حَائِفٌ	احْنِفْ	لَا تَحْنِفْ	2+0 2	11+0 11
99	الْحَضْدُ	کانٹے توڑنا، کانٹے کاٹنا	حَضَدَ	يَحْضِدُ	حَاضِدٌ	احْضِدْ	لَا تَحْضِدْ	1+0 1	1+0 1
100	الْحَنْسُ	چھپھٹ جانا چھپ جانا	حَنَسَ	يَحْنِسُ	حَائِسٌ	احْنِسْ	لَا تَحْنِسْ	2+0 2	2+0 2
101	الرُّفْدُ	دینا مدد دینا	رَفَدَ	يُرْفِدُ	رَائِدٌ	ارْفِدْ	لَا تُرْفِدْ	2+0 2	2+0 2
102	الرُّفِيضُ	چھٹا، چلانا	رَفَرَّ	يُرْفِرُ	رَائِرٌ	ارْفِرْ	لَا تُرْفِرْ	1+0 1	3+0 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(93): الجادلہ: ۱۱۔ (94): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (95): البقرہ: ۹۶۔ (96): الذاریات: ۱۹۔ الواقعة: ۶۷۔

(97): حمود: ۶۹۔ (98): البقرہ: ۱۳۵۔ الحج: ۳۱۔ (99): الواقعة: ۲۸۔ (100): الناس: ۳۔ التکویر: ۱۵۔ (101): حمود: ۹۹۔

(102): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
103	الْعُدْرُ	عذرت قبول کرنا، الزام سے بری کرنا	عَدَرَ	يَعْدِرُ	عَادِرٌ	اعْدِرْ	لَا تَعْدِرْ	6+0	3+0
	الکہف: ۷۶		x	x	x	x	x	6	3
104	الْغَضْبُ	پہینا، باندر حنا، سخت ہونا	غَضِبَ	يَغْضِبُ	غَاضِبٌ	اغْضِبْ	لَا تَغْضِبْ	4+0	2+0
	x		x	x	x	x	x	4	2
105	الْغَصْفُ	ہوا کا تیز چلنا	غَصَفَ	يَغْصِفُ	غَاصِفٌ	اغْصِفْ	لَا تَغْصِفْ	7+0	4+0
	الرحمن: ۱۳		x	x	x	x	x	7	4
106	الْفَسْقُ	رات کا تاریک ہونا	غَسَقَ	يَغْشِقُ	غَاشِقٌ	اغْشِقْ	لَا تَغْشِقْ	4+0	3+0
	x		x	x	العلق: ۳	x	x	4	3
107	الْغَضْبُ	جمین لینا، زبردستی لے لینا	غَضَبَ	يَغْضِبُ	غَاضِبٌ	اغْضِبْ	لَا تَغْضِبْ	1+0	1+0
	الکہف: ۷۹		x	x	x	x	x	1	1
108	الْفَلْقُ	پھاڑنا	فَلَقَ	يَفْلِقُ	فَالِقٌ	افْلِقْ	لَا تَفْلِقْ	2+0	2+0
	x		x	x	العام: ۹۵	x	x	2	2
109	الْقِسْطُ:	انصاف کرنا	قَسَطَ	يَقْطِطُ	قَاسِطٌ	اقْطِطْ	لَا تَقْطِطْ	18+0	3+0
	عمران: ۱۸		x	x	x	x	x	18	3
110	الْقَسْطُ الْقُسُوطُ	ظلم کرنا، حق سے ہٹ جانا	قَسَطَ	يَقْطِطُ	قَاسِطُونَ	اقْطِطْ	لَا تَقْطِطْ	1+0	1+0
			x	x	الحج: ۱۳	x	x	1	1
111	الْقَضْفُ	تڑونا	قَضَفَ	يَقْضِفُ	قَاضِفٌ	اقْضِفْ	لَا تَقْضِفْ	1+0	1+0
	x		x	x	اسراء: ۶۹	x	x	1	1
112	الْقَضْبُ	کاٹنا	قَضَبَ	يَقْضِبُ	قَاضِبٌ	اقْضِبْ	لَا تَقْضِبْ	1+0	1+0
	عس: ۲۸		x	x	x	x	x	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(103): الاعراف: ۱۶۳، القیامہ: ۱۵۔ (104): صود: ۷۷۔ یوسف: ۸۔ (105): الانبیاء: ۸۱۔ الرسالات: ۲۔

(106): الاسراء: ۷۸۔ ص: ۵۷۔ (107): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (108): العلق: ۱۔

(109): البقرہ: ۲۸۲، الاسراء: ۳۵۔ (110): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (111): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(112): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
113	الْكُظْمُ	ضبط کرنا	كُظِمَ	يَكْظِمُ	كَاطِمِينَ عمران: ۱۳۳	اِكْظِمِ	لَا تَكْظِمُ	$\frac{4+0}{4}$	$\frac{3+0}{3}$
114	الْكُفْتُ	سمیٹنا	كُفَّتْ	يَكْفُتُ	كَافَتْ	اِكْفُتِ	لَا تَكْفُتِ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
115	الْكُنْسُ	واپس آجانا چھپ جانا	كُنَسَ	يَكْنِسُ	كَانَسَ	اِكْنِسُ	لَا تَكْنِسُ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
116	النُّضْدُ	تہہ تہہ ہونا ڈھیر لگانا	نَضَدَ	يَنْضُدُ	نَاضِدٌ	اِنضُدْ	لَا تَنْضُدْ	$\frac{3+0}{3}$	$\frac{2+0}{2}$
117	الْهَزْلُ	مذاق کرنا الطارق: ۱۳۰	هَزَلَ	يَهْزِلُ	هَازِلٌ	اِهْزِلْ	لَا تَهْزِلْ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
118	الْهَزْمُ	ٹکست دینا	هَزَمَ	يَهْزِمُ	هَازِمٌ	اِهْزِمِ	لَا تَهْزِمِ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
119	الْهَشْمُ	توڑنا	هَشَمَ	يَهْشِمُ	هَاشِمٌ	اِهْشِمِ	لَا تَهْشِمِ	$\frac{2+0}{2}$	$\frac{2+0}{2}$
120	الْهَضْمُ	توڑنا، کم کرنا ط: ۱۱۴	هَضَمَ	يَهْضِمُ	هَاضِمٌ	اِهْضِمِ	لَا تَهْضِمِ	$\frac{2+0}{2}$	$\frac{2+0}{2}$
121	الْهَمْسُ	آہستہ چلنا آہستہ بولنا ط: ۱۰۸	هَمَسَ	يَهْمِسُ	هَامِسٌ	اِهْمِسِ	لَا تَهْمِسِ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(113): یوسف: ۸۳۔ اقلیم: ۴۸۔ (114): الرسالات: ۲۵۔ (115): التور: ۱۶۔ (116): ق: ۱۰۔ صود: ۸۴۔

(117): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (118): ص: ۱۱۔ (119): القمر: ۳۱۔ الکہف: ۴۵۔ (120): الشعراء: ۱۴۸۔

(121): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز، طلباء و طالبات آپنے اس باب ضرب بضر (صحیح) کے تحت 121 مصادر دیکھے ہیں، ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 2146 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 121 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 2146 قرآنی الفاظ کے معانی اور 49852 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں۔ 412 الفاظ۔

412x121=49852

باب سوم سَمِعَ يَسْمَعُ (صحیح)

علامت: ماضی معروف میں عین کلمہ مکسور اور مضارع معروف میں عین کلمہ مفتوح ہوتا ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	السَّاءُ: ۳۷	بخل کرنا کنجوسی کرنا	بَخَلَ	يَبْخُلُ	بَاخِلٌ	اَبْعَلْ	لَا تَبْعَلْ	2+9 11	1+5 6
2	X	کسی کام میں لگے دہنا	بَرَّخَ	يَبْرُخُ	بَارِخٌ	اَبْرُخْ	لَا تَبْرُخْ	0+3 3	0+2 2
3	X	چندھیانا حیران ہوجانا	بَرَّقَ	يَبْرُقُ	بَارِقٌ	اَبْرُقْ	لَا تَبْرُقْ	0+1 1	0+1 1
4	الانفال: ۴۷	اترانا X	بَطَرَتْ	يَبْطَرُ	بَاطِرٌ	اَبْطَرْ	لَا تَبْطَرْ	1+1 1	1+1 1
5	بقرہ: ۲۷	دور ہونا، پیچھے ہونا، سخت ہونا	بَعَدَتْ	يَبْعُدُ	بَاعِدٌ	اَبْعُدْ	لَا تَبْعُدْ	158+1 159	1+1 2
6	X	پیچھے چلنا X	تَبِعَ	يَتَّبِعُ	تَابِعٌ	اَتَّبِعْ	لَا تَتَّبِعْ	7+9 16	5+4 9
7	X	پالینا، کامیاب ہونا	تَقَفْتُ	يَتَّقُونَ	تَاقِفٌ	اَتَّقِفْ	لَا تَتَّقِفْ	0+6 6	0+4 4
8	X	بے صبری کرنا، گھبرانا	جَزَعْنَا	يَجْزَعُ	جَازِعٌ	اَجْزِعْ	لَا تَجْزِعْ	1+1 1	1+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) آل عمران: ۱۸۰، ۱۸۰، ۱۸۰، ۳۔ (2) یوسف: ۸۰۔ ط: ۹۱۔ (3) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (6) البقرہ: ۱۳۵۔ النازعات: ۷۔ النور: ۳۱۔ ابراہیم: ۲۱۔ الاسراء: ۶۹۔ الدخان: ۳۷۔ (7) الانفال: ۵۷۔ آل عمران: ۱۱۲۔
- (8) العارح: ۲۰۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
9	الْجَهَالَةُ نساء: ۱۷	ندہ جانا، بے خبر ہونا نادان ہونا	جَهَلْ	يَجْهَلُونَ	جَاهِلٌ	اجْهَلْ	لَا تَجْهَلْ	18+5 23	6+2 8
10	الْحَبْطُ x	ضائع ہونا بے کار ہونا	حَبَطَ	تَحْبِطُ	حَابِطٌ	احْبِطْ	لَا تَحْبِطْ	0+12 12	0+4 4
11	الْحَذَرُ بقرہ: ۱۹	بچنا، ڈرنا، چوکنار ہونا	حَذِرَ	يَحْذِرُونَ	حَاذِرُونَ	احْذَرْ	لَا تَحْذَرْ	5+10 15	4+5 9
12	الْحَزْنُ فاطر: ۳۴	غمگین ہونا غم کھانا	حَزِنَ	يَحْزَنُونَ	حَازِنٌ	احْزَنْ	لَا تَحْزَنْ	3+24 27	1+6 7
13	الْحِسْبُ x	گمان کرنا	حَسِبَ	يَحْسَبُ	حَاسِبٌ	احْسَبْ	لَا تَحْسَبْ	0+39 39	0+12 12
14	الْحَصْرُ x	عاجز ہونا بخل کرنا	حَصَرَ	يَحْصِرُ	حَاصِرٌ	احْصِرْ	لَا تَحْصِرْ	0+1 1	0+1 1
15	الْحِفْظُ الصافات: ۷	حفاظت کرنا، یاد کرنا	حَفِظَ	يَحْفَظُونَ	حَافِظٌ	احْفَظُوا	لَا تَحْفَظُوا	29+7 36	8+7 15
16	الْحَمْدُ الفاطر: ۱	تعریف کرنا	حَمَدَ	يَحْمَدُ	حَامِدُونَ	احْمَدْ	لَا تَحْمَدْ	58+1 59	5+1 6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(9): الاعراف: ۳۸۔ یوسف: ۸۹۔ البقرہ: ۶۷۔ الاحزاب: ۷۲۔ آل عمران: ۱۵۴۔ (10): البقرہ: ۷۷۔ الزمر: ۶۵۔

(11): التوبہ: ۶۳، ۱۲۲، المائدہ: ۴۱، النساء: ۷۱، الاسراء: ۵۷۔ (12): آل عمران: ۱۳۹۔ الاعراف: ۴۹۔ مریم: ۲۴۔ الاحزاب: ۵۱۔

(13): الکہف: ۹۔ البقرہ: ۲۱۳، النمل: ۴۳۔ المائدہ: ۷۱۔ الفرقان: ۴۳۔ آل عمران: ۷۸، ۱۶۹، ۷۸۔ النور: ۱۵۔ الاعراف: ۳۰۔

(14): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(15): الحجر: ۱۷۔ یوسف: ۶۵۔ النور: ۳۰، ۳۱، النساء: ۳۳۔ التوبہ: ۱۱۲، یوسف: ۸۱۔ الانعام: ۶۱، ۱۰۴، البروج: ۲۴۔

(16): آل عمران: ۱۸۸، الاسراء: ۷۹، البقرہ: ۲۶۷۔ القف: ۶۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
17	أَلْحَنْتُ الواقعة: ۳۶	قسم توڑنا گناہ کرنا	حَنَيْتُ	يَحْنَتُ	حَانِتٌ	اِحْنَتٌ	لَا تَحْنَتُ	1+1 2	1+1 2
18	أَلْخَسِرُ العصر: ۲	نقصان اٹھانا، پوچھی گھٹ جانا	خَسِرَ	يَخْسِرُ	خَاعِسِرُونَ	اِخْسِرُ	لَا تَخْسِرُ	8+3 11	37+16 53
19	أَلْخَطْفَةُ صافات: ۱۰	اچک لینا چھپنا	خَطَفَ	يَخْطِفُ	خَاظِفٌ	اِخْطِفْ	لَا تَخْطِفْ	1+3 4	1+3 4
20	الرِّبْحُ نفع اٹھانا	ربح کرنا	رَبِحْتُ	يُرْبِحُ	رَابِحٌ	ارْبِحْ	لَا تَرْبِحْ	0+1 1	0+1 1
21	الرَّحْمَةُ بقرہ: ۱۵۷	رحم کرنا مہربانی کرنا	رَحِمَ	يُرْحِمُ	رَاحِمٌ	ارْحَمْ	لَا تَرْحَمْ	9+9 18	312+27 339
22	الرِّدْفُ X	پیچھے ہونا قریب ہونا	رَدِفَ	يُرْدِفُ	رَادِفٌ	ارْدِفْ	لَا تَرْدِفْ	0+1 1	0+1 1
23	الرَّوْعُبُ الانبياء: ۹۰	دھرت کرنا، اغرض کرنا، عازری ظاہر کرنا	رَعِبَ	يُرْعِبُ	رَاعِبٌ	ارْعَبْ	لَا تَرْعَبْ	3+4 7	4+4 8
24	الرُّكُوبُ X	سوار ہونا	رَكِبَا	يُرْكَبُونَ	رَاكِبٌ	ارْكَبْ	لَا تَرْكَبْ	4+8 12	7+9 16

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (17): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (18): الانعام: ۱۴۰، البقرہ: ۶۳۔ النازعات: ۱۲۔ الاسراء: ۸۲۔ الحج، ۱۱، ہود: ۲۲، الکہف: ۱۰۳۔
(19): الحج، ۳۱۔ (20): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(21): المؤمن: ۹۔ المؤمنون: ۷۵۔ الاعراف: ۲۳، ۱۳۹۔ الاسراء: ۸، آل عمران: ۱۳۳۔ الاعراف: ۱۵۱، ۱۵۶۔ فاتحہ: ۱۔ الفاتحہ: ۱۔ الحج: ۲۹۔
البلد: ۱۷۔ آل عمران: ۶۔ الکہف: ۸۱۔ (22): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (23): النساء: ۱۲۷۔ التوبہ: ۱۲۰۔ التوبہ: ۵۹۔
(24): العنکبوت: ۶۵۔ الانشقاق: ۱۹، المؤمن: ۷۹۔ الزخرف: ۱۲۔ ہود: ۴۱۔ الانفال: ۳۲۔ البقرہ: ۲۳۹۔ الحشر: ۶۔ یسین: ۷۲۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قائل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
25	الرُّكُونُ	حائل ہونا	رَكِنَ	تَرَكُنُ	رَاكِنٌ	اِرْكُنْ	لَا تَرْكُنُوا	2+2 4	1+2 3
	X	بھروسہ کرنا	X	الاسراء: ۷۴	X	X	ہود: ۱۱۳		
26	الرُّهْبُ	خوف کرنا	رَهَبَ	يُرْهَبُونَ	رَاهِبٌ	ارْهَبُوا	لَا تَرْهَبْ	7+3 10	5+2 7
	X	ڈرنا	X	اعراف: ۱۵۳	X	X	X		
27	الرَّهْقُ	ظلم کرنا، لالچ	رَهَقَ	يَرْهَقُ	رَاهِقٌ	ارْهَقْ	لَا تَرْهَقْ	2+5 7	1+2 3
	X	ہتھیاف ہونا	X	یونس: ۲۶	X	X	X		
28	السَّخْرُ	ہنسی کرنا	سَخَرَ	يَسْخَرُونَ	سَاحِرٌ	اسْخِرْ	لَا تَسْخَرْ	1+11 12	1+7 8
	X	مذاق اڑانا	X	بقرہ: ۲۱۲	X	X	X		
29	السَّخَطُ	غضب	سَخَطَ	يَسْخَطُونَ	سَاحِطٌ	اسْخَطْ	لَا تَسْخَطْ	3+2 5	1+2 1
	X	ناک ہونا	X	التوبہ: ۵۸	X	X	X		
30	السَّعَادَةُ	خوش	سَعِدَ	يَسْعُدُ	سَاعِدٌ	اسْعُدْ	لَا تَسْعُدْ	1+1 2	1+1 2
	X	نصیب ہونا	X	X	X	X	X		
31	السَّفَةُ	احتم بنا	سَفِهَ	يَسْفَهُ	سَافِئٌ	اسْفَهُ	لَا تَسْفَهُ	6+1 7	2+1 3
	X	غیر بردبار ہونا	X	X	X	X	X		
32	السَّمْعُ	سنا	سَمِعَ	يَسْمَعُونَ	سَامِعٌ	اسْمَعْ	لَا تَسْمَعُوا	66+73 139	3+20 23
	X	X	X	بقرہ: ۷۵	X	X	حم السجدہ: ۲۶		
33	الشُّرْبُ	پینا	شَرِبَ	يَشْرَبُ	شَارِبٌ	اشْرَبُوا	لَا تَشْرَبْ	18+15 33	7+7 14
	X	X	X	البقرہ: ۲۳۹	X	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(25): ہود: ۸۰۔ (26): الحشر: ۱۳، الانبیاء: ۹۰، التوبہ: ۳۳، الحدید: ۲۷۔ (27): بحس: ۳۱۔ (28): الانعام: ۱۰، ہود: ۳۸، ۳۸، ۳۸۔

الحجرات: ۱۱۔ (29): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (30): ہود: ۱۰۸، ہود: ۱۰۵۔ (31): البقرہ: ۱۱۳، ۲۸۲۔

(32): یوسف: ۳۱، النساء: ۱۳۰۔ النور: ۱۲۔ البقرہ: ۹۳، ۹۳، ۱۷۱، المائدہ: ۸۳، طہ: ۳۶، مریم: ۹۸۔ آل عمران: ۱۸۶۔ الانفال: ۲۰۔ الزخرف: ۸۰۔

لقمان: ۷۔ الکہف: ۲۶۔ الاعراف: ۱۹۸۔ البقرہ: ۱۲۷۔ المائدہ: ۳۱۔

(33): البقرہ: ۲۳۹، المؤمنون: ۳۳، الدھر: ۵، مریم: ۲۶، الشعراء: ۱۵۵۔ النحل: ۶۶۔ الانعام: ۷۰۔ البقرہ: ۶۰، یٰسین: ۷۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
42	الْعَبَثُ مومنون: ۱۱۵	کھیل کود میں لگانا، کھیل کرنا	عَبَثَ	تَعْبَثُونَ	عَابَثَ	اعْبَثْ	لَا تَعْبَثْ	1+1 2	1+1 2
43	الْعَجَبُ الرعد: ۵	تجب کرنا	عَجِبُوا	تَعَجِبُونَ	عَاجِبٌ	اعْجَبْ	لَا تَعْجَبْ	3+6 9	8+8 16
44	الْعَجَلُ الانبیاء: ۳۷	جلدی کرنا جلدی آنا	عَجِلْتُ	يُعَجَلُ	عَاجِلَةٌ	اعْجَلْ	لَا تَعْجَلْ	3+3 6	5+6 11
45	أَلْعَلَّمُ بقرہ: ۳۲	جاننا پہچانا	عَلِمَ	يَعْلَمُ	عَالِمٌ	اعْلَمْ	لَا تَعْلَمْ	13+23 36	332+254 586
46	الْعَمَلُ عمران: ۱۹۵	عمل کرنا کام کرنا	عَمِلَ	يَعْمَلُ	عَامِلٌ	اعْمَلْ	لَا تَعْمَلْ	6+13 19	79+236 315
47	الْعَمَّةُ X	گمراہی میں بھٹکانا، متحیر ہونا	عَمِيَ	يَعْمَهُونَ	عَامِيَةٌ	اعْمِيْ	لَا تَعْمِيْ	0+1 1	0+1 1
48	الْعَنْثُ نساء: ۲۵	دشواری میں پڑنا	عَنِتُّمُ	يَعْنَتُ	عَانِتٌ	اعْنَتْ	لَا تَعْنَتْ	1+1 2	1+3 4
49	الْعَهْدُ بقرہ: ۲۷	عہد کرنا حفاظت کرنا	عَهَدَ	يَعْهَدُ	عَاهِدٌ	اعْهَدْ	لَا تَعْهَدْ	1+3 4	23+6 29

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (42) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (43) الصافات: ۱۲، الاعراف: ۶۳، الرعد: ۵، ہود: ۷۳۔
(44) الاعراف: ۱۵۰، الاسراء: ۱۱۔ (45) ہود: ۴۹، القصص: ۳۸، الصافات: ۵۸، البقرہ: ۱۰۶، ۱۰۴، ۱۰۳، ۱۹۲، ۱۳، ۲۲، ۳۰، ۶۵،
الممتحنہ: ۱۰، المائدہ: ۱۱۶، یوسف: ۵۱، ط: ۷۱، النساء: ۴۳، العنکبوت: ۳، التوبہ: ۶۳، النور: ۳۱، العنکبوت: ۴۳، یوسف: ۴۴۔
اشعراء: ۱۹، الحجر: ۴، البقرہ: ۲۹، ۱۳۰، ۱۹۷، المائدہ: ۱۰۹، الشوریٰ: ۳۲، الفاتحہ: ۱، النحل: ۱۶۔
(46) آل عمران: ۳۰، التغابن: ۷، البقرہ: ۲۵، ۹۶، یونس: ۴۱، الانبیاء: ۷۳، الاعراف: ۵۳، النساء: ۱۱۰، الانعام: ۱۳۵، المومنون:
۶۳، الفاشیہ: ۳، ہود: ۱۲۱، آل عمران: ۱۳۶۔ (47) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (48) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(49) البقرہ: ۱۲۵، لیسین: ۶۰۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
50	الْعَضْبُ	غضب	عَضِبَ	يَعْضِبُ	عَاضِبٌ	اِعْضِبْ	لَا تَعْضِبْ	7+5	3+2
	بقرہ: ۶۱	ناک ہونا	نساء: ۹۳	x	x	x	x	12	5
51	الْغَنَمُ	غنیمت	غَنِمْتُمْ	يَغْنَمُ	غَانِمٌ	اِغْنَمْ	لَا تَغْنَمْ	4+1	2+1
	انعام: ۱۳۶	حاصل کرنا	الانفال: ۳۱	x	x	x	x	5	3
52	الْفَرَحُ	خوش ہونا	فَرِحَ	يَفْرَحُ	فَارِحٌ	اِفْرَحْ	لَا تَفْرَحْ	5+16	3+8
	x	اکڑنا	توبہ: ۸۱	الروم: ۴	x	x	القصص: ۷۶	21	11
53	الْفَرَقُ	گھبرانا	فَرِقَ	يَفْرِقُونَ	فَارِقٌ	اِفْرِقْ	لَا تَفْرِقْ	1+1	1+1
	مرسلات: ۴	x	x	توبہ: ۵۶	x	x	x	2	2
54	الْفَزَعُ	ڈرنا	فَوَعَ	يَفْزَعُ	فَارِعٌ	اِفْرِعْ	لَا تَفْرِعْ	1+4	1+2
	انبیاء: ۱۰۳	گھبرانا	انمل: ۸۷	سبأ: ۵۱	x	x	x	5	3
55	الْفِشْلُ	کمزور	فِشِلْتُمْ	تَفْشِلَانِ	فَاشِلٌ	اِفْشِلْ	لَا تَفْشِلْ	0+4	0+3
	x	بزدل ہونا	عمران: ۱۵۲	عمران: ۱۲۲	x	x	x	4	3
56	الْفِقْهَةُ	فقیر ہونا	فَقِهَ	يَفْقَهُونَ	فَاقِهٌ	اِفْقِهْ	لَا تَفْقِهْ	0+18	0+5
	x	سمجھنا	x	نساء: ۷۸	x	x	x	18	5
57	الْقَبُولُ	قبول کرنا	قَبِلَ	يَقْبَلُ	قَابِلٌ	اِقْبَلْ	لَا تَقْبَلُوا	0+8	0+4
	x	لینا	x	التوبہ: ۱۰۴	x	x	النور: ۴	8	4
58	الْقُدُومُ	آنا	قَدِمْنَا	يَقْدِمُ	قَادِمٌ	اِقْدِمْ	لَا تَقْدِمْ	0+1	0+1
	x	x	فرقان: ۲۳	x	x	x	x	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(50): الشوریٰ: ۳۷۔ الاعراف: ۱۵۰۔ الفاتحہ: ۷۔ (51): النساء: ۹۴۔ (52): الانعام: ۳۳۔ الحدید: ۲۳۔ انمل: ۳۶۔ ال عمران: ۲۰۔

۱۸۸۔ حود: ۱۰۔ التوبہ: ۵۰۔ ال عمران: ۱۷۰۔ (53): تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔ (54): سبأ: ۵۱۔ (55): الانفال: ۳۶۔

(56): الاسراء: ۳۳۔ حود: ۹۱۔ طہ: ۲۸۔ الانعام: ۲۵۔ (57): ال عمران: ۹۰۔ البقرہ: ۳۸۔ (58): تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
59	الْقُرْبَانُ	قریب ہونا	قَرَبَ	يَقْرَبُ	قَارِبٌ	اقْرَبْ	لَا تَقْرَبْنَا	51+6	9+3
	عمران: ۱۸۳	قریب جانا	x	x	x	x	بقرہ: ۳۵	57	12
60	الْقِنَطُ	ما یوس ہونا	قَنَطَ	يَقْنَطُ	قَانِطِينَ	اقْنَطْ	لَا تَقْنَطُوا	0+3	1+3
	x	x	x	الحجر: ۵۶	الحج: ۵۵	x	الامر: ۵۳	4	4
61	الْكِبْرُ	بڑا ہونا، عمر رسیدہ ہونا	كَبِرَ	يَكْبُرُونَ	كَابِرٌ	اِكْبِرْ	لَا تَكْبِرْ	0+1	0+1
	x	x	x	نساء: ۶۰	x	x	x	1	1
62	الْكُرَّةُ	نا پسند کرنا	كُرِهَ	يَكْرَهُونَ	كَارَهُونَ	اِكْرِهْ	لَا تَكْرِهْ	14+14	5+5
	بقرہ: ۲۱۶	x	x	النحل: ۶۳	انفال: ۵	x	x	28	10
63	الْلُبُّ	ٹھہرنا	لَبَّ	يَلْبَثُونَ	لَابِثِينَ	الْبَثْ	لَا تَلْبَثْ	2+26	1+8
	x	x	x	اسراء: ۷۶	النبا: ۲۳	x	x	28	9
64	الْلَبْسُ	پہننا	لَبَسَ	يَلْبَسُونَ	لَابِسٌ	الْبَسْ	لَا تَلْبَسْ	3+1	3+1
	x	x	x	الکہف: ۳۱	x	x	x	4	4
65	الْلَحِقُ	لانا	لَحِقَ	يَلْحَقُ	لَا حِقٌ	الْحَقِ	لَا تَلْحَقْ	0+2	0+1
	x	x	x	x	x	x	x	2	1
66	الْلَعْبُ	کھیل کرنا	لَعِبَ	يَلْعَبُ	لَا عِبِينَ	الْعَبْ	لَا تَلْعَبْ	7+9	2+4
	انعام: ۳۲	x	x	یوسف: ۱۲	الانبیاء: ۱۶	x	x	16	6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(59): النساء: ۲۳، التوبہ: ۲۸، التوبہ: ۹۹، ۹۹، البقرہ: ۸۳، ۱۸۰، ۱۸۶، ۲۳۷، النساء: ۷، البلد: ۱۵۔

(60): الروم: ۳۶۔ (61): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(62): الحجرات: ۱۲، التوبہ: ۸۱، البقرہ: ۲۱۶، آل عمران: ۸۳، الاعراف: ۸۸، الاسراء: ۳۸۔

(63): البقرہ: ۲۵۹، ۲۵۹، الاسراء: ۵۲، الکہف: ۱۴، ۱۹، یونس: ۲۵، (64): ق: ۱۵، البقرہ: ۱۸۷، الانبیاء: ۸۰۔

(65): آل عمران: ۱۷۰۔ (66): التوبہ: ۶۵، الزخرف: ۸۳، الانعام: ۹۱۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
67	الَلَّفَفُ	لگانا	لَفَفَ	تَلَفَّفَ	لَا فَفَتْ	الْفَفْ	لَا تَلَفَّفْ	0+3 3	0+1 1
		x	x	اعراف: ۱۱۷	x	x	x		
68	الْمَرَّخُ	خوشی سے اچھلنا، اترانا	مَرَّخَ	تَمَرَّخُونَ	مَارِخٌ	إِمْرَخٌ	لَا تَمَرَّخْ	2+1 3	1+1 2
	اسراء: ۳۷		x	مومن: ۷۵	x	x	x		
69	الْمَرَضُ	بیمار ہونا	مَرِضْتُ	يَمْرَضُ	مَارِضٌ	إِمْرَضٌ	لَا تَمْرَضْ	22+1 23	3+1 4
	بقرہ: ۱۰	x	x	الشعراء: ۸۰	x	x	x		
70	الْتَّصَّبُ	تھمنا محنت کرنا	نَصَبٌ	يُنْصَبُ	نَاصِبَةٌ	إِنْصَبٌ	لَا تَنْصَبْ	23+2 25	5+2 7
	فاطر: ۳۵		x	الغاشیہ: ۳	انشرح: ۷	x	x		
71	الْتَّضَجُّ	پکنا جلنا	نَضَجَتْ	يَنْضَجُ	نَاضِجٌ	إِنْضَجٌ	لَا تَنْضَجْ	0+1 1	0+1 1
		x	x	نساء: ۵۶	x	x	x		
72	الْتَّفَادُ	ختم ہونا	نَفَدٌ	يَنْفَدُ	نَافِدٌ	إِنْفَدٌ	لَا تَنْفَدُ	1+4 5	1+4 4
	ص: ۵۳	x	x	الکہف: ۱۰۹	الآل: ۹۶	x	x		
73	الْتَّنْكَرُ	نہ پہچانا	نَكَرَ	يَنْكُرُ	نَاكِرٌ	إِنْكَرٌ	لَا تَنْكَرُ	5+1 6	3+1 4
	الکہف: ۷۳	x	x	هود: ۷۰	x	x	x		
74	الْبَشْرُ	خوش ہونا	بَشِرَ	يَبْشِرُ	بَاشِرٌ	إِبْشِرُ	لَا تَبْشِرْ	16+0 16	2+0 2
		x	x	x	x	x	x		اعراف: ۵۷
75	الْتَّبَارُ	ہلاک کرنا برباد ہونا	تَبَرَّ	يَتَبَرُّ	تَابِرٌ	إِتْبَرُ	لَا تَتَبَرُ	1+0 1	1+0 1
	نوح: ۲۸	x	x	x	x	x	x		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صفحہ جات کی تفصیلات)

(67): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (68): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (69): النور: ۶۱۔ النساء: ۳۳۔

(70): الغاشیہ: ۱۹۔ ص: ۳۱۔ المائدہ: ۹۰۔ البقرہ: ۲۰۳۔ (71): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(72): لقمان: ۲۷۔ الکہف: ۱۰۹۔ (73): القمر: ۶۔ الشوری: ۷۷۔ (74): البقرہ: ۹۷۔ (75): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
76	التَّرَبُّ	مٹی لگ جانا	تَرَبَّ	يَتَرَبُّ	تَارِبٌ	اِتْرَبْ	لَا تَتْرَبْ	1+0	1+0
	x	محتاج ہونا	x	x	x	x	x	1	1
77	التَّنْفُثُ	میل پھیل	تَفَثَ	يَتَفَثُ	تَافِثٌ	اِتَفَثَ	لَا تَتَفَثُ	1+0	1+0
	الحج: ۲۹	غالب ہونا	x	x	x	x	x	1	1
78	الْجَدَلُ	جھگڑنا	جَدَلَ	يَجْدَلُ	جَادِلٌ	اِجْدَلْ	لَا تَجْدَلْ	1+0	2+0
	الکہف: ۵۳	x	x	x	x	x	x	1	2
79	الْجِنْفُ	طرف داری	جِنِفَ	يَجْنِفُ	جَانِفٌ	اِجْنِفْ	لَا تَجْنِفْ	1+0	1+0
	بقرہ: ۱۸۲	کرنا ظلم کرنا	x	x	x	x	x	1	1
80	الْحَدْبُ	بڑا ہونا	حَدِبَ	يَحْدُبُ	حَادِبٌ	اِحْدُبْ	لَا تَحْدُبْ	1+0	1+0
	الانبیاء: ۹۶	اونچا ہونا	x	x	x	x	x	1	1
81	الْحَدْرُ	ڈرنا، خطرہ	حَدَرَ	يَحْدَرُ	حَادِرُونَ	اِحْدَرُ	لَا تَحْدَرُ	4+0	6+0
	بقرہ: ۱۹	سے بچنا	x	x	شعراء: ۵۶	x	x	4	6
82	الْحَرَضُ	مرض فاسد میں مبتلا ہو کر دہلا ہونا	حَرَضَ	يَحْرَضُ	حَارِضٌ	اِحْرَضُ	لَا تَحْرَضُ	1+0	1+0
	یوسف: ۸۵	x	x	x	x	x	x	1	1
83	الْحَرَمُ	حرام ہونا	حَرَمَ	يَحْرَمُ	حَارِمٌ	اِحْرَمْ	لَا تَحْرَمْ	4+0	26+0
	قصص: ۵۷	x	x	x	x	x	x	4	26
84	الْحَسْرَةُ	افسوس کرنا	حَسِرَ	يَحْسِرُ	حَاسِرٌ	اِحْسِرْ	لَا تَحْسِرْ	3+0	9+0
	الانعام: ۳۱	x	x	x	x	x	x	3	9
85	الْخَرَابُ	اجازنا، ویران کرنا	خَرَبَ	يَخْرِبُ	خَارِبٌ	اِخْرِبْ	لَا تَخْرِبْ	1+0	1+0
	بقرہ: ۱۱۳	x	x	x	x	x	x	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(76): البقرہ: ۱۶۔ (77): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (78): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(79): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (80): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (81): النساء: ۷۱۔ الاسراء: ۵۷۔

(82): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (83): المائدہ: ۱۔ البقرہ: ۱۳۳، ۱۳۴۔ (84): البقرہ: ۱۶۷۔ الزمر: ۵۶۔

(85): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
86	الْحَضْرُ	سبز اور ہرا ہونا	حَضِرَ	يَحْضِرُ	حَاضِرٌ	اِحْضِرْ	لَا تَحْضِرْ	6+0	3+0
	x		x	x	x	x	x	6	3
87	الدَّخْلُ	فساد لائق ہونا، بہانہ بنانا	دَخَلَ	يَدْخُلُ	دَاخِلٌ	ادْخُلْ	لَا تَدْخُلْ	1+0	1+0
	الخ: ۹۲		x	x	x	x	x	1	1
88	الزَّرَقُ	نیلی آنکھیں ہونا	زَرَقَ	يَزْرُقُ	زَارِقٌ	ارْزُقْ	لَا تَزْرُقْ	1+0	1+0
	x		x	x	x	x	x	1	1
89	الزَّلَقُ	پھسلنا	زَلِقَ	يَزْلُقُ	زَالِقٌ	ارْزُقْ	لَا تَزْلُقْ	1+0	1+0
	الکہف: ۴۰		x	x	x	x	x	1	1
90	الزُّهْدُ	بے رغبتی کرنا، تاقدری کرنا	زَهَدَ	يَزْهَدُ	زَاهِدٌ	ارْهَدْ	لَا تَزْهَدْ	1+0	1+0
	x		x	x	یوسف: ۴۰	x	x	1	1
91	السَّحْرُ	سحر	سَحَرَّ	يَسْحَرُ	سَاحِرٌ	اسْحَرْ	لَا تَسْحَرْ	4+0	2+0
	القمر: ۳۳	سویرے آنا	x	x	x	x	x	4	2
92	السُّحْقُ	دور ہونا	سَحِقَ	يَسْحِقُ	سَحِيقٌ	اسْحِقْ	لَا تَسْحِقْ	2+0	2+0
	الملك: ۱۱		x	x	الحج: ۳۱	x	x	2	2
93	السُّقْمُ	بیمار ہونا	سَقِمَ	يَسْقُمُ	سَقِيمٌ	اسْقِمْ	لَا تَسْقِمْ	2+0	1+0
	x		x	x	سافات: ۸۹	x	x	2	1
94	السَّمَانَةُ	موٹا ہونا	سَمِنَ	يَسْمِنُ	سَمِينٌ	اسْمِنْ	لَا تَسْمِنْ	1+0	1+0
	x		x	x	زاریات: ۲۶	x	x	1	1
95	السَّهْرُ	بیدار ہونا، جاگنا، نیند اڑ جانا	سَهَرَ	يَسْهَرُ	سَاهِرٌ	اسْهَرْ	لَا تَسْهَرْ	1+0	1+0
	x		x	x	نازعات: ۱۴	x	x	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (86) الانعام: ۹۹- یسین: ۸۰- یوسف: ۴۳- (87): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (88): طہ: ۱۰۲۔
 (89): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (90): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (91): آل عمران: ۷۵۔
 (92): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (93): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (94): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
 (95): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
96	الْعَدَقُ الجن: ۱۶	زیادہ بارش ہونا	عَدِقَ	يُعَدِقُ	عَادِقٌ	اعْدَقْ	لَا تُعَدِّقْ	1+0 1	1+0 1
97	الْعَرْمُ خ	قرض دار ہونا	عَرِمَ	يَعْرِمُ	عَارِمِينَ	اعْرِمْ	لَا تَعْرِمْ	3+0 3	4+0 4
98	الْفَكَّةُ خ	خوش طبع ہونا، مذاقی ہونا	فَكَّهَ	يُفَكِّهُ	فَاكِهُونَ	افَكِّهْ	لَا تُفَكِّهْ	5+0 5	16+0 14
99	الْفَنَاعَةُ خ	قتاعت کرنا سوال نہ کرنا	فَنَعَ	يَفْنَعُ	فَانِعٌ	افْنِعْ	لَا تُفْنِعْ	1+0 1	1+0 1
100	النَّدَامَةُ یونس: ۵۴	پشیمان ہونا شرمند ہونا	نَدِمَ	يَنْدِمُ	نَادِمِينَ	انْدِمْ	لَا تُنْدِمْ	2+0 2	5+0 5
101	النُّكْدُ خ	ناقص ہونا	نَكَدَ	يَنْكُدُ	نَاكِدٌ	انْكُدْ	لَا تُنْكُدْ	1+0 1	1+0 1
102	الْهَلْعُ خ	کم ہمت ہونا	هَلَعَ	يَهْلَعُ	هَالِعٌ	اهْلَعْ	لَا تُهْلَعْ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(96): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (97): الفرقان: ۶۵۔ الطور: ۴۰۔ (98): المطففين: ۳۱۔ الدخان: ۲۷۔ یونس: ۵۷۔

المؤمنون: ۱۹۔ (99): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (100): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(101): الاعراف: ۵۸۔ (102): العارج: ۱۹۔

الحمد لله

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے اس باب ”سمیع - سمیع“ (صحیح) کے اختتام پر 102 مصادر سیکھے ہیں۔ ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 2631 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 102 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 2631 قرآنی الفاظ

کے معانی اور 42024 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 412 الفاظ۔

$$412 \times 102 = 42024$$

باب چہارم فَتَحَ يَفْتَحُ (صحیح)

علامت: اس باب کی علامت یہ ہے کہ ماضی اور مضارع معروف میں عین کلمہ مفتوح ہوتا ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	أَلْبَحَثُ	کھودنا کریڈنا	بَحَثَ	يَبْحَثُ	بَاِحِثٌ	إِبْحَثْ	لَا تَبْحَثْ	0+1 1	0+1 1
2	أَلْبَحْسُ	گھٹا دینا کم کر دینا	بَحَسَ	يُبْحَسُ	بَاِحْسٌ	إِبْحَسْ	لَا تَبْحَسُوا	2+6 8	1+3 1
3	أَلْبَطْنُ	پوشیدہ ہونا	بَطَنَ	يَبْطِنُ	بَاِطِنٌ	إِبْطِنْ	لَا تَبْطِنْ	23+2 25	6+1 7
4	أَلْبَعَثُ	بھیجنا، زندہ کرنا، اٹھا کر اٹھانا	بَعَثَ	يَبْعَثُ	بَاِعِثٌ	إِبْعِثْ	لَا تَبْعِثْ	11+46 57	3+14 17
5	أَلْبُهْتُ	بدحواس کرنا تہمت لگانا اجا تک پکڑنا	بُهَتَ	يُبْهَتُ	بَاِهْتٌ	إِبْهَتْ	لَا تَبْهَتْ	6+2 8	1+2 3
6	أَلْجُحُوذُ	انکار کرنا	جَحَذُوا	يَجْحَذُوا	جَاِحِذٌ	إِجْحِذْ	لَا تَجْحِذْ	0+11 11	0+3 3
7	أَلْجَوْحُ	زخمی کرنا	جَوَّحْتُمْ	يَجْوَحُ	جَاوِحٌ	إِجْوَحْ	لَا تَجْوَحْ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2): البقرہ: ۲۸۲۔ ہود: ۱۵۔ (3): لقمان: ۲۰۔ آل عمران: ۱۱۸۔ الرحمن: ۵۳۔ الانعام: ۱۳۹۔

(4): المائدہ: ۱۲۔ النحل: ۸۲۔ الانعام: ۶۵۔ الاعراف: ۱۴، ۱۶۷۔ النساء: ۳۵۔ مریم: ۳۳۔ التھان: ۷، ۷۔ المؤمنون: ۱۶۔ مریم: ۱۵۔

الانعام: ۲۹۔ ہود: ۷۔ (5): البقرہ: ۲۵۸۔ النور: ۱۶۔ (6): الانعام: ۳۳۔

(7): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسما	افعال + اسما
8	أَجْعَلُ	بنانا، رکھنا کرنا	جَعَلُ	يَجْعَلُ	جَاعِلٌ	اجْعَلْ	لَا تَجْعَلُ	6+231	3+25
	x		بقرہ: ۲۲	یونس: ۱۰۰	بقرہ: ۳۰	بقرہ: ۱۲۶	اعراف: ۱۵۰	237	28
9	أَجْمَعُ	سرکشی کرنا	جَمَعَ	يَجْمَعُونَ	جَامِعٌ	اجْمَعْ	لَا تَجْمَعُ	0+1	0+1
	x		x	توبہ: ۵۷	x	x	x	1	1
10	أَجْمَعُ	جمع کرنا	جَمَعَ	يَجْمَعُ	جَامِعٌ	اجْمَعْ	لَا تَجْمَعُ	92+23	10+9
	الشوریٰ: ۷	اکٹھا ہونا	طہ: ۶۰	مائدہ: ۱۰۹	عمران: ۹	x	x	115	19
11	أَجْنُوخُ	مائل ہونا	جَنَحُوا	يَجْنُوخُ	جَانِحٌ	اجْنُخْ	لَا تَجْنُخْ	0+2	0+2
	x	جھکتا	الانفال: ۶۱	x	x	x	x	2	2
12	أَجْهَرُ	بند کرنا، ظاہر کرنا زور سے کہنا	جَهَرَ	يَجْهَرُ	جَاهِرٌ	اجْهَرُوا	لَا تَجْهَرُ	10+5	2+4
	النساء: ۱۳۸		الرعد: ۱۰	x	x	ملک: ۱۳	اسراء: ۱۱۰	15	6
13	أَخْذَعُ	دھوکا دینا	خَدَعَ	يَخْدَعُونَ	خَادِعٌ	اخْدَعْ	لَا تَخْدَعُ	1+2	1+2
	x	دغا دینا	x	البقرہ: ۹	نساء: ۱۲۲	x	x	3	3
14	أَخْشَوْعُ	عاجزی کرنا، آواز کا بجانا	خَشَعَتْ	تَخْشَعُ	خَاشِعٌ	اخْشَعْ	لَا تَخْشَعُ	15+2	7+2
	اسراء: ۱۰۹		طہ: ۱۰۸	الحديد: ۱۶	الحشر: ۲۱	x	x	17	9
15	أَخْضَوْعُ	عاجزی کرنا، نرمی سے بات کرنا	خَضَعَ	يَخْضَعُ	خَاضِعِينَ	اخْضَعْ	لَا تَخْضَعَنَّ	0+1	0+1
	x		x	x	شعراء: ۴	x	الازاب: ۳۲	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(8) الاعراف: ۱۹۰۔ المدثر: ۱۲۔ التوبہ: ۱۹۔ الذاریات: ۲۲۔ البقرہ: ۱۹، ۲۲، ۳۰، ۱۲۵، ۲۵۹۔ الانعام: ۱۰۰۔ الکہف: ۲۸، ۹۵۔ اسراء:

۲۹۔ حم السجدہ: ۹۔ ال عمران: ۶۱، ۱۵۶۔ القصص: ۸۳۔ مریم: ۳۳۔ یوسف: ۱۵۔ یونس: ۸۷۔ النمل: ۱۲۳۔ الکہف: ۸۔ القصص: ۷۔

(9) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(10) المرسلات: ۳۸۔ ال عمران: ۱۷۳۔ النساء: ۲۳، ۸۷۔ القیامہ: ۳۔ ال عمران: ۱۵۷۔ اسراء: ۳۸۔ ال عمران: ۱۵۵۔ الکہف: ۲۰۔

هود: ۱۰۳۔ الواقعة: ۵۰۔ الشعراء: ۵۶۔ الحجر: ۳۰۔ البقرہ: ۱۶۱۔ الجمعہ: ۹۔ (11) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(12) الحجرات: ۲۔ البقرہ: ۵۵۔ (13) الانفال: ۶۲۔ (14) المؤمنون: ۲۔ البقرہ: ۲۵۔ القمر: ۷۔ حم السجدہ: ۳۹۔ الازاب: ۳۵۔

(15) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
16	الْخَلْعُ	آٹارنا	خَلَعَ	يَخْلَعُ	خَالِعٌ	اخْلَعْ	لَا تَخْلَعُ	0+1 1	0+1 1
17	الدَّفْعُ	ہٹانا دور کرنا	دَفَعْتُمُ	يَدْفَعُ	دَافِعٌ	ادْفَعْ	لَا تَدْفَعُ	2+3 5	4+5 9
18	الدَّمْعُ	دماغ تک زخمی کرنا	دَمَعُ	يَدْمَعُ	دَامِعٌ	ادْمَعْ	لَا تَدْمَعُ	0+1 1	0+1 1
19	الدَّبْحُ	زخم کرنا	دَبَّحُوا	تَدْبِحُونَ	دَابِحٌ	ادْبِحْ	لَا تَدْبِحْ	1+5 6	1+5 6
20	الدَّهَابُ	جانا	دَهَبَ	يَدْهَبُ	دَاهِبٌ	ادْهَبْ	لَا تَدْهَبْ	3+14 17	11+35 46
21	الدَّهْوَلُ	بھول جانا، غافل ہو جانا	دَهَلَ	تَدْهَلُ	دَاهِلٌ	ادْهَلْ	لَا تَدْهَلْ	0+1 1	0+1 1
22	الرُّوْعُ	فراخی کے ساتھ کھانا پینا	رَوَعَ	يُرْوِعُ	رَاتِعٌ	ارْوِعْ	لَا تَرْوِعْ	0+1 1	0+1 1
23	الرَّفْعُ	بلند کرنا اٹھانا	رَفَعَ	يُرْفِعُ	رَافِعٌ	ارْفِعْ	لَا تَرْفِعُوا	5+7 12	6+21 27
24	الرُّكُوعُ	رکوع کرنا احتراماً جھکتا	رَكَعَ	يُرْكَعُونَ	رَاكِعٌ	ارْكَعُوا	لَا تَرْكَعُوا	4+3 7	18+5 23

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(16): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (17): ال عمران: ۱۶۷۔ (18): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(19): الصافات: ۱۰۲، النمل: ۲۱۔ المائدہ: ۳۔ الصافات: ۱۰۷۔ (20): السجدة: ۱۱۔ یوسف: ۱۵، ۱۷، ۱۸۔ الانفال: ۳۶۔ النساء: ۱۹۔

التکویر: ۲۶۔ الاسراء: ۸۶۔ ط: ۶۳، ۶۴۔ ال عمران: ۱۳۔ (21): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(22): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (23): البقرہ: ۶۳۔ الانعام: ۸۶۔ الفاشیہ: ۱۸۔ النور: ۳۶۔ الواقعة: ۳، ۳۳۔ المؤمن: ۱۵۔

الطور: ۵۔ (24): ال عمران: ۳۳۔ المائدہ: ۵۵۔ البقرہ: ۳۳۔ ۱۲۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
25	الزُّرْعُ انعام: ۱۴۱	کھیتی کرنا	زَرَعَ	تَزْرَعُونَ یوسف: ۴۷ واقفہ: ۶۳	زَارِعُونَ	ارْزِعْ	لَا تَزْرَعْ	9+1 10	4+1 5
26	الزُّهْرُقُ X	نیست و ناپود ہونا، کمزور ہونا	زَهَقَ	تَزْهُقُ الاسراء: ۸۱ التوبہ: ۵۵	زَاهِقٌ	ارْهَقْ	لَا تَزْهُقْ	2+2 5	2+2 4
27	السَّبْحُ الزلزلہ: ۷	تیرنا	سَبَحَ	يَسْبُحُونَ انبیاء: ۳۳	سَابِحَاتٌ النارعات: ۳	اسْبَحْ	لَا تَسْبَحْ	0+1 1	0+1 1
28	السَّحْبُ X	گھیننا	سَحَبَ	يَسْحَبُ X	سَاجِبٌ X	اسْحَبْ	لَا تَسْحَبْ	0+1 2	0+1 1
29	السَّحْرُ بقرہ: ۱۰۲	جادو کرنا	سَحَرُوا	تَسْحَرُوا اعراف: ۱۱۶ اعراف: ۱۳۲	سَاحِرٌ اعراف: ۱۰۹	اسْحَرْ	لَا تَسْحَرْ	26+3 29	9+3 12
30	السَّرْحُ X	چھوڑنا بھیننا	سَرَحَ	تَسْرَحُونَ الحمل: ۶	سَارِحٌ X	اسْرَحْ	لَا تَسْرَحْ	0+1 1	0+1 1
31	السَّطْحُ X	بچانا	سَطَعَ	يَسْطَعُ X	سَاطِعٌ X	اسْطَعْ	لَا تَسْطَعْ	0+1 1	0+1 1
32	السَّفْعُ X	گھیننا کھینچنا	سَفَعَ	يَسْفَعُ X	سَافِعٌ X	اسْفَعْ	لَا تَسْفَعْ	0+1 1	0+1 1
33	السَّلْحُ X	کھال اتارنا	سَلَحَ	نَسْلَحُ یٰسین: ۳۷ X	سَالِحٌ X	اسْلَحْ	لَا تَسْلَحْ	0+1 1	0+1 1
34	الشُّخُوصُ X	کھلی رہ جانا، بلند ہونا	شَخَّصَ	تَشَخَّصُ ابراہیم: ۳۲ X	شَاخِصٌ انبیاء: ۹۷ X	اشْخِصْ	لَا تَشْخِصْ	1+1 2	1+1 2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(25): لفتح: ۲۹۔ اشعراء: ۱۳۸۔ (27): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (28): المؤمن: ۷۱۔

(29): المؤمنون: ۸۹، النقص: ۳۸۔ طہ: ۶۳۔ یونس: ۷۷۔ الاعراف: ۱۱۳۔ اشعراء: ۳۷۔ الاسراء: ۴۷۔ الحجر: ۱۵۔

(30): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (31): الفاشیہ: ۲۰۔ (32): العلق: ۱۵۔ (33): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(34): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
35	الشَّرْحُ	کھولنا، کشادہ کرنا	شَرَحَ	يَشْرَحُ	شَارِحٌ	إِشْرَحُ	لَا تَشْرَحُ	0+5 5	0+4 4
	x		انحل: ۱۰۶	انعام: ۱۲۵	x	طہ: ۲۵	x		
36	الشَّرْعُ	مقرر کرنا، ظاہر کرنا، شریعت جاری کرنا	شَرَعَ	يَشْرَعُ	شَارِعٌ	إِشْرَعُ	لَا تَشْرَعُ	3+2 5	3+2 5
	x		الشوریٰ: ۱۳		x	x	x		
37	الشَّغْفُ	دل پر غالب ہونا	شَغَفَ	يَشْغَفُ	شَاغِفٌ	إِشْغَفُ	لَا تَشْغَفُ	0+1 1	0+1 1
	x		یوسف: ۳۰		x	x	x		
38	الشُّغْلُ	مشغول کرنا، غافل کرنا	شَغَلَتْ	يَشْغُلُ	شَاغِلٌ	إِشْغَلُ	لَا تَشْغَلُ	0+1 1	0+1 1
	x		الف: ۱۱		x	x	x		
39	الشَّفَاعَةُ	سفارش کرنا	شَفَعَ	يَشْفَعُ	شَافِعِينَ	إِشْفَعُ	لَا تَشْفَعُ	24+8 32	4+4 8
	بقرہ: ۲۸			بقرہ: ۲۵۵	شعراء: ۱۰۰	x	x		
40	الصَّدْعُ	زمین بھاڑ کر نکلتا، کھلم کھلا بیان کرنا	صَدَعَ	يَصْدَعُ	صَادِعٌ	إِصْدَعُ	لَا تَصْدَعُ	1+1 2	1+1 2
	الطارق: ۱۲				x	الحجر: ۹۳	x		
41	الصَّفْحُ	اعراض کرنا، درگزر کرنا	صَفَحَ	تَصْفَحُونَ	صَافِحٌ	إِصْفَحُ	لَا تَصْفَحُ	2+8 10	1+4 5
	الحجر: ۸۵			تغابن: ۱۲	x	مائدہ: ۱۳	x		
42	الصَّلَاحُ	نیک ہونا، نساہت کا زائل ہونا	صَلَحَ	يَصْلَحُ	صَالِحٌ	إِصْلَحُ	لَا تَصْلَحُ	120+2 122	6+1 7
	x		الرعد: ۲۳		x	x	x		
43	الصَّنْعُ	بنانا	صَنَعُوا	يَصْنَعُ	صَانِعٌ	إِصْنَعُ	لَا تَصْنَعُ	4+14 18	3+6 9
	النمل: ۸۸		ہود: ۱۶	اعراف: ۱۳۷	x	ہود: ۳۷	x		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(35): الاشرار: ۱۔ (36): الشوریٰ: ۲۱۔ الاعراف: ۱۶۳۔ المائدہ: ۲۸۔ الجاثیہ: ۱۸۔ (37): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(38): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (39): النساء: ۸۵۔ الاعراف: ۵۳۔ الانبیاء: ۲۸۔ الانعام: ۵۱۔ الاعراف: ۵۳۔

(40): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (41): النور: ۲۲۔ البقرہ: ۱۰۹۔ (42): النساء: ۱۲۸۔ الاعراف: ۱۶۸۔ التحریم: ۱۰۔ البقرہ: ۲۵۔ ۱۳۔

(43): العنکبوت: ۳۵، المائدہ: ۱۳، طہ: ۳۹۔ الانبیاء: ۸۰۔ الشعراء: ۱۲۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
44	الصَّهْرُ	پگھلانا	صَهَرَ	يَصْهَرُ	صَاهِرٌ	اِصْهَرْ	لَا تَصْهَرْ	1+1	1+1
	x	x	x	x	x	x	x	2	2
45	الطَّبْعُ	مہر لگانا	طَبَعَ	يَطْبَعُ	طَابِعٌ	اِطْبَعْ	لَا تَطْبَعُ	0+4	0+11
	x	نساء: ۱۵۵	اعراف: ۱۰۱	x	x	x	x	4	11
46	الطَّرْحُ	پھینک دینا	طَرَحَ	يَطْرَحُ	طَارِحٌ	اِطْرَحُوا	لَا تَطْرَحُ	0+1	0+1
	x	x	x	x	x	یوسف: ۹	x	1	1
47	الطَّعْنُ	نیزہ مارنا اور چھوڑنا عیب لگانا	طَعَنُوا	يَطْعَنُ	طَاعِنٌ	اِطْعِنْ	لَا تَطْعَنُ	1+1	1+1
	النساء: ۴۶	التوبة: ۱۲	x	x	x	x	x	1	1
48	الظُّهُورُ	ظاہر ہونا	ظَهَرَ	يُظْهِرُونَ	ظَاهِرٌ	اِظْهَرْ	لَا تَظْهَرْ	6+4	27+12
	انعام: ۹۳	x	انعام: ۱۵۱	زخرف: ۳۳	انعام: ۱۲۰	x	x	10	39
49	الْفَتْحُ	کھولنا، فیصلہ کرنا	فَتَحَ	يَفْتَحُ	فَاتِحِينَ	اِفْتَحْ	لَا تَفْتَحْ	5+6	9+19
	نساء: ۱۲۱	بقرہ: ۷۶	سباء: ۲۶	اعراف: ۸۹	اعراف: ۸۹	x	x	11	28
50	الْفَسْحُ	کشادگی کرنا، کھل جانا	فَسَحَ	يَفْسَحُ	فَاسِحٌ	اِفْسَحُوا	لَا تَفْسَحُ	0+2	0+2
	x	x	x	x	x	المجادلہ: ۱۱	x	2	2
51	الْفَضْحُ	برائیاں ظاہر کرنا	فَضَحَ	يَفْضَحُ	فَاضِحٌ	اِفْضَحْ	لَا تَفْضَحُوا	0+1	0+1
	x	x	x	x	x	الحجر: ۶۸	x	1	1
52	الْفَعْلُ	کرنا	فَعَلَ	يَفْعَلُ	فَاعِلٌ	اِفْعَلْ	لَا تَفْعَلْ	7+19	19+79
	x	اعراف: ۱۵۵	بقرہ: ۸۵	کہف: ۲۳	الصافات: ۱۰۲	x	x	26	98

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(44): ارج: ۲۰۔ الفرقان: ۵۳۔ (45): الاعراف: ۱۰۰۔ التوبہ: ۸۷۔ (46): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(47): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (48): التوبہ: ۸۔ الکہف: ۹۷۔ لقمان: ۲۰۔ المؤمن: ۲۹۔ سباء: ۲۲۔ النور: ۵۸

(49): الانعام: ۴۳۔ یوسف: ۶۵۔ الانبیاء: ۹۶۔ سباء: ۲۶۔ ص: ۵۰۔ الانعام: ۵۹۔ (50): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(51): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (52): یونس: ۱۰۶، یوسف: ۸۹۔ الکہف: ۸۲۔ ابراہیم: ۳۵۔ البقرہ: ۲۳، ۶۸، ۷۱، ۲۳۴۔

ال عمران: ۱۱۵۔ المائدہ: ۶۷۔ النحل: ۹۱۔ صود: ۸۷۔ المستحذہ: ۱۔ سباء: ۵۳۔ الاحقاف: ۹۔ الانبیاء: ۷۳۔ الشعراء: ۱۹۔ یوسف: ۱۰، ۶۱۔

صود: ۷۷۔ النساء: ۲۷۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
53	الْقَطْعُ	کاٹنا، جدائی	قَطَعْتُمْ	يَقْطَعُ	قَاطِعَةٌ	اقْطَعُوا	لَا تَقْطَعُ	6+11	5+7
	x	اختیار کرنا	الحشر: ۵	عمران: ۱۱۷	اٹکل: ۳۲	مائدہ: ۳۸	x	17	12
54	الْفَهْرُ	غالب ہونا مغلوب کرنا، خفی کرنا	فَهَرَ	يَفْهَرُ	فَاهِرٌ	اِفْهَرُ	لَا تَفْهَرُ	7+1	3+1
	x		x	x	انعام: ۱۸	x	النحی: ۹	8	4
55	اللَّعْنُ	لعنت کرنا	لَعَنَ	يَلْعَنُ	لَاعِنُونَ	الْعِنُ	لَا تَلْعَنُ	8+14	5+9
	ازتاب: ۶۸	پھینکا کرنا	ازتاب: ۶۳	بقرہ: ۱۵۹	بقرہ: ۱۵۹	ازتاب: ۶۸	x	22	14
56	الْلَفْحُ	جلس دینا	لَفَحَ	تَلْفَحُ	لَا فِجْ	الْفِجْ	لَا تَلْفَحُ	0+1	0+1
	x	x	x	مومنون: ۱۰۴	x	x	x	1	1
57	الْمَحْقُ	مٹانا	مَحَقَّ	يَمْحَقُ	مَاحِقٌ	اِمْحَقْ	لَا تَمْحَقْ	0+1	0+1
	x	باطل کرنا	x	بقرہ: ۲۷۶	x	x	x	1	1
58	الْمَسْحُ	مٹانا، ہاتھ	مَسَحَ	يَمْسَحُ	مَاسِجٌ	اِمْسَحُوا	لَا تَمْسَحُ	4+2	2+1
	ص: ۳۳	پھیرنا، مسح کرنا	x	x	x	نساء: ۴۳	x	6	3
59	الْمَسْخُ	سج کرنا، بری	مَسَخْنَا	يَمْسَخُ	مَاسِجٌ	اِمْسَخُ	لَا تَمْسَخُ	0+1	0+1
	x	صورت میں بدل دینا	یسین: ۶۷	x	x	x	x	1	1
60	الْمَنْعُ	روکنا	مَنَعَ	تَمْنَعُ	مَانِعَةٌ	اِمْنَعُ	لَا تَمْنَعُ	5+3	4+5
	x	x	بقرہ: ۱۱۳	انبیاء: ۴۳	الحشر: ۲	x	x	12	9

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(53): الاعراف: ۷۲۔ العنکبوت: ۲۹۔ البقرہ: ۲۷۔ الانعام: ۴۵۔ ہود: ۸۱۔ الرعد: ۴۔ الحجر: ۶۶۔ الواقعة: ۳۳۔

(54): الاعراف: ۱۲۷۔ یوسف: ۳۹۔ (55): الاعراف: ۳۸۔ النساء: ۴۷، ۴۷، ۵۲، ۶۳، ۷۸۔ البقرہ: ۸۹۔ الاحزاب: ۶۱،

الاسراء: ۶۰۔ (56): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (57): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (58): آل عمران: ۴۵۔

(59): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(60): النساء: ۱۴۱۔ الماعون: ۷۔ یوسف: ۶۳۔ المعارج: ۲۱۔ ق: ۲۵۔ الواقعة: ۳۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
61	المَهْدُ عمران: ۳۶	بچانا x	مَهَّدْتُ مدر: ۱۳	يَمَهِّدُونَ الروم: ۳۳	مَاهِدُونَ ذاریات: ۳۸	إِمْهَدْ x	لَا تَمْهَدْ x	18+2 20	3+2 5
62	النَّحْرُ x	زخ کرنا، قربانی کرنا، سینہ پر مارنا	نَحَرَ x	يَنْحَرُ x	نَاحِرٌ x	إِنْحَرِ الکوثر: ۳	لَا تَنْحَرِ x	0+1 1	1+1 1
63	النَّرْعُ اعراف: ۲۰۰	فساد ڈالنا x	نَرَعٌ یوسف: ۱۰۰	يَنْرَعُ اسراء: ۵۳	نَارِعٌ x	إِنْرِعْ x	لَا تَنْرِعْ x	2+4 6	1+3 4
64	النَّسْخُ x	مٹانا زائل کرنا	نَسَخَ x	يَنْسَخُ الحج: ۵۲	نَاسِخٌ x	إِنْسَخِ x	لَا تَنْسَخِ x	1+2 3	1+2 3
65	النُّصْحُ حود: ۳۳	نصیحت کرنا، خیر خواہی کرنا	نَصَحُوا التوبہ: ۹۱	أَنْصَحُ اعراف: ۶۳	نَاصِحٌ اعراف: ۶۸	إِنْصَحِ x	لَا تَنْصَحِ x	7+5 12	4+3 7
66	النَّفْعُ النساء: ۱۱	فائدہ دینا، نفع دینا	نَفَعَ یونس: ۹۸	يَنْفَعُ بقرہ: ۱۶۳	نَافِعٌ x	إِنْفَعِ x	لَا تَنْفَعِ x	17+25 42	2+6 8
67	النَّهْرُ x	جھڑکنا، نہر کھودنا، نہر جاری کرنا	نَهَرَ x	يَنْهَرُ x	نَاهِرٌ x	إِنْهَرِ x	لَا تَنْهَرِ الضحیٰ: ۱۰	78+1 79	3+1 4
68	الْهَجْعُ x	رات کو سونا x	هَجَعَ x	يَهْجَعُونَ ذاریات: ۱۵	هَاجِعٌ x	إِهْجِعِ x	لَا تَهْجِعِ x	0+1 1	0+1 1
69	الْبَيْعُ x	ہلاکت میں ڈالنا	بَعَعَ x	يَبِيعُ x	بَاعِعٌ الکہف: ۶	إِبْيعِ x	لَا تَبِيعِ x	2+0 2	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(61): النبا: ۶۔ (62): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (63): الاعراف: ۲۰۰۔ (64): البقرہ: ۱۰۶۔ الاعراف: ۱۵۳۔

(65): الاعراف: ۷۹۔ یوسف: ۱۱۔ الاعراف: ۲۱۔ (66): الاعلیٰ: ۹۔ ط: ۱۰۹۔ الحج: ۳۔ الشعراء: ۷۳۔ البقرہ: ۲۱۹۔

(67): البقرہ: ۲۵، ۱۶۳، ۲۳۹۔ (68): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(69): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال+اسماء	افعال+اسماء
70	الْبَدْعُ	پیدا کرنا، بغیر نمونہ کے کوئی چیز بنانا	بَدَعُ	يَبْدَعُ	بَادِعٌ	ابْدَعْ	لَا تَبْدَعْ	3+0 2	2+0 2
71	التَّعَسُّ	گرنا ہلاک ہونا	تَعَسَّ	يَتَعَسُّ	تَاعِسٌ	تَاعَسْ	لَا تَتَعَسَّ	1+0 1	1+0 1
72	الْجَهْدُ	پوری مائدہ: ۵۳ کوشش کرنا	جَهَدَ	يَجْهَدُ	جَاهِدٌ	اجْهَدْ	لَا تَجْهَدْ	6+0 6	2+0 2
73	الدُّخُورُ	دور کرنا صافا: ۹ ہکانا	دَخَرَ	يُدْخِرُ	دَاخِرٌ	ادْخِرْ	لَا تَدْخِرْ	4+0 4	2+0 2
74	الدَّحْضُ	باطل کرنا ڈھلنا	دَحَضَ	يُدْحِضُ	دَاخِضَةٌ	ادْحِضْ	لَا تَدْخِضْ	1+0 1	1+0 1
75	الدُّخُورُ	ذلیل ہونا حقیر ہونا	دَخَرَ	يُدْخِرُ	دَاخِرُونَ	ادْخِرْ	لَا تَدْخِرْ	4+0 4	2+0 2
76	الدَّهْقُ	پینالہ یا گلاس کو بھرنے، جام کو چھلکانا	دَهَقَ	يُدْهِقُ	دَاهِقٌ	ادْهِقْ	لَا تَدْهِقْ	1+0 1	1+0 1
77	الرِّمَاحُ	بیزہ مارنا المائدہ: ۹۳	رَمَحَ	يُرْمِخُ	رَامِخٌ	ارْمِخْ	لَا تَرْمِخْ	1+0 1	1+0 1
78	الرَّهْنُ	گردی رکھنا	رَهَنَ	يُرْهِنُ	رَاهِنٌ	ارْهِنْ	لَا تَرْهِنْ	3+0 3	3+0 3
79	الرَّحْفُ	گھسٹنا	رَحَفَ	يُرْحَفُ	رَاحِفٌ	ارْحَفْ	لَا تَرْحَفْ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(70): الاحاف: ۹۔ البقرہ: ۱۱۷۔ (73): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (72): التوبہ: ۹۔ (73): الاعراف: ۱۸۔

(74): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (75): النمل: ۸۷۔ (76): النبأ: ۳۳۔ (77): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(78): الطور: ۲۱۔ المدثر: ۳۸۔ البقرہ: ۲۸۳۔ (79): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
80	السَّبْحَانُ یوسف: ۱۰۸	سبحان اللہ کہنا	سَبَّحَ	يَسْبِخُ	سَابِخُ	إِسْبِخْ	لَا تَسْبِخْ	40+0	1+0
			x	x	x	x	x	40	1
81	السَّخِرْتُ زخرف: ۳۲	مغلوب کرنا ، ذلیل کرنا	سَخَّرَ	يَسْخِرُ	سَاخِرٌ	إِسْخِرْ	لَا تَسْخِرْ	3+0	2+0
			x	x	x	x	x	3	2
82	السَّفْحُ x	خون یا آنسو بہانا، گرانا	سَفَّحَ	يَسْفِخُ	سَافِحٌ	إِسْفِخْ	لَا تَسْفِخْ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
83	السَّحْنُ x	بھرا ہونا	سَحَنَ	يَسْحِنُ	سَاحِنٌ	إِسْحِنْ	لَا تَسْحِنْ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
84	السَّفْعُ العنجر: ۳	جوڑا بنانا	سَفَّعَ	يَسْفَعُ	سَافِعٌ	إِسْفَعْ	لَا تَسْفَعْ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
85	السَّهَقُ ہود: ۱۰۶	آواز نکالنا، چلانا، گدھے کارینگنا	سَهَقَ	يَسْهَقُ	سَاهِقٌ	إِسْهَقْ	لَا تَسْهَقْ	2+0	1+0
			x	x	x	x	x	2	1
86	الضَّبْحُ العادیات: ۱	ہانپنا آواز نکالنا	ضَبَّحَ	يَضْبِحُ	ضَابِحٌ	إِضْبِحْ	لَا تَضْبِحْ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
87	الضَّجْعُ x	پہلو کے بل لیٹنا	ضَجَّعَ	يَضْجَعُ	ضَاجِعٌ	إِضْجَعْ	لَا تَضْجَعْ	2+0	1+0
			x	x	x	x	x	2	1
88	الضَّعْفُ x	زیادہ کرنا دو چنر کرنا	ضَعَّفَ	يَضْعِفُ	ضَاعِفٌ	إِضْعَفْ	لَا تَضْعَفْ	11+0	3+0
			x	x	x	x	x	11	3
89	الظَّهْرُ انشراح: ۳	پیٹھ پر مارنا	ظَهَرَ	يُظْهِرُ	ظَاهِرٌ	إِظْهِرْ	لَا تَظْهِرْ	5+0	2+0
			x	x	x	x	x	5	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(80): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (81): المؤمنون: ۱۱۰۔ (82): الانعام: ۱۳۵۔ (83): الشعراء: ۱۱۹۔

(84): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (85): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (86): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(87): النساء: ۳۳۔ (88): الاعراف: ۳۸۔ البقرہ: ۲۳۵، ۲۶۵۔ (89): ہود: ۹۲۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
90	أَفْحَرُ	فخر کرنا	فَحَرَ	يَفْحَرُ	فَاحِرٌ	إِفْحَرُ	لَا تَفْحَرُ	2+0 1	1+0 1
91	الْفَقْعُ	گہرے زرد رنگ کا ہونا	فَقَعَ	يَفْقَعُ	فَاقِعٌ	إِفْقَعُ	لَا تَفْقَعُ	1+0 1	1+0 1
92	الْقَدْحُ	چتران سے آگ نکالنا	قَدَحَ	يَقْدَحُ	قَادِحٌ	إِقْدَحُ	لَا تَقْدَحُ	1+0 1	1+0 1
93	الْقَرَعُ	کھڑکھڑانا	قَرَعَ	يَقْرَعُ	قَارِعَةٌ	إِقْرَعُ	لَا تَقْرَعُ	1+0 1	1+0 1
94	الْكِدْحُ	کوشش کرنا، اشتقاق: ۶۰	كَدَحَ	يَكْدَحُ	كَادِحٌ	إِكْدَحُ	لَا تَكْدَحُ	2+0 2	2+0 2
95	الْكُلُوخُ	بد شکل ہونا ہونٹ کھلنا	كَلَحَ	يَكْلَحُ	كَالِخُونَ	إِكْلَحُ	لَا تَكْلَحُ	1+0 1	1+0 1
96	الْكُهَانَةُ	فال نکالنا	كَهَنَ	يَكْهِنُ	كَاهِنٌ	إِكْهِنُ	لَا تَكْهِنُ	1+0 1	2+0 2
97	الْلُغُوبُ	تھکنا عاجز ہونا	لَغَبَ	يَلْغَبُ	لَاغِبٌ	إِلْغَبُ	لَا تَلْغَبُ	1+0 1	2+0 2
98	النُّصُوحُ	پختہ توبہ کرنا خالص ہونا	نَصَحَ	يَنْصَحُ	نَاصِحٌ	إِنْصَحُ	لَا تَنْصَحُ	1+0 1	1+0 1
99	النَّهْجُ	معاظیہ راستے کا واضح ہونا	نَهَجَ	يَنْهَجُ	نَاهِجٌ	إِنْهَجُ	لَا تَنْهَجُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (90): حمد: ۱۰۔ (91): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (92): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
 (93): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (94): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (95): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
 (96): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (97): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (98): انجرام: ۸۔

(99): المائدہ: ۳۸۔

الحمد للہ میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے اس باب ”فَتْحٌ مُبْتَدٍ“ (صحیح) کے اختتام پر 99 مصادر دیکھے ہیں ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 1391 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 99 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 1391 قرآنی الفاظ کے معانی اور 40788 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 412 صیغے۔

$$412 \times 99 = 40788$$

باب پنجم كَرُمٌ يَكْرُمُ (صحیح)

علامت: اس باب کی یہ ہے کہ ماضی معروف اور مضارع معروف میں عین کلمہ مضموم ہوتا ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْبَصْرُ انجیل: ۷۷	دیکھنا جاننا	بَصَرْتُ انقص: ۱۱	يَبْصُرُ X	بَصِيرٌ بقرہ: ۹۶	اَبْصُرْ X	لَا تَبْصُرْ X	96+3 99	5+3 8
2	الْبُعْدُ زخرف: ۳۸	دور ہونا ہلاک ہونا	بَعُدْتُ التوبہ: ۴۲	يَبْعُدُ X	بَعِيدٌ بقرہ: ۱۷۶	اَبْعُدْ X	لَا تَبْعُدْ X	30+1 31	2+1 3
3	الْفِقْلُ X	بھاری ہونا X	نَقَلْتُ الاعراف: ۸	يَنْقُلُ X	نَقِيلٌ مزل: ۵	اَنْقُلْ X	لَا تَنْقُلْ X	13+4 17	5+1 6
4	الْحُسْنُ عمران: ۱۴۰	خوبصورت ہونا، اچھا ہونا	حَسَنٌ النساء: ۶۹	يَحْسُنُ X	حَسِينٌ X	اُحْسِنْ X	لَا تَحْسُنْ X	107+10 110	8+2 10
5	الْخَبِيثُ X	ردی ہونا ناپاک ہونا	خَبِثٌ الاعراف: ۵۸	يَخْبِثُ X	خَبِيثٌ بقرہ: ۲۶۷	اُخْبِثْ X	لَا تَخْبِثْ X	11+1 12	6+1 7

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) ط: ۹۶، ۹۶۔ یوسف: ۱۸۔ الانعام: ۱۰۴۔ آل عمران: ۱۳۔ (2) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (3) الرعد: ۱۲۔ الرحمن: ۳۱۔ العنکبوت: ۱۳۔ النساء: ۴۰۔ (4) الکہف: ۳۱۔ آل عمران: ۳۷۔ البقرہ: ۱۳۸، ۲۰۱۔ الاعراف: ۶۸۔ النساء: ۵۹۔ التوبہ: ۵۲۔ الرحمن: ۷۶۔ (5) النور: ۲۶، ۲۶، ۲۶، ۲۶، ۲۶۔ ابراہیم: ۲۶۔ الاعراف: ۱۵۷۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
6	الرُّحْبُ	کشادہ ہونا	رَحِبْتُ	يُرْحَبُ	رَحِيبٌ	ارْحُبْ	لَا تَرْحُبْ	1+2	1+1
	X	X	التوبة: ۲۵	X	X	X	X	3	2
7	الضَّعَافَةُ	کمزور ہونا	ضَعُفٌ	يَضْعُفُ	ضَعِيفٌ	اَضْعُفْ	لَا تَضْعُفْ	9+2	4+2
	X	X	الحج: ۴۳	X	بقرہ: ۲۸۲	X	X	11	6
8	الغِلْطَةُ	گاڑھا ہونا، تختی کرنا، سخت ہونا	غَلَطٌ	يَغْلُطُ	غَلِيظٌ	اغْلُظْ	لَا تَغْلُظْ	6+2	3+1
	X	X	X	X	عمران: ۱۵۹	توبہ: ۴۳	X	8	4
9	الْكِبِيرُ	مرتبہ میں بڑا ہونا	كَبِرَ	يَكْبُرُ	كَبِيرٌ	اَكْبُرْ	لَا تَكْبُرْ	57+3	12+3
	X	X	انعام: ۳۵	اسراء: ۵۱	بقرہ: ۲۱۷	X	X	60	15
10	الْكَثْرَةُ	بہت ہونا	كَثُرَ	يَكْثُرُ	كَثِيرٌ	اَكْثُرْ	لَا تَكْثُرْ	126+2	4+2
	X	X	النساء: ۷	X	بقرہ: ۱۰۹	X	X	128	6
11	الْبِشْرُ	خوش خبری	بَشَرَ	يَبْشُرُ	بَشِيرٌ	ابْشُرْ	لَا تَبْشُرْ	8+0	1+0
	X	X	X	X	البقرہ: ۱۱۹	X	X	1	1
12	الْبَهَاجَةُ	ترتازہ ہونا، خوبصورت ہونا	بَهَجَ	يَبْهَجُ	بَهِيحٌ	ابْهَجْ	لَا تَبْهَجْ	3+0	2+0
	X	X	X	X	الحج: ۵	X	X	3	2
13	الْجَذْرَةُ	لاٹھ ہونا	جَذَرَ	يَجْذُرُ	جَدِيدٌ	اجْذُرْ	لَا تَجْذُرْ	4+0	3+0
	X	X	X	X	X	X	X	4	3
14	الْجَمَالُ	خوبصورت ہونا، خوبی کا ہونا	جَمَلَ	يَجْمَلُ	جَمِيلٌ	اجْمَلْ	لَا تَجْمَلْ	5+0	2+0
	X	X	X	X	یوسف: ۱۸	X	X	5	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(6) بس: ۵۹۔ (7) آل عمران: ۱۳۶۔ النساء: ۹۔ البقرہ: ۲۶۶۔ مریم: ۷۵۔ (8) التحریم: ۶۔

(9) الکہف: ۵۔ المؤمن: ۵۶۔ البقرہ: ۲۵، ۲۱۷۔ الاحزاب: ۶۷۔ النساء: ۳۱۔ نوح: ۲۲۔ الانعام: ۱۲۳۔ ط: ۲۳۔ المدثر: ۳۵، یونس: ۷۸۔

(10) الانفال: ۱۹۔ البقرہ: ۲۳۳، ۲۳۵۔ (11) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (12) النمل: ۶۰۔

(13) التوبہ: ۹۷۔ الکہف: ۸۲۔ الحشر: ۱۳۔ (14) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قائل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
15	الخَبِيرُ الکلب: ۶۸	واقف ہونا، سمجھنا، خبر دار ہونا	خَبِرَ	يَخْبُرُ	خَبِيرٌ بقرہ: ۲۳۴	أَخْبِرْ	لَا تَخْبُرْ	49+0 49	4+0 4
16	المِرْفَقُ الکلب: ۱۶	آرام پانا آسان ہونا	رَفِقَ	يَرْفُقُ	رَفِيقٌ النساء: ۶۹	أَرْفُقْ	لَا تَرْفُقْ	3+0 3	3+0 3
17	السَّرْعَةُ X	جلدی کرنا X	سَرَعَ	يَسْرِعُ	سَرِيعٌ بقرہ: ۲۰۲	أَسْرِعْ	لَا تَسْرِعْ	14+0 14	3+0 3
18	السَّفَاهَةُ اعراف: ۶۶	جاہل ہونا بیوقوف ہونا	سَفِهَ	يَسْفَهُ	سَفِيهٌ X	أُسْفِهْ	لَا تَسْفِهْ	1+0 1	1+0 1
19	الصَّغَارُ انعام: ۱۲۴	ذلیل ہونا چھوٹا ہونا	صَغُرَ	يَصْغُرُ	صَاغِرُونَ التوبہ: ۲۹	أُصْغِرْ	لَا تَصْغُرْ	10+0 10	6+0 6
20	الضَّنْكَ طہ: ۱۲۴	تگ ہونا X	ضَنَّكَ	يَضْنُكَ	ضَنِيكَ X	أُضْنِكْ	لَا تَضْنُكَ	1+0 1	1+0 1
21	الْعُسْرُ بقرہ: ۱۸۵	سخت ہونا دشوار ہونا	عَسَرَ	يَعْسُرُ	عَسِيرٌ فرقان: ۲۶	أَعْسِرْ	لَا تَعْسِرْ	12+0 12	5+0 5
22	الْعِظْمُ X	بڑا ہونا X	عَظِمَ	يَعْظُمُ	عَظِيمٌ بقرہ: ۷	أَعْظُمْ	لَا تَعْظُمْ	89+0 89	2+0 2
23	الْعُمُقُ X	گہرا ہونا دور ہونا	عَمِقَ	يَعْمُقُ	عَمِيقٌ الحج: ۲۷	أَعْمُقْ	لَا تَعْمُقْ	1+0 1	1+0 1
24	الْفَقَارَةُ X	دور ہونا محتاج ہونا	فَقَرَ	يَفْقُرُ	فَقِيرٌ عمران: ۱۸۱	أَفْقِرْ	لَا تَفْقِرْ	6+0 6	2+0 2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصفہ جات کی تفصیلات)

(15): النمل: ۷۔ التوبہ: ۹۴۔ (16): المائدہ: ۶۔ (17): ق: ۳۴۔ الانعام: ۶۲۔ (18): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(19): الاعراف: ۱۳۔ القمر: ۵۳۔ التوبہ: ۱۲۱۔ یونس: ۶۱۔ (20): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(21): القمر: ۸۔ البقرہ: ۲۸۰۔ الليل: ۱۰۔ (22): التوبہ: ۲۰۔ (23): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (24): البقرہ: ۲۷۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
25	الْفَيْحُ X	فیح ہونا براحال ہونا	فَيْحَ	يَفِيحُ	فَيْحٌ	أَفِيحُ	لَا تَفِيحُ	1+0 1	1+0 1
26	الْكَرَامَةُ الْكَرْمُ X	صاحب عزت ہونا	كَرْمٌ	يَكْرُمُ	كَرِيمٌ انفال: ۴	اُكْرِمُ	لَا تُكْرِمُ	3+0 3	19+0 19
27	الْكَامِلُ X	پورا ہونا کامل ہونا	كَمَلٌ	يَكْمُلُ	كَامِلَةٌ بقرہ: ۱۹۶	اُكْمَلُ	لَا تَكْمُلُ	2+0 2	2+0 2
28	الْلُّطْفُ X	مہربانی کرنا، تمام پوشیدہ چیزوں کو جاننا	لَطَفٌ	يَلُطِفُ	لَطِيفٌ انعام: ۱۰۳	اَلُّطِفُ	لَا تَلُطِفُ	1+0 1	7+0 1
29	الْمَهَانَةُ X	حقیر ہونا	مَهْنٌ	يَمْهِنُ	مَهِينٌ الم اجمدة: ۸	أَمْهِنُ	لَا تَمْهِنُ	1+0 1	1+0 1
30	النُّعُومَةُ X	ترتازہ ہونا، ملائم ہونا، رواق ہونا	نَعَمٌ	يَنْعَمُ	نَاعِمَةٌ الغاشية: ۸	أَنْعَمُ	لَا تَنْعَمُ	1+0 1	1+0 1
31	النَّقَابَةُ X	سردار ہونا	نَقَبٌ	يَنْقُبُ	نَقِيبٌ مائده: ۱۲	أَنْقُبُ	لَا تَنْقُبُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (25): انقص: ۴۲۔ (26): بحس: ۱۶۔ اعلق: ۳۔ (27): البقرہ: ۲۳۳۔ (28): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(29): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (30): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (31): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب ششم حَسِبَ يَحْسِبُ (صحیح)

علامت: اس کی باب یہ ہے کہ ماضی معروف اور مضارع معروف میں عین کلمہ کسور ہوتا ہے۔

نوٹ: صحیح کلمات تو اس باب سے حَسِبَ يَحْسِبُ اور نَعِمَ يَنْعَمُ کے سوا استعمال ہی نہیں اور یہ بھی لغات مشہورہ کے مطابق باب صحیح مسجع سے ہیں جیسے يَحْسِبُ أَنْ مَالَهُ أَخْلَدَهُ، بہر حال مشہور قرأت کے مطابق یہ باب صحیح کلمات سے قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوا۔

1	الْحَسْبَانُ	گمان کرنا	حَسِبَ	يَحْسِبُ	حَاسِبٌ	إِحْسِبُ	لَا تَحْسِبُ
2	النَّعْمَةُ	خوش بئش ہونا	نَعِمَ	يَنْعَمُ	نَاعِمٌ	إِنْعَمُ	لَا تَنْعَمُ
3	النُّعُومَةُ	نازک ہونا	نَعِمَ	يَنْعَمُ	نَاعِمٌ	إِنْعَمُ	لَا تَنْعَمُ

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے باب ”حَسِبَ يَحْسِبُ“ (صحیح) کے اختتام پر تین مصادر اور باب ”كُرُمٌ يَكْرُمُ“ (صحیح) کے اختتام پر 31 مصادر دیکھے ہیں۔ ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 704 مرتبہ استعمال ہوئے ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ دیکھ سکتے ہیں باب ”كُرُمٌ يَكْرُمُ“ (صحیح) کے 31 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 704 قرآنی الفاظ کے معانی (اور آپ نے باب ”حَسِبَ يَحْسِبُ“ کے تین مصادر دیکھے ہیں) اس لیے آپ یاد کر سکتے ہیں 14008 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 412 الفاظ۔

$$412 \times 34 = 14008$$

الوَابِ ثَلَاثِي مَزِيْدِيَةِ (صحیح)

فائدہ: ثلاثی مزید فی کی دو قسمیں ہیں۔ (۱) ثلاثی مزید فیہ باہمزہ وصل۔ (۲) ثلاثی مزید بے ہمزہ وصل۔
 ثلاثی مزید باہمزہ وصل کے نو باب ہیں۔ جو مندرجہ ذیل ہیں۔ (۱) اِفتَعَالٌ۔ (۲) اِسْتِفْعَالٌ۔ (۳) اِنْفَعَالٌ۔ (۴) اِفْعَالٌ۔ (۵) اِفْعِيْلَانٌ۔ (۶) اِفْعِيْعَالٌ۔ (۷) اَفْعُوَالٌ۔ (۸) اَفَاعِلٌ۔ (۹) اَفْعُلٌ۔

باب اِفْتِعَالٌ (صحیح)

علامت: اس باب کی یہ ہے کہ فاء کلمہ کے بعد تاء زائد ہوتی ہے

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	اَلْاِبْتِهَالُ	آہ زاری کرتا، گڑ گڑانا	اِبْتَهَلُ	يَبْتَهِلُ	مُبْتَهِلٌ	اِبْتَهِلْ	لَا تَبْتَهِلْ	0+1 1	0+1 1
2	اَلْاِتْبَاعُ	پیروی کرنا، کسی کے پیچھے چلنا	اِتَّبَعُ	يَتَّبِعُ	مُتَّبِعٌ	اِتَّبِعْ	لَا تَتَّبِعُوا	2+23 25	4+124 128
			عمران: ۱۶۲	بقرہ: ۱۳۳	x	انعام: ۱۰۶	بقرہ: ۱۶۸		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(۱) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (۲) یوسف: ۳۸۔ بقرہ: ۱۰۲، ۱۲۰، ۱۲۶، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
3	الأَجْتَرَاخُ x	کمانا ارکاب کرنا	اجْتَرَوْا الجاثیہ: ۲۱	يَجْتَرِخُ x	مُجْتَرِخٌ x	اجْتَرِخْ x	لَا تَجْتَرِخْ x	0+1 1	0+1 1
4	الْإِجْتِمَاعُ x	جمع ہونا جوان قوی ہونا	اجْتَمَعُوا الحج: ۷۳	يَجْتَمِعُ x	مُجْتَمِعُونَ شعراء: ۳۹	اجْتَمِعْ x	لَا تَجْتَمِعْ x	1+2 3	1+2 3
5	الْإِجْتِنَابُ x	پرہیز کرنا بچنا	اجْتَنَبُوا الزمر: ۱۷	يَجْتَنِبُونَ شوری: ۳۷	مُجْتَنِبٌ x	اجْتَنِبْ الحل: ۳۶	لَا تَجْتَنِبْ x	0+4 4	0+8 8
6	الْإِخْتِرَاقُ x	جانا بقرہ: ۲۶۶	اخْتَرَقَتْ x	يَخْتَرِقُ x	مُخْتَرِقٌ x	اخْتَرِقْ x	لَا تَخْتَرِقْ x	0+1 1	0+1 1
7	الْإِخْتِسَابُ x	گمان کرنا خیال کرنا	اخْتَسَبَ x	يَخْتَسِبُ الطلاق: ۳	مُخْتَسِبٌ x	اخْتَسِبْ x	لَا تَخْتَسِبْ x	0+3 3	0+3 3
8	الْإِخْتِمَالُ x	اٹھانا پرداشت کرنا	اخْتَمَلَ نساء: ۱۱۳	يَخْتَمِلُ x	مُخْتَمِلٌ x	اخْتَمِلْ x	لَا تَخْتَمِلْ x	0+2 2	0+3 3
9	الْإِخْتِنَاكُ x	قابو کرنا، لگام دینا	اخْتَنَكَ x	يَخْتَنِكُ x	مُخْتَنِكٌ x	اخْتَنِكْ x	لَا تَخْتَنِكْ x	0+1 1	0+1 1
10	الْإِخْتِصَامُ x	باہم جھگڑا کرنا	اخْتَصَمُوا الحج: ۱۹	يَخْتَصِمُونَ عمران: ۴۴	مُخْتَصِمٌ x	اخْتَصِمْ x	لَا تَخْتَصِمْ x	0+5 5	0+5 5
11	الْإِخْتِلَاطُ x	مل جانا x	اخْتَلَطَ انعام: ۱۳۶	يَخْتَلِطُ x	مُخْتَلِطٌ x	اخْتَلِطْ x	لَا تَخْتَلِطْ x	0+1 1	0+3 3
12	الْإِخْتِلَافُ بقرہ: ۱۶۴	اختلاف کرنا	اخْتَلَفَ بقرہ: ۲۱۳	يَخْتَلِفُونَ بقرہ: ۱۱۳	مُخْتَلِفٌ الحل: ۶۹	اخْتَلِفْ x	لَا تَخْتَلِفْ x	4+6 10	11+25 36

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(3): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (4): الاسراء: ۸۸۔ (5): النساء: ۳۱۔ (6): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(7): الحجر: ۲۔ الزمر: ۷۷۔ (8): الاحزاب: ۵۸۔ (9): الاسراء: ۶۲۔ (10): ق: ۲۸، الزمر: ۳۱۔ التین: ۴۹۔

(11): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (12): الانفال: ۴۳۔ البقرہ: ۶۶۔ آل عمران: ۵۵۔ ہود: ۱۱۰۔ النساء: ۳۔ ہود: ۱۱۸۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
13	الْإِدْحَارُ	جمع کرنا	إِدْحَرَ	تَدْحِرُونَ	مُدْحِرٌ	إِدْحِرْ	لَا تَدْحِرْ	0+1 1	0+1 1
		x	x	عمران: ۴۹	x	x	x		
14	الْإِرْتِقَابُ	انتظار کرنا	إِرْتَقَبْ	يُرْتَقِبُ	مُرْتَقِبُونَ	ارْتَقِبْ	لَا تُرْتَقِبْ	1+2 3	1+4 5
		x	x	x	دخان: ۵۹	دخان: ۱۰	x		
15	الْإِرْدِجَارُ	دھنکارنا، جھڑکنا، آسیب زدہ ہونا	إِرْدَجِرْ	يِرْدَجِرُ	مِرْدَجِرٌ	ارْدَجِرْ	لَا تُرْدَجِرْ	1+1 2	1+1 2
		x	x	x	x	x	x		
16	الْإِسْتِيفَاءُ	ایک دوسرے سے آگے بڑھنا	إِسْتَيْفَأْ	نَسْتَيْفِي	مُسْتَيْفِي	اسْتَيْفِ	لَا تَسْتَيْفِي	0+4 4	0+6 6
		x	x	یوسف: ۲۵	x	بقرہ: ۱۴۸	x		
17	الْإِسْتِئْزَارُ	چھیننا	إِسْتَزَرَ	تَسْتَزِرُونَ	مُسْتَزِرٌ	اسْتَزِرْ	لَا تَسْتَزِرْ	0+1 1	0+1 1
		x	x	حم اسجدہ: ۲۴	x	x	x		
18	الْإِسْتِرْفَاقُ	چرانا	إِسْتَرْفَقْ	يَسْتَرْفِقُ	مُسْتَرْفِقٌ	اسْتَرْفِقْ	لَا تَسْتَرْفِقْ	0+1 1	0+1 1
		x	x	الحجر: ۱۸	x	x	x		
19	الْإِسْتِمَاعُ	متوجہ ہو کر سننا	اسْتَمِعْ	يَسْتَمِعُ	مُسْتَمِعٌ	اسْتَمِعْ	لَا تَسْتَمِعْ	2+7 9	2+15 17
		x	x	انعام: ۲۵	طور: ۳۸	طہ: ۱۳	x		
20	الْإِسْتِعْلَالُ	شعلہ لگانا شعلہ جھڑکنا	اسْتَعْلَلْ	يَسْتَعْلِلُ	مُسْتَعْلِلٌ	اسْتَعْلِلْ	لَا تَسْتَعْلِلْ	0+1 1	0+1 1
		x	x	مریم: ۴۰	x	x	x		
21	الْإِصْطِبَارُ	صبر کے ساتھ قائم رہنا	إِصْطَبِرْ	يَصْطَبِرُ	مُصْطَبِرٌ	اصْطَبِرْ	لَا تَصْطَبِرْ	0+1 1	0+3 3
		x	x	x	x	مریم: ۶۵	x		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (13) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (14) ہود: ۹۳۔ (15) القمر: ۹۔ القمر: ۴۔ (16) البین: ۶۲۔
(17) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (18) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(19) الانبیاء: ۲۔ الشعراء: ۲۵۔ یونس: ۴۲۔ الاعراف: ۲۰۴۔ الشعراء: ۱۵۔ (20) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(21) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
22	الْإِضْطِرَاحُ	تھج و پکار چجانا، مدد مانگنا	إِضْطَرَّحَ	يَضْطَرُّحُونَ فاطر: ۳۷	مُضْطَرِّحٌ	إِضْطَرِّحْ	لَا تَضْطَرِّحْ	0+1 1	0+1 1
23	الْإِضْطِنَاعُ	بنانا، بنانے میں مبالغہ کرنا	إِضْطَنَعْتُ	يَضْطِنَعُ	مُضْطِنِعٌ	إِضْطِنِعْ	لَا تَضْطِنِعْ	0+1 1	0+1 1
24	الْإِطْلَاعُ	مطلع ہونا جھانکنا	إِطَّلَعَ	تَطَّلَعُ	مُطَّلِعُونَ	إِطَّلِعْ	لَا تَطَّلِعْ	1+5 6	1+8 9
25	الْإِعْتِبَارُ	عبرت پکڑنا نصیحت حاصل کرنا	إِعْتَبَرَ	يَعْتَبِرُ	مُعْتَبِرٌ	إِعْتَبِرْ	لَا تَعْتَبِرْ	0+1 1	0+1 1
26	الْإِعْتِدَارُ	معذرت پیش کرنا	إِعْتَدَرَ	يَعْتَدِرُونَ	مُعْتَدِرٌ	إِعْتَدِرْ	لَا تَعْتَدِرُوا	0+2 1	0+5 5
27	الْإِعْتِرَافُ	اعتراف کرنا، اقرار کرنا	إِعْتَرَفُوا	يَعْتَرِفُونَ	مُعْتَرِفٌ	إِعْتَرِفْ	لَا تَعْتَرِفْ	0+2 2	0+3 3
28	الْإِعْتِرَالُ	ایک ہونا، کنارہ کرنا، کنارہ کش ہونا	إِعْتَرَلَ	أَعْتَرَلُ	مُعْتَرِلٌ	إِعْتَرِلْ	لَا تَعْتَرِلْ	0+6 6	0+7 7
29	الْإِعْتِصَامُ	مضبوط پکڑنا	إِعْتَصَمُوا	يَعْتَصِمُونَ	مُعْتَصِمٌ	إِعْتَصِمْ	لَا تَعْتَصِمْ	0+3 3	0+7 7
30	الْإِعْتِمَارُ	قصد کرنا زیارت کرنا	إِعْتَمَرَ	يَعْتَمِرُ	مُعْتَمِرٌ	إِعْتَمِرْ	لَا تَعْتَمِرْ	0+1 1	0+1 1
31	الْإِعْتِرَافُ	چلو سے پانی بھرنا، چلو بھرنا	إِعْتَرَفَ	يَعْتَرِفُ	مُعْتَرِفٌ	إِعْتَرِفْ	لَا تَعْتَرِفْ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(22): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (23): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (24): مریم: ۷۸۔ الکہف: ۱۸۔ القصص: ۳۸۔

(25): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (28): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (27): المؤمن: ۱۱۔

(28): الکہف: ۱۶۔ النساء: ۹۰، ۹۱۔ (29): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (30): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(31): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
ممبر								افعال + اسماء	افعال + اسماء
32	الْأَغْتَسَلُ	نہانا	أَغْتَسَلَ	تَغْتَسِلُونَ	مُغْتَسِلٌ	اغْتَسِلْ	لَا تَغْتَسِلْ	1+1	1+1
	X	X	X	النساء: ۴۳	X	X	X	2	2
33	الْأَفْتِسَاسُ	آگ لینا شعلہ لینا	أَفْتَسَسَ	نَفْتِسِسُ	مُفْتِسِسٌ	افْتَسِسْ	لَا تَفْتَسِسْ	0+1	0+1
	X	X	X	الحديد: ۱۳	X	X	X	1	1
34	الْأَفْتِیَالُ	قتال کرنا	أَفْتَلَّ	يَفْتِيلَانِ	مُفْتِيلٌ	افْتِیْلْ	لَا تَفْتِیْلْ	0+3	0+4
	X	X	X	بقرہ: ۲۵۳	X	X	X	3	4
35	الْأَفْتِحَامُ	چڑھ آنا گھس آنا	أَفْتَحَمَ	يَفْتِحِمُ	مُفْتِحِمٌ	افْتِحِمْ	لَا تَفْتِحِمْ	0+1	0+1
	X	X	X	البلد: ۱۱	X	X	X	1	1
36	الْأَفْتِرَابُ	قریب ہونا	أَفْتَرَبَ	يَفْتَرِبُ	مُفْتَرِبٌ	افْتَرِبْ	لَا تَفْتَرِبْ	0+3	0+5
	X	X	X	اعراف: ۱۸۵	X	X	X	1	5
37	الْأَفْتِرَافُ	کمانی کرنا، جمع کرنا، گناہ کرنا	أَفْتَرَفُمُ	يَفْتَرِفُ	مُفْتَرِفٌ	افْتَرِفْ	لَا تَفْتَرِفْ	0+4	0+4
	X	X	X	شوری: ۲۳	X	X	X	4	4
38	الْأَكْتِیَابُ	لکھوانا	أَكْتَبَ	يَكْتِبُ	مُكْتِبٌ	اَكْتِبْ	لَا تَكْتِبْ	0+1	0+1
	X	X	X	X	X	X	X	1	1
39	الْأَكْتِیَابُ	کمانا	أَكْتَسَبَ	يَكْتَسِبُ	مُكْتَسِبٌ	اَكْتَسِبْ	لَا تَكْتَسِبْ	0+4	0+4
	X	X	X	النور: ۱۱	X	X	X	4	4
40	الْأَلْتِقَاطُ	اٹھالینا	أَلْتَقَطَ	يَلْتَقِطُ	مُلْتَقِطٌ	الْتَقِطْ	لَا تَلْتَقِطْ	0+2	0+2
	X	X	X	یوسف: ۱۰	X	X	X	2	2
41	الْأَلْتِقَامُ	لقمہ کرنا، نگلانا	أَلْتَمَمَ	يَلْتَمِمُ	مُلْتَمِمٌ	الْتَمِمْ	لَا تَلْتَمِمْ	0+1	0+1
	X	X	X	صافات: ۱۳۴	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(32) جس: ۲۳۔ (33) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (34) البقرہ: ۲۵۳۔ (35) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(36) القمر: ۱۔ (37) الانعام: ۱۱۳۔ ۱۲۰۔ (38) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (39) البقرہ: ۲۸۶۔ النساء: ۳۲۔ ۷۲۔

(40) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (41) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
42	الْإِلْتِمَاسُ	ڈھونڈ لینا	الْتَمَسَ	يَلْتَمِسُ	مُلْتَمِسٌ	اَلْتَمِسُوا	لَا تَلْتَمِسْ	0+1	0+1
	x	تلاش کر لینا	x	x	x	الحدید: ۱۳	x	1	1
43	الْإِمْتِحَانُ	آزمائے	اِمْتَحَنَ	يَمْتَحِنُ	مُمتَحِنٌ	اِمْتَحِنُوا	لَا تَمْتَحِنْ	0+2	0+2
	x	جانچنا	الجمرات: ۳	x	x	ممتحنہ: ۱۰	x	2	2
44	الْإِنْتِبَاحُ	جدا ہونا	اِنْتَبَذَتْ	يَنْتَبِذُ	مُنْتَبِذٌ	اِنْتَبِذْ	لَا تَنْتَبِذْ	0+1	0+1
	x	یکسو ہونا	مریم: ۱۶	x	x	x	x	1	1
45	الْإِنْتِبَارُ	جھرجھانا	اِنْتَبَرَتْ	يَنْتَبِرُ	مُنْتَبِرٌ	اِنْتَبِرْ	لَا تَنْتَبِرْ	0+1	0+1
	x	بکھر جانا	الانفطار: ۲	x	x	x	x	1	1
46	الْإِنْتِشَارُ	الگ الگ ہونا، پھیلنا	اِنْتَشَرَ	تَنْتَشِرُونَ	مُنْتَشِرُونَ	اِنْتَشِرُوا	لَا تَنْتَشِرْ	0+2	0+3
	x	x	x	x	x	الزباب: ۵۳	x	2	3
47	الْإِنْتِصَارُ	مدد طلب کرنا	اِنْتَصَرَ	يَنْتَصِرُونَ	مُنْتَصِرُونَ	اِنْتَصِرْ	لَا تَنْتَصِرْ	2+5	2+7
	x	بدلہ لینا	الشوریٰ: ۴۱	شعراء: ۹۳	کہف: ۴۳	القر: ۱۰	x	7	9
48	الْإِنْتِظَارُ	انتظار کرنا	اِنْتَبَرَتْ	يَنْتَبِرُونَ	مُنْتَبِرُونَ	اِنْتَبِرْ	لَا تَنْتَبِرْ	2+4	5+8
	x	راہ دیکھنا	x	الزباب: ۲۳	انعام: ۱۵۸	الاسجدہ: ۳۰	x	6	13
49	الْإِنْتِقَامُ	بدلہ لینا	اِنْتَقَمْنَا	يَنْتَقِمُونَ	مُنْتَقِمُونَ	اِنْتَقِمْ	لَا تَنْتَقِمْ	2+2	7+6
	x	x	اعراف: ۱۳۶	المائدہ: ۹۵	الاسجدہ: ۲۲	x	x	4	13
50	الْإِدْخَالُ	داخل ہونا	اِدْخَلَ	يَدْخُلُ	مُدْخِلٌ	اِدْخُلْ	لَا تَدْخُلْ	1+0	1+0
	x	گھسنا	x	x	x	x	x	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(42): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (43): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (44): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(45): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (46): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(47): الشعراء: ۲۲۷۔ الرحمن: ۳۵۔ القصص: ۸۱۔ (48): یونس: ۱۰۲۔ الانعام: ۱۵۸۔ الاعراف: ۷۱۔

(49): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (50): الحج: ۵۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
51	أَلَاذِكْرًا	نصیحت کو یاد رکھنا، دل سے قبول کرنا	إذَكَرَ	يَذَكِّرُ	مَذَكِّرٌ	إذِكِرْ	لَا تَذَكِّرُ	3+0	1+0
	x		x	x	القر: ۱۵	x	x	3	1
52	أَلَا تَفَاقَى	لفظ اٹھانا، مدد طلب کرنا، ٹیک لگانا	أَرْتَفِقُ	يَرْتَفِقُ	مُرْتَفِقٌ	أرْتَفِقْ	لَا تَرْتَفِقُ	1+0	1+0
	x		x	x		x	x	1	1
53	أَلَا حِضْرًا	حاضر ہونا، کرنا، شہری جیسا بننا	أَحْتَضِرُ	يَحْتَضِرُ	مُحْتَضِرٌ	أَحْتَضِرْ	لَا تَحْتَضِرُ	1+0	1+0
	x		x	x		x	x	1	1
54	أَلَا حِطًّا	کاشے کی باز لگانا، اپنے لیے بازہ بنانا	أَحْتِطِرُ	يَحْتِطِرُ	مُحْتِطِرٌ	أَحْتِطِرْ	لَا تَحْتِطِرُ	1+0	1+0
	x		x	x	القر: ۳۱	x	x	1	1
55	أَلَا سِطْرًا	لکھنا	أَسْتِطِرُّ	يَسْتِطِرُّ	مُسْتِطِرٌّ	أَسْتِطِرْ	لَا تَسْتِطِرُّ	1+0	1+0
	x		x	x		x	x	1	1
56	أَلَا شَيْبًا	ایک دوسرے کے مشابہ ہونا	أَشْتَبِهَ	يَشْتَبِهُ	مُشْتَبِهٌ	أَشْتَبِهْ	لَا تَشْتَبِهْ	1+0	1+0
	x		x	x	انعام: ۹۹	x	x	1	1
57	أَلَا شِرْكًَا	باہم شریک ہونا	أَشْتَرِكْ	يَشْتَرِكُ	مُشْتَرِكُونَ	أَشْتَرِكْ	لَا تَشْتَرِكْ	2+0	1+0
	x		x	x	صافات: ۳	x	x	2	1
58	أَلَا قِنْدَارًا	مشتبہ ہونا	أَقْتَدِرُ	يَقْتَدِرُ	مُقْتَدِرٌ	أَقْتَدِرْ	لَا تَقْتَدِرُ	3+0	2+0
	x		x	x	القر: ۴۲	x	x	3	2
59	أَلَا قِنْدَادًا	درمیاندری کرنا، مستقیم ہونا	أَقْتَصِدْ	يَقْتَصِدُ	مُقْتَصِدٌ	أَقْتَصِدْ	لَا تَقْتَصِدْ	3+0	2+0
	x		x	x	لقمان: ۳۲	x	x	3	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(51): تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔ (52): (الکہف: ۲۹-53): (القر: ۲۸-54): تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

(55): (القر: ۵۳-56): تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔ (57): تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

(58): (الزخرف: ۳۳-59): (المائدہ: ۶۶-)

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
شمار								افعال + اسماء	افعال + اسماء
60	الْأَقْسَامُ	آپس میں تقسیم کرنا	اِقْتَسَمَ	يَقْتَسِمُ	مُقْتَسِمِينَ	اِقْتَسِمْ	لَا تَقْتَسِمُ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
					الجزء: ۹۰		x	x	
61	الْإِعْتِلَاقُ	جھوٹ گھڑنا	إِعْتَلَقَ	يُعْتَلِقُ	مُعْتَلِقٌ	إِعْتَلِقْ	لَا تُعْتَلِقْ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
							x	x	
62	الْإِيْتِحَادُ	پناہ لینا، دین سے پھرنا	إِتَّخَذَ	يَتَّخِذُ	مُتَّخِذٌ	إِتَّخِذْ	لَا تَتَّخِذْ	$\frac{1+0}{1}$	$\frac{1+0}{1}$
							x	x	

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(60): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (61): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (62): الکہف: ۲۷۔

باب دوم اِسْتِفْعَالُ (صحیح)

علامت: فاعل سے پہلے سین اور تاء زائد ہوتی ہے جیسے اَلَا اِسْتِنَازُ۔

فائدہ: اگر ہمزہ یا حروف اتین کے بعد سین اصلی ہو تو وہ باب افعال کا صیغہ ہوگا۔ جیسے، اِسْتَلِمَ يَسْتَلِمُ

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	اَلَا اِسْتَبْدَالُ نساء: ۲۰	بدلہ میں لینا، بدلنا	اِسْتَبْدَلُ	يَسْتَبْدِلُ التوبہ: ۳۹	مُسْتَبْدِلٌ	اِسْتَبْدِلْ	لَا تَسْتَبْدِلْ X
2	اَلَا اِسْتَبْشَارُ X	خوش ہونا خوشیاں منانا	اِسْتَبْشَرَ	يَسْتَبْشِرُونَ عمران: ۱۷۰	مُسْتَبْشِرُونَ عجس: ۳۹	اِسْتَبْشِرُوا توبہ: ۱۱۱	لَا تَسْتَبْشِرُ X
3	اَلَا اِسْتَحْسَارُ X	تھکنا	اِسْتَحْسَرَ	يَسْتَحْسِرُ X	مُسْتَحْسِرٌ X	اِسْتَحْسِرْ X	لَا تَسْتَحْسِرْ X
4	اَلَا اِسْتَحْفَاطُ X	نگہبان بنانا	اِسْتَحْفَظَ	يَسْتَحْفِظُ X	مُسْتَحْفِظٌ X	اِسْتَحْفِظْ X	لَا تَسْتَحْفِظْ X
5	اَلَا اِسْتَخْرَاجُ X	نکالنا	اِسْتَخْرَجَ	يَسْتَخْرِجُ یوسف: ۷۶	مُسْتَخْرِجٌ الکہف: ۸۲	اِسْتَخْرِجْ X	لَا تَسْتَخْرِجْ X
6	اَلَا اِسْتِخْلَاصُ X	چن لینا، اپنے لئے حاصل کرنا	اِسْتِخْلَصَ	اَسْتِخْلِصُ یوسف: ۵۴	مُسْتِخْلِصٌ X	اِسْتِخْلِصْ X	لَا تَسْتِخْلِصْ X
7	اَلَا اِسْتِخْلَافُ X	خلیفہ بنانا	اِسْتَخْلَفَ	يَسْتَخْلِفُ النور: ۵۵	مُسْتَخْلِفٌ الانعام: ۱۳۳	اِسْتَخْلِفْ X	لَا تَسْتَخْلِفْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	1+3=4	1+2=3	بقرہ: ۶۱۔
2	1+6=7	1+2=3	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	الانبیاء: ۱۹۔
4	0+1=1	0+1=1	المائدہ: ۴۳۔
5	0+4=4	0+4=4	الہنزل: ۱۳۔ فاطر: ۱۳۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	1+6=7	1+4=5	الاعراف: ۱۲۹۔ النور: ۵۵۔ الحدید: ۷۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْأَسْتَدْرَاجُ X	آہستہ آہستہ پکڑنا، قریب کرنا	أَسْتَدْرَجَ X	نَسْتَدْرِجُ اعراف: ۱۸۲	مُسْتَدْرِجٌ X	أَسْتَدْرِجْ X	لَا تَسْتَدْرِجْ X
9	الْأَسْتِرْضَاعُ X	دودھ پلوانا، دودھ پلانے کو کہنا	أَسْتِرْضَعُ X	تَسْتِرْضِعُونَ البقرہ: ۲۳۳	مُسْتِرْضِعٌ X	أَسْتِرْضِعْ X	لَا تَسْتِرْضِعْ X
10	الْأَسْتِرْهَابُ X	ڈرانا	أَسْتِرْهَبُوا X	يَسْتِرْهَبُ X	مُسْتِرْهَبٌ X	أَسْتِرْهَبْ X	لَا تَسْتِرْهَبْ X
11	الْأَسْتِسْحَارُ X	ٹھٹھا کرنا	أَسْتِسْحِرْ X	يَسْتِسْحِرُونَ الصافات: ۱۴	مُسْتِسْحِرٌ X	أَسْتِسْحِرْ X	لَا تَسْتِسْحِرْ X
12	الْأَسْتِشْهَادُ X	گواہ بنانا، گواہی طلب کرنا	أَسْتَشْهَدُ X	يَسْتَشْهَدُ X	مُسْتَشْهَدٌ X	أَسْتَشْهَدُوا البقرہ: ۲۸۳	لَا تَسْتَشْهَدُ X
13	الْأَسْتِصْرَاحُ X	فریاد کرنا	أَسْتَصْرَحْ X	يَسْتَصْرِحُ X	مُسْتَصْرِحٌ X	أَسْتَصْرِحْ X	لَا تَسْتَصْرِحْ X
14	الْأَسْتِضْعَافُ X	کمزور سمجھنا	أَسْتَضْعِفُوا X	يَسْتَضْعِفُوا X	مُسْتَضْعِفٌ X	أَسْتَضْعِفْ X	لَا تَسْتَضْعِفْ X
15	الْأَسْتِطْعَامُ X	کھانا کھانا	أَسْتِطْعَمَا X	يَسْتِطْعِمُ X	مُسْتِطْعِمٌ X	أَسْتِطْعِمْ X	لَا تَسْتِطْعِمْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
8	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
11	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
12	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
13	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
14	2+6=8	2+4=6	الاعراف: ۷۵، ۷۶، ۱۳۷۔ الانفال: ۲۶۔ النساء: ۷۵۔
15	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	الْإِسْتِعَابُ X	رضامنہ کرنا رضامنہ کرنا طلب کرنا	اسْتَعَبَ X	يَسْتَعْبُونَ حم السجدہ: ۲۳	مُسْتَعَبٌ	اسْتَعِبْ X	لَا تَسْتَعِيبْ X
17	الْإِسْتِعْجَالُ یونس: ۱۱	جلدی کرنا جلدی مانگنا	اسْتَعْجَلْتُمْ الاحقاف: ۲۳	يَسْتَعْجِلُ یونس: ۵۰	مُسْتَعْجِلٌ	اسْتَعْجِلْ X	لَا تَسْتَعْجِلْ الاحقاف: ۳۵
18	الْإِسْتِعْصَامُ X	تھام رکھنا بچانا	اسْتَعْصَمَ یوسف: ۳۲	يَسْتَعْصِمُ X	مُسْتَعْصِمٌ	اسْتَعْصِمْ X	لَا تَسْتَعْصِمُ X
19	الْإِسْتِعْمَارُ X	آباد کرنا	اسْتَعْمَرَ ہود: ۶۱	يَسْتَعْمِرُ X	مُسْتَعْمِرٌ	اسْتَعْمِرْ X	لَا تَسْتَعْمِرْ X
20	الْإِسْتِغْفَارُ التوبہ: ۱۱۳	بخشش چاہنا معافی مانگنا	اسْتَغْفَرَ النساء: ۶۳	يَسْتَغْفِرُ النساء: ۱۱۰	مُسْتَغْفِرِينَ ال عمران: ۱۷	اسْتَغْفِرْ عمران: ۱۵۹	لَا تَسْتَغْفِرْ التوبہ: ۸۰
21	الْإِسْتِغْلَاطُ X	موٹا ہونا گاڑھا ہونا	اسْتِغْلَظَ الف: ۲۹	يَسْتِغْلِظُ X	مُسْتِغْلِظٌ	اسْتِغْلِظْ X	لَا تَسْتِغْلِظْ X
22	الْإِسْتِفْتَاخُ X	فیصل مانگنا فتح چاہنا	اسْتَفْتَحُوا ابراہیم: ۱۵	يَسْتَفْتِحُونَ البقرہ: ۸۹	مُسْتَفْتِحٌ	اسْتَفْتِحْ X	لَا تَسْتَفْتِحْ X
23	الْإِسْتِقْدَامُ X	آگے کو بردھنا، بہت پیش قدمی کرنا	اسْتَقْدَمَ X	يَسْتَقْدِمُونَ الاعراف: ۳۳	مُسْتَقْدِمِينَ الحجر: ۲۳	اسْتَقْدِمْ X	لَا تَسْتَقْدِمْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
16	0+4=4	0+2=2	انحل: ۸۴۔
17	1+22=23	1+7=8	الانعام: ۵۷۔ الانبیاء: ۳۷۔ الشعراء: ۲۰۳۔ الذاریات: ۵۹۔
18	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
19	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
20	2+32=34	2+14=16	النافقون: ۶۰۔ ال عمران: ۱۳۵۔ یوسف: ۹۸۔ التوحید: ۳۰۔ التوبہ: ۱۱۳۔ انحل: ۳۶۔ الاحقاف: ۳۳۔ ہود: ۶۱۔ یوسف: ۲۹۔
21	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
22	0+3=3	0+3=3	الاحقاف: ۱۹۔
23	1+4=5	1+2=3	سباء: ۳۰۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
24	الْإِسْتِقْسَامُ	تقسیم کرنا	اسْتَقْسَمَ	تَسْتَقْسِمُونَ	مُسْتَقْسِمٌ	اسْتَقْسِمْ	لَا تَسْتَقْسِمْ
	X	X	X	المائدہ: ۳۰	X	X	X
25	الْإِسْتِكْبَارُ	تکبر کرنا غرور کرنا	اسْتَكْبَرَ	يَسْتَكْبِرُ	مُسْتَكْبِرٌ	اسْتَكْبِرْ	لَا تَسْتَكْبِرْ
	X	X	X	البقرہ: ۳۴ النساء: ۱۷۲	X	X	X
26	الْإِسْتِكْنَارُ	بہت زیادہ کرنا	اسْتَكْنَرْتُ	تَسْتَكْنِرُ	مُسْتَكْنِرٌ	اسْتَكْنِرْ	لَا تَسْتَكْنِرْ
	X	X	X	اعراف: ۱۸۸ المدثر: ۶	X	X	X
27	الْإِسْتِمَاعُ	فائدہ اٹھانا کام نکالنا	اسْتَمَعَ	يَسْتَمِعُ	مُسْتَمِعٌ	اسْتَمِعْ	لَا تَسْتَمِعْ
	X	X	X	انعام: ۱۳۸	X	X	X
28	الْإِسْتِمْسَاكُ	پکڑ لینا	اسْتَمْسَكَ	يَسْتَمْسِكُ	مُسْتَمْسِكُونَ	اسْتَمْسِكْ	لَا تَسْتَمْسِكْ
	X	X	X	بقرہ: ۲۵۶ الزخرف: ۲۱	X	X	X
29	الْإِسْتِطَابُ	کتوب سے پان نکالنا تعمین کرنا	اسْتَبَطَ	يَسْتَبِطُونَ	مُسْتَبِطٌ	اسْتَبِطْ	لَا تَسْتَبِطْ
	X	X	X	النساء: ۸۳	X	X	X
30	الْإِسْتِسَاخُ	کھوانا، نسخہ لکھنے کو کہنا	اسْتَسَخَّ	نَسْتَسِخُ	مُسْتَسِخٌ	اسْتَسِخْ	لَا تَسْتَسِخْ
	X	X	X	الچاشیہ: ۲۹	X	X	X
31	الْإِسْتِنْصَارُ	مدد مانگنا	اسْتَنْصَرَ	يَسْتَنْصِرُ	مُسْتَنْصِرٌ	اسْتَنْصِرْ	لَا تَسْتَنْصِرْ
	X	X	X	القصص: ۱۸	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
24	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
25	7+35=42	4+8=12	الزمر: ۵۹-ص: ۷۵-البقرہ: ۸۷-النساء: ۱۷۳-الانعام: ۹۳-المائدہ: ۸۲-الحمل: ۲۳-۲۴۔
26	0+3=3	0+3=3	الانعام: ۱۲۸۔
27	0+6=6	0+3=3	النساء: ۲۳-التوبہ: ۶۹۔
28	1+3=4	1+2=3	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
29	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
30	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
31	0+2=2	0+2=2	الانفال: ۷۲۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
32	الْإِسْتِقَادُ	چھڑانا، بچا دینا	اسْتَقَدَّ	يَسْتَقِدُّ	مُسْتَقِدٌّ	اسْتَقِدْ	لَا تَسْتَقِدْ
	X	X	X	X	X	X	X
33	الْإِسْتِنَاخُ	ٹکاح کرنا شادی کرنا	اسْتَنَحَّ	يَسْتَنَحُّ	مُسْتَنَحٌّ	اسْتَنَحْ	لَا تَسْتَنَحْ
	X	X	X	الاحزاب: ۵۰	X	X	X
34	الْإِسْتِنَافُ	تکبر کرنا عادر کرنا	اسْتَنَفَا	يَسْتَنَفِي	مُسْتَنَفٍ	اسْتَنَفْ	لَا تَسْتَنَفِ
	X	X	X	النساء: ۱۷۳	X	X	X
35	الْإِسْتِبْصَارُ	سوچنا، اچھی طرح دیکھنا	اسْتَبْصَرَ	يَسْتَبْصِرُ	مُسْتَبْصِرِينَ	اسْتَبْصِرْ	لَا تَسْتَبْصِرْ
	X	X	X	العنکبوت: ۳۸	X	X	X
36	الْإِسْتِسْلَامُ	فرمانبردار ہونا	اسْتَسْلَمَ	يَسْتَسْلِمُ	مُسْتَسْلِمُونَ	اسْتَسْلِمْ	لَا تَسْتَسْلِمْ
	X	X	X	الصافات: ۲۶	X	X	X
37	الْإِسْتِقْبَالُ	سامنے ہونا توجہ کرنا	اسْتَقْبَلَ	يَسْتَقْبِلُ	مُسْتَقْبِلٌ	اسْتَقْبِلْ	لَا تَسْتَقْبِلْ
	X	X	X	الاحقاف: ۲۳	X	X	X
38	الْإِسْتِنْفَارُ	بد کرنا بھگانا	اسْتَنْفَرَ	يَسْتَنْفِرُ	مُسْتَنْفِرَةٌ	اسْتَنْفِرْ	لَا تَسْتَنْفِرْ
	X	X	X	المدثر: ۵۰	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد		خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	
32	0+1=1	0+1=1	الح: ۷۳۔
33	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
34	0+2=2	0+2=2	النساء: ۱۷۳۔
35	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
36	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
37	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
38	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب سوم اِنْفَعَالٌ (صحیح)

علامت: فاء کلمہ سے پہلے نون زائد ہوتا ہے۔

نوٹ: اگر نون اصلی ہو تو وہ باب افعال کا صیغہ ہوگا۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْأُتْبِجَسُ	پھوٹ لگانا	أُتْبِجَسْتُ	يُتْبِجَسُ	مُتْبِجَسٌ	اُتْبِجَسْ	لَا تُتْبِجَسْ
	X	X	الاعراف: ۱۶۰	X	X	X	X
2	الْإِثْبَعَاتُ	اٹھ کھڑا ہونا اٹھنا	اِثْبَعْتُ	يُثْبِعُ	مُثْبِعٌ	اِثْبِعْ	لَا تُثْبِعْ
	توبہ: ۳۶		الشمس: ۱۲	X	X	X	X
3	الْإِنْسِلَاخُ	گذرنا ننگا ہونا	إِنْسَلَخَ	يُنْسَلِخُ	مُنْسَلِخٌ	إِنْسَلِخْ	لَا تُنْسَلِخْ
	X		اعراف: ۱۷۵	X	X	X	X
4	الْإِنصِرَافُ	لوٹنا	إِنصَرَفُوا	يَنْصَرِفُ	مُنصَرِفٌ	انصِرَفْ	لَا تُنصِرَفْ
	X		التوبہ: ۱۲۷	X	X	X	X
5	الْإِنطِلَاقُ	چلنا	إِنطَلَقَ	يَنْطَلِقُ	مُنطَلِقٌ	إِنطَلِقُوا	لَا تُنطَلِقُ
	X		ص: ۶	الشعراء: ۱۳	X	مرسلات: ۲۹	X
6	الْإِنْفِطَارُ	چر جانا چھٹ جانا	إِنْفَطَرْتُ	يَنْفَطِرُ	مُنْفِطِرٌ	إِنْفِطِرْ	لَا تُنْفِطِرْ
	X		الانفطار: ۱	X	المرمل: ۱۸	X	X
7	الْإِنْفِلَاقُ	پھٹ جانا	أِنْفَلَقَ	يَنْفَلِقُ	مُنْفَلِقٌ	أِنْفَلِقْ	لَا تُنْفَلِقْ
	X		الشعراء: ۶۳	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسام	خلاصہ تعداد افعال + اسام	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+1=2	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+8=8	0+6=6	الکہف: ۱۷-۱۸-۱۹-۲۰-۲۱-۲۲-۲۳۔
6	1+1=2	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب چہارم اَفْعَالٌ (صحیح)

علامت: ہمزہ وصلی اور حروف اتین وغیرہ کے بعد چار حرف ہوتے ہیں اور لام کلمہ مشدد ہوتا ہے۔ مگر ناقص میں لام کلمہ مشدد نہیں ہوتا۔

جیسے ”اِزْعَوٰی“

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	اَلْاِخْضِرَآؤُ	سبز ہونا	اِخْضَرَ	يَخْضِرُ	مُخْضِرَةٌ الحج: ۶۳	اِخْضِرْ	لَا تَخْضِرْ
	X	X	X	X		X	X
2	اَلْاِصْفِرَآؤُ	زرد ہونا	اِصْفَرَ	يَصْفِرُ	مُصْفِرٌ الروم: ۵۱	اِصْفِرْ	لَا تَصْفِرْ
	X	X	X	X		X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و میثجات کی تفصیلات
1	1+0=1	1+0=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
2	3+0=3	1+0=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

مذکورہ باب کے چند غیر قرآنی مصادر

اَلْاِحْمِرَآؤُ	سرخ ہونا	اِحْمَرَ	يَحْمِرُ	مُحْمِرٌ	اِحْمِرْ	لَا تَحْمِرْ
اَلْاِغْبِرَآؤُ	غبار آلود ہونا	اِغْبَرَ	يَغْبِرُ	مُغْبِرٌ	اِغْبِرْ	لَا تَغْبِرْ

باب اَفْعِيْلَانٌ (صحیح)

علامت: لام کلمہ مشدد ہوتا ہے اور لام سے پہلے الف زائد ہوتا ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	اَلْاِذْهِمَّامُ	سیاہ ہونا	اِذْهَمَّ	يَذْهَمُّ	مُذْهِمَّتَانِ الرحمن: ۶۳	اِذْهِمِّمِ	لَا تَذْهِمِّمِ
	X	X	X	X		X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و میثجات کی تفصیلات
1	1+0=1	1+0=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

مذکورہ باب (افعیال) کے چند غیر قرآنی مصادر

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الْأَحْمِرَارُ	سرخ ہونا	أَحْمَرَّ	يَحْمَرُّ	مُحْمَرٌّ	أَحْمَرِ	لَا تَحْمَرِ
الْأَشْهَابُ	گھوڑے کا سفید ہونا	أَشْهَبَّ	يَشْهَبُ	مُشْهَبٌ	أَشْهَبِ	لَا تَشْهَبِ
الْأَكْمِيَاتُ	گھوڑے کا سیاہی مائل سرخ ہونا	أَكْمَأَتْ	يَكْمَأُ	مُكْمَأٌ	أَكْمَأِ	لَا تَكْمَأِ
الْإِسْمِيرَارُ	گندم گوں ہونا	إِسْمَرَ	يَسْمَرُ	مُسْمَرٌ	إِسْمَرِ	لَا تَسْمَرِ
الْإِضْحِرَارُ	گھاس خشک ہونا	إِضْحَرَ	يُضْحَرُ	مُضْحَرٌ	إِضْحَرِ	لَا تَضْحَرِ

باب ششم افعیال (صحیح)

علامت: عین کلمہ دوبار آتا ہے اور ان دونوں عینوں کے درمیان واؤ زائد ہوتی ہے

نوٹ: یہ باب قرآن کریم میں مستعمل نہیں ہے۔ طلباء و طالبات کے فائدہ کیلئے چند مصادر تحریر کیے جا رہے ہیں۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الْأَحْشِيشَانُ	بہت کھردرا ہونا	أَحْشَوْشَنَ	يَحْشَوْشِنُ	مُحْشَوْشِنٌ	أَحْشَوْشِنِ	لَا تَحْشَوْشِنِ
الْإِخْلِيْلَاقُ	کپڑے کا پرانا ہونا	إِخْلَوْلَقَ	يَخْلَوْلِقُ	مُخْلَوْلِقٌ	إِخْلَوْلِقِ	لَا تَخْلَوْلِقِ
الْإِمْلِيْلَاحُ	پانی کا کھارا ہونا	إِمْلَوْلَحَ	يَمْلَوْلِحُ	مَمْلَوْلِحٌ	إِمْلَوْلِحِ	لَا تَمْلَوْلِحِ
الْإِخْرُورِقُ	کپڑے کا پھٹ جانا	إِخْرُورِقَ	يَخْرُورِقُ	مُخْرُورِقٌ	إِخْرُورِقِ	لَا تَخْرُورِقِ

باب ہفتم اِفْعَوَالٌ (صحیح)

علامت: عین کلمہ کے بعد واؤ مشدود زائد ہوتی ہے۔

نوٹ: یہ باب قرآن کریم میں مستعمل نہیں۔ فائدہ کی خاطر چند مصادر تحریر کئے جا رہے ہیں۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الْأَجْلَوَادُ	گھوڑے کا دوڑنا	أَجْلَوْدٌ	يَجْلَوْدُ	مُجْلَوْدٌ	أَجْلَوْدُ	لَا تَجْلَوْدُ
الْإِخْرَوَاتُ	لکڑی کا چھینا	إِخْرَوَطٌ	يَخْرَوِطُ	مُخْرَوِطٌ	إِخْرَوِطُ	لَا تَخْرَوِطُ
الْإِعْلَوَاتُ	اونٹ کی گردن میں فلادہ باندھنا	إِعْلَوَطٌ	يَعْلَوِطُ	مُعْلَوِطٌ	إِعْلَوِطُ	لَا تَعْلَوِطُ

باب ہشتم اِفَاعِلٌ (صحیح)

علامت: فاء کلمہ مشدود اور اس کے بعد الف زائد ہوتا ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِنْفَالُ	بھاری ہونا	إِنْفَلْتُمْ	يَنْفَلُ	مِنْفَالٌ	إِنْفَالٌ	لَا تَنْفَلُ
	x	x	التوبہ: ۳۸	x	x	x	x
2	الْإِدَارِكُ	پہنچنا	إِدَارِكُ	يَدَارِكُ	مُدَارِكٌ	إِدَارِكُ	لَا تَدَارِكُ
	x	پہنچانا	النمل: ۶۶	x	x	x	x

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل مانگ میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+2=2	الاعراف: ۳۸۔

مذکورہ باب کے چند غیر قرآنی مصادر

الْإِشَابَةُ	ہم شکل ہونا	إِشَابَةُ	يَشَابَةُ	مُشَابَةُ	إِشَابَةُ	لَا تَشَابَةُ
الْأَصَالِحُ	آپس میں صلح کرنا	إِصَالِحٌ	يَصَالِحُ	مُصَالِحٌ	إِصَالِحٌ	لَا تَصَالِحُ

باب نہم اَفْعَلٌ (صحیح)

علامت: فاء کلمہ اور تین کلمہ مشدد ہوتا ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِدْبَرُ	انجام سوچنا	إِدْبَرُ	يَدْبِرُونَ	مُدْبِرٌ	إِدْبِرْ	لَا تَدْبِرْ
	X	X	X	مومنون: ۶۸	X	X	X
2	الْإِدْكُرُ	نصیحت قبول کرنا	إِدْكُرْ	يَدْكُرُ	مُدْكِرٌ	إِدْكُرْ	لَا تَدْكُرْ
	X	X	X	البقرہ: ۲۶۹	X	X	X
3	الْإِدْكُرُ	یاد کرنا	إِدْكُرْ	يَدْكُرُ	مُدْكِرٌ	إِدْكُرْ	لَا تَدْكُرْ
	X	X	X	یوسف: ۳۵	X	X	X
4	الْإِسْمَعُ	کان لگانا	إِسْمَعُ	يَسْمَعُ	مُسْمَعٌ	إِسْمَعُ	لَا تَسْمَعُ
	X	X	X	X	X	X	X
5	الْإِصْدَاعُ	جدا جدا ہونا پھٹنا	إِصْدَاعُ	يَصْدَعُونَ	مُصْدِعٌ	إِصْدَعُ	لَا تَصْدَعُ
	X	X	X	الروم: ۴۳	X	X	X
6	الْإِصْدَاقُ	خیرات کرنا صدقہ دینا	إِصْدَاقُ	يَصْدُقُونَ	مُصْدِقِينَ	إِصْدِاقُ	لَا تَصْدِاقُ
	X	X	X	النساء: ۹۲	الحدید: ۱۸	X	X
7	الْإِصْعَادُ	چڑھنا	إِصْعَادُ	يَصْعَدُ	مُصْعِدٌ	إِصْعُدْ	لَا تَصْعُدْ
	X	X	X	الانعام: ۱۲۵	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=2	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+8=8	0+3=3	الاسراء: ۳۱۔ الانعام: ۱۲۶۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	الصلوات: ۸۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
6	2+3=5	2+3=5	النالتون: ۱۰۔ آلہ: ۷۵۔ الحدید: ۱۸۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْأَضْرَعُ X	عاجزی کرنا ذلیل ہونا	إِضْرَعُ X	يَضْرَعُونَ اعراف: ۹۴	مُضْرَعٌ X	إِضْرَعُ X	لَا تَضْرَعُ X
9	الْإِطْهَرُ X	خوب پاک ہونا	إِطْهَرَ X	يَطْهَرُ X	مُطْهَرِينَ التوبہ: ۱۰۸	إِطْهَرُوا المائدہ: ۶	لَا تَطْهَرُ X
10	الْأَذْفَرُ X	اوپر سے کپڑا اڑھنا	إِذْفَرُ X	يَذْفَرُ X	مُذْفِرٌ المدثر: ۱	إِذْفِرْ X	لَا تَذْفِرْ X
11	الْأَزْمَلُ X	کپڑا اڑھنا	إِزْمَلُ X	يَزْمَلُ X	مُزْمِلٌ X	إِزْمَلْ X	لَا تَزْمَلْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و مینہ جات کی تفصیلات
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
9	1+1=2	1+1=2	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
10	1+0=1	1+0=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
11	1+0=1	1+0=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ!۔ میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے عملاً مزید فیہ ہامزہ وصل کے 9 ابواب کے اختتام پر 145 مصادر دیکھے ہیں جس کی وضاحت یہ ہے کہ باب "الْأَفْعَالُ" کے 62 مصادر سے 354 الفاظ۔ باب "الْأَسْمَاءُ" کے 38 مصادر سے 183 الفاظ۔ باب "الْأَفْعَالُ" کے 13 مصادر سے 42 الفاظ۔ باب "الْأَفْعَالُ" کے دو مصادر سے 4 الفاظ۔ باب "الْأَفْعَالُ" کے ایک مصدر سے ایک لفظ۔ باب "الْأَفْعَالُ" کے 2 مصادر سے 3 الفاظ اور باب "الْأَفْعَالُ" کے 11 مصادر سے 24 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ جن کا مجموعہ 611 بنتا ہے۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں عملاً مزید فیہ ہامزہ وصل کے 145 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 611 قرآنی الفاظ کے معانی اور 53360 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ مزید فیہ کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 145 = 53360$$

فائدہ مٹلائی مزید فیہ بے ہمزہ وصل کے پانچ باب آتے ہیں اور وہ یہ ہیں۔

۱۔ اِفْعَالٌ ۲۔ تَفَعُّلٌ ۳۔ تَفَعُّلٌ ۴۔ مَفَاعَلَةٌ ۵۔ تَفَاعُلٌ

باب اولِ اِفْعَالٌ (صحیح)

علامت: ماضی اور امر حاضر معلوم میں ہمزہ قطعی کا ہونا اور مضارع معلوم میں علامت مضارع یعنی حروف التین کا مضموم ہونا ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِبْدَالُ	بدل دینا	أَبْدَلُ	يُبْدِلُ القلم: ۳۲	مُبْدِلٌ	أَبْدِلْ	لَا تُبْدِلْ X
2	الْإِبْرَامُ	مضبوط ارادہ کرنا	أَبْرَمُوا	يَبْرِمُ الزخرف: ۷۹	مَبْرُمُونَ	أَبْرِمْ	لَا تُبْرِمْ X
3	الْإِسْأَلُ	گرفتار ہونا	أَسْأَلَ	يَسْأَلُ	مُسْأَلٌ	أَسْأَلْ	لَا تُسْأَلْ X
4	الْإِبْشَارُ	خوشخبری دینا خوش ہونا	أَبْشَرَ	يُبَشِّرُ	مُبَشِّرٌ	أَبْشِرُوا حم السجدہ: ۳۰	لَا تُبَشِّرْ X
5	الْإِبْصَارُ	دیکھنا	أَبْصَرَ	يَبْصُرُ الانعام: ۱۰۳	مُبْصِرٌ	أَبْصِرْ صافات: ۱۷۹	لَا تُبْصِرْ X
6	الْإِبْطَالُ	باطل کرنا	أَبْطَلُ	يَبْطُلُ الانفال: ۸	مَبْطُلُونَ	أَبْطَلْ	لَا تُبْطَلُوا البقرہ: ۲۳۶
7	الْإِبْلَاسُ	ناامید ہونا	أَبْلَسَ	يُبْلِسُ الروم: ۱۲	مَبْلِسُونَ	أَبْلِسْ	لَا تُبْلِسْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+1=2	1+1=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+2=2	0+2=2	الانعام: ۷۰-۷۰۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	7+24=31	3+7=10	الم سجدہ: ۱۲۔ الانبیاء: ۳۔ مريم: ۳۲۔ البقرہ: ۱۷۔ الاعراف: ۲۰۱۔ الاسراء: ۱۲۔
6	1+4=5	1+3=4	یونس: ۸۱۔
7	13+1=14	3+1=4	الروم: ۳۹۔ البقرہ: ۳۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْإِبْلَاحُ	نگلنا	أَبْلَعُ	يُبْلَعُ	مُبْلَعٌ	إِبْلَعِي	لَا تُبْلَعِ
	X	X	X	X	X	هود: ۴۲	X
9	الْإِبْلَاحُ	پہچانا	أَبْلَغُوا	يُبْلَغُ	مُبْلَغٌ	أَبْلَغِ	لَا تُبْلِغِ
	X	X	الاعراف: ۷۹	X	X	التوبہ: ۶	X
10	الْإِتْبَاعُ	پیروی کرنا لاحق کرنا	اتَّبَعَ	يَتَّبِعُونَ	مُتَّبِعٌ	اتَّبِعِ	لَا تُتَّبِعِ
	X	X	الکہف: ۸۵	البقرہ: ۲۶۲	X	X	X
11	الْإِتْرَافُ	آرام دینا ناز و نعمت میں پرورش کرنا	اتَّرَفْنَا	يُتْرَفُ	مُتْرَفٌ	اتَّرِفِ	لَا تُتْرَفِ
	X	X	المومنون: ۳۳	X	X	X	X
12	الْإِتْقَانُ	درست کرنا مضبوط کرنا	اتَّقَنَ	يَتَّقِنُ	مُتَّقِنٌ	اتَّقِنِ	لَا تُتَّقِنِ
	X	X	النمل: ۸۸	X	X	X	X
13	الْإِتْبَاتُ	ثابت کرنا، دلائل سے موکد کرنا	أَبْتَّ	يَبْتِثُ	مُبْتِثٌ	أَبْتِثِ	لَا تُبْتِثِ
	X	X	X	الرعد: ۳۹	X	X	X
14	الْإِتْحَانُ	سخت خون ریزی کرنا، مبالغہ کرنا	أَتَّخَنْتُمْ	يُتْحَنُ	مُتْحِنٌ	أَتْحِنِ	لَا تُتْحِنِ
	X	X	محمد: ۴	الانفال: ۶۷	X	X	X
15	الْإِتْقَالُ	بھاری ہونا بوجھل ہونا	أَتَّقَلْتُ	يُتْقَلُ	مُتْقَلٌ	أَتْقَلِ	لَا تُتْقَلِ
	X	X	اعراف: ۱۸۹	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد		خلاصہ تعداد
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	
8	0+1=1	0+1=1	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
9	0+5=5	0+3=3	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+13=13	0+6=6	الاعراف: ۷۹۔
11	4+3=7	3+3=6	المومنون: ۳۳۔ الشعراء: ۶۰۔ الرسالات: ۱۷۔ ہود: ۶۰۔ الانبیاء: ۱۳۔ ہود: ۱۱۶۔ سباء: ۳۳۔ الواقئ: ۳۵۔ الاسراء: ۱۶۔
12	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
13	0+2=2	0+2=2	الانفال: ۳۰۔
14	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
15	3+1=4	2+1=3	فاطر: ۱۸۔ الطور: ۴۰۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	الْأَثْمَارُ X	پھل لانا بار آور ہونا	أَثْمَرَ الانعام: ۹۹	يُثْمِرُ X	مُثْمِرٌ X	أَثْمِرْ X	لَا تُثْمِرْ X
17	الْأَجْرَامُ هود: ۳۵	جرم کرنا گناہ کرنا	أَجْرَمُوا الانعام: ۱۲۳	تُجْرِمُونَ هود: ۳۵	مُجْرِمٌ المعارج: ۱۱	أَجْرِمْ X	لَا تُجْرِمْ X
18	الْأُجْلَابُ X	کھینچ لانا اکٹھا کرنا	أَجْلَبَ X	يُجْلِبُ X	مُجْلِبٌ X	أَجْلِبْ الاسراء: ۲۳	لَا تُجْلِبْ X
19	الْأَجْمَاعُ X	جمع ہونا X	أَجْمَعُوا یوسف: ۱۵	يُجْمِعُ X	مُجْمِعٌ X	أَجْمِعُوا یونس: ۷۱	لَا تُجْمِعْ X
20	الْأَحْبَاطُ X	ضائع کر دینا X	أَحْبَطَ الاحزاب: ۱۹	يُحْبِطُ محمد: ۳۲	مُحْبِطٌ X	أَحْبِطْ X	لَا تُحْبِطْ X
21	الْإِحْدَاثُ X	ایجاد کرنا پیدا کرنا	أَحْدَثَ X	يُحْدِثُ طہ: ۱۱۳	مُحْدِثٌ X	أَحْدِثْ X	لَا تُحْدِثْ X
22	الْإِحْسَانُ البقرہ: ۱۷۸	احسان کرنا نیکی کرنا	أَحْسَنَ الانعام: ۱۵۳	يُحْسِنُونَ الکہف: ۱۰۳	مُحْسِنٌ البقرہ: ۱۱۲	أَحْسِنْ القصاص: ۷۷	لَا تُحْسِنْ X
23	الْإِحْصَارُ X	روکنا X	أَحْصَرَ X	يُحْصِرُ X	مُحْصِرٌ X	أَحْصِرْ X	لَا تُحْصِرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
16	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
17	37+5=42	5+3=8	اسماء: الافعال: ۸۔ الانعام: ۵۵۔ ۱۲۳۔
18	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
19	0+4=4	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
20	0+3=3	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
21	2+3=5	1+2=3	الکہف: ۷۰۔ الانبیاء: ۲۔
22	46+19=65	5+7=12	الاسراء: ۷۔ آل عمران: ۱۷۲۔ النساء: ۱۲۸۔ البقرہ: ۱۹۵۔ المثل: ۱۲۸۔ البقرہ: ۸۳۔ الاحزاب: ۲۹۔
23	0+2=2	0+2=2	البقرہ: ۱۹۶۔ ۲۷۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مفارع	اسم فاعل	امر	نہی
24	أَلْأَحْصَانُ X	ٹکا کرنا، پاک دامن ہونا، حفاظت کرنا	أَحْصَنْتَ الانبیاء: ۹۱	تُحْصِنُ الانبیاء: ۸۰	مُحْصِنِينَ النساء: ۲۴	أَحْصِنْ X	لَا تُحْصِنْ X
25	أَلْأَحْضَارُ X	حاضر کرنا	أَحْضَرْتُ التکویر: ۱۳	يُحْضِرُ X	مُحْضِرٌ X	أَحْضِرْ X	لَا تُحْضِرْ X
26	أَلْأَحْكَامُ X	مضبوطی سے کرنا	أَحْكَمْ X	يُحْكِمُ الحج: ۵۲	مُحْكِمٌ X	أَحْكِمْ X	لَا تُحْكِمْ X
27	أَلْأَخْبَاتُ X	عاجزی کرنا جھکانا	أَخْبَتُوا هود: ۲۳	تُخْبِتُ الحج: ۵۳	مُخْبِتِينَ الحج: ۳۴	أَخْبِتْ X	لَا تُخْبِتْ X
28	أَلْأَخْرَابُ X	غیر آباد کرنا خالی ہونا	أَخْرَبْ X	يُخْرِبُونَ الحشر: ۲	مُخْرِبٌ X	أَخْرِبْ X	لَا تُخْرِبْ X
29	أَلْأَخْرَاجُ البقرہ: ۲۱۷	نکلانا	أَخْرَجْ البقرہ: ۲۲	يُخْرِجُ البقرہ: ۲۵۷	مُخْرِجٌ البقرہ: ۷۲	أَخْرِجْ ابراہیم: ۵	لَا تُخْرِجُوا الطلاق: ۱
30	أَلْأَخْرَاقُ X	دہشت زدہ کرنا	أَخْرَقْتُ الکہف: ۷۱	يُخْرِقُ X	مُخْرِقٌ X	أَخْرِقْ X	لَا تُخْرِقْ X
31	أَلْأَخْسَارُ X	گھٹانا، نقصان میں پڑنا	أَخْسَرَ X	يُخْسِرُونَ المطففين: ۳	مُخْسِرِينَ الشعراء: ۱۸۱	أَخْسِرْ X	لَا تُخْسِرُوا الرحمن: ۹

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
24	4+5=9	2+4=6	یوسف: ۲۸، النساء: ۲۵، النساء: ۲۴۔
25	10+3=13	3+3=6	مریم: ۶۸، النساء: ۱۲۸، آل عمران: ۳۰، الروم: ۱۶، القصص: ۶۱۔
26	2+2=4	2+2=4	حود: ۱۲، آل عمران: ۷۔
27	1+2=3	1+2=3	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔
28	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔
29	12+101=113	5+27=32	الزلزلہ: ۳، البقرہ: ۶۱، ۸۲، ۱۹۱، ۲۳۶، ۲۶۷، آل عمران: ۱۹۵، ط: ۱۱۰، ط: ۵۷، البقرہ: ۱۲۳، ۲۵، ۸۸، ۱۱۰، الانعام: ۹۳، ۹۹، المنافقون: ۸، الانفال: ۳۰، المتحد: ۱۱، الحشر: ۱۱، مریم: ۶۲، الجاثیہ: ۳۵، الاسراء: ۸۰، المؤمنون: ۳۵، الحج: ۳۸۔
30	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔
31	1+2=3	1+2=3	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
32	الإِخْلَاضُ	ہمیشہ رہنا	أَخْلَدَ	يُخْلِدُ	مُخْلِدٌ	أَخْلِدْ	لَا تُخْلِدْ
	X	X	الاعراف: ۱۷۶	X	X	X	X
33	الإِخْلَاصُ	خالص کرنا خالص رکھنا	أَخْلَصُوا	يُخْلِصُ	مُخْلِصٌ	أَخْلِصْ	لَا تُخْلِصْ
	X	X	النساء: ۱۳۶	X	X	X	X
34	الإِخْلَافُ	پورانہ کرنا وعدہ خلاف پانا	أَخْلَفُوا	يُخْلِفُ	مُخْلِفٌ	أَخْلِفْ	لَا تُخْلِفْ
	X	X	التوبہ: ۷۷	سبأ: ۳۹	ابراہیم: ۴۷	X	X
35	الإِذْبَارُ	پیٹھ پھیرنا	أَذْبَرَ	يُذْبِرُ	مُذْبِرٌ	أَذْبِرْ	لَا تُذْبِرْ
	X	X	المعارج: ۱۷	X	النمل: ۱۰	X	X
36	الإِذْحَاضُ	پھسلانا باطل کرنا	أَذْحَضَ	يُذْحِضُ	مُذْحِضٌ	أَذْحِضْ	لَا تُذْحِضْ
	X	X	X	X	X	X	X
37	الإِذْحَالُ	داخل کرنا	أَذْحَلْنَا	يُذْحِلُ	مُذْحِلٌ	أَذْحِلُوا	لَا تُذْحِلْ
	X	X	الانبياء: ۷۵	الحج: ۱۳	X	المومن: ۳۶	X
38	الإِذْرَاكُ	پالینا، تعاقب کر کے پکڑنا	أَذْرَكَ	يُذْرِكُ	مُذْرِكٌ	أَذْرِكْ	لَا تُذْرِكْ
	X	X	يونس: ۹۰	الانعام: ۱۰۳	X	X	X
39	الإِذْهَانُ	زہمی کرنا، چکنا کرنا اور تیل ڈالنا	أَذْهَنَ	تُذْهِنُ	مُذْهِنٌ	أَذْهِنْ	لَا تُذْهِنْ
	X	X	X	القلم: ۹	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
32	0+3=3	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
33	17+2=19	5+2=7	ص: ۳۶۔ البقرہ: ۱۳۹۔ الاعراف: ۲۹۔ مریم: ۵۱۔ یوسف: ۲۳۔
34	1+10=11	1+9=10	ابراہیم: ۲۳۔ ط: ۵۸، ۸۶، ۸۷۔ آل عمران: ۹۳۔ البقرہ: ۸۰۔
35	9+4=13	3+1=4	التوبہ: ۲۵۔
36	0+2=2	0+1=1	الکہف: ۵۶۔ الصافات: ۱۴۱۔
37	2+49=51	1+15=16	المانہ: ۱۲۔ آل عمران: ۱۸۵، ۱۹۴، ۳۱، ۵۷۔ النکبت: ۹۔ الصف: ۱۲۔ الحجر: ۸۰۔ الحج: ۵۹۔ النمل: ۱۳۔ نوح: ۲۵۔
			المعارج: ۳۸۔ النساء: ۳۱۔
38	2+7=9	2+5=7	تین: ۳۰۔ الانعام: ۱۰۳۔ النساء: ۷۸۔ النساء: ۱۳۵۔ الشعراء: ۶۱۔
39	0+2=2	0+2=2	القلم: ۹۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
40	الْأَذْهَابُ	لے جانا	أَذْهَبَ	يُذْهَبُ	مُذْهَبٌ	أَذْهَبْ	لَا تُذْهَبْ
	X	X	فاطر: ۳۳	الانفال: ۱۱	X	X	X
41	الْأَرْسَالُ	بھیجنا	أَرْسَلَ	يُرْسِلُ	مُرْسِلٌ	أَرْسِلْ	لَا تُرْسِلْ
	X	X	الفرقان: ۴۸	الانعام: ۶۱	فاطر: ۲	الاعراف: ۱۵	X
42	الْأَرْضَاعُ	دودھ پلانا پستان چوسانا	أَرْضَعَتْ	تَرْضِعُ	مَرْضِعَةٌ	أَرْضِعِي	لَا تُرْضِعْ
	X	X	الحج: ۲	الطلاق: ۶	الحج: ۲	انقص: ۷	X
43	الْأَرْكَاسُ	الٹ دینا	أَرْكَسَ	يُورِكْسُ	مُورِكْسٌ	أَرْكِسْ	لَا تُرْكِسْ
	X	X	النساء: ۸۸	X	X	X	X
44	الْأَرْهَابُ	ڈرانا، تھکے ہوئے اونٹ پر سوار ہونا	أَرْهَبَ	تُرْهِبُونَ	مُرْهَبٌ	أَرْهَبْ	لَا تُرْهَبْ
	X	X	X	الانفال: ۶۰	X	X	X
45	الْأَرْهَاقُ	تنگی ڈالنا آبادہ کرنا	أَرْهَقَ	يُرْهَقُ	مُرْهَقٌ	أَرْهَقْ	لَا تُرْهَقْ
	X	X	X	الکہف: ۸۰	X	X	الکہف: ۷۳
46	الْأَرْزَاقُ	قریب کرنا پاس پہنچانا	أَرْزَقْنَا	يُزْلِقُونَ	مُزْلِقٌ	أَرْزِقْ	لَا تُزْلِقْ
	X	X	الشعراء: ۶۳	X	X	X	X
47	الْأَرْزَاقُ	پھسلانا علیحدہ کرنا	أَرْزَقَ	يُزْلِقُونَ	مُزْلِقٌ	أَرْزِقْ	لَا تُزْلِقْ
	X	X	X	القلم: ۵۱	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
40	0+10=10	0+6=6	الاحقاف: ۲۰۔ النساء: ۱۳۳۔ صود: ۱۱۳۔ الحج: ۱۵۔
41	36+117=153	8+17=25	یوسف: ۱۱۹، ۳۶، ۶۶۔ ط: ۱۳۳۔ البقرہ: ۱۵۱۔ الانعام: ۴۸۔ الاعراف: ۶۱، ۷۲، ۸۷، ۱۱۲۔ ابراہیم: ۹۔ صود: ۷۰۔ لکھن: ۲۳۔ الرحمان: ۳۵۔ القمر: ۲۷۔ القصص: ۳۵۔ النمل: ۳۵۔ الاعراف: ۷۵۔ الحجر: ۵۷۔ البقرہ: ۲۵۲۔ الرسالات: ۱۔
42	1+5=6	1+5=6	الطلاق: ۶۔ البقرہ: ۲۳۳۔
43	0+2=2	0+2=2	النساء: ۹۱۔
44	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
45	0+3=3	0+3=3	المدثر: ۷۔
46	0+4=4	0+2=2	الشعراء: ۹۰۔
47	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
48	الْإِسْحَاحُ	ہلاک کرنا	أَسْحَتْ	يُسْحِتُ	مُسْحِتٌ	أَسْحِتْ	لَا تُسْحِتْ
	X	X	X	ظ: ۶۱	X	X	X
49	الْإِسْحَاطُ	بیزار کرنا غصہ دلانا	أَسْحَطَ	يُسْحِطُ	مُسْحِطٌ	أَسْحِطْ	لَا تُسْحِطْ
	X		X	محمد: ۲۸	X	X	X
50	الْإِسْرَافُ	حد سے تجاوز کرنا	أَسْرَفَ	يُسْرِفُ	مُسْرِفٌ	أَسْرِفْ	لَا تُسْرِفُوا
	النساء: ۶		ظ: ۱۲۷	X	المومن: ۲۸	X	الانعام: ۱۳۱
51	الْإِسْفَارُ	روشن ہونا	أَسْفَرَ	يُسْفِرُ	مُسْفِرَةٌ	أَسْفِرْ	لَا تُسْفِرْ
	X	X	X	المدثر: ۳۳	عيس: ۳۸	X	X
52	الْإِسْقَاطُ	گرانا	أَسْقَطَ	تُسْقِطُ	مُسْقِطٌ	أَسْقِطْ	لَا تُسْقِطْ
	X	X	X	الاسراء: ۹۲	X	شعراء: ۱۸۷	X
53	الْإِسْكَانُ	ظہرانا بسانا	أَسْكَنْتُ	يُسْكِنُ	مُسْكِنٌ	أَسْكُنُوا	لَا تُسْكِنُ
	X		ابراہیم: ۳۷	الشوریٰ: ۳۳	X	الطلاق: ۶	X
54	الْإِسْلَافُ	آگے بھیجنا، پہلے کر چکنا	أَسْلَفْتُ	يُسْلِفُ	مُسْلِفٌ	أَسْلِفْ	لَا تُسْلِفْ
	X		یونس: ۳۰	X	X	X	X
55	الْإِسْلَامُ	اسلام لانا تاجدار ہونا	أَسْلَمَ	يُسْلِمُ	مُسْلِمٌ	أَسْلِمْ	لَا تُسْلِمْ
	ال عمران: ۱۹		البقرہ: ۱۱۳	لقمان: ۲۳	عمران: ۶۷	البقرہ: ۱۳۱	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	تفصیلات
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
32	0+3=3	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
48	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
49	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
50	5+6=11	4+5=9	الزمر: ۵۳۔ الفرقان: ۶۷۔ المائدہ: ۳۲۔ الانعام: ۱۳۱۔ الاسراء: ۳۳۔
51	1+1=2	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
52	0+3=3	0+3=3	سباء: ۹۔
53	0+5=5	0+5=5	المومنون: ۱۸۔ ابراہیم: ۱۳۔
54	0+2=2	0+2=2	الحاق: ۲۳۔
55	29+22=51	7+13=20	الصافات: ۱۰۳۔ البقرہ: ۱۳۱۔ ال عمران: ۲۰، ۲۱۔ الحجرات: ۱۳۔ المومن: ۶۶۔ النمل: ۸۱۔ الانعام: ۷۱۔ الحج: ۱۶۔ الحج: ۳۳۔ البقرہ: ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰۔ الانعام: ۱۶۳۔ الاحزاب: ۳۵۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
56	الْأَسْمَاعُ	شنا	أَسْمَعُ	يُسْمَعُ	مُسْمَعٌ	أَسْمِعْ	لَا تُسْمِعْ
	X	X	الافعال: ۲۳	فاطر: ۲۲	فاطر: ۲۲	X	X
57	الْأَسْمَانُ	فربہ کرنا موٹا کرنا	أَسْمَنَ	يُسْمِنُ	مُسْمِنٌ	أَسْمِنُ	لَا تُسْمِنُ
	X	X	X	الغاشية: ۷	X	X	X
58	الْإَشْرَابُ	پلانا پیاسا ہونا	أَشْرَبَ	يُشْرِبُ	مُشْرِبٌ	أَشْرِبْ	لَا تُشْرِبْ
	X	X	X	X	X	X	X
59	الْإِشْرَاقُ	چمکنا	أَشْرَقَتْ	يُشْرِقُ	مُشْرِقِينَ	أَشْرِقْ	لَا تُشْرِقْ
	ص: ۱۸	X	الزمر: ۲۹	X	الحجر: ۷۳	X	X
60	الْإِشْرَاكُ	شریک کرنا شریک بنانا	أَشْرَكَ	يُشْرِكُ	مُشْرِكٌ	أَشْرِكْ	لَا تُشْرِكْ
	X	X	الاعراف: ۱۷۳	النساء: ۳۸	البقرہ: ۲۲۱	طہ: ۳۳	الحج: ۲۶
61	الْإِشْعَارُ	خبر دینا، شکم مارد میں بال نکلنا	أَشْعَرَ	يُشْعِرُ	مُشْعِرٌ	أَشْعِرْ	لَا تُشْعِرْ
	X	X	X	الانعام: ۱۰۹	X	X	X
62	الْإِشْفَاقُ	ڈرنا، خوف کرنا، مہربان ہونا	أَشْفَقَنَ	يُشْفِقُ	مُشْفِقُونَ	أَشْفِقْ	لَا تُشْفِقْ
	X	X	الاحزاب: ۷۲	X	الانبیاء: ۲۸	X	X
63	الْإِشْمَاتُ	ہنسنا خوش کرنا	أَشْمَتَ	يُشِمْتُ	مُشِمْتُ	أَشِمْتُ	لَا تُشِمْتُ
	X	X	X	X	X	X	الاعراف: ۱۵۰

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
56	2+5=7	2+3=5	پس: ۲۲۔ النساء: ۳۶۔
57	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
58	0+1=1	0+1=1	البقرہ: ۹۳۔
59	3+1=4	2+1=3	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
60	38+67=105	5+16=21	الزمر: ۲۵۔ ابراہیم: ۲۳۔ الانعام: ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱۔
61	0+2=2	0+2=2	الکہف: ۱۹۔
62	7+2=9	2+2=4	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
63	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
64	الْإِشْهَادُ X	گواہ بنانا اقرار کرنا	أَشْهَدُ الاعراف: ۱۷۲	يُشْهَدُ البقرہ: ۲۰۳	مُشْهَدٌ X	أَشْهَدُوا البقرہ: ۲۸۲	لَا تُشْهَدُ X
65	الْإِصْبَاحُ الانعام: ۹۶	ہونا، لگا ہونا صبح کرنا	أُصْبِحُ المائدہ: ۳۰	يُصْبِحُ الکہف: ۴۱	مُصْبِحِينَ الحجر: ۶۶	أُصْبِحُ X	لَا تُصْبِحُ X
66	الْإِضْدَارُ X	واپس جانا واپس کرنا	أُضْدِرُ X	يُضْدِرُ القصاص: ۲۳	مُضْدِرٌ X	أُضْدِرُ X	لَا تُضْدِرُ X
67	الْإِضْعَارُ X	تیز دوڑنا، چڑھانا، مکہ کو جانا	أُضْعَدُ X	تُضْعِدُونَ عمران: ۱۵۳	مُضْعِدٌ X	أُضْعِدُ X	لَا تُضْعِدُ X
68	الْإِضْلَاحُ البقرہ: ۲۲۰	اصلاح کرنا، تیک بنانا، صلح کرنا	أُضْلِحُ البقرہ: ۱۸۲	يُضْلِحُ یونس: ۸۱	مُضْلِحٌ البقرہ: ۲۲۰	أُضْلِحُ اعراف: ۱۳۲	لَا تُضْلِحُ X
69	الْإِضْحَاكُ X	ہنسانا X	أُضْحِكُ النجم: ۴۳	يُضْحِكُ X	مُضْحِكٌ X	أُضْحِكُ X	لَا تُضْحِكُ X
70	الْإِطْعَامُ المائدہ: ۸۹	کھلانا X	أُطْعِمُ یٰسین: ۴۷	يُطْعِمُ الانعام: ۱۳	مُطْعِمٌ X	أُطْعِمُوا الحج: ۲۸	لَا تُطْعِمُ X
71	الْإِطْلَاعُ X	آگاہ کرنا واقف کر دینا	أُطْلِعُ X	يُطْلِعُ عمران: ۱۷۹	مُطْلِعٌ X	أُطْلِعُ X	لَا تُطْلِعُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
64	0+7=7	0+5=5	الکہف: ۵۱۔ مود: ۵۳۔
65	5+27=32	2+10=12	القلم: ۲۰۔ آل عمران: ۱۰۳۔ المائدہ: ۵۲۔ ۵۳۔ الکہف: ۳۰۔ الحجرات: ۶۔ الروم: ۷۷۔ المؤمنون: ۳۰۔
66	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
67	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
68	8+25=33	4+10=14	النساء: ۱۶۔ ۱۲۸۔ الانبیاء: ۹۔ البقرہ: ۱۶۲۔ ۲۲۳۔ الشعراء: ۱۵۳۔ الانفال: ۱۱۔ الاعراف: ۱۷۰۔
69	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
70	3+11=14	1+8=9	المائدہ: ۸۹۔ یٰسین: ۴۷۔ الذاریات: ۸۔ الذاریات: ۷۷۔ الانعام: ۱۳۔
71	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
72	الْأُظْفَارُ	کامیاب کرنا	أُظْفِرُ الفتح: ۲۳	يُظْفِرُ	مُظْفِرٌ	أُظْفِرْ	لَا تُظْفِرْ
73	الْأُظْهَارُ	ظاہر کرنا	أُظْهِرُ الترہیم: ۳	يُظْهِرُ المومن: ۲۶	مُظْهِرٌ	أُظْهِرْ	لَا تُظْهِرْ
74	الْإِعْتَادُ	تیار کرنا	أَعْتَدْتُ یوسف: ۳۱	يُعْتَدُ	مُعْتَدٌ	أَعْتِدْ	لَا تُعْتِدْ
75	الْإِعْثَارُ	بتلانا مطلع کرنا	أَعْثَرْنَا الکہف: ۲۱	يُعْثِرُ	مُعْثِرٌ	أَعْثِرْ	لَا تُعْثِرْ
76	الْإِعْجَابُ	خوش لگنا بھانا	أَعْجَبَ الحمدید: ۲۰	يُعْجِبُ الفتح: ۲۹	مُعْجِبٌ	أَعْجِبْ	لَا تُعْجِبْ التوبہ: ۵۵
77	الْإِعْجَازُ	عاجز کر دینا عاجز پانا	أَعْجَزَ X	يُعْجِزُ فاطر: ۲۳	مُعْجِزٌ الاحقاف: ۳۲	أَعْجِزْ	لَا تُعْجِزْ
78	الْإِعْجَالُ	جلدی کرنا	أَعْجَلَ طہ: ۸۳	يُعْجِلُ	مُعْجِلٌ	أَعْجِلْ	لَا تُعْجِلْ
79	الْإِعْرَاضُ	منہ پھیرنا کنارہ کرنا	أَعْرَضَ الاسراء: ۸۳	يُعْرِضُ الحج: ۱۷	مُعْرِضُونَ البقرہ: ۸۳	أَعْرِضْ النساء: ۲۳	لَا تُعْرِضْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
72	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
73	0+5=5	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
74	0+14=14	0+2=2	النساء: ۱۸۔
75	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
76	0+9=9	0+4=4	البقرہ: ۲۲۔
77	10+3=13	2+3=5	الحج: ۱۳۔ الانفال: ۵۹۔ الانعام: ۱۳۳۔
78	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
79	8+32=40	33+10=13	الاسراء: ۶۷، ۲۷۔ القصص: ۵۵۔ المائدہ: ۳۲۔ النساء: ۱۶، ۱۳۵۔ القمر: ۲۔ الانعام: ۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
80	الْإِعْظَامُ X	بڑا سمجھنا بڑا ہونا	أَعْظَمَ X	يُعْظِمُ الطلاق: ۵	مُعْظِمٌ X	أَعْظِمُ X	لَا تُعْظِمُ X
81	الْإِعْقَابُ X	اثر چھوڑنا وارث بنانا	أَعْقَبَ توبہ: ۷۷	يُعْقِبُ X	مُعْقِبٌ X	أُعْقِبُ X	لَا تُعْقِبُ X
82	الْإِعْلَانُ X	اعلان کرنا کھول کر کہنا	أَعْلَنَتْ نوح: ۹	نُعْلِنُ ابراہیم: ۳۸	مُعْلِنٌ X	أَعْلِنُ X	لَا تُعْلِنُ X
83	الْإِعْنَاتُ X	مشقت میں ڈالنا	أَعْنَتْ البقرہ: ۲۲۰	يُعْنِتُ X	مُعْنِتٌ X	أَعْنِتُ X	لَا تُعْنِتُ X
84	الْإِعْرَاقُ X	غرق کرنا X	أَغْرَقْنَا البقرہ: ۵۰	يُغْرِقُ الاسراء: ۶۹	مُغْرِقٌ X	أَغْرِقُ X	لَا تُغْرِقُ X
85	الْإِعْطَاشُ X	تاریک کرنا X	أَغْطَشَ النازعات: ۲۹	يُغْطِشُ X	مُغْطِشٌ X	أَغْطِشُ X	لَا تُغْطِشُ X
86	الْإِعْقَالُ X	غافل کرنا X	أَغْفَلْنَا الکہف: ۲۸	يُغْفِلُ X	مُغْفِلٌ X	أَغْفِلُ X	لَا تُغْفِلُ X
87	الْإِعْمَاضُ X	عیب لگانا حقیر ثابت کرنا	أَغْمَضُ X	تُغْمِضُونَ البقرہ: ۲۶۷	مُغْمِضٌ X	أَغْمِضُ X	لَا تُغْمِضُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
80	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
81	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
82	0+12=12	0+5=5	استح: ۱۱۔ اخل: ۱۹۔ البقرہ: ۷۷۔
83	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
84	4+17=21	2+5=7	الکہف: ۷۔ یسین: ۳۳۔ نوح: ۲۵۔ عود: ۳۳۔
85	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
86	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
87	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
88	الْأَفْرَافُ	ڈالنا	أَفْرَعُ	يُفْرَعُ	مُفْرَعٌ	أَفْرَعُ	لَا تُفْرَعُ
	X	X	X	X	X	البقرہ: ۲۵۰	X
89	الْإِفْسَادُ	خراب کرنا فساد پھیلانا	أَفْسَدُوا	يُفْسِدُ	مُفْسِدٌ	أَفْسِدُ	لَا تُفْسِدُوا
	X		النمل: ۳۳	البقرہ: ۳۰	البقرہ: ۲۲۰	X	البقرہ: ۱۱
90	الْإِفْلَاحُ	مراڈ کو پہنچنا کامیاب ہونا	أَفْلَحَ	يُفْلِحُ	مُفْلِحُونَ	أَفْلِحْ	لَا تُفْلِحْ
	X		طہ: ۶۳	الانعام: ۲۱	البقرہ: ۵	X	X
91	الْإِقْبَارُ	قبر میں رکھنا	أَقْبَرَ	يُقْبِرُ	مُقْبِرٌ	أَقْبِرْ	لَا تُقْبِرْ
	X		عبس: ۲۱	X	X	X	X
92	الْإِقْبَالُ	متوجہ ہونا رخ کرنا	أَقْبَلَ	يُقْبِلُ	مُقْبِلٌ	أَقْبِلْ	لَا تُقْبِلْ
	X		الصافات: ۲۷	X	X	التقصص: ۳۱	X
93	الْإِقْرَاضُ	قرض دینا	أَقْرَضُوا	يُقْرِضُ	مُقْرِضٌ	أَقْرِضُوا	لَا تُقْرِضُ
	X		الحديد: ۱۸	البقرہ: ۲۳۵	X	الزلزل: ۲۰	X
94	الْإِفْسَاطُ	انصاف کرنا	أَفْسَطَ	تُقْسِطُونَ	مُقْسِطِينَ	أَفْسِطُوا	لَا تُقْسِطُ
	X		X	النساء: ۳	المائدہ: ۲۲	الحجرات: ۹	X
95	الْإِفْسَامُ	قسم کھانا	أَفْسَمُوا	يُقْسِمُ	مُقْسِمٌ	أَفْسِمْ	لَا تُقْسِمُوا
	X		المائدہ: ۵۳	الروم: ۵۵	X	X	النور: ۵۳

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
88	0+3=3	0+2=2	الکہف: ۹۶۔
89	20+15=35	3+7=10	الاسراء: ۳۔ یوسف: ۷۳۔ الاعراف: ۱۲۷۔ البقرہ: ۲۷۔ البقرہ: ۱۱۳۔ ۶۰۔
90	13+27=40	2+5=7	الکہف: ۲۰۔ البقرہ: ۱۸۹۔ یونس: ۶۹۔ القصص: ۶۷۔
91	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔
92	0+8=8	0+5=5	الذاریات: ۲۹۔ یوسف: ۸۲۔
93	0+6=6	0+5=5	المائدہ: ۱۳۔ التائبین: ۷۔
94	3+3=6	1+2=3	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔
95	0+18=18	0+6=6	الاعراف: ۳۹۔ الواقئہ: ۷۵۔ المائدہ: ۱۰۶۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
96	الْأَقْصَارُ	کمی کوتاہی کرنا، قصر کرنا	أَقْصَرَ	يُقْصِرُونَ	مُقْصِرٌ	أَقْصِرْ	لَا تُقْصِرْ
	X		X	الاعراف: ۲۰۲	X	X	X
97	الْأَقْلَاعُ	تھم جانا رک جانا	أَقْلَعَ	يَقْلَعُ	مُقْلِعٌ	أَقْلِعْ	لَا تَقْلَعُ
	X		X	X	X	هود: ۳۲	X
98	الْأَكْبَارُ	بڑا سمجھنا	أَكْبَرَنَ	يُكْبِرُ	مُكْبِرٌ	أَكْبِرْ	لَا تُكْبِرْ
	X		X	X	X	X	X
			یوسف: ۳۱				
99	الْأَكْثَارُ	زیادہ کرنا	أَكْثَرَتْ	يُكْثِرُ	مُكْثِرٌ	أَكْثِرْ	لَا تُكْثِرْ
	X		X	X	X	X	X
			هود: ۳۲				
100	الْأَكْرَامُ	عزت دینا اکرام کرنا	أَكْرَمَ	تُكْرِمُونَ	مُكْرِمٌ	أَكْرِمِ	لَا تُكْرِمْ
	الرحمن: ۲۷		الفجر: ۱۵	الفجر: ۱۷	الحج: ۱۸	یوسف: ۲۱	X
101	الْأَكْرَاهُ	زبردستی کرنا	أَكْرَهَتْ	يُكْرِهُ	مُكْرِهُ	أَكْرِهْ	لَا تُكْرِهُوا
	البقرہ: ۲۵۶		طہ: ۷۳	النور: ۳۳	X	X	النور: ۳۳
102	الْأَكْفَارُ	ناشکری کرنا	أَكْفَرَ	يُكْفِرُ	مُكْفِرٌ	أَكْفِرْ	لَا تُكْفِرْ
	X		X	X	X	X	X
			عبس: ۱۷				
103	الْأَكْفَالُ	حوالے کر دینا ضامن بنانا	أَكْفَلَ	يُكْفِلُ	مُكْفِلٌ	أَكْفِلْ	لَا تُكْفِلْ
	X		X	X	X	ص: ۲۳	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	تفصیلات
	افعال + اسما	افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
96	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
97	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
98	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
99	0+2=2	0+2=2	الفجر: ۱۲۔
100	6+9=9	4+3=7	الانبیاء: ۲۶۔ یسین: ۲۷۔
101	1+5=6	1+5=6	یونس: ۹۹۔ نحل: ۱۰۶۔
102	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
103	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
104	الْأَكْمَلُ X	کامل کر دینا پورا کر دینا	أَكْمَلْتُ المائدہ: ۳۰	يُكْمِلُ X	مُكْمِلٌ X	أَكْمِلْ X	لَا تُكْمِلْ X
105	الْأَلْحَادُ الحج: ۲۵	بے دینی اختیار کرنا، بغلی قبر کھودنا	أَلْحَدَ X	يُلْحِدُونَ اعراف: ۱۸۰	مُلْحِدٌ X	أَلْحِدْ X	لَا تُلْحِدْ X
106	الْإِلْحَاقُ X	ملانا X	الْحَقَّقْتُمْ سبأ: ۲۷	يُلْحِقُ X	مُلْحِقٌ X	الْحَقِّقْ یوسف: ۱۰۱	لَا تُلْحِقْ X
107	الْإِلْزَامُ X	لازم کر دینا لگا دینا	الزَّمَّ التح: ۲۶	نَلْزِمُ ہود: ۲۸	مُلْزِمٌ X	الزِّمْ X	لَا تُلْزِمْ X
108	الْإِلْتِهَامُ X	القاء کرنا ڈالنا	الْتَهَمَ التيس: ۸۰	يُلْتَهُمُ X	مُلْتَهُمٌ X	الْتَهُمِ X	لَا تُلْتَهُمِ X
109	الْإِمْسَاكُ البقرہ: ۲۲۹	روکنا X	أَمْسَكَ الملک: ۲۱	يُمْسِكُ الحج: ۶۵	مُمْسِكٌ فاطر: ۲۰	أَمْسِكْ الاحزاب: ۳۷	لَا تُمْسِكُوا الہمتہ: ۱۰
110	الْإِمْطَارُ X	برسانا X	أَمْطَرْنَا الاعراف: ۸۴	يُمْطِرُ X	مُمْطِرٌ الاحقاف: ۲۳	أَمْطِرْ الانفال: ۳۲	لَا تُمْطِرْ X
111	الْإِمْكَانُ X	قبضہ میں دینا، قدرت دینا	أَمَكَّنَ الانفال: ۷۱	يُمْكِنُ X	مُمْكِنٌ X	أَمَكِّنْ X	لَا تُمْكِنْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
104	0+2=2	0+2=2	البقرہ: ۱۸۵۔
105	1+3=4	1+1=2	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
106	0+4=4	0+3=3	الطور: ۲۱۔
107	0+3=3	0+3=3	الاسراء: ۱۳۔
108	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
109	3+20=23	3+7=10	الاسراء: ۱۰۰۔ المائدہ: ۳۰۔ البقرہ: ۳۱۔ الزمر: ۳۸۔
110	1+7=8	1+3=4	الفرقان: ۴۰۔
111	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
112	الْأَمْهَالُ X	ڈھیل دینا مہلت دینا	أَمَهَلَ X	يُمَهِّلُ X	مُمَهِّلٌ X	أَمِهْلُ الطارق: ۱۷	لَا تُمَهِّلْ X
113	الْإِنْبَاتُ X	اگانا اگانا	أَنْبَتَ نوح: ۱۷	يُنْبِتُ النحل: ۱۱	مُنْبِتٌ X	أَنْبِتْ X	لَا تُنْبِتْ X
114	الْإِنْدَارُ X	ڈرانا X	أَنْدَرَ الاحقاف: ۲۱	يُنْدِرُ الاعراف: ۶۳	مُنْدِرٌ الرعد: ۷	أَنْدِرْ الانعام: ۵۱	لَا تُنْدِرْ X
115	الْإِنْرَالُ X	اتارنا نازل کرنا	أَنْزَلَ البقرہ: ۲۲	أَنْزِلُ الانعام: ۹۳	مُنْزِلُونَ العنکبوت: ۳۴	أَنْزِلْ المائدہ: ۱۱۳	لَا تُنْزِلْ X
116	الْإِنْشَارُ X	زندہ کرنا X	أَنْشَرَ عبس: ۲۲	يُنْشِرُونَ الانبیاء: ۲۱	مُنْشِرِينَ الدخان: ۳۵	أَنْشِرْ X	لَا تُنْشِرْ X
117	الْإِنْشَارُ X	جوڑنا بلند کرنا	أَنْشَرَ X	نُنْشِرُ البقرہ: ۲۵۹	مُنْشِرٌ X	أَنْشِرْ X	لَا تُنْشِرْ X
118	الْإِنْصَاتُ X	کان لگانا X	أَنْصَتَ X	يُنْصِتُ X	مُنْصِتٌ X	أَنْصِتُوا الاعراف: ۲۰۴	لَا تُنْصِتْ X
119	الْإِنْطَاقُ X	گویائی عطا کرنا X	أَنْطَقَ حم السجدہ: ۲۱۰	يُنْطِقُ X	مُنْطِقٌ X	أَنْطِقْ X	لَا تُنْطِقْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
112	0+1=1	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
113	0+14=14	0+6=6	البقرہ: ۶۱، ۶۱، ۲۶۱، ۱۹، النمل: ۲۰۔
114	16+41=57	4+16=20	حم السجدہ: ۱۳، التباہ: ۳۰، البقرہ: ۶، ۲۱، ۱۳۰، ۱۳۰، ۱۳۰، النمل: ۲۰، یسین: ۲۰، کہف: ۵۶۔ ابراہیم: ۵۲، الانبیاء: ۳۵، الشعراء: ۲۰۸، البقرہ: ۲۱۳، یونس: ۷۳۔
115	4+177=181	3+10=13	البقرہ: ۳، ۳۱، ۵۷، ۵۷، المؤمنون: ۲۹، امل عمران: ۲۵، یوسف: ۵۹، المؤمنون: ۲۹۔
116	1+3=4	1+3=4	الزخرف: ۱۱۔
117	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
118	0+2=2	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
119	0+2=2	0+2=2	حم السجدہ: ۲۱۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
120	الْإِنظَارُ	مہلت دینا	أَنْظَرَ	يُنظِرُ	مُنظِرٌ	أَنْظِرْ	لَا تُنظِرْ
	X	X	X	X	X	الاعراف: ۱۳	X
121	الْإِنْعَامُ	انعام کرنا	أَنْعَمَ	يُنْعِمُ	مُنْعِمٌ	أَنْعِمْ	لَا تُنْعِمُ
	X	X	X	X	X	X	X
122	الْإِنْعَاضُ	ہلانا، زندگی	أَنْعَضَ	يُنْعِضُونَ	مُنْعِضٌ	أَنْعِضْ	لَا تُنْعِضْ
	X	X	X	X	X	X	X
123	الْإِنْفَاقُ	خرچ کرنا	أَنْفَقَ	يُنْفِقُ	مُنْفِقِينَ	أَنْفِقُوا	لَا تُنْفِقُ
	X	X	X	X	X	X	X
124	الْإِنْقَادُ	نجات دینا	أَنْقَذَ	يُنْقِذُ	مُنْقِذٌ	أَنْقِذْ	لَا تُنْقِذْ
	X	X	X	X	X	X	X
125	الْإِنْقَاضُ	توڑ دینا،	أَنْقَضَ	يُنْقِضُ	مُنْقِضٌ	أَنْقِضْ	لَا تُنْقِضْ
	X	X	X	X	X	X	X
126	الْإِنكَاخُ	نکاح کر دینا	أَنْكَحَ	يُنكِحُ	مُنكِحٌ	أَنْكِحُوا	لَا تُنكِحُوا
	X	X	X	X	X	X	X
127	الْإِنكَارُ	حق کا انکار کرنا	أَنْكَرَ	يُنكِرُ	مُنكِرٌ	أَنْكِرْ	لَا تُنكِرْ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
120	0+12=12	0+3=3	الاعراف: ۱۳۔ البقرہ: ۱۶۳۔
121	0+14=14	0+3=3	الفاطر: ۷۔ الاسراء: ۸۳۔
122	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
123	2+53=55	2+10=12	الانفال: ۶۳۔ البقرہ: ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱۔
124	0+4=4	0+4=4	یسین: ۲۳۔ ۳۳۔
125	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
126	0+3=3	0+3=3	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
127	0+3=3	0+3=3	المومن: ۸۱۔ النحل: ۸۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
128	الْأَهْلَاكُ	ہلاک کرنا	أَهْلَكَ	يُهْلِكُ	مُهْلِكٌ	أَهْلِكْ	لَا تُهْلِكُ
	X	X	انقص: ۷۸	الچاشیہ: ۲۳	الانعام: ۱۲۱	X	X
129	الْأَبْعَادُ	دور کرنا	أَبْعَدَ	يُبْعِدُ	مُبْعِدٌ	أَبْعُدْ	لَا تُبْعِدُ
	X	X	X	X	X	X	X
130	الْأَبْكَارُ	صبح کے وقت	أَبْكَرَ	يُبْكَرُ	مُبْكَرٌ	أَبْكَرْ	لَا تُبْكَرْ
	X	آنا، جلدی کرنا	X	X	X	X	X
131	الْأَذْعَانُ	فرمانبرداری	أَذْعَنَ	يُذْعِنُ	مُذْعِنٌ	أَذْعِنْ	لَا تُذْعِنْ
	X	کرنا، اقرار کرنا	X	X	النور: ۳۹	X	X
132	الْأَرْجَافُ	چھوٹی خبریں	أَرْجَفَ	يُرْجِفُ	مُرْجِفُونَ	أَرْجِفْ	لَا تُرْجِفْ
	X	لڑانا	X	X	الحزاب: ۶۰	X	X
133	الْأَرْشَادُ	رہنمائی کرنا	أَرْشَدَ	يُرْشِدُ	مُرْشِدٌ	أَرْشِدْ	لَا تُرْشِدْ
	X	راہ بتلانا	X	X	الکہف: ۱۷	X	X
134	الْأَرْصَادُ	انتظار کرنا	أَرْصَدَ	يُرْصِدُ	مُرْصِدٌ	أَرْصِدْ	لَا تُرْصِدْ
	X	گھات لگانا	X	X	X	X	X
135	الْأَصْرَاحُ	فریاد رسی کرنا،	أَصْرَحَ	يُصْرِحُ	مُصْرِحٌ	أَصْرِحْ	لَا تُصْرِحْ
	X	مدد کرنا	X	X	ابراہیم: ۲۲	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
128	9+35=44	افعال+اسماء	البلد: ۶۔ آل عمران: ۱۱۔ الاعراف: ۱۵۵، ۱۵۵۔ الانعام: ۲۶، ۲۶۔ الاسراء: ۱۶۔ ابراہیم: ۱۳۔ البقرہ: ۲۰۵۔ الخاق: ۵۔ العنکبوت: ۳۱۔ المؤمنون: ۳۸۔
129	1+0=1	افعال+اسماء	الانبیاء: ۱۰۔
130	2+0=2	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
131	1+0=1	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
132	1+0=1	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
133	1+0=1	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
134	1+0=1	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
135	2+0=2	افعال+اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قاتل	امر	نہی
136	الْأَضْعَافُ	دگنا کرنا کمزور کرنا	أَضْعَفَ	يُضْعِفُ	مُضْعِفُونَ الروم: ۲۹	أَضْعِفْ	لَا تُضْعِفْ
137	الْإِظْلَامُ	رات کو تاریک کرنا	أَظْلَمَ	يُظْلِمُ	مُظْلِمٌ یونس: ۲۷	أَظْلِمْ	لَا تُظْلِمْ
138	الْإِعْتَابُ	رضامند کرنا ملامت کو دور کرنا	أَعْتَبَ	يُعْتَبُ	مُعْتَبٌ	أَعْتَبْ	لَا تُعْتَبْ
139	الْإِعْصَارُ	نچوڑنا	أَعْصَرَ	يُعْصِرُ	مُعْصِرَاتُ النبا: ۱۳	أَعْصِرْ	لَا تُعْصِرْ
140	الْإِعْرَامُ	قرض کی ادائیگی کو لازم کرنا	أَعْرَمَ	يُعْرِمُ	مُعْرِمٌ	أَعْرِمْ	لَا تُعْرِمْ
141	الْإِفْرَاطُ	حد سے بڑھ جانا	أَفْرَطَ	يُفْرِطُ	مُفْرِطٌ	أَفْرِطْ	لَا تُفْرِطْ
142	الْإِفْتَارُ	مال کم ہونا، نان نفقہ میں تنگی کرنا	أَفْتَرَ	يُفْتِرُ	مُفْتِرٌ البقرہ: ۲۳۶	أَفْتِرْ	لَا تُفْتِرْ
143	الْإِقْرَانُ	قابو میں لانا، بس میں کرنا	أَقْرَنَ	يُقْرِنُ	مُقْرِنِينَ الزخرف: ۱۳	أَقْرِنْ	لَا تُقْرِنْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
136	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
137	2+0=2	2+0=2	یسین: ۳۷۔
138	1+0=1	1+0=1	حم السجده: ۲۳۔
139	2+0=2	2+0=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
140	1+0=1	1+0=1	الواقہ: ۶۲۔
141	1+0=1	1+0=1	نحل: ۶۴۔
142	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
143	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
144	الْأَقْمَاحُ	سر اٹھانا	أَقْمَحَ	يُقْمِحُ	مُقْمِحٌ	أَقْمِحْ	لَا تُقْمِحْ
	X	X	X	X	X	X	X
145	الْأَقْنَاعُ	سریا آواز بلند کرنا	أَقْنَعَ	يُقْنِعُ	مُقْنِعٌ	أَقْنِعْ	لَا تُقْنِعْ
	X	X	X	X	X	X	X
146	الْأَلْحَافُ	اصرار سے مانگنا	أَلْحَفَ	يُلْحِفُ	مُلْحِفٌ	الْحِفْ	لَا تُلْحِفْ
	البقرہ: ۲۷۳	X	X	X	X	X	X
147	الْأَهْطَاعُ	دوڑنا	أَهْطَعَ	يُهْطِعُ	مُهْطِعِينَ	أَهْطِعْ	لَا تُهْطِعْ
	X	X	X	X	ابراہیم: ۴۳	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد		خلاصہ تعداد
	افعال + اسما	افعال + اسما	
144	1+0=1	1+0=1	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات ببین: ۸۔
145	1+0=1	1+0=1	تفصیل مانگیں میں درج ہو چکی ہے۔
146	1+0=1	1+0=1	تفصیل مانگیں میں درج ہو چکی ہے۔
147	3+0=3	1+0=1	تفصیل مانگیں میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ!۔ میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب "اَفْعَالٌ" (صحیح) کے 147 مصادر دیکھے ہیں ان سے تیار ہونے والے افعال و اسما قرآن کریم میں 1683 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 147 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 1683 قرآنی الفاظ کے معانی اور 54096 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ مزید یہ کہ ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 147 = 54096$$

باب دوم تَفْعِيلُ (صحیح)

علامت: عین کلمہ کا مشدود ہونا ہے اس طور پر کہ فاعل سے پہلے تاء زائد نہ ہو۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّبْدِيلُ الاحزاب: ۲۳	بدل دینا بدل ڈالنا	بَدَّلَ البقرہ: ۵۹	يُبَدِّلُ الفرقان: ۷۰	مُبَدِّلٌ الانعام: ۳۳	بَدِّلْ یونس: ۱۵	لَا تُبَدِّلْ X
2	التَّبْدِيرُ الاسراء: ۲۶	بے جا خرچ کرنا، فضول خرچی کرنا	بَدَّرَ X	يُبَدِّرُ X	مُبَدِّرِينَ الاسراء: ۲۷	بَدِّرْ X	لَا تُبَدِّرْ الاسراء: ۲۶
3	التَّبْرِيزُ X	ظاہر کرنا	بَرَّزَ X	يُبَرِّزُ X	مُبَرِّزٌ X	بَرِّزْ X	لَا تُبَرِّزْ X
4	التَّبْشِيرُ X	بشارت دینا، خوشخبری سنانا	بَشَّرُوا الذاریات: ۲۸	يُبَشِّرُ الاسراء: ۹	مُبَشِّرٌ الاسراء: ۱۰۵	بَشِّرْ البقرہ: ۲۵	لَا تُبَشِّرْ X
5	التَّبْصِرَةُ ق: ۸	دکھانا سمجھانا	بَصَّرَ X	يُبَصِّرُ X	مُبَصِّرٌ X	بَصِّرْ X	لَا تُبَصِّرْ X
6	التَّبْلِيغُ X	پہنچانا، تبلیغ کرنا	بَلَّغَتْ المائدہ: ۶۷	أَبْلَغُ الاعراف: ۲۳	مُبْلَغٌ X	بَلِّغْ المائدہ: ۶۷	لَا تَبْلِغْ X
7	التَّبْطِيزُ الاسراء: ۷	تباہ کرنا ہلاک کرنا	تَبَّرْنَا الفرقان: ۳۹	يَتَبَّرُونَ الاسراء: ۷	مُتَبِّرٌ X	تَبِّرْ X	لَا تَتَبِّرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	8+23=31	2+12=14	الاعراف: ۹۵۔ ابراہیم: ۲۸۔ یونس: ۱۵۔ الواقعة: ۶۱۔ النور: ۵۵۔ الحج: ۱۵۔ البقرہ: ۱۸۱۔ ق: ۲۹۔
2	2+1=3	2+1=3	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	الشراء: ۹۱۔
4	10+35=45	3+9=12	الحجر: ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸۔ النمل: ۹۷۔ البقرہ: ۲۱۳۔ الروم: ۳۶۔
5	1+1=2	1+1=2	العارج: ۱۱۔
6	0+6=6	0+4=4	الاحزاب: ۳۹۔
7	3+2=5	2+2=4	الاعراف: ۱۳۹۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْتَشْيِيْتُ البقرہ: ۲۶۵	ثابت کرنا ثابت رکھنا	تَبَيَّنَّا	يُبَيِّنُ	مُبَيَّنْتُ	تَبَيَّنْ	لَا تُبَيِّنْ
			الاسراء: ۷۴	الانفال: ۱۱	X	البقرہ: ۲۵	X
9	الْتَشْيِيْطُ	باز رکھنا روک دینا	تَبَّطُ	يُتَبَّطُ	مُنْتَبِطُ	تَبَّطْ	لَا تُتَبَّطْ
			التوبہ: ۳۶	X	X	X	X
10	الْتَجَنَّبُ	دور کرنا دور ہونا	جَنَّبَ	يُجَنَّبُ	مُجَنَّبٌ	جَنَّبْ	لَا تُجَنَّبْ
			X	X	X	X	X
11	الْتَجَهِّزُ	تیار کرنا	جَهَّزَ	يُجَهِّزُ	مُجَهِّزٌ	جَهَّزْ	لَا تُجَهِّزْ
			یوسف: ۵۹	X	X	X	X
12	الْتَحْدِيْثُ	بیان کرنا روایت کرنا	حَدَّثَ	تُحَدِّثُ	مُحَدِّثٌ	حَدِّثْ	لَا تُحَدِّثْ
			X	الزلزال: ۳	X	الضحیٰ: ۱۱	X
13	الْتَحْدِيْرُ	خوف دلانا چوکننا کرنا	حَدَّرَ	يُحَدِّرُ	مُحَدِّرٌ	حَدِّرْ	لَا تُحَدِّرْ
			X	ال عمران: ۲۸	X	X	X
14	الْتَحْرِیْضُ	رغبت دلانا	حَرَّضَ	يُحَرِّضُ	مُحَرِّضٌ	حَرِّضْ	لَا تُحَرِّضْ
			X	X	X	النساء: ۸۳	X
15	الْتَحْرِیْفُ	قول کو اس کے موقع سے پھیر دینا	حَرَّفَ	يُحَرِّفُوْنَ	مُحَرِّفٌ	حَرِّفْ	لَا تُحَرِّفْ
			X	النساء: ۳۶	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
8	2+6=8	1+5=6	موز: ۱۴۰۔ الانفال: ۱۴۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+1=1	0+1=1	المیل: ۱۷۔
11	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
12	0+3=3	0+3=3	البقرہ: ۷۶۔
13	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
14	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
15	0+4=4	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	التَّحْرِيقُ	جلادینا	حَرَقَ	يُحَرِّقُونَ	مُحَرِّقٌ	حَرِّقُوا	لَا تُحَرِّقُوا
	X	X	X	X	X	الانبیاء: ۶۸	X
17	التَّحْرِيبُ	ہلانا	حَزَّكَ	يُحَزِّكُ	مُحَزِّكٌ	حَزِّكْ	لَا تُحَزِّكْ
	X	X	X	X	X	X	القیامہ: ۱۶
18	التَّحْرِيمُ	حرام کرنا	حَرَمَ	يُحَرِّمُ	مُحَرِّمٌ	حَرِّمْ	لَا تُحَرِّمُوا
	X	X	البقرہ: ۱۷۳	اعراف: ۱۵۷	X	X	المائدہ: ۸۷
19	التَّحْصِيلُ	ظاہر کرنا حاصل کرنا	حَصَلَ	يُحْصِلُ	مُحْصِلٌ	حَصِّلْ	لَا تُحْصِلْ
	X	X	X	X	X	X	X
20	التَّحْكِيمُ	حاکم بنانا	حَكَّمَ	يُحَكِّمُونَ	مُحَكِّمٌ	حَكِّمْ	لَا تُحَكِّمُوا
	X	X	X	المائدہ: ۴۳	X	X	X
21	التَّحْمِيلُ	اٹھوانا	حَمَلَ	يُحْمِلُ	مُحْمِلٌ	حَمِّلْ	لَا تُحْمِلْ
	X	X	X	X	X	X	البقرہ: ۲۸۶
22	التَّخْلِيفُ	پیچھے چھوڑنا پیچھے رہنا	خَلَّفَ	يُخَلِّفُ	مُخَلِّفٌ	خَلِّفْ	لَا تُخَلِّفْ
	X	X	X	X	X	X	X
23	التَّدْبِيرُ	انتظام کرنا، غور کرنا	دَبَّرَ	يُدَبِّرُ	مُدَبِّرَاتٌ	دَبِّرْ	لَا تُدَبِّرْ
	X	X	X	یونس: ۳	النازعات: ۵	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
16	0+3=3	0+2=2	لا: ۹۷۔
17	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
18	4+32=36	2+9=11	النساء: ۲۳، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱۔ البقرہ: ۱۷۳، ۱۷۲، ۱۷۱، ۱۷۰، ۱۶۹، ۱۶۸، ۱۶۷، ۱۶۶، ۱۶۵، ۱۶۴، ۱۶۳، ۱۶۲، ۱۶۱، ۱۶۰، ۱۵۹، ۱۵۸، ۱۵۷، ۱۵۶، ۱۵۵، ۱۵۴، ۱۵۳، ۱۵۲، ۱۵۱، ۱۵۰، ۱۴۹، ۱۴۸، ۱۴۷، ۱۴۶، ۱۴۵، ۱۴۴، ۱۴۳، ۱۴۲، ۱۴۱، ۱۴۰، ۱۳۹، ۱۳۸، ۱۳۷، ۱۳۶، ۱۳۵، ۱۳۴، ۱۳۳، ۱۳۲، ۱۳۱، ۱۳۰، ۱۲۹، ۱۲۸، ۱۲۷، ۱۲۶، ۱۲۵، ۱۲۴، ۱۲۳، ۱۲۲، ۱۲۱، ۱۲۰، ۱۱۹، ۱۱۸، ۱۱۷، ۱۱۶، ۱۱۵، ۱۱۴، ۱۱۳، ۱۱۲، ۱۱۱، ۱۱۰، ۱۰۹، ۱۰۸، ۱۰۷، ۱۰۶، ۱۰۵، ۱۰۴، ۱۰۳، ۱۰۲، ۱۰۱، ۱۰۰، ۹۹، ۹۸، ۹۷، ۹۶، ۹۵، ۹۴، ۹۳، ۹۲، ۹۱، ۹۰، ۸۹، ۸۸، ۸۷، ۸۶، ۸۵، ۸۴، ۸۳، ۸۲، ۸۱، ۸۰، ۷۹، ۷۸، ۷۷، ۷۶، ۷۵، ۷۴، ۷۳، ۷۲، ۷۱، ۷۰، ۶۹، ۶۸، ۶۷، ۶۶، ۶۵، ۶۴، ۶۳، ۶۲، ۶۱، ۶۰، ۵۹، ۵۸، ۵۷، ۵۶، ۵۵، ۵۴، ۵۳، ۵۲، ۵۱، ۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۷، ۴۶، ۴۵، ۴۴، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۴۰، ۳۹، ۳۸، ۳۷، ۳۶، ۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱۔
19	0+1=1	0+1=1	العواديات: ۱۰۔
20	0+2=2	0+2=2	النساء: ۶۵۔
21	0+5=5	0+5=5	النور: ۵۳، ۵۲، ۵۱، ۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۷، ۴۶، ۴۵، ۴۴، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۴۰، ۳۹، ۳۸، ۳۷، ۳۶، ۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱، ۲۰، ۱۹، ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱۔
22	3+1=4	2+1=3	النور: ۱۸، ۱۷، ۱۶، ۱۵، ۱۴، ۱۳، ۱۲، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۷، ۶، ۵، ۴، ۳، ۲، ۱۔
23	1+4=5	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
24	التَّدْمِيمُ الاسراء: ۱۶	ہلاک کرنا X	ذَمَّرَ	تُدَمِّرُ الاحقاف: ۲۵	مُدَمِّرٌ	ذَمِّرْ	لَا تُدَمِّرْ X
25	التَّدْبِيحُ X	زبح کرنے میں مبالغہ کرنا	ذَبَحَ	يُذَبِّحُ القصص: ۳۰	مُذَبِّحٌ	ذَبِّحْ	لَا تُذَبِّحْ X
26	التَّدْكِرَةُ طہ: ۳	نصیحت کرنا	ذَكَرَ	تُذَكِّرُ البقرہ: ۲۸۲	مُذَكِّرٌ الغاشیہ: ۲۱	ذَكِّرْ الانعام: ۷۰	لَا تُذَكِّرْ X
27	التَّرْتِيلُ الفرقان: ۳۲	عظیم شہر کریمہ طریقے سے پڑھنا	رَتَّلَ	يُرْتَلُ الفرقان: ۳۲	مُرْتَلٌ	رَتِّلْ المرسل: ۳	لَا تُرْتَلْ X
28	التَّرْكِبُ X	جوڑ دینا ترکیب دینا	رَكَّبَ	يُرَكِّبُ الانفطار: ۸	مُرَكِّبٌ	رَكَّبْ	لَا تُرَكِّبْ X
29	التَّسْبِيحُ النور: ۲۱	خدا کی پاکی بیان کرنا، سجنان اللہ کہنا	سَبَّحَ	يُسَبِّحُ الرعد: ۱۳	مُسَبِّحٌ الصافات: ۱۶۶	سَبِّحْ عمران: ۲۱	لَا تُسَبِّحْ X
30	التَّسْجِيرُ X	بھڑکانا	سَجَّرَ	يُسَجِّرُ X	مُسَجِّرٌ X	سَجِّرْ X	لَا تُسَجِّرْ X
31	التَّسْخِيرُ X	تالیع بنانا مغلوب کرنا	سَخَّرَ	يُسَخِّرُ الرعد: ۲	مُسَخِّرٌ X	سَخِّرْ X	لَا تُسَخِّرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
24	2+8=10	1+3=4	الاعراف: ۱۳۷۔
25	0+3=3	0+2=2	البقرہ: ۲۹۔
26	2+16=18	2+5=7	الکہف: ۵۷۔ التین: ۱۹۔ المائدہ: ۱۳۔
27	2+2=4	1+2=3	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
28	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
29	4+42=46	3+12=15	الم اسجدہ: ۱۵۔ الاسراء: ۳۳۔ الہم: ۲۸۔ الخ: ۹۔ البقرہ: ۳۰۔ طہ: ۳۳۔ الانبیاء: ۲۰۔ ۷۹۔ مریم: ۱۱۔ الصافات: ۱۳۳۔
30	0+1=1	0+1=1	التکویر: ۶۔
31	4+16=20	2+2=4	الانبیاء: ۷۹۔ البقرہ: ۱۶۳۔ الاعراف: ۵۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
32	التَّسْرِیْحُ البقرہ: ۲۲۹	چھوڑنا رخصت کرنا	سَرَحَ X	أَسْرَحَ الاحزاب: ۲۸	مُسْرِحٌ X	سَرِّحُوا البقرہ: ۲۳۱	لَا تُسْرِخْ X
33	التَّسْعِيرُ X	آگ بھڑکانا X	سَعَّرَ X	يُسَعِّرُ X	مُسَعِّرٌ X	سَعِّرْ X	لَا تُسَعِّرْ X
34	التَّنْكِيرُ X	بند کرنا، گلا گھوٹنا	سَكَّرَ X	يُسَكِّرُ X	مُسَكِّرٌ X	سَكِّرْ X	لَا تُسَكِّرْ X
35	التَّنْسِيطُ X	کسی پر قاب بنانا، قابض بنانا	سَلَطَ النساء: ۹۰	يُنْسِطُ الحشر: ۶۰	مُنْسِطٌ X	سَلِطْ X	لَا تُسَلِطْ X
36	التَّسْلِيمُ X	محفوظ رکھنا، سپرد کردینا، السلام علیک کہنا	سَلَّمَ X	يُسَلِّمُونَ الانساء: ۶۵	مُسَلِّمٌ X	سَلِّمُوا النور: ۶۱	لَا تُسَلِّمِ X
37	التَّشْبِيهُ X	تشبیہ دینا X	شَبَّهَ X	يُشَبِّهُ X	مُشَبِّهُ X	شَبِّهْ X	لَا تُشَبِّهْ X
38	التَّصْبِيحُ X	صبح کے وقت آنا، صبح کا سلام کرنا	صَبَحَ القدر: ۳۸	يُصَبِّحُ X	مُصَبِّحٌ X	صَبِّحْ X	لَا تُصَبِّحْ X
39	التَّصْدِيعُ X	درد سر میں مبتلا ہونا، پھاڑنا	صَدَّعَ X	يُصَدِّعُ X	مُصَدِّعٌ X	صَدِّعْ X	لَا تُصَدِّعْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
32	3+3=6	2+2=4	الاحزاب: ۲۸
33	0+1=1	0+1=1	التکویر: ۱۳
34	0+1=1	0+1=1	الحجر: ۱۵
35	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
36	5+6=11	2+5=7	البقرہ: ۲۳۳-النور: ۲۷-البقرہ: ۷۱
37	0+1=1	0+1=1	النساء: ۱۵۷
38	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
39	0+1=1	0+1=1	الواقعة: ۱۹

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
40	التَّصَدَّقُ یونس: ۳۷	سچا جاننا سچا سمجھنا	صَدَّقَ	يُصَدِّقُ	مُصَدِّقٌ	صَدِّقْ	لَا تُصَدِّقْ
			سبأ: ۲۰	القصاص: ۳۳	البقرہ: ۸۹	X	X
41	التَّصَرَّفُ البقرہ: ۱۶۳	پھیرنا	صَرَّفْنَا	نُصَرِّفُ	مُصَرِّفٌ	صَرِّفْ	لَا تُصَرِّفْ
			الاسراء: ۴۱	الانعام: ۳۶	X	X	X
42	التَّصَعَّرُ X	تکبر کی وجہ سے رخسار ٹیڑھا کرنا	صَعَّرَ	يُصَعِّرُ	مُصَعِّرٌ	صَعِّرْ	لَا تُصَعِّرْ
			X	X	X	X	لقمان: ۱۸
43	التَّصَلَّبُ X	سولی دینا	صَلَّبَ	يُصَلِّبُ	مُصَلِّبٌ	صَلِّبْ	لَا تُصَلِّبْ
			X	X	X	X	X
44	التَّطَلَّقُ X	جدالی اختیار کرنا، قید نکاح سے علیحدہ کردینا	طَلَّقَ	يُطَلِّقُ	مُطَلِّقٌ	طَلِّقُوا	لَا تُطَلِّقْ
			التحریم: ۵	X	X	الطلاق: ۱	X
45	التَّطَهَّرَ ازتاب: ۳۳	پاک کرنا	طَهَّرَ	يُطَهِّرُ	مُطَهِّرٌ	طَهِّرْ	لَا تُطَهِّرْ
			ال عمران: ۴۳	المائدہ: ۴۱	عمران: ۵۵	الحج: ۲۶	X
46	التَّعَجَّلَ X	جلدی کرنا	عَجَّلَ	يُعَجِّلُ	مُعَجِّلٌ	عَجِّلْ	لَا تُعَجِّلْ
			الکہف: ۵۸	یونس: ۱۱	X	ص: ۱۶	X
47	التَّعَذَّبَ X	عذاب دینا	عَذَّبَ	يُعَذِّبُ	مُعَذِّبٌ	عَذِّبْ	لَا تُعَذِّبْ
			التوبہ: ۲۶	البقرہ: ۲۸۳	اعراف: ۱۶۳	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات نظا صیغہ اور افعال + اسما
40	17+10=27	الصافات: ۱۰۵، المریم: ۱۳، الواقد: ۵۷، العنکبوت: ۵۷، الصافات: ۵۲۔
41	2+9=11	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
42	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
43	0+3=3	الاعراف: ۱۳۳، المائدہ: ۳۳۔
44	1+9=10	البقرہ: ۲۳۱، ۲۳۷، البقرہ: ۲۲۸۔
45	8+10=18	التوبہ: ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۲۵، البقرہ: ۲۵، الواقد: ۷۹۔
46	0+5=5	الاسراء: ۱۸۔
47	6+28=34	الحج: ۲۵، النمل: ۲۱، المائدہ: ۱۱۵، ۱۱۸، الکہف: ۸۶، ۸۷، التوبہ: ۶۶، الاسراء: ۵۸، ۵۹، الشعراء: ۱۳۸۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
48	التَّعْرِضُ	اشارہ میں کوئی بات کہنا	عَرَضْتُمْ	يُعْرِضُ	مُعْرِضٌ	عَرِضْ	لَا تُعْرِضْ
	X		البقرہ: ۲۳۵	X	X	X	X
49	التَّعْرِيفُ	واقف کر دینا نام بتا دینا	عَرَّفَ	يُعْرِفُ	مُعْرِفٌ	عَرِّفْ	لَا تُعْرِفْ
	X		التحریم: ۳	X	X	X	X
50	التَّعْزِيرُ	مدد کرنا تقظیم کرنا	عَزَّرُوا	تُعَزِّرُونَ	مُعَزِّرٌ	عَزِّرْ	لَا تُعَزِّرْ
	X		الاعراف: ۱۵۷	الف: ۹	X	X	X
51	التَّعْطِيلُ	بے کار چھوڑ دینا، بندھ کر دیا ہے کے چھوڑ دینا	عَطَّلَ	يُعْطِلُ	مُعْطِلٌ	عَطِّلْ	لَا تُعْطِلْ
	X		X	X	X	X	X
52	التَّعْظِيمُ	تقظیم کرنا	عَظَّمْ	يُعْظِمُ	مُعْظِمٌ	عَظِّمْ	لَا تُعْظِمْ
	X		X	X	X	X	X
53	التَّعْقِبُ	پیچھے آنا، پیچھے لانا	عَقَّبَ	يُعَقِّبُ	مُعَقِّبٌ	عَقِّبْ	لَا تُعَقِّبْ
	X		X	النمل: ۱۰	الرعد: ۴۱	X	X
54	التَّعْلِيمُ	سکھانا	عَلَّمَ	يُعَلِّمُ	مُعَلِّمٌ	عَلِّمْ	لَا تُعَلِّمْ
	X		البقرہ: ۳۱	یوسف: ۶	X	X	X
55	التَّعْمِيرُ	آباد کرنا	عَمَّرَ	يُعَمِّرُ	مُعَمِّرٌ	عَمِّرْ	لَا تُعَمِّرْ
	X		X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
48	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
49	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
50	0+3=3	0+3=3	المائدہ: ۱۲۔
51	0+1=1	0+1=1	التکویر: ۳۔
52	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
53	2+2=4	2+1=3	الرعد: ۱۱۔
54	1+39=40	1+14=15	المائدہ: ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
56	التَّغْلِقُ	دروازہ بند کرنا	غَلَقْتُ	يُغَلِقُ	مُغْلِقٌ	غَلِقْ	لَا تَغْلِقْ
	X	X	یوسف: ۲۳	X	X	X	X
57	التَّفْتِيحُ	کھولنا	فَتَحَ	يُفْتِحُ	مُفْتِحٌ	فَتِحْ	لَا تَفْتِحْ
	X	X	X	X	X	X	X
58	التَّفْتِيرُ	ہلکا کرنا، سختی کے بعد نرم پڑنا	فَتَرَ	يُفْتِرُ	مُفْتِرٌ	فَيِّرْ	لَا تَفْتِرْ
	X	X	X	X	X	X	X
59	التَّفْجِيرُ	پانی بہانا، جاری کرنا	فَجَّرْنَا	يُفَجِّرُونَ	مُفَجِّرٌ	فَجِرْ	لَا تَفْجِرْ
	الاسراء: ۹۱	X	القر: ۱۳	الدھر: ۶	X	X	X
60	التَّفْرِيطُ	کو تباہی کرنا	فَرَّطْتُ	يُفَرِّطُونَ	مُفَرِّطٌ	فَرِّطْ	لَا تَفْرِطْ
	X	X	الزمر: ۵۶	الانعام: ۶۱	X	X	X
61	التَّفْرِيقُ	جدا جدا کرنا	فَرَّقْتُ	يُفَرِّقُ	مُفَرِّقٌ	فَرِّقْ	لَا تَفْرِقْ
	التوبہ: ۱۰۷	X	طہ: ۹۳	البقرہ: ۱۳۶	X	X	X
62	التَّفْرِيعُ	خوف دلانا، گھبراہٹ دور کرنا	فَرَّعَ	يُفَرِّعُ	مُفَرِّعٌ	فَرِّعْ	لَا تَفْرِعْ
	X	X	X	X	X	X	X
63	التَّفْصِيلُ	تفصیل کرنا، فصل فصل کرنا	فَصَّلَ	يُفَصِّلُ	مُفَصِّلٌ	فَصِّلْ	لَا تَفْصِلْ
	یونس: ۳۷	X	الانعام: ۱۱۹	یونس: ۵	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
56	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
57	1+1=2	1+1=2	الاعراف: ۳۰۔ سہا: ۵۰۔
58	0+1=1	0+1=1	الزخرف: ۷۵۔
59	2+6=8	1+4=5	الاسراء: ۹۱۔ الانفطار: ۳۔
60	0+4=4	0+4=4	یوسف: ۸۰۔ الانعام: ۳۱۔
61	1+8=9	1+5=6	الانعام: ۱۵۹۔ النساء: ۱۵۰۔ البقرہ: ۱۰۳۔
62	0+1=1	0+1=1	سہا: ۲۳۔
63	7+17=24	3+5=8	الانعام: ۵۵، ۹۷۔ محمد: ۱۱۳۔ الانعام: ۱۱۳۔ الاعراف: ۳۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
64	التَّفْضِيلُ الاسراء: ۱۲	ترجیح دینا، فضل کا حکم لگانا	فَضَّلَ	نُفِضَ العدد: ۳	مُفْضِلٌ	فَضِّلْ	لَا تُفْضِلْ X
65	التَّفَكُّيرُ X	سوچنا غور کرنا	فَكَّرَ	يُفَكِّرُ الدر: ۱۸	مُفَكِّرٌ	فَكِّرْ	لَا تُفَكِّرْ X
66	التَّفْيِذُ X	جھٹلانا، خطا کار ٹھہرانا	فَنَذَ	تُفَنِّذُونَ یوسف: ۹۲	مُفَنِّذٌ	فَنِّذْ	لَا تُفَنِّذْ X
67	التَّفْهِيمُ X	سمجھا دینا	فَهَّمْنَا	يُفَهِّمُ الانبیاء: ۷۹	مُفَهِّمٌ	فَهِّمْ	لَا تُفَهِّمْ X
68	التَّقْتِيلُ الاحزاب: ۶۱	قتل کرنا	قَتَلَ	يَقْتُلُونَ الاعراف: ۱۳۱	مُقْتِلٌ	قَتِلْ	لَا تُقْتِلْ X
69	التَّقْدِيرُ الانعام: ۹۶	اندازہ کرنا، تنگی کرنا، فیصلہ کرنا	قَدَّرَ	يُقَدِّرُ المزمل: ۱۲	مُقَدِّرٌ	قَدِّرْ	لَا تُقَدِّرْ X
70	التَّقْدِيسُ X	بزرگی بیان کرنا، پاک کرنا	قَدَّسَ	نُقَدِّسُ البقرہ: ۳۰	مُقَدِّسٌ	قَدِّسْ	لَا تُقَدِّسْ X
71	التَّقْدِيمُ X	قوم سے سابق ہونا، آگے کرنا	قَدَّمَ	تُقَدِّمُونَ البقرہ: ۱۱۰	مُقَدِّمٌ	قَدِّمُوا	لَا تُقَدِّمِ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
64	2+12=14	1+5=6	البقرہ: ۲۵، ۲۷، النحل: ۷۱۔
65	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
66	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
67	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
68	1+4=5	1+4=5	الاعراف: ۱۲۸، الاحزاب: ۶۱، المائدہ: ۳۳۔
69	3+17=20	1+5=6	الحجر: ۶۰، الدر: ۱۶۔
70	3+1=4	2+1=3	طہ: ۱۳، المائدہ: ۲۱۔
71	0+25=25	0+8=8	البقرہ: ۹۵، ق: ۲۸، یوسف: ۲۸، ص: ۶۰، یٰسین: ۱۲۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
72	التَّقَرُّبُ	قریب کرنا	قَرَّبَ	تَقْرِبُ	مُقَرَّبٌ	قَرِّبْ	لَا تُقْرِبْ
	X	X	الذاریات: ۲۷	سباء: ۳۷	X	X	X
73	التَّقْطِيعُ	کلوے کلوے کرنا	قَطَعَ	تَقْطَعُونَ	مُقْطَعٌ	قَطِّعْ	لَا تُقْطِعْ
	X	X	محمد: ۱۵	محمد: ۲۲	X	X	X
74	التَّقْلِيْبُ	پھیر دینا، نام ہونا، انجام پر نظر ڈالنا	قَلَّبُوا	يُقَلِّبُ	مُقَلَّبٌ	قَلِّبْ	لَا تُقَلِّبْ
	X	X	التوبہ: ۲۸	الکہف: ۴۲	X	X	X
75	التَّكْبِيْرُ	بڑائی بیان کرنا	كَبَّرَ	تُكْبِرُونَ	مُكَبَّرٌ	كَبِّرْ	لَا تُكَبِّرْ
	الاسراء: ۱۱	X	X	البقرہ: ۱۸۵	X	المدثر: ۳	X
76	التَّكْثِيْرُ	زیادہ کرنا	كَثَّرَ	يُكْثِرُ	مُكْثَرٌ	كَثِّرْ	لَا تُكْثِرْ
	X	X	الاعراف: ۸۶	X	X	X	X
77	التَّكْذِيْبُ	جھوٹ بنانا، جھوٹ کی طرف نسبت کرنا، انکار کرنا	كَذَّبَ	يُكَذِّبُ	مُكَذَّبٌ	كَذِّبْ	لَا تُكَذِّبْ
	البروج: ۱۹	X	الانعام: ۲۱	النمل: ۸۳	الواقعة: ۵۱	X	X
78	التَّكْوِيْمُ	تعظیم کرنا، با عزت کرنا	كَوَّمَتْ	يُكْوِمُ	مُكْوَمٌ	كَوِّمْ	لَا تُكْوِمْ
	X	X	الاسراء: ۶۲	X	X	X	X
79	التَّكْوِيْنَةُ	ناپسند کرنا، ناگوار بنا دینا	كَوَّرَ	يُكْوِرُ	مُكْوِرٌ	كَوِّرْ	لَا تُكْوِرْ
	X	X	الحجرات: ۷	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
73	0+12=12	0+7=7	یوسف: ۳۱۔ الاعراف: ۱۲۳۔ ۱۶۰۔ الرعد: ۳۱۔ المائدہ: ۳۳۔
74	0+6=6	0+4=4	الانعام: ۱۱۰۔ الاحزاب: ۶۶۔
75	1+5=6	1+2=3	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
76	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
77	12+138=150	3+16=19	الحج: ۳۲، ۳۳، ۳۹، ۸۷۔ الملک: ۹۔ الرحمن: ۱۳۔ الحکیمت: ۱۸۔ المؤمنون: ۱۰۵۔ الانعام: ۲۷، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵۔ المطففين: ۱۱۔ ال عمران: ۱۸۳۔ ال عمران: ۱۳۷۔
78	1+2=3	1+2=3	الاسراء: ۷۰۔ یحییٰ: ۱۳۔
79	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
80	التَّكْفِيرُ X	چھپانا، مٹانا، کافر کہنا	كَفَّرَ محمد: ۱۲	يُكْفِرُ البقرہ: ۲۷۱	مُكْفِرٌ X	كَفِّرْ عمران: ۱۹۳	لَا تُكْفِرُوا X
81	التَّكْفِيلُ X	نان ولفقہ کا ذمہ دار ہونا، مال کا ضامن ہونا	كَفَّلَ ال عمران: ۳۷	يُكْفِلُ X	مُكْفِلٌ X	كَفَّلْ X	لَا تُكْفِلُوا X
82	التَّكْلِيفُ X	دشوار کام کا حکم دینا	كَلَّفَ X	يُكَلِّفُ البقرہ: ۲۸۶	مُكَلِّفٌ X	كَلَّفْ X	لَا تُكَلِّفُوا X
83	التَّكْلِيمُ النساء: ۱۶۴	بات چیت کرنا، رنجی کرنا	كَلَّمَ البقرہ: ۲۵۳	يُكَلِّمُ ال عمران: ۳۶	مُكَلِّمٌ X	كَلِّمْ X	لَا تُكَلِّمُوا X
84	التَّمْتِيعُ X	مدت تک لفع انھانے دینا، مطلقہ عورت کو مستعد دینا	تَمَتَّعْتُ الزخرف: ۲۹	يَتَمَتَّعُ ہود: ۳	مُتَمَتِّعٌ X	تَمَتَّعُوا البقرہ: ۲۳۶	لَا تَتَمَتَّعُوا X
85	التَّمْحِصُ X	صاف کرنا گھسانا	مَحَّصٌ X	يُمَحِّصُ ال عمران: ۱۳۱	مُمَحِّصٌ X	مَحَّصٌ X	لَا تُمَحِّصُوا X
86	التَّمْرِيقُ X	نکلنے نکلنے کرنا	مَرَّقْنَا سباء: ۱۹	يَمْرِقُ X	مُمْرِقٌ X	مَرَّقْ X	لَا تَمْرِقُوا X
87	التَّمْسِيقُ X	مضبوطی سے پکڑنا، چمٹنا	مَسَّكَ X	يُمَسِّكُونَ اعراف: ۱۷۰	مُمَسِّكٌ X	مَسَّكْ X	لَا تُمَسِّكُوا X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
80	افعال + ۱۴ = 14	۸ = 8 + 0	المائدہ: ۶۵۔ ال عمران: ۱۹۵۔ النساء: ۳۱۔ العنکبوت: ۷۔ التغابن: ۹۔
81	۱ = 1 + 0	۱ = 1 + 0	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
82	۶ = 6 + 0	۳ = 3 + 0	الانعام: ۱۵۳۔ البقرہ: ۲۳۳۔
83	۲۰ = 1 + 19	۹ = 8 + 1	مریم: ۲۶، ۲۹۔ ال عمران: ۳۱۔ یٰسین: ۶۵۔ المؤمنون: ۱۰۸۔ الرعد: ۳۱۔
84	۱۷ = 17 + 0	۱۰ = 10 + 0	الفرقان: ۱۸۔ الحجر: ۸۸۔ الاحزاب: ۱۶۔ البقرہ: ۱۲۶۔ ہود: ۳۸۔ الشعراء: ۲۰۔
85	۱ = 1 + 0	۱ = 1 + 0	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
86	۴ = 2 + 2	۳ = 2 + 1	سباء: ۷۔ سباء: ۷۔
87	۱ = 1 + 0	۱ = 1 + 0	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
88	التَّمَكِّنُ X	قدرت دینا، جگہ دینا	مَكَّنَّا یوسف: ۲۱	يُمَكِّنُ X	مُمَكِّنٌ X	مَكِّنْ الکہف: ۹۵	لَا تُمَكِّنْ X
89	التَّمَهِّدُ المدثر: ۱۳	بھلائی مہیا کرنا، بستر بچھانا	مَهَّدْتُ المدثر: ۱۳	يُمَهِّدُ X	مُمَهِّدٌ X	مَهِّدْ X	لَا تُمَهِّدْ X
90	التَّمَهِيلُ X	مہلت دینا X	مَهَّلَ X	يُمَهِّلُ X	مُمَهِّلٌ X	مَهِّلْ الطلاق: ۱۷	لَا تُمَهِّلْ X
91	التَّنَزِيلُ الشعراء: ۹۳	اتارنا، تدریجاً وحی نازل کرنا	نَزَلُ البقرہ: ۱۷۶	يُنزِلُ عمران: ۱۰۵	مُنزِلٌ المائدہ: ۱۱۵	نَزِلْ X	لَا تَنْزِلْ X
92	التَّنْقِيبُ X	ملک میں چلنا، کھود کرید کرنا	نَقَّبُوا ق: ۳۶	يُنقِبُ X	مُنقِبٌ X	نَقِبْ X	لَا تَنْقِبْ X
93	التَّنَكِيرُ X	صورت بدلنا نکرہ بنانا	نَكَّرَ X	يُنكِرُ X	مُنكِرٌ X	نَكِّرُوا النمل: ۲۱	لَا تَنْكِرْ X
94	التَّنكِيسُ X	الٹا کرنا اوندھا کرنا	نَكَّسَ X	تُنكِسُ یسین: ۶۸	مُنكِسٌ X	نَكِّسْ X	لَا تَنْكِسْ X
95	التَّشْرِيبُ یوسف: ۹۲	ملا مت کرنا، جھڑ کرنا	تَرَّبَ X	يُتْرِبُ X	مُتْرِبٌ X	تَرِّبْ X	لَا تَتْرِبْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
88	0+12=12	0+4=4	الانعام: ۶۔ التور: ۵۵۔
89	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
90	0+3=3	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
91	16+56=72	2+9=11	البقرہ: ۹۰، ۲۳۔ الحجر: ۸۔ الانعام: ۳۷۔ محمد: ۲۰۔ النساء: ۱۵۳۔ آل عمران: ۹۳۔
92	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
93	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
94	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
95	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
96	التَّحْصِينُ X	مضبوط بنانا حفاظت کرنا	حَصَّنَ	يُحَصِّنُ	مُحَصِّنٌ	حَصِّنْ	لَا تُحَصِّنْ
X	X	X	X	X	X	X	X
97	التَّحْلِيْقُ X	موثدنا	حَلَقَ	يُحَلِقُ	مُحَلِّقِينَ الفتح: ۲۷	حَلِّقْ	لَا تُحَلِّقْ
X	X	X	X	X	X	X	X
98	التَّحْمِيْدُ X	بار بار تعریف کرنا، الحمد للہ کہنا	حَمَدَ	يُحَمِّدُ	مُحَمِّدٌ	حَمِّدْ	لَا تُحَمِّدْ
X	X	X	X	X	X	X	X
99	التَّخْسِيْرُ هود: ۶۳	نقصان کرانا، نقصان میں پڑنا	خَسَرَ	يُخْسِرُ	مُخْسِرٌ	خَسِرْ	لَا تُخْسِرْ
X	X	X	X	X	X	X	X
100	التَّخْلِيْدُ X	ہمیشہ کیلئے رکھنا، اقامت کرنا	خَلَدَ	يُخَلِّدُ	مُخَلِّدٌ	خَلِّدْ	لَا تُخَلِّدْ
X	X	X	X	X	X	X	X
101	التَّخْلِيْقُ X	پیدا کرنا، نقشہ بنانا، ہموار کرنا	خَلَقَ	يُخَلِّقُ	مُخَلِّقٌ	خَلِّقْ	لَا تُخَلِّقْ
X	X	X	X	X	X	X	X
102	التَّسْحِيْرُ X	جادو کرنا، سحری دینا	سَحَرَ	يُسْحِرُ	مُسْحِرٌ	سَحِرْ	لَا تُسْحِرْ
X	X	X	X	X	X	X	X
103	التَّسْنِيْدُ X	ٹیک لگا کر مضبوط کرنا	سَنَدَ	يُسْنِدُ	مُسْنِدٌ	سِنِّدْ	لَا تُسْنِدْ
X	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
96	1+0=1	1+0=1	الحشر: ۱۳۔
97	1+0=1	1+0=1	تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔
98	4+0=4	1+0=1	ال عمران: ۱۳۳۔
99	1+0=1	1+0=1	تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔
100	2+0=2	1+0=1	الواقفہ: ۱۷۔
101	1+0=1	1+0=1	الحج: ۵۔
102	2+0=2	1+0=1	الشراء: ۱۵۳۔
103	1+0=1	1+0=1	العلقون: ۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قائل	امر	نہی
104	التَّسْنِيمُ المطففين: ۲۷	بلند کرنا، برتن بھرنا	سَنَمَ	يُسْنِمُ	مُسْنِمٌ	سَنِمَ	لَا تُسْنِمَ
105	التَّفْسِيرُ الفرقان: ۳۳	واضح کرنا، ظاہر کرنا	فَسَّرَ	يُفَسِّرُ	مُفَسِّرٌ	فَسِّرْ	لَا تُفَسِّرْ
106	التَّعْذِيرُ X	عذر کرنے میں مبالغہ کرنا	عَذَّرَ	يُعَذِّرُ	مُعَذِّرٌ	عَذِّرْ	لَا تُعَذِّرْ
107	التَّغْلِيقُ X	لٹکانا، دروازہ بند کرنا	عَلَّقَ	يُعَلِّقُ	مُعَلِّقٌ	عَلِّقْ	لَا تُعَلِّقْ
108	التَّقْرِينُ X	باندھنا جمع کرنا	قَرَّنَ	يُقَرِّنُ	مُقَرِّنٌ	قَرِّنْ	لَا تُقَرِّنْ
109	التَّقْسِيمُ X	جز جز کرنا تقسیم کرنا	قَسَمَ	يُقَسِّمُ	مُقَسِّمٌ الذاریات: ۴	قَسِمْ	لَا تُقَسِّمِ
110	التَّقْصِيرُ X	بال کتر وانا، چھوٹا کرنا، کوتاہی کرنا	قَصَّرَ	يُقَصِّرُ	مُقَصِّرٌ الحق: ۲۷	قَصِّرْ	لَا تُقَصِّرْ
111	التَّمْرِيدُ X	ہموار اور چمکانا کرنا، تہی سے چتے چھاڑ دینا	مَرَّدَ	يُمَرِّدُ	مُمَرِّدٌ	مَرِّدْ	لَا تُمَرِّدْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
104	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
106	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
107	1+0=1	1+0=1	التورہ: ۹۰۔
108	1+0=1	1+0=1	النساء: ۱۲۹۔
109	3+0=3	1+0=1	ابراہیم: ۴۹۔
110	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
111	1+0=1	1+0=1	النمل: ۴۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
112	التَّنشِيرُ X	کھولنا، کپڑے پھیلانا	نَشَرَ X	يُنشِرُ X	مُنشِرٌ X	نَشِرْ X	لَا تُنشِرْ X
113	التَّكْلِيبُ X	کتے کو سدھانا، شکار پر چھوڑنا	كَلَّبَ X	يُكَلِّبُ X	مُكَلِّبِينَ المائدہ: ۴۰	كَلِّبْ X	لَا تُكَلِّبْ X
114	التَّنكِيلُ النساء: ۸۴	سزا دینا، عذاب دینا	نَكَّلَ X	يُنَكِّلُ X	مُنَكِّلٌ X	نَكِّلْ X	لَا تُنَكِّلْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد		خلاصہ تعداد
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	
112	1+0=1	1+0=1	الدر: ۵۲۔
113	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
114	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ!۔ میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب ’نفعیل‘ (صحیح) کے اختتام پر 114 مصادر سیکھے ہیں۔ ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 947 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 114 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 947 قرآنی الفاظ کے معانی اور 41952 عربی الفاظ کے معانی کیونکہ مزید فیہ کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 114 = 41952$$

باب سوم تَفَعُّلٌ (صحیح)

علامت: عین کلمہ کا مشدود ہونا ہے اس طور پر کہ فاعلہ سے پہلے تازا نہ ہو۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّبَدُّلُ	بدلہ میں لینا	تَبَدَّلَ	يَتَبَدَّلُ	مُتَبَدِّلٌ	تَبَدَّلْ	لَا تَبَدَّدْ
	X	X	X	البقرہ: ۱۰۸	X	X	النساء: ۲۰
2	التَّبَرُّجُ	بناؤ سنگھار کرنا، دکھانا۔	تَبَرَّجَ	يَتَبَرَّجُ	مُتَبَرِّجَاتٌ	تَبَرَّجْ	لَا تَبَرَّجْنَ
	احزاب: ۳۳			النور: ۶۰			الاحزاب: ۳۳
3	التَّبَسُّمُ	مسکرانا	تَبَسَّمَ	يَتَبَسَّمُ	مُتَبَسِّمٌ	تَبَسَّمْ	لَا تَتَبَسَّمْ
	X	X	X	X	X	X	X
4	التَّجَرُّعُ	ایک ایک گھونٹ کر کے پینا	تَجَرَّعَ	يَتَجَرَّعُ	مُتَجَرِّعٌ	تَجَرَّعْ	لَا تَتَجَرَّعْ
	X	X	X	ابراہیم: ۱۷	X	X	X
5	التَّجَنُّبُ	دور ہونا دور کرنا	تَجَنَّبَ	يَتَجَنَّبُ	مُتَجَنِّبٌ	تَجَنَّبْ	لَا تَتَجَنَّبْ
	X	X	X	الاعلیٰ: ۱۱	X	X	X
6	التَّخْبِطُ	دیوانہ کر دینا، زور سے مارنا	تَخَبَّطَ	يَتَخَبِّطُ	مُتَخَبِّطٌ	تَخَبَّطْ	لَا تَتَخَبَّطْ
	X	X	X	البقرہ: ۲۷۵	X	X	X
7	التَّخَطُّفُ	اچک لینا چھین لینا	تَخَطَّفَ	يَتَخَطَّفُ	مُتَخَطِّفٌ	تَخَطَّفْ	لَا تَتَخَطَّفْ
	X	X	X	الانفال: ۲۶	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+3=3	0+3=3	الاحزاب: ۵۲۔
2	2+1=3	2+1=3	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+3=3	0+3=3	انقص: ۵۷۔ المنکبوت: ۶۷۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	التَّعَجَّلُ X	جلدی کرنا، جلدی کام کرنا	تَعَجَّلَ البحرہ: ۲۰۳	يَتَعَجَّلُ X	مُتَعَجِّلٌ X	تَعَجَّلْ X	لَا تَتَعَجَّلْ X
17	التَّعَلَّمَ X	سیکھنا	تَعَلَّمَ X	يَتَعَلَّمُونَ البحرہ: ۱۰۲	مُتَعَلِّمٌ X	تَعَلَّمْ X	لَا تَتَعَلَّمْ X
18	التَّعَمَّدُ X	ارادہ کرنا	تَعَمَّدَتْ الاحزاب: ۵	يَتَعَمَّدُ X	مُتَعَمِّدٌ النساء: ۹۳	تَعَمَّدْ X	لَا تَتَعَمَّدْ X
19	التَّفَجَّرُ X	پانی کا جاری ہونا، صبح کا روشن ہونا	تَفَجَّرَ X	يَتَفَجَّرُ البحرہ: ۷۲	مُتَفَجِّرٌ X	تَفَجَّرْ X	لَا تَتَفَجَّرْ X
20	التَّفَرَّقُ X	اختلاف کرنا	تَفَرَّقَ البینہ: ۴	يَتَفَرَّقُ X	مُتَفَرِّقُونَ یوسف: ۳۹	تَفَرَّقْ X	لَا تَتَفَرَّقُوا الشوریٰ: ۱۳
21	التَّفْسِخُ X	کشاہگی کرنا، کشاہہ ہونا	تَفْسَخَ X	يَتَفْسَخُ X	مُتَفَسِّخٌ X	تَفَسَّخُوا الحجرات: ۱۱	لَا تَتَفَسَّخْ X
22	التَّفْضُلُ X	مہربانی کرنا، فضل کا دعویٰ کرنا	تَفَضَّلَ X	يَتَفَضَّلُ المومنون: ۲۳	مُتَفَضِّلٌ X	تَفَضَّلْ X	لَا تَتَفَضَّلْ X
23	التَّفْطُرُ X	پھٹنا	تَفْطَرَ X	يَتَفْطِرُنَ مریم: ۹۰	مُتَفَطِّرٌ X	تَفْطُرْ X	لَا تَتَفْطُرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
16	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
17	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
18	1+1=2	1+1=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
19	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
20	2+8=10	2+7=9	ال عمران: ۱۰۳، ۱۰۵، ۱۰۷، ۱۱۰، ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۱۹، ۱۲۱، ۱۲۳، ۱۲۵، ۱۲۷، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۳۳، ۱۳۵، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۱، ۱۴۳، ۱۴۵، ۱۴۷، ۱۴۹، ۱۵۱، ۱۵۳، ۱۵۵، ۱۵۷، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۶۳، ۱۶۵، ۱۶۷، ۱۶۹، ۱۷۱، ۱۷۳، ۱۷۵، ۱۷۷، ۱۷۹، ۱۸۱، ۱۸۳، ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۵، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۰۱، ۲۰۳، ۲۰۵، ۲۰۷، ۲۰۹، ۲۱۱، ۲۱۳، ۲۱۵، ۲۱۷، ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۲۳، ۲۲۵، ۲۲۷، ۲۲۹، ۲۳۱، ۲۳۳، ۲۳۵، ۲۳۷، ۲۳۹، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۵، ۲۴۷، ۲۴۹، ۲۵۱، ۲۵۳، ۲۵۵، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۳، ۲۶۵، ۲۶۷، ۲۶۹، ۲۷۱، ۲۷۳، ۲۷۵، ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۱، ۲۸۳، ۲۸۵، ۲۸۷، ۲۸۹، ۲۹۱، ۲۹۳، ۲۹۵، ۲۹۷، ۲۹۹، ۳۰۱، ۳۰۳، ۳۰۵، ۳۰۷، ۳۰۹، ۳۱۱، ۳۱۳، ۳۱۵، ۳۱۷، ۳۱۹، ۳۲۱، ۳۲۳، ۳۲۵، ۳۲۷، ۳۲۹، ۳۳۱، ۳۳۳، ۳۳۵، ۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۱، ۳۴۳، ۳۴۵، ۳۴۷، ۳۴۹، ۳۵۱، ۳۵۳، ۳۵۵، ۳۵۷، ۳۵۹، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۶۵، ۳۶۷، ۳۶۹، ۳۷۱، ۳۷۳، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۷۹، ۳۸۱، ۳۸۳، ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۸۹، ۳۹۱، ۳۹۳، ۳۹۵، ۳۹۷، ۳۹۹، ۴۰۱، ۴۰۳، ۴۰۵، ۴۰۷، ۴۰۹، ۴۱۱، ۴۱۳، ۴۱۵، ۴۱۷، ۴۱۹، ۴۲۱، ۴۲۳، ۴۲۵، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۱، ۴۳۳، ۴۳۵، ۴۳۷، ۴۳۹، ۴۴۱، ۴۴۳، ۴۴۵، ۴۴۷، ۴۴۹، ۴۵۱، ۴۵۳، ۴۵۵، ۴۵۷، ۴۵۹، ۴۶۱، ۴۶۳، ۴۶۵، ۴۶۷، ۴۶۹، ۴۷۱، ۴۷۳، ۴۷۵، ۴۷۷، ۴۷۹، ۴۸۱، ۴۸۳، ۴۸۵، ۴۸۷، ۴۸۹، ۴۹۱، ۴۹۳، ۴۹۵، ۴۹۷، ۴۹۹، ۵۰۱، ۵۰۳، ۵۰۵، ۵۰۷، ۵۰۹، ۵۱۱، ۵۱۳، ۵۱۵، ۵۱۷، ۵۱۹، ۵۲۱، ۵۲۳، ۵۲۵، ۵۲۷، ۵۲۹، ۵۳۱، ۵۳۳، ۵۳۵، ۵۳۷، ۵۳۹، ۵۴۱، ۵۴۳، ۵۴۵، ۵۴۷، ۵۴۹، ۵۵۱، ۵۵۳، ۵۵۵، ۵۵۷، ۵۵۹، ۵۶۱، ۵۶۳، ۵۶۵، ۵۶۷، ۵۶۹، ۵۷۱، ۵۷۳، ۵۷۵، ۵۷۷، ۵۷۹، ۵۸۱، ۵۸۳، ۵۸۵، ۵۸۷، ۵۸۹، ۵۹۱، ۵۹۳، ۵۹۵، ۵۹۷، ۵۹۹، ۶۰۱، ۶۰۳، ۶۰۵، ۶۰۷، ۶۰۹، ۶۱۱، ۶۱۳، ۶۱۵، ۶۱۷، ۶۱۹، ۶۲۱، ۶۲۳، ۶۲۵، ۶۲۷، ۶۲۹، ۶۳۱، ۶۳۳، ۶۳۵، ۶۳۷، ۶۳۹، ۶۴۱، ۶۴۳، ۶۴۵، ۶۴۷، ۶۴۹، ۶۵۱، ۶۵۳، ۶۵۵، ۶۵۷، ۶۵۹، ۶۶۱، ۶۶۳، ۶۶۵، ۶۶۷، ۶۶۹، ۶۷۱، ۶۷۳، ۶۷۵، ۶۷۷، ۶۷۹، ۶۸۱، ۶۸۳، ۶۸۵، ۶۸۷، ۶۸۹، ۶۹۱، ۶۹۳، ۶۹۵، ۶۹۷، ۶۹۹، ۷۰۱، ۷۰۳، ۷۰۵، ۷۰۷، ۷۰۹، ۷۱۱، ۷۱۳، ۷۱۵، ۷۱۷، ۷۱۹، ۷۲۱، ۷۲۳، ۷۲۵، ۷۲۷، ۷۲۹، ۷۳۱، ۷۳۳، ۷۳۵، ۷۳۷، ۷۳۹، ۷۴۱، ۷۴۳، ۷۴۵، ۷۴۷، ۷۴۹، ۷۵۱، ۷۵۳، ۷۵۵، ۷۵۷، ۷۵۹، ۷۶۱، ۷۶۳، ۷۶۵، ۷۶۷، ۷۶۹، ۷۷۱، ۷۷۳، ۷۷۵، ۷۷۷، ۷۷۹، ۷۸۱، ۷۸۳، ۷۸۵، ۷۸۷، ۷۸۹، ۷۹۱، ۷۹۳، ۷۹۵، ۷۹۷، ۷۹۹، ۸۰۱، ۸۰۳، ۸۰۵، ۸۰۷، ۸۰۹، ۸۱۱، ۸۱۳، ۸۱۵، ۸۱۷، ۸۱۹، ۸۲۱، ۸۲۳، ۸۲۵، ۸۲۷، ۸۲۹، ۸۳۱، ۸۳۳، ۸۳۵، ۸۳۷، ۸۳۹، ۸۴۱، ۸۴۳، ۸۴۵، ۸۴۷، ۸۴۹، ۸۵۱، ۸۵۳، ۸۵۵، ۸۵۷، ۸۵۹، ۸۶۱، ۸۶۳، ۸۶۵، ۸۶۷، ۸۶۹، ۸۷۱، ۸۷۳، ۸۷۵، ۸۷۷، ۸۷۹، ۸۸۱، ۸۸۳، ۸۸۵، ۸۸۷، ۸۸۹، ۸۹۱، ۸۹۳، ۸۹۵، ۸۹۷، ۸۹۹، ۹۰۱، ۹۰۳، ۹۰۵، ۹۰۷، ۹۰۹، ۹۱۱، ۹۱۳، ۹۱۵، ۹۱۷، ۹۱۹، ۹۲۱، ۹۲۳، ۹۲۵، ۹۲۷، ۹۲۹، ۹۳۱، ۹۳۳، ۹۳۵، ۹۳۷، ۹۳۹، ۹۴۱، ۹۴۳، ۹۴۵، ۹۴۷، ۹۴۹، ۹۵۱، ۹۵۳، ۹۵۵، ۹۵۷، ۹۵۹، ۹۶۱، ۹۶۳، ۹۶۵، ۹۶۷، ۹۶۹، ۹۷۱، ۹۷۳، ۹۷۵، ۹۷۷، ۹۷۹، ۹۸۱، ۹۸۳، ۹۸۵، ۹۸۷، ۹۸۹، ۹۹۱، ۹۹۳، ۹۹۵، ۹۹۷، ۹۹۹، ۱۰۰۱، ۱۰۰۳، ۱۰۰۵، ۱۰۰۷، ۱۰۰۹، ۱۰۱۱، ۱۰۱۳، ۱۰۱۵، ۱۰۱۷، ۱۰۱۹، ۱۰۲۱، ۱۰۲۳، ۱۰۲۵، ۱۰۲۷، ۱۰۲۹، ۱۰۳۱، ۱۰۳۳، ۱۰۳۵، ۱۰۳۷، ۱۰۳۹، ۱۰۴۱، ۱۰۴۳، ۱۰۴۵، ۱۰۴۷، ۱۰۴۹، ۱۰۵۱، ۱۰۵۳، ۱۰۵۵، ۱۰۵۷، ۱۰۵۹، ۱۰۶۱، ۱۰۶۳، ۱۰۶۵، ۱۰۶۷، ۱۰۶۹، ۱۰۷۱، ۱۰۷۳، ۱۰۷۵، ۱۰۷۷، ۱۰۷۹، ۱۰۸۱، ۱۰۸۳، ۱۰۸۵، ۱۰۸۷، ۱۰۸۹، ۱۰۹۱، ۱۰۹۳، ۱۰۹۵، ۱۰۹۷، ۱۰۹۹، ۱۱۰۱، ۱۱۰۳، ۱۱۰۵، ۱۱۰۷، ۱۱۰۹، ۱۱۱۱، ۱۱۱۳، ۱۱۱۵، ۱۱۱۷، ۱۱۱۹، ۱۱۲۱، ۱۱۲۳، ۱۱۲۵، ۱۱۲۷، ۱۱۲۹، ۱۱۳۱، ۱۱۳۳، ۱۱۳۵، ۱۱۳۷، ۱۱۳۹، ۱۱۴۱، ۱۱۴۳، ۱۱۴۵، ۱۱۴۷، ۱۱۴۹، ۱۱۵۱، ۱۱۵۳، ۱۱۵۵، ۱۱۵۷، ۱۱۵۹، ۱۱۶۱، ۱۱۶۳، ۱۱۶۵، ۱۱۶۷، ۱۱۶۹، ۱۱۷۱، ۱۱۷۳، ۱۱۷۵، ۱۱۷۷، ۱۱۷۹، ۱۱۸۱، ۱۱۸۳، ۱۱۸۵، ۱۱۸۷، ۱۱۸۹، ۱۱۹۱، ۱۱۹۳، ۱۱۹۵، ۱۱۹۷، ۱۱۹۹، ۱۲۰۱، ۱۲۰۳، ۱۲۰۵، ۱۲۰۷، ۱۲۰۹، ۱۲۱۱، ۱۲۱۳، ۱۲۱۵، ۱۲۱۷، ۱۲۱۹، ۱۲۲۱، ۱۲۲۳، ۱۲۲۵، ۱۲۲۷، ۱۲۲۹، ۱۲۳۱، ۱۲۳۳، ۱۲۳۵، ۱۲۳۷، ۱۲۳۹، ۱۲۴۱، ۱۲۴۳، ۱۲۴۵، ۱۲۴۷، ۱۲۴۹، ۱۲۵۱، ۱۲۵۳، ۱۲۵۵، ۱۲۵۷، ۱۲۵۹، ۱۲۶۱، ۱۲۶۳، ۱۲۶۵، ۱۲۶۷، ۱۲۶۹، ۱۲۷۱، ۱۲۷۳، ۱۲۷۵، ۱۲۷۷، ۱۲۷۹، ۱۲۸۱، ۱۲۸۳، ۱۲۸۵، ۱۲۸۷، ۱۲۸۹، ۱۲۹۱، ۱۲۹۳، ۱۲۹۵، ۱۲۹۷، ۱۲۹۹، ۱۳۰۱، ۱۳۰۳، ۱۳۰۵، ۱۳۰۷، ۱۳۰۹، ۱۳۱۱، ۱۳۱۳، ۱۳۱۵، ۱۳۱۷، ۱۳۱۹، ۱۳۲۱، ۱۳۲۳، ۱۳۲۵، ۱۳۲۷، ۱۳۲۹، ۱۳۳۱، ۱۳۳۳، ۱۳۳۵، ۱۳۳۷، ۱۳۳۹، ۱۳۴۱، ۱۳۴۳، ۱۳۴۵، ۱۳۴۷، ۱۳۴۹، ۱۳۵۱، ۱۳۵۳، ۱۳۵۵، ۱۳۵۷، ۱۳۵۹، ۱۳۶۱، ۱۳۶۳، ۱۳۶۵، ۱۳۶۷، ۱۳۶۹، ۱۳۷۱، ۱۳۷۳، ۱۳۷۵، ۱۳۷۷، ۱۳۷۹، ۱۳۸۱، ۱۳۸۳، ۱۳۸۵، ۱۳۸۷، ۱۳۸۹، ۱۳۹۱، ۱۳۹۳، ۱۳۹۵، ۱۳۹۷، ۱۳۹۹، ۱۴۰۱، ۱۴۰۳، ۱۴۰۵، ۱۴۰۷، ۱۴۰۹، ۱۴۱۱، ۱۴۱۳، ۱۴۱۵، ۱۴۱۷، ۱۴۱۹، ۱۴۲۱، ۱۴۲۳، ۱۴۲۵، ۱۴۲۷، ۱۴۲۹، ۱۴۳۱، ۱۴۳۳، ۱۴۳۵، ۱۴۳۷، ۱۴۳۹، ۱۴۴۱، ۱۴۴۳، ۱۴۴۵، ۱۴۴۷، ۱۴۴۹، ۱۴۵۱، ۱۴۵۳، ۱۴۵۵، ۱۴۵۷، ۱۴۵۹، ۱۴۶۱، ۱۴۶۳، ۱۴۶۵، ۱۴۶۷، ۱۴۶۹، ۱۴۷۱، ۱۴۷۳، ۱۴۷۵، ۱۴۷۷، ۱۴۷۹، ۱۴۸۱، ۱۴۸۳، ۱۴۸۵، ۱۴۸۷، ۱۴۸۹، ۱۴۹۱، ۱۴۹۳، ۱۴۹۵، ۱۴۹۷، ۱۴۹۹، ۱۵۰۱، ۱۵۰۳، ۱۵۰۵، ۱۵۰۷، ۱۵۰۹، ۱۵۱۱، ۱۵۱۳، ۱۵۱۵، ۱۵۱۷، ۱۵۱۹، ۱۵۲۱، ۱۵۲۳، ۱۵۲۵، ۱۵۲۷، ۱۵۲۹، ۱۵۳۱، ۱۵۳۳، ۱۵۳۵، ۱۵۳۷، ۱۵۳۹، ۱۵۴۱، ۱۵۴۳، ۱۵۴۵، ۱۵۴۷، ۱۵۴۹، ۱۵۵۱، ۱۵۵۳، ۱۵۵۵، ۱۵۵۷، ۱۵۵۹، ۱۵۶۱، ۱۵۶۳، ۱۵۶۵، ۱۵۶۷، ۱۵۶۹، ۱۵۷۱، ۱۵۷۳، ۱۵۷۵، ۱۵۷۷، ۱۵۷۹، ۱۵۸۱، ۱۵۸۳، ۱۵۸۵، ۱۵۸۷، ۱۵۸۹، ۱۵۹۱، ۱۵۹۳، ۱۵۹۵، ۱۵۹۷، ۱۵۹۹، ۱۶۰۱، ۱۶۰۳، ۱۶۰۵، ۱۶۰۷، ۱۶۰۹، ۱۶۱۱، ۱۶۱۳، ۱۶۱۵، ۱۶۱۷، ۱۶۱۹، ۱۶۲۱، ۱۶۲۳، ۱۶۲۵، ۱۶۲۷، ۱۶۲۹، ۱۶۳۱، ۱۶۳۳، ۱۶۳۵، ۱۶۳۷، ۱۶۳۹، ۱۶۴۱، ۱۶۴۳، ۱۶۴۵، ۱۶۴۷، ۱۶۴۹، ۱۶۵۱، ۱۶۵۳، ۱۶۵۵، ۱۶۵۷، ۱۶۵۹، ۱۶۶۱، ۱۶۶۳، ۱۶۶۵، ۱۶۶۷، ۱۶۶۹، ۱۶۷۱، ۱۶۷۳، ۱۶۷۵، ۱۶۷۷، ۱۶۷۹، ۱۶۸۱، ۱۶۸۳، ۱۶۸۵، ۱۶۸۷، ۱۶۸۹، ۱۶۹۱، ۱۶۹۳، ۱۶۹۵، ۱۶۹۷، ۱۶۹۹، ۱۷۰۱، ۱۷۰۳، ۱۷۰۵، ۱۷۰۷، ۱۷۰۹، ۱۷۱۱، ۱۷۱۳، ۱۷۱۵، ۱۷۱۷، ۱۷۱۹، ۱۷۲۱، ۱۷۲۳، ۱۷۲۵، ۱۷۲۷، ۱۷۲۹، ۱۷۳۱، ۱۷۳۳، ۱۷۳۵، ۱۷۳۷، ۱۷۳۹، ۱۷۴۱، ۱۷۴۳، ۱۷۴۵، ۱۷۴۷، ۱۷۴۹، ۱۷۵۱، ۱۷۵۳، ۱۷۵۵، ۱۷۵۷، ۱۷۵۹، ۱۷۶۱، ۱۷۶۳، ۱۷۶۵، ۱۷۶۷، ۱۷۶۹، ۱۷۷۱، ۱۷۷۳، ۱۷۷۵، ۱۷۷۷، ۱۷۷۹، ۱۷۸۱، ۱۷۸۳، ۱۷۸۵، ۱۷۸۷، ۱۷۸۹، ۱۷۹۱، ۱۷۹۳، ۱۷۹۵، ۱۷۹۷، ۱۷۹۹، ۱۸۰۱، ۱۸۰۳، ۱۸۰۵، ۱۸۰۷، ۱۸۰۹، ۱۸۱۱، ۱۸۱۳، ۱۸۱۵، ۱۸۱۷، ۱۸۱۹، ۱۸۲۱، ۱۸۲۳، ۱۸۲۵، ۱۸۲۷، ۱۸۲۹، ۱۸۳۱، ۱۸۳۳، ۱۸۳۵، ۱۸۳۷، ۱۸۳۹، ۱۸۴۱، ۱۸۴۳، ۱۸۴۵، ۱۸۴۷، ۱۸۴۹، ۱۸۵۱، ۱۸۵۳، ۱۸۵۵، ۱۸۵۷، ۱۸۵۹، ۱۸۶۱، ۱۸۶۳، ۱۸۶۵، ۱۸۶۷، ۱۸۶۹، ۱۸۷۱، ۱۸۷۳، ۱۸۷۵، ۱۸۷۷، ۱۸۷۹، ۱۸۸۱، ۱۸۸۳، ۱۸۸۵، ۱۸۸۷، ۱۸۸۹، ۱۸۹۱، ۱۸۹۳، ۱۸۹۵، ۱۸۹۷، ۱۸۹۹، ۱۹۰۱، ۱۹۰۳، ۱۹۰۵، ۱۹۰۷، ۱۹۰۹، ۱۹۱۱، ۱۹۱۳، ۱۹۱۵، ۱۹۱۷، ۱۹۱۹، ۱۹۲۱، ۱۹۲۳، ۱۹۲۵، ۱۹۲۷، ۱۹۲۹، ۱۹۳۱، ۱۹۳۳، ۱۹۳۵، ۱۹۳۷، ۱۹۳۹، ۱۹۴۱، ۱۹۴۳، ۱۹۴۵، ۱۹۴۷، ۱۹۴۹، ۱۹۵۱، ۱۹۵۳، ۱۹۵۵، ۱۹۵۷، ۱۹۵۹، ۱۹۶۱، ۱۹۶۳، ۱۹۶۵، ۱۹۶۷، ۱۹۶۹، ۱۹۷۱، ۱۹۷۳، ۱۹۷۵، ۱۹۷۷، ۱۹۷۹، ۱۹۸۱، ۱۹۸۳، ۱۹۸۵، ۱۹۸۷، ۱۹۸۹، ۱۹۹۱، ۱۹۹۳، ۱۹۹۵، ۱۹۹۷، ۱۹۹۹، ۲۰۰۱، ۲۰۰۳، ۲۰۰۵، ۲۰۰۷، ۲۰۰۹، ۲۰۱۱، ۲۰۱۳، ۲۰۱۵، ۲۰۱۷، ۲۰۱۹، ۲۰۲۱، ۲۰۲۳، ۲۰۲۵، ۲۰۲۷، ۲۰۲۹، ۲۰۳۱، ۲۰۳۳، ۲۰۳۵، ۲۰۳۷، ۲۰۳۹، ۲۰۴۱، ۲۰۴۳، ۲۰۴۵، ۲۰۴۷، ۲۰۴۹، ۲۰۵۱، ۲۰۵۳، ۲۰۵۵، ۲۰۵۷، ۲۰۵۹، ۲۰۶۱، ۲۰۶۳، ۲۰۶۵، ۲۰۶۷، ۲۰۶۹، ۲۰۷۱، ۲۰۷۳، ۲۰۷۵، ۲۰۷۷، ۲۰۷۹، ۲۰۸۱، ۲۰۸۳، ۲۰۸۵، ۲۰۸۷، ۲۰۸۹، ۲۰۹۱، ۲۰۹۳، ۲۰۹۵، ۲۰۹۷، ۲۰۹۹، ۲۱۰۱، ۲۱۰۳، ۲۱۰۵، ۲۱۰۷، ۲۱۰۹، ۲۱۱۱، ۲۱۱۳، ۲۱۱۵، ۲۱۱۷، ۲۱۱۹، ۲۱۲۱، ۲۱۲۳، ۲۱۲۵، ۲۱۲۷، ۲۱۲۹، ۲۱۳۱، ۲۱۳۳، ۲۱۳۵، ۲۱۳۷، ۲۱۳۹، ۲۱۴۱، ۲۱۴۳، ۲۱۴۵، ۲۱۴۷، ۲۱۴۹، ۲۱۵۱، ۲۱۵۳، ۲۱۵۵، ۲۱۵۷، ۲۱۵۹، ۲۱۶۱، ۲۱۶۳، ۲۱۶۵، ۲۱۶۷، ۲۱۶۹، ۲۱۷۱، ۲۱۷۳، ۲۱۷۵، ۲۱۷۷، ۲۱۷۹، ۲۱۸۱، ۲۱۸۳، ۲۱۸۵، ۲۱۸۷، ۲۱۸۹، ۲۱۹۱، ۲۱۹۳، ۲۱۹۵، ۲۱۹۷، ۲۱۹۹، ۲۲۰۱، ۲۲۰۳، ۲۲۰۵، ۲۲۰۷، ۲۲۰۹، ۲۲۱۱، ۲۲۱۳، ۲۲۱۵، ۲۲۱۷، ۲۲۱۹، ۲۲۲۱، ۲۲۲۳، ۲۲۲۵، ۲۲۲۷، ۲۲۲۹، ۲۲۳۱، ۲۲۳۳، ۲۲۳۵، ۲۲۳۷، ۲۲۳۹، ۲۲۴۱، ۲۲۴۳، ۲۲۴۵، ۲۲۴۷، ۲۲۴۹، ۲۲۵۱، ۲۲۵۳، ۲۲۵۵، ۲۲۵۷، ۲۲۵۹، ۲۲۶۱، ۲۲۶۳، ۲۲۶۵، ۲۲۶۷، ۲۲۶۹، ۲۲۷۱، ۲۲۷۳، ۲۲۷۵، ۲۲۷۷، ۲۲۷۹، ۲۲۸۱، ۲۲۸۳، ۲۲۸۵، ۲۲۸۷، ۲۲۸۹، ۲۲۹۱، ۲۲۹۳، ۲۲۹۵، ۲۲۹۷، ۲۲۹۹، ۲۳۰۱، ۲۳۰۳، ۲۳۰۵، ۲۳۰۷، ۲۳۰۹، ۲۳۱۱، ۲۳۱۳، ۲۳۱۵، ۲۳۱۷، ۲۳۱۹، ۲۳۲۱، ۲۳۲۳، ۲۳۲۵، ۲۳۲۷، ۲۳۲۹، ۲۳۳۱، ۲۳۳۳، ۲۳۳۵، ۲۳۳۷، ۲۳۳۹، ۲۳۴۱، ۲۳۴۳، ۲۳۴۵، ۲۳۴۷، ۲۳۴۹، ۲۳۵۱، ۲۳۵۳، ۲۳۵۵، ۲۳۵۷، ۲۳۵۹، ۲۳۶۱، ۲۳۶۳، ۲۳۶۵، ۲۳۶۷، ۲۳۶۹، ۲۳۷۱، ۲۳۷۳، ۲۳۷۵، ۲۳۷۷، ۲۳۷۹، ۲۳۸۱، ۲۳۸۳، ۲۳۸۵، ۲۳۸۷، ۲۳۸۹، ۲۳۹۱، ۲۳۹۳، ۲۳۹۵، ۲۳۹۷، ۲۳۹۹، ۲۴۰۱، ۲۴۰۳، ۲۴۰۵، ۲۴۰۷، ۲۴۰۹،

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
24	التَّفَقُّدُ	گم شدہ کی تلاش کرنا	تَفَقَّدَ	يَتَفَقَّدُ	مُتَفَقِّدٌ	تَفَقَّدْ	لَا تَتَفَقَّدْ
	X		انہمل: ۲۰	X	X	X	X
25	التَّفَقُّهُ	سمجھ حاصل کرنا، (دین کی) سمجھ ہونا	تَفَقَّهَ	يَتَفَقَّهُونَ	مُتَفَقِّهٌ	تَفَقَّهْ	لَا تَتَفَقَّهْ
	X		X	التوبہ: ۱۲۲	X	X	X
26	التَّفَكُّرُ	سوچنا غور کرنا	تَفَكَّرَ	يَتَفَكَّرُونَ	مُتَفَكِّرٌ	تَفَكَّرْ	لَا تَتَفَكَّرْ
	X		X	ال عمران: ۱۹۱	X	X	X
27	التَّفَكُّهُ	تعب کرنا، میوہ کھانا	تَفَكَّهَ	يَتَفَكَّهُونَ	مُتَفَكِّهٌ	تَفَكَّهْ	لَا تَتَفَكَّهْ
	X		X	الواقعہ: ۶۵	X	X	X
28	التَّقْبُلُ	قبول کرنا	تَقَبَّلَ	يَتَقَبَّلُ	مُتَقَبِّلٌ	تَقَبَّلْ	لَا تَتَقَبَّلْ
	X		X	ال عمران: ۳۷	X	البقرہ: ۱۲۷	X
29	التَّقَدُّمُ	آگے ہونا	تَقَدَّمَ	يَتَقَدَّمُ	مُتَقَدِّمٌ	تَقَدَّمْ	لَا تَتَقَدَّمْ
	X		X	الفتح: ۲۰	X	X	X
30	التَّنْقِطُ	کٹنا، بکڑے بکڑے ہونا	تَنَقَّطَ	يَتَنَقَّطُ	مُنْتَقِطٌ	تَنَقَّطْ	لَا تَنَقَّطْ
	X		X	الانعام: ۹۴	X	X	X
31	التَّقَلُّبُ	بدلنا	تَقَلَّبَ	يَتَقَلَّبُ	مُتَقَلِّبٌ	تَقَلَّبْ	لَا تَتَقَلَّبْ
	X		X	النور: ۳۷	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
24	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
25	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
26	0+15=15	0+4=11	سبأ: ۳۲۔ البقرہ: ۲۱۹۔ الاعراف: ۱۸۳۔
27	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
28	0+9=9	0+6=6	الاحقاف: ۱۶۔ المائدہ: ۲۷۔ ۲۷۔
29	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
30	0+5=5	0+4=4	البقرہ: ۱۶۶۔ الانبیاء: ۹۳۔
31	5+1=6	2+1=3	محمد: ۲۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
32	التَّكْبِيرُ X	تکبیر کرنا، اپنے آچھو بزرگ ظاہر کرنا	تَكْبَرُ X	تَتَكَبَرُ الاعراف: ۱۳	مُتَكَبِّرٌ المومن: ۲۷	تَكْبِرْ X	لَا تَتَكَبَّرْ X
33	التَّكَلُّمُ X	بات کہنا	تَكَلَّمَ X	يَتَكَلَّمُ الرؤم: ۳۵	مُتَكَلِّمٌ X	تَكَلِّمْ X	لَا تَتَكَلَّمْ X
34	التَّلْبُثُ X	دیر کرنا	تَلْبَثُوا X	يَتَلَبَثُ الاحزاب: ۱۳	مُتَلَبِّثٌ X	تَلْبِثْ X	لَا تَتَلَبَثْ X
35	التَّلَطُّفُ X	نرمی برتنا، خوش تدبیر سے کام کرنا	تَلَطَّفَ X	يَتَلَطَّفُ X	مُتَلَطِّفٌ X	لِيَتَلَطَّفَ الکہف: ۱۹	لَا تَتَلَطَّفْ X
36	التَّمَتُّعُ X	ایک مدت تک فائدہ اٹھانا، جمع کرنا	تَمَتَّعَ البقرہ: ۱۹۶	يَتَمَتَّعُونَ محمد: ۱۲	مُتَمَتِّعٌ X	تَمَتَّعْ الزمر: ۸	لَا تَمَتَّعْ X
37	التَّمَثُّلُ X	ظاہر ہونا بیان کرنا	تَمَثَّلَ X	يَتَمَثَّلُ X	مُتَمَثِّلٌ X	تَمَثَّلْ X	لَا تَتَمَثَّلْ X
38	التَّنَزُّلُ X	آہستہ آہستہ اترنا، اتارنا	تَنَزَّلَتْ الشعراء: ۲۱۰	يَتَنَزَّلُ الطلاق: ۱۲	مُنْتَزِلٌ X	تَنْزَلْ X	لَا تَنْزَلْ X
39	التَّنْفِيسُ X	سانس لینا، صبح کاروشن ہونا	تَنَفَّسَ الکویر: ۱۸	يَتَنَفَّسُ X	مُتَنَفِّسٌ X	تَنَفَّسْ X	لَا تَتَنَفَّسْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
32	6+2=8	2+2=4	الاعراف: ۱۳۶۔ انفیل: ۲۹۔
33	0+4=4	0+4=4	مور: ۱۰۵۔ النور: ۱۹۔ النہام: ۳۸۔
34	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخوذ میں درج ہو چکی ہے۔
35	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخوذ میں درج ہو چکی ہے۔
36	0+11=11	0+5=5	مور: ۶۵۔
37	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخوذ میں درج ہو چکی ہے۔
38	0+6=6	0+5=5	الشعراء: ۲۱۱۔ مریم: ۶۳۔ حم السجدہ: ۳۰۔
39	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخوذ میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
40	التَّهَجَّدُ X	رات کی نماز کیلئے نیند سے بیدار ہونا	تَهَجَّدُ X	يَتَهَجَّدُ X	مُتَهَجِّدٌ X	تَهَجَّدْ الاسراء: ۷۹	لَا تَتَهَجَّدْ X
41	التَّحَرُّفُ X	پھر جانا، ایک جانب کو جھکننا	تَحَرَّفُ X	يَتَحَرَّفُ X	مُتَحَرِّفٌ الانفال: ۱۶	تَحَرَّفْ X	لَا تَتَحَرَّفْ X
42	التَّحْصِنُ النور: ۳۳	پاک دامن رہنا، اپنے لیے قلعہ بنانا	تَحْصِنُ X	يَتَحْصِنُ X	مُتَحَصِّنٌ X	تَحْصِنْ X	لَا تَتَحْصِنْ X
43	التَّصَدُّعُ X	پھٹنا، متفرق ہونا	تَصَدَّعَ X	يَتَصَدَّعُ X	مُتَصَدِّعٌ الحشر: ۲۱	تَصَدَّعْ X	لَا تَتَصَدَّعْ X
44	التَّكْلُفُ X	بناوٹ کرنا	تَكْلَفُ X	يَتَكْلَفُ X	مُتَكَلِّفِينَ ص: ۸۶	تَكْلَفْ X	لَا تَتَكْلَفْ X

کل مجموعی اعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی اعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
40	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
41	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
42	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
43	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
44	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب تفعیل کے اختتام پر 44 مصادر سیکھے ہیں ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 180 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں اس باب کے 44 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 180 قرآنی الفاظ کے معنی اور 16192 عربی الفاظ کے معانی۔ کیونکہ مزید فیہ کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 44 = 16192$$

باب چہارم مُفَاعَلَةٌ (صحیح)

علامت: فاعل کے بعد الف کا زائد ہونا ہے اس طور پر کہ فاعل سے پہلے تا زائد نہ ہو۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْمُبَارَكَةُ النور: ۳۵	برکت دینا x	بَارَكَ	يُبَارِكُ	مُبَارِكٌ	بَارِكْ	لَا تُبَارِكْ x
2	الْمُبَاشِرَةُ x	جماع کرنا، کسی کام کو خود کرنا	بَاشَرَ	يُبَاشِرُ	مُبَاشِرٌ	بَاشِرُوا	لَا تُبَاشِرُوا البقرہ: ۱۸۷
3	الْمُبَاعِدَةُ x	دور کرنا x	بَاعَدَ	يُبَاعِدُ	مُبَاعِدٌ	بَاعِدْ	لَا تُبَاعِدْ x
4	الْحِدَالُ القمرہ: ۱۹۷	لڑائی کرنا x	جَادَلُوا	يُجَادِلُ	مُجَادِلٌ	جَادِلْ	لَا تُجَادِلْ النساء: ۱۰۷
5	الْجِهَادُ التوبہ: ۲۴	اللہ کی راہ میں لڑنا، کوشش کرنا	جَاهَدَ	يُجَاهِدُ	مُجَاهِدُونَ	جَاهِدْ	لَا تُجَاهِدْ x
6	الْمُحَارِبَةُ x	لڑائی کرنا x	حَارَبَ	يُحَارِبُونَ	مُحَارِبٌ	حَارِبْ	لَا تُحَارِبْ x
7	الْمُحَاسِبَةُ x	حسابات کی جانچ کرنا	حَاسَبْنَا	يُحَاسِبُ	مُحَاسِبٌ	حَاسِبْ	لَا تُحَاسِبْ x

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	12+8=20	2+3=5	الاعراف: ۱۳۷، النمل: ۸، الانعام: ۹۲۔
2	0+2=2	0+2=2	تفصیل باقیل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل باقیل میں درج ہو چکی ہے۔
4	2+21=23	1+11=12	النساء: ۱۰۹، صود: ۳۲، الجادل: ۱، العنکبوت: ۳۶، الاعراف: ۷۱، الانعام: ۱۲۱، الرعد: ۱۳۔
5	4+23=27	3+9=12	العنکبوت: ۸، البقرہ: ۲۱۸، القف: ۱۱، التوبہ: ۳۳، المائدہ: ۵۲، النساء: ۹۵۔
6	0+2=2	0+2=2	تفصیل باقیل میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+3=3	0+3=3	الانشاق: ۸۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْمُحَافِظَةُ	مداومت کرنا	حَافِظٌ	يُحَافِظُونَ	مُحَافِظٌ	حَافِظُوا	لَا تُحَافِظْ
	X	X	X	الانعام: ۹۲	X	البقرہ: ۲۳۸	X
9	الْمُخَادَعَةُ	فریب دینا	خَادِعٌ	يُخَادِعُونَ	مُخَادِعٌ	خَادِعٌ	لَا تُخَادِعْ
	X	X	X	البقرہ: ۹۰	X	X	X
10	الْخِطَابُ	باہم گفتگو کرنا	خَاطِبٌ	يُخَاطِبُ	مُخَاطِبٌ	خَاطِبٌ	لَا تُخَاطِبْ
	ص: ۲۰	X	X	X	X	X	عہود: ۳۷
11	الْمُخَالَطَةُ	میل ملاپ کرنا، ساتھ رہنا، ملنا	خَالَطَ	تُخَالَطُونَ	مُخَالَطٌ	خَالَطَ	لَا تُخَالَطْ
	X	X	X	البقرہ: ۲۲۰	X	X	X
12	الْمُخَالَفَةُ	خلاف کرنا	خَالَفَ	يُخَالَفُونَ	مُخَالَفٌ	خَالَفَ	لَا تُخَالَفْ
	X	X	X	النور: ۲۳	X	X	X
13	الْمُدَافَعَةُ	مزاہمت کرنا، مدد کرنا	ذَافِعٌ	يُدَافِعُ	مُدَافِعٌ	ذَافِعٌ	لَا تُدَافِعْ
	X	X	X	الحج: ۳۸	X	X	X
14	الْمُرَابِطَةُ	مداومت کرنا، آمادہ رہنا	رَاطِبٌ	يُرَابِطُ	مُرَابِطٌ	رَابِطُوا	لَا تُرَابِطْ
	X	X	X	X	X	عمران: ۲۰۰	X
15	الْمُسَابِقَةُ	آگے بڑھنے میں مقابلہ کرنا	سَابِقٌ	يُسَابِقُ	مُسَابِقٌ	سَابِقُوا	لَا تُسَابِقْ
	X	X	X	X	X	الحمد: ۲۱	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
8	0+4=4	0+2=2	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+2=2	0+1=1	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
10	2+3=5	1+2=3	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
11	0+1=1	0+1=1	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
12	0+2=2	0+2=2	عہود: ۸۸۔
13	0+1=1	0+1=1	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
14	0+1=1	0+1=1	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
15	0+1=1	0+1=1	تفصیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	الْمُسَارَعَةُ X	سبقت کرنا، کوشش کرنا	سَارَعَ X	يُسَارِعُونَ ال عمران: ۱۱۳	مُسَارِعٌ X	سَارِعُوا عمران: ۱۳۳	لَا تُسَارِعْ X
17	الْمُسَاقَطَةُ X	گرانا	سَاقَطَ X	تُسَاقِطُ مریم: ۲۵	مُسَاقِطٌ X	سَاقِطٌ X	لَا تُسَاقِطُ X
18	الْمُسَاهَمَةُ X	قرع اندازی کرنا	سَاهَمَ الصافات: ۱۴۱	يُسَاهِمُ X	مُسَاهِمٌ X	سَاهِمٌ X	لَا تُسَاهِمُ X
19	الْمُشَارَكَةُ X	باہم شریک ہونا	شَارَكَ X	يُشَارِكُ X	مُشَارِكٌ X	شَارِكٌ الاسراء: ۶۳	لَا تُشَارِكُ X
20	الْمُصَابِرَةُ X	صبر کرنے میں غالب رہنا	صَابَرَ X	يُصَابِرُ X	مُصَابِرٌ X	صَابِرُوا عمران: ۲۰۰	لَا تُصَابِرُ X
21	الْمُصَاحِبَةُ X	ساتھی ہونا ایک ساتھ زندگی بسر کرنا	صَاحَبَ X	يُصَاحِبُ X	مُصَاحِبٌ X	صَاحِبٌ لقمان: ۱۵	لَا تُصَاحِبُ الکہف: ۷۶
22	الْمُضَاعَفَةُ عمران: ۱۳۰	دو گنا کرنا	ضَاعَفَ X	يُضَاعِفُ البقرہ: ۲۶۱	مُضَاعِفٌ X	ضَاعَفَ X	لَا تُضَاعِفُ X
23	الْمُظَاهَرَةُ X	مدد کرنا اظہار کرنا	ظَاهَرُوا المتحدہ: ۹	يُظَاهِرُونَ الحجرات: ۲	مُظَاهِرٌ X	ظَاهِرٌ X	لَا تُظَاهِرُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و میندجات کی تفصیلات
16	0+8=8	0+3=3	المومنون: ۵۶۔
17	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
18	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
19	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
20	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
21	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
22	1+4=5	1+3=4	النساء: ۳۰۔ حود: ۲۰۔
23	0+7=7	0+5=5	الاحزاب: ۳۰۔ التوبہ: ۳۰۔ الروم: ۱۸۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
24	الْمُعَاشِرَةُ	باہم مل جل کے رہنا	عَاشَرَ	يُعَاشِرُ	مُعَاشِرٌ	عَاشِرُوا	لَا تُعَاشِرُوا
	X		X	X	X	النساء: ۱۹	X
25	الْمُعَاقِبَةُ	پیچھے آنا، تکلیف پہنچانا	عَاقَبَ	يُعَاقِبُ	مُعَاقِبٌ	عَاقِبُوا	لَا تُعَاقِبُوا
	X		X	X	X	النحل: ۱۲۶	X
26	الْمُعَاهِدَةُ	معاہدہ کرنا، حلیف بننا	عَاهَدَ	يُعَاهِدُ	مُعَاهِدٌ	عَاهِدْ	لَا تُعَاهِدْ
	X		X	X	X	X	X
27	الْمُغَادِرَةُ	چھوڑ دینا، باقی رکھنا	غَادَرَ	يُغَادِرُ	مُغَادِرٌ	غَادِرْ	لَا تُغَادِرْ
	X		X	X	X	X	X
28	الْمُفَارِقَةُ	جدا ہونا	فَارَقَ	يُفَارِقُ	مُفَارِقٌ	فَارِقُوا	لَا تُفَارِقُوا
	X		X	X	X	الطلاق: ۲	X
29	الْقِتَالُ	جنگ کرنا، دشمنی کرنا، لعنت کرنا	قَاتَلَ	يُقَاتِلُ	مُقَاتِلٌ	قَاتِلْ	لَا تُقَاتِلُوا
	X		X	X	X	النساء: ۸۳	X
30	الْمُقَاسِمَةُ	قسم کھانا کھلانا، اپنے حصے کو لینا	قَاسَمَ	يُقَاسِمُ	مُقَاسِمٌ	قَاسِمٌ	لَا تُقَاسِمُ
	X		X	X	X	X	X
31	الْمُكَاتِبَةُ	خط و کتابت کرنا، مال معینہ کی ادائیگی کی شرط پر آزاد کرنا	كَاتَبَ	يُكَاتِبُ	مُكَاتِبٌ	كَاتِبُوا	لَا تُكَاتِبُوا
	X		X	X	X	النور: ۳۳	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
24	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
25	0+6=6	0+5=5	النحل: ۱۲۶، ۱۲۶، الحج: ۲۰۔
26	0+10=10	0+4=4	الانفال: ۵۶، التوبہ: ۱، البقرہ: ۱۰۰۔
27	0+2=2	0+2=2	الکہف: ۷۵۔
28	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
29	4+55=59	1+16=17	ال عمران: ۱۹۵، البقرہ: ۱۹۰، ۲۳۶، ۲۳۶، النساء: ۷۳، ۷۴، ۷۶، ۷۷، ۷۸، البقرہ: ۲۳۳، الحشر: ۱۱، الحج: ۳۹۔
30	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
31	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
32	الْمَلَامَسَةُ X	ایک دوسرے کو چھونا، جماع کرنا النساء: ۴۳	لَا مَسْتُمُ	يَلَامِسُ	مَلَامِسٌ	لَا مِسْ	لَا تَلَامِسْ
33	الْمُنَارَعَةُ X	بھگڑا کرنا X	نَارَعُ	يُنَارِعُ	مُنَارِعٌ	نَارِعُ	لَا تُنَارِعْ
34	النَّفَاقُ التوبة: ۱۰۱	دل میں کفر چھپا کر زبان سے ایمان ظاہر کرنا ال عمران: ۱۶۷	نَافِقُوا	يُنَافِقُ	مُنَافِقُونَ	نَافِقٌ	لَا تُنَافِقْ
35	الْمُهَاجِرَةُ X	ہجرت کرنا X	هَاجِرٌ	يُهَاجِرُ	مُهَاجِرٌ	هَاجِرٌ	لَا تُهَاجِرْ
36	الْجِهَارُ نوح: ۸۰	بلند آواز سے پڑھنا X	جَاهِرٌ	يُجَاهِرُ	مُجَاهِرٌ	جَاهِرٌ	لَا تُجَاهِرْ
37	الْحِصَامُ البقرہ: ۲۰۴	بھگڑا کرنا X	خَاصِمٌ	يُخَاصِمُ	مُخَاصِمٌ	خَاصِمٌ	لَا تُخَاصِمْ
38	الْمُرَاغِمَةُ X	ایک دوسرے کو چھوڑنا، ہجرت کرنا X	رَاغِمٌ	يُرَاغِمُ	مُرَاغِمٌ	رَاغِمٌ	لَا تُرَاغِمْ
39	الْمَسَافِحَةُ X	زنا کرنا X	سَافِحٌ	يُسَافِحُ	مُسَافِحِينَ	سَافِحٌ	لَا تُسَافِحْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
32	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
33	0+1=1	0+1=1	الحج: ۶۷۔
34	24+2=26	5+1=6	التوبة: ۶۷، ۷۷۔ النساء: ۶۱۔
35	7+13=20	3+6=9	الاحزاب: ۵۰۔ البقرہ: ۱۸، ۱۸۹۔ النساء: ۸۹۔ ۹۷۔ الحج: ۱۰۔ التوبة: ۱۰۰۔
36	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
37	2+0=2	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
38	1+0=1	1+0=1	النساء: ۱۰۰۔
39	3+0=3	2+0=2	النساء: ۲۵۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
40	الْمُعَاجِزَةُ X	ماجز ہونا، مسابقت کرنا	عَاجَزَ X	يُعَاجِزُ X	مُعَاجِزِينَ الحج: ۵۱	عَاجِزُ X	لَا تُعَاجِزُ X
41	الْمُعَاضِبَةُ X	ناراض ہونا، ناراض کرنا	عَاضَبَ X	يُعَاضِبُ X	مُعَاضِبٌ الانبياء: ۸۷	عَاضِبٌ X	لَا تُعَاضِبُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد		خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
	افعال + اسماء	خلاصہ تعداد	
40	4+0=4	2+0=2	التوبہ: ۳۔
41	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب مُفَاعَلَةٌ کے اختتام پر 41 مصادر دیکھے ہیں ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 262 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ اس باب کے 41 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے دیکھ سکتے ہیں 262 قرآنی الفاظ کے معانی اور 15088 عربی الفاظ کے معنی۔ کیونکہ مزید فیہ کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 41 = 15088$$

باب پنجم تفاعل (صحیح)

علامت: فاکلمہ کے بعد الف کا زائد ہونا ہے اس طور پر کہ فاکلمہ سے پہلے تا زائدہ ہو۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّبَارِكُ X	مقدس ہونا نیک شگون لینا	تَبَارَكَ	يَتَبَارَكُ X	مُتَبَارِكٌ X	تَبَارِكْ X	لَا تَتَبَارَكُ X
2	التَّحَاكُمُ X	مقدمہ لے جانا	تَحَاكَمَ X	يَتَحَاكَمُونَ النساء: ۶۰	مُتَحَاكِمٌ X	تَحَاكَمْ X	لَا تَتَحَاكَمْ X
3	التَّدْلُوكُ X	غلطی کی اصلاح کرنا، درست کرنا	تَدَارَكَ	يَتَدَارَكُ X	مُتَدَارِكٌ X	تَدَارِكْ X	لَا تَتَدَارَكُ X
4	التَّرَاجُعُ X	اپنے اپنے مقامات پر واپس آنا	تَرَاجَعَ	يَتَرَاجِعَانِ البقرہ: ۲۳	مُتَرَاجِعٌ X	تَرَاجِعْ X	لَا تَتَرَاجِعْ X
5	التَّشَابُهُ X	ایک دوسرے کے مشابہ ہونا	تَشَابَهَ	يَتَشَابَهُ X	مُتَشَابِهٌ الانعام: ۹۹	تَشَابَهْ X	لَا تَتَشَابَهُ X
6	التَّظَاهُرُ X	ظاہر ہونا، کرنا، ایک دوسرے کی مدد کرنا	تَظَاهَرَا	تَظَاهِرُونَ البقرہ: ۸۵	مُتَظَاهِرٌ X	تَظَاهِرْ X	لَا تَتَظَاهِرْ X
7	التَّعَارُفُ X	ایک دوسرے کو پہچاننا	تَعَارَفَ	يَتَعَارَفُونَ یونس: ۴۵	مُتَعَارِفٌ X	تَعَارَفْ X	لَا تَتَعَارَفْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+9=9	0+1=1	تفصیل: ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	5+4=9	2+2=4	البقرہ: ۱۱۸۔ ال عمران: ۷۰۔
6	0+3=3	0+3=3	التحریم: ۳۰۔
7	0+2=2	0+2=2	الحجرات: ۱۳۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	التَّعَاسُرُ	ایک دوسرے کو تنگ کرنا، دشوار ہونا	تَعَاسَرْتُمْ	يَتَعَاسِرُ	مُتَعَاسِرٌ	تَعَاسِرُ	لَا تَتَعَاسِرُ
	X		X	X	X	X	X
9	التَّغَامِزُ	آنکھوں سے ایک دوسرے کو اشارہ کرنا	تَغَامَزَ	يَتَغَامِرُونَ	مُتَغَامِرٌ	تَغَامِزُ	لَا تَتَغَامِرُ
	X		X	X	X	X	X
10	التَّقَاسُمُ	آپس میں قسم کھانا، آپس میں تقسیم کرنا	تَقَاسَمُوا	يَتَقَاسِمُ	مُتَقَاسِمٌ	تَقَاسِمٌ	لَا تَتَقَاسِمُ
	X		X	X	X	X	X
11	التَّنَابُزُ	ایک دوسرے کو شرم دلانا، باہم اختلاف کرنا	تَنَابَزُوا	يَتَنَابِرُ	مُتَنَابِرٌ	تَنَابِرُ	لَا تَنَابِرُ
	X		X	X	X	X	X
12	التَّنَازُعُ	جھگڑا کرنا، اختلاف کرنا	تَنَازَعْتُمْ	يَتَنَازِعُونَ	مُتَنَازِعٌ	تَنَازِعُ	لَا تَنَازِعُ
	X		X	X	X	X	X
13	التَّنَاصُرُ	باہم مدد کرنا	تَنَاصَرُوا	يَتَنَاصِرُونَ	مُتَنَاصِرٌ	تَنَاصِرُ	لَا تَنَاصِرُ
	X		X	X	X	X	X
14	التَّنَافُسُ	رغبت کرنا، مبالغہ کرنا	تَنَافَسُوا	يَتَنَافِسُونَ	مُتَنَافِسُونَ	تَنَافُسٌ	لَا تَنَافَسُوا
	X		X	X	X	X	X
15	التَّتَابُعُ	ایک دوسرے کے پیچھے آنا	تَتَابَعُوا	يَتَتَابِعُونَ	مُتَتَابِعِينَ	تَتَابِعُ	لَا تَتَتَابِعُ
	X		X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
11	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
12	0+7=7	0+3=3	ط: ۶۴۔
13	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
14	1+1=2	1+1=2	المطففين: ۲۶۔
15	2+0=2	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
16	التَّجَانُفُ X	ماہل ہونا الگ ہونا	تَجَانَفَ X	يَتَجَانَفُ X	مُتَجَانِفٌ المائدہ: ۳۰	تَجَانَفْ X	لَا تَتَجَانَفْ X
17	التَّخَاصُمُ ص: ۶۳	ایک دوسرے سے جھگڑنا	تَخَاصَمَ X	يَتَخَاصِمُ X	مُتَخَاصِمٌ X	تَخَاصِمْ X	لَا تَتَخَاصِمْ X
18	التَّرَاكِبُ X	ایک دوسرے پر سوار ہونا تہہ بہ تہہ ہونا	تَرَاكَبَ X	يَتَرَاكِبُ X	مُتَرَاكِبٌ الانعام: ۹۹	تَرَاكِبْ X	لَا تَتَرَاكِبْ X
19	التَّشَاكُسُ X	باہم مخالفت کرنا	تَشَاكَسَ X	يَتَشَاكَسُ X	مُتَشَاكِسُونَ الزمر: ۲۹	تَشَاكَسْ X	لَا تَتَشَاكَسْ X
20	التَّغَابُنُ التغابن: ۹	ایک دوسرے کو نقصان پہنچانا	تَغَابَنَ X	يَتَغَابِنُ X	مُتَغَابِنٌ X	تَغَابِنْ X	لَا تَتَغَابِنْ X
21	التَّفَاخُرُ الحمدید: ۲۰	ایک دوسرے پر فخر کرنا	تَفَاخَرُ X	يَتَفَاخَرُ X	مُتَفَاخِرٌ X	تَفَاخِرْ X	لَا تَتَفَاخِرْ X
22	التَّقَابُلُ X	ایک دوسرے کے مقابل ہونا	تَقَابَلَ X	يَتَقَابَلُ X	مُتَقَابِلِينَ الحجر: ۴۷	تَقَابَلْ X	لَا تَتَقَابَلْ X
23	التَّكَاثُرُ الحمدید: ۲۰	ایک دوسرے سے زیادہ ہونا	تَكَاثَرُ X	يَتَكَاثَرُ X	مُتَكَاثِرٌ X	تَكَاثِرْ X	لَا تَتَكَاثِرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد، افعال +۱+۱	خلاصہ تعداد، افعال +۱+۱	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
16	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
17	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
18	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
19	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
20	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
21	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
22	3+0=3	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
23	2+0=2	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے باب ثَمَانِيْنَ کے تحت 23 مصادر یاد کیے ہیں ان سے تیار ہونے والے افعال و اسما قرآن کریم میں 53 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ اس باب کے 23 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے سیکھ سکتے ہیں 53 قرآنی الفاظ کے معانی اور 8464 عربی الفاظ کے معانی۔ کیونکہ مزید فیہ کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔ 368x23=8464

ابواب رباعی مجرد (صحیح)

فائدہ: رباعی کے کل چار باب ہیں، ان میں سے رباعی مجرد کا صرف ایک باب ہے۔

باب فَعَلَّلَةٌ (صحیح)

علامت: ماضی کے پہلے سینے میں فقط چار حرف اصلی ہوتے ہیں۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْبُعْثَرَةُ	اٹھانا	بَعَثَرُ	يُبْعَثِرُ	مُبْعَثِرٌ	بَعْثِرْ	لَا تُبْعَثِرْ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=2	0+2=2	العواديات: ۹۔ الانظار: ۳۔

مذکورہ باب کے چند غیر قرآنی مصادر

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الدُّخْرَجَةُ	لڑھکانا	دَخَرَجَ	يُدْخِرُجُ	مُدْخِرِجٌ	دَخِرْجُ	لَا تُدْخِرْجُ
الرِّزْقَةُ	زعفران سے رنگنا	رَزَقَفَ	يُرْزِقِفُ	مُرْزِقِفٌ	رَزَقِفْ	لَا تُرْزِقِفْ
الْعَسْكَرَةُ	لشکر تیار کرنا	عَسَكَرَ	يُعَسِكِرُ	مُعَسِكِرٌ	عَسِكِرْ	لَا تُعَسِكِرْ
الْقَنْطَرَةُ	پل باندھنا	قَنْطَرَ	يَقْنِطِرُ	مَقْنِطِرٌ	قَنْطِرْ	لَا تُقْنِطِرْ
الْبِرْقَعَةُ	برقعہ اوڑھنا	بَرَّقَعَ	يَبْرِقِعُ	مَبْرِقِعٌ	بَرَّقِعْ	لَا تُبْرِقِعْ
الْفَرَقَعَةُ	انگلیاں چٹھانا	فَرَّقَعَ	يَفْرِقِعُ	مَفْرِقِعٌ	فَرَّقِعْ	لَا تُفْرِقِعْ
الرِّزْحَةُ	آراستہ ہونا	رَزَحَرَ	يُرْزِحِرُ	مُرْزِحِرٌ	رَزَحِرْ	لَا تُرْزِحِرْ
الْحَمْلَقَةُ	گھورنا	حَمَلَقَ	يُحْمَلِقُ	مُحْمَلِقٌ	حَمَلِقْ	لَا تُحْمَلِقْ

ابواب رباعی مزید فیہ (صحیح)

فائدہ: رباعی مزید فیہ کی دو قسمیں ہیں۔ (1): رباعی مزید فیہ باہمزہ وصل (2): رباعی مزید فیہ بے ہمزہ وصل رباعی مزید فیہ باہمزہ وصل کے دو باب ہیں اور یہ دونوں باب لازم ہیں۔

باب اول اِفْعِنَلَا (صحیح)

علامت: عین کلمہ کے بعد نوں زائد ہوتا ہے۔ نوٹ: یہ باب قرآن کریم میں مستعمل نہیں چند مصادر فائدہ کیلئے تحریر کیے جا رہے ہیں۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
اَلْاِبْرَنْشَاقُ	خوش ہونا	اِبْرَنْشَقَ	يَبْرَنْشِقُ	مِبْرَنْشِقُ	اِبْرَنْشِقْ	لَا تَبْرَنْشِقْ
اَلْاِخْرَنْجَامُ	جمع ہونا	اِخْرَنْجَمَ	يَخْرَنْجِمُ	مُخْرَنْجِمُ	اِخْرَنْجِمْ	لَا تَخْرَنْجِمْ
اَلْاِغْرَنْكَاسُ	بال سیاہ ہونا	اِغْرَنْكَسَ	يَغْرَنْكِسُ	مُغْرَنْكِسُ	اِغْرَنْكِسْ	لَا تَغْرَنْكِسْ

باب دوم: اِفْعِلَالُ (صحیح)

علامت: ہمزہ اور حرف اتین وغیرہ کے بعد بائج حرف ہوتے ہیں اور دوسرا لام مشدد ہوتا ہے۔

نمبر	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	اَلْاِفْشِعْرَاؤُ	کاٹنا، بال کھڑے ہونا	اِفْشَعَرَ	تَفْشِعِرُ	مُقْشِعِرُ	اِفْشِعِرْ	لَا تَفْشِعِرْ
	X		X	الزمر: ۲۳	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
	افعال + اسماء	افعال + اسماء	
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

مذکورہ باب کے چند غیر قرآنی مصادر

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
اَلْاِزْمَهْرَاؤُ	آنکھ سرخ ہونا	اِزْمَهَرَ	يُزْمَهُرُ	مُزْمَهُرُ	اِزْمَهِرْ	لَا تَزْمَهِرْ
اَلْاِشْفِتْرَاؤُ	پراگندہ ہونا	اِشْفَتَرَ	يَشْفِتِرُ	مُشْفِتِرُ	اِشْفِتِرْ	لَا تَشْفِتِرْ
اَلْاِقْمِطْرَاؤُ	سکڑنا	اِقْمِطَرَ	يَقْمِطِرُ	مُقْمِطِرُ	اِقْمِطِرْ	لَا تَقْمِطِرْ

فائدہ: رباعی مزید فیہ بے ہمزہ وصل کا صرف ایک باب آتا ہے اور یہ بھی لازم ہے۔

باب تَفَعُّلٌ (صحیح)

علامت: ماضی میں چار حرف اصلی سے پہلے تازا نند ہوتی ہے۔

نوٹ: یہ باب قرآن کریم میں مستعمل نہیں فائدہ کیلئے چند مصادر تحریر کئے جا رہے ہیں۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
التَّسَرُّبُ	کپڑا اوڑھنا	تَسَرَّبَ	يَتَسَرَّبُ	مُتَسَرِّبٌ	تَسَرَّبْ	لَا تَتَسَرَّبْ
التَّبَرُّقُ	برقعہ پہننا	تَبَرَّقَ	يَتَبَرَّقُ	مُتَبَرِّقٌ	تَبَرَّقْ	لَا تَتَبَرَّقْ
التَّبَخُّرُ	ناز سے چلنا	تَبَخَّرَ	يَتَبَخَّرُ	مُتَبَخِّرٌ	تَبَخَّرْ	لَا تَتَبَخَّرْ
التَّمَقُّهُرُ	مقہور ہونا	تَمَقَّهَرَ	يَتَمَقَّهَرُ	مُتَمَقِّهَرٌ	تَمَقَّهَرْ	لَا تَتَمَقَّهَرْ
التَّنَزُّدُقُ	بددین ہونا	تَنَزَّدَقَ	يَتَنَزَّدَقُ	مُنَزَّدِقٌ	تَنَزَّدَقْ	لَا تَتَنَزَّدَقْ

ابواب ملحقات

واضح ہو کہ اہل صرف کی اصطلاح میں الحاق یہ ہے کہ کلمہ میں ایک حرف زیادہ کر کے دوسرے کلمہ کے وزن کر لیں۔ پس ملحق بہ رباعی وہ ثلاثی مزید فیہ ہے۔ جو رباعی کے ہم وزن ہو، مگر الحاق کی شرط یہ ہے کہ ”ملحق“ اور ”ملحق بہ“ کا مصدر باہم مطابق ہو پس اُكْحَرِمُ اُكْحَرِمُ اگرچہ بظاہر دَخْرَجَ يَدْخُرُجُ کے وزن پر ہے، مگر چونکہ مصدر دونوں کا مختلف ہے، اس لئے اُكْحَرِمُ کو ملحق بہ رباعی نہیں کہہ سکتے۔

ملحق بہ رباعی کے اقسام

ملحق بہ رباعی دو قسم پر ہے۔

۱۔ ملحق بہ رباعی مجرد۔ ۲۔ ملحق بہ رباعی مزید فیہ۔

ملحق بہ رباعی مجرد کے ساتھ باب ہیں۔

نوٹ: ملحق بہ رباعی مجرد کے ابواب میں سے صرف باب جَعْمُ قرآن کریم میں مستعمل ہے باقی ابواب مستعمل نہیں۔

ابواب ملحق بہ رباعی مجرد (صحیح)

باب اول فَعَلَلَةٌ

علامت: اس باب کی علامت لام کلمہ کا تکرار ہوتا ہے۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الْجَلْبَبَةُ	چادر اوڑھنا	جَلَبَبَ	يُجَلِبِبُ	مُجَلِبِبٌ	جَلِبِبْ	لَا تُجَلِبِبْ

باب دوم فَعَعَلَةٌ

علامت: عین کلمہ کے بعد نون زائدہ ہوتا ہے۔

الْقَلْنَسَةُ	ٹوپی اوڑھنا	قَلْنَسَ	يُقَلِنِسُ	مُقَلِنِسٌ	قَلِنِسْ	لَا تُقَلِنِسْ
---------------	-------------	----------	------------	------------	----------	----------------

باب سوم فَوَعَلَةٌ

علامت: فاکلمہ کے بعد واو زائدہ ہوتی ہے۔

الْجَوْرَبَةُ	جراب پہننا	جَوْرَبَ	يُجَوْرِبُ	مُجَوْرِبٌ	جَوْرِبْ	لَا تُجَوْرِبْ
---------------	------------	----------	------------	------------	----------	----------------

باب چہارم فَعَوَلَةٌ

علامت: عین کلمہ کے بعد واو زائدہ ہوتی ہے۔

السَّرْوَلَةُ	ازار پہننا	سَرَوَلَ	يُسَرْوِلُ	مُسَرْوِلٌ	سَرَوِلْ	لَا تُسَرَوِلْ
---------------	------------	----------	------------	------------	----------	----------------

باب پنجم فَيَعَلَةٌ

علامت: فاکلمہ کے بعد یا زائدہ ہوتی ہے۔ نوٹ: یہ باب قرآن کریم میں مستعمل ہے۔

1	الصَّيْطَرَةُ	مقرر ہونا، نگراں ہونا	صَيَّطَرَ	يُصَيِّطِرُ	مُصَيِّطِرٌ	صَيَّطِرْ	لَا تُصَيِّطِرْ
	X		X	X	الغاشية: ۲۲	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	2+0=2	2+0=2	الطور: ۳۷۔

باب ششم فَعِيلَةٌ

علامت: عین کلمہ کے بعد یا زائد ہوتی ہے۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
الشُّرَيْفَةُ	کھیتی کے بڑھے ہوئے چوں کا کاشا	شُرَيْفٌ	يُشْرِيفُ	مُشْرِيفٌ	شُرَيْفٌ	لَا تُشْرِيفُ
		x	x	x	x	x

باب ہفتم فَعَلَةٌ

علامت: لام کلمہ کے بعد "ی" زائد ہوتی ہے۔

الْقَلَسَاءُ	ٹوپی پہننا	قَلَسِي	يَقْلَسِي	مُقْلَسِي	قَلَسِي	لَا تَقْلَسِي
--------------	------------	---------	-----------	-----------	---------	---------------

فائدہ: ملحق برہا می مزید فیہ بھی دو قسم پر ہے۔ (۱) ملحق بدترج۔ (۲) ملحق ب "احرنجم"

ملحق بدترج کے سات باب ہیں۔ نوٹ: ملحق رباعی مزید فیہ کا کوئی باب قرآن کریم میں مستعمل نہیں۔ عام ہے کہ ملحق بدترج ہو یا ملحق ب احرنجم ہو۔

ابواب ملحق برہا می مزید فیہ (صحیح)

باب اول تَفَعَّلٌ

علامت: فاعل کلمہ سے پہلے تاء کا زائد ہونا اور لام کلمہ کا تکرار ہونا ہے۔

التَّجَلَّبُ	چادر اوڑھنا	تَجَلَّبَ	يَتَجَلَّبُ	مُتَجَلَّبٌ	تَجَلَّبَ	لَا تَتَجَلَّبُ
--------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-----------	-----------------

باب دوم تَفَعَّلٌ

علامت: اس باب کی علامت فاعل کلمہ سے پہلے تاء اور عین کلمہ کے بعد نون کا زائد ہونا ہے۔

التَّقَلُّسُ	ٹوپی اوڑھنا	تَقَلَّسَ	يَتَقَلَّسُ	مُتَقَلِّسٌ	تَقَلَّسَ	لَا تَتَقَلَّسُ
--------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-----------	-----------------

باب سوم تَفَوَّعُلٌ

علامت: اس باب کی علامت فاعل کلمہ سے پہلے تاء اور فاعل کلمہ کے بعد واؤ کا زائد ہونا ہے۔

التَّجَوُّزُ	جرا ب پہننا	تَجَوَّزَ	يَتَجَوَّزُ	مُتَجَوِّزٌ	تَجَوَّزَ	لَا تَتَجَوَّزُ
--------------	-------------	-----------	-------------	-------------	-----------	-----------------

باب چہارم تَفَعُّوُلٌ

علامت: فاعل کلمہ سے پہلے تاء اور عین کلمہ کے بعد واؤ کا زائد ہونا ہے۔

التَّسْرُؤُ	ازار پہننا	تَسْرَؤُ	يَتَسْرَؤُ	مَسْرَؤُ	تَسْرَؤُ	لَا تَتَسْرَؤُ
-------------	------------	----------	------------	----------	----------	----------------

باب پنجم تَفَعُّلٌ

علامت: فاعلمہ سے پہلے تا اور فاعلمہ کے بعد یاء کا زائد ہونا ہے۔

مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
التَّخَيُّعُلُ	بے آستین کرتا پہننا	تَخَيَّعَلُ	يَتَخَيَّعَلُ	مُتَخَيَّعِلٌ	تَخَيَّعَلْ	لَا تَتَخَيَّعَلْ

باب ششم تَفَعُّيلٌ

علامت: فاعلمہ سے پہلے تا اور عین کلمہ کے بعد یاء کا زائد ہونا ہے۔

التَّشْرِيفُ	کھیتی کے بڑھے	تَشْرَفُ	يَتَشْرَفُ	مُتَشْرِيفٌ	تَشْرَفْ	لَا تَتَشْرَفْ
ہوئے چوں کا کاشا						

باب ہفتم تَفَعُّلٌ

علامت: اس باب کی علامت فاعلمہ سے پہلے تا اور لام کلمہ کے بعد یاء کا زائد ہونا ہے۔

التَّقْلُسُ	ٹوپی پہننا	تَقْلُسُ	يَتَقْلُسُ	مُتَقْلِسٌ	تَقْلَسْ	لَا تَتَقْلَسْ
-------------	------------	----------	------------	------------	----------	----------------

فائدہ: ملحق ابجرم کے دو باب ہیں۔

باب اول اِفْعِلَالٌ

علامت: شروع میں ہمزہ وصلی اور عین کلمہ کے بعد نون کا زائد ہونا ہے اور اس کے ساتھ لام دوم کا زائد ہونا ہے۔

الْاِفْعِلَالُ	بہت کبڑا ہونا	اِفْعَلَسَ	يَفْعَلِسُ	مُفْعَلِسٌ	اِفْعَلِسْ	لَا تَفْعَلِسْ
----------------	---------------	------------	------------	------------	------------	----------------

باب دوم اِفْعِنَالٌ

علامت: شروع میں ہمزہ وصلی اور عین کلمہ کے بعد نون اور لام کلمہ کے بعد یاء کا زائد ہونا ہے۔

الْاِفْعِنَالُ	چت سونا	اِفْعِنَقَى	يَفْعِنُقَى	مُفْعِنُقٌ	اِفْعِنَقْ	لَا تَفْعِنَقْ
----------------	---------	-------------	-------------	------------	------------	----------------

الحمد للہ میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب رباعی کے 21 مصادر اور ابواب ملحقات کے 16 مصادر دیکھے ہیں۔ جس کی وضاحت یہ ہے کہ ابواب رباعی کے 2 مصدر سے قرآن کریم میں 3 الفاظ استعمال ہوئے ہیں اور ابواب ملحقات کے ایک مصدر سے قرآن کریم میں 2 لفظ استعمال ہوئے ہیں۔ باقی ابواب اور مصادر غیر قرآنی ہیں۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ ابواب رباعی اور ابواب ملحقات کے 37 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے سیکھ سکتے ہیں 5 قرآنی الفاظ کے معانی اور 13616 عربی الفاظ کے معانی۔ کیونکہ رباعی مجرد مزید اور ملحق رباعی مجرد مزید کے ایک مصدر سے تیار ہوتے ہیں 368 الفاظ۔

$$368 \times 37 = 13616$$

الباب ثلاثی مجرد (مہموز الفاء)

مہموز الفاء کی تعریف :- جس کے فاء کلمہ کے مقابلہ میں ہمزہ ہو جیسے اُمْر، اُمْرٌ۔

باب نَصْرَ يَنْصُرُ (مہموز الفاء)۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
1	الْإِبَائِيُّ	بھاگنا	أَبَى	يَأْبَى	أَبَى	أَبَى	لَا تَأْبَى	0+1	0+1
		x	صافات: ۱۴۰	x	x	x	x	1	1
2	الْأَجْرُ	بدل دینا، نوکری کرنا	أَجَرَ	تَأْجُرُ	أَجَرَ	أَجَرَ	لَا تَأْجُرُ	86+1	2+1
	عمران: ۱۳۶	x	قصص: ۲۷	x	x	x	x	87	3
3	الْأَخَذُ	لینا	أَخَذَ	يَأْخُذُ	أَخَذَ	أَخَذَ	لَا تَأْخُذُ	8+104	5+20
	هود: ۱۰۳	اعراف: ۱۵۰	التوبہ: ۱۰۳	هود: ۵۶	بقرہ: ۲۶۰	طہ: ۹۳	طہ: ۹۳	112	25
4	الْأَكْلُ	کھانا	أَكَلَ	يَأْكُلُ	أَكَلُوا	أَكَلُوا	لَا تَأْكُلُوا	15+80	7+16
	الفجر: ۱۹	المائدہ: ۳	یوسف: ۴۳	صافات: ۶۶	بقرہ: ۳۵	بقرہ: ۱۸۸	بقرہ: ۱۸۸	95	23
5	الْأَمْرُ	حکم دینا	أَمَرَ	يَأْمُرُ	أَمْرُونَ	أَمْرٌ	لَا تَأْمُرُ	114+69	5+21
	البقرہ: ۲۱	x	البقرہ: ۲۷	اعراف: ۲۸	توبہ: ۱۱۲	اعراف: ۱۳۵	x	183	26
6	الْأَنْزُ	نقل کرنا، آرا کرنا	أَنْزَرَ	يَأْنِزُ	أَنْزَرَ	أَنْزَرَ	لَا تَأْنِزُ	14+1	3+1
	طہ: ۹۶	x	x	x	x	x	x	15	4

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل با قبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) ال عمران: ۱۸۵۔ (3) یونس: ۲۳۔ قاطر: ۲۶۔ الکہف: ۱۱۸۔ النساء: ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲،

باب دوم: ضَرَبَ يَضْرِبُ (مہوز الفاء)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْأَسْرُ دھر: ۲۸	قید کرنا، قیدی بنانا	أَسَرَ	تَأْسِرُونَ احزاب: ۲۶	أَسِرُّ	إِسِرُّ	لَا تَأْسِرُ	3+1 4	3+1 4
2	الْإِفْكُ النور: ۱۱	جھوٹ بولنا	أَفَكَ	يَأْفِكُونَ اعراف: ۱۱۷	إِفْكُ	إِفِكْ	لَا تَأْفِكْ	10+15 25	2+6 8
3	الْأُقُولُ X	غائب ہونا غروب ہونا	أَقَلَ	يَأْقِلُ الانعام: ۷۶	الْفِلِينُ	إِقْفِلْ	لَا تَأْقِلْ	1+2 3	1+2 3
4	الْأَلْتُ X	گھٹانا	أَلَّتْ	يَأْلْتُ الطور: ۲۱	الْتِ	إِلْتُ	لَا تَأْلْتُ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1) الدھر: ۸۔ البقرہ: ۸۵۔ (2) الاحقاف: ۲۲۔ الذاریات: ۹۔ الانعام: ۹۵۔ المؤمن: ۶۲۔ المائدہ: ۷۵۔ الشعراء: ۳۲۲۔

(4)۔ الانعام: ۷۸۔ (4)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہوز الفاء)

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	الْأَذُنُّ بقرة: ۹۷	اجازت دینا	أَذِنَ یونس: ۵۹	يَأْذُنُ یوسف: ۸۰	الْأَذُنُّ X	اِذْنُ توبہ: ۳۹	لَا تَأْذُنْ X	32+20 52	1+9 10
2	الْأَرْفُ X	قریب ہونا قریب آنا	أَرْفَتْ النجم: ۵۷	يَأْرَفُ X	الْأَرْفُ المومن: ۱۸	اِئْرَفُ X	لَا تَأْرَفُ X	2+1 3	1+1 2
3	الْأَلْمُ X	تکلیف پانا، دکھی تھونا	أَلِمَ X	يَأْلُمُونَ النساء: ۱۰۳	الْأَلْمُ X	اِئْلَمُ X	لَا تَأْلُمُ X	56+2 58	1+2 3
4	الْأَمْنُ النساء: ۸۳	بے خوف ہونا، مطمئن ہونا	أَمِنَ البقرة: ۲۸۳	يَأْمَنُ اعراف: ۹۹	الْأَمْنُ X	اِئْمَنُ بقرة: ۱۲۶	لَا تَأْمَنُ X	45+16 61	11+9 20
5	الْإِثْمُ بقرة: ۸۵	گناہ کرنا	أَثِمَ X	يَأْثِمُ X	الْإِثْمُ بقرة: ۲۸۳	اِئْثِمُ X	لَا تَأْثِمُ X	30+0 30	5+0 5
6	الْأَسْفُ كف: ۸۶	غم کرنا	أَسِفَ X	يَأْسَفُ X	الْأَسْفُ X	اِئْسَفُ X	لَا تَأْسَفُ X	4+0 4	3+0 3

نوٹ: مہوز الفاء سے باب حسب محب نہیں آتا اور باب فتح اور باب کرم یکدم قرآن کریم میں مستعمل نہیں ہے۔

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) التوبہ: ۳۹، الانشقاق: ۲، الاعراف: ۱۲۳، البقرة: ۲۷۹، الحج: ۳۹، التوبہ: ۹۰۔ (2) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (3) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (4) یوسف: ۶۲، ۱۱۱، البقرة: ۱۹۶، الاعراف: ۹۹، آل عمران: ۷۵، النساء: ۹۱، النحل: ۱۱۲۔
- انمل: ۸۹، یوسف: ۹۹، الاحزاب: ۷۶، النساء: ۵۸، آل عمران: ۱۵۳، الاعراف: ۱۸، التوبہ: ۶، المعارج: ۲۸۔
- (5) المائدہ: ۱۰۶، الفرقان: ۶۸، البقرة: ۲۷۶، (6) الاعراف: ۱۵۰، یوسف: ۸۶۔

الباب ثلاثی مزید فیہ (مہموز الفاء)

باب افعال (مہموز الفاء)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِيْتَارُ X	ترجیح دینا فضیلت دینا	أَتَرَ	يُوتِرُ الحشر: ۹	مُوتِرٌ	اتِرْ	لَا تُوتِرْ X
2	الْإِسْفَافُ X	غصہ دلانا غمگین کرنا	أَسْفَوَا	يُوسِفُ الزخرف: ۵۵	مُوسِفٌ	اسِفْ	لَا تُوسِفْ X
3	الْإِيْمَانُ البقرہ: ۱۰۸	ایمان لانا X	أَمَنَ	يُؤْمِنُ البقرہ: ۲۳۲	مُؤْمِنٌ	امِنْ	لَا تُؤْمِنُوا عمران: ۷۳
4	الْإِنْسَافُ X	آگ دیکھنا X	أَنَسَ	يُؤْنِسُ التقصص: ۲۹	مُؤْنِسٌ	انِسْ	لَا تُؤْنِسْ X
5	الْإِيْتِافُ القریش: ۱	الفت کرنا، مانوس رکھنا، جوکر ہونا	أَلَفَ	يُؤْلَفُ X	مُؤْلَفٌ	الْفِ	لَا تُؤْلَفْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+5=5	0+4=4	الاعمال: ۱۶۔ ط: ۷۔ ۷۳۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔
3	50+431=481	7+21=28	الانعام: ۱۰۹، ۱۵۸، یونس: ۹۰۔ البقرہ: ۸، ۳، ۸، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱۔
4	0+5=5	0+3=3	ط: ۱۰۔ النساء: ۶۔
5	1+0=1	1+0=1	تفصیل باقی میں درج ہو چکی ہے۔

باب دوم تَفْعِيلُ (مہموز الفاء)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّاجِلُ	ملتی کرنا	أَجَلْتُ	يُوجِلُ	مُوجِلٌ	أَجِلْ	لَا تُوجِلْ
	X	X	الانعام: ۱۲۸	X	X	X	X
2	التَّأخِيرُ	مؤخر کرنا	أَخَّرَ	يُؤَخِّرُ	مُؤَخِّرٌ	أَخِّرْ	لَا تُؤَخِّرْ
	X	X	القيامة: ۱۳	X	X	ابراہیم: ۲۴	X
3	التَّأْدِينُ	اعلان کرنا	أَدَّنَ	يُؤَدِّنُ	مُؤَدِّنٌ	أَدِّنْ	لَا تُؤَدِّنْ
	X	X	الاعراف: ۲۲	X	X	التوبہ: ۲۷	X
4	التَّالِيفُ	مسائل کو جمع کرنا محبت ڈالنا	أَلَفَّ	يُؤَلِّفُ	مُؤَلِّفٌ	أَلَفْ	لَا تُؤَلِّفْ
	X	X	عمران: ۱۰۳	X	X	X	X
5	التَّائِيْمُ	گناہ کی طرف منسوب کرنا	أَثَمَ	يُؤَثِّمُ	مُؤَثِّمٌ	أَثِمْ	لَا تُؤَثِّمْ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	1+2=3	1+2=3	المرسلات: ۱۲۔ ال عمران: ۱۳۵۔
2	0+23=23	0+9=9	الانفطار: ۵۔ النساء: ۷۷۔ صود: ۱۰۲۔ الناقون: ۱۱۔ نوح: ۳۔
3	3+3=6	2+2=4	التوبہ: ۳۔
4	1+4=5	1+3=4	الانفال: ۶۳۔ النور: ۲۳۔ التوبہ: ۲۰۔

باب سوم مُفَاعَلَةٌ (مہموز الفاء)

1	الْمُؤَاخَذَةُ	سزا دینا، پکڑنا	أَخَذَ	يُؤَاخِذُ	مُؤَاخِذٌ	أَخِذْ	لَا تُؤَاخِذْ
	X	X	X	X	X	X	بقرہ: ۲۸۶
2	الْمُؤَازِرَةُ	کسر مضبوط کرنا، مدد دینا	أَزَّرَ	يُؤَازِرُ	مُؤَازِرٌ	أَزِرْ	لَا تُؤَازِرْ
	X	X	الفتح: ۲۹	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد، افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+15=15	0+2=2	تفصیل: آئیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+0=1	1+0=1	تفصیل: آئیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب ششم اِسْتِفْعَالُ (مہوز الفاء)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْاِسْتِجَارُ X	کرایہ پر لینا مزدور رکھنا	اِسْتَجَرْتُ القصص: ۲۶	يَسْتَجِرُ X	مُسْتَجِرٌ X	اِسْتَجِرْ القصص: ۲۶	لَا تَسْتَجِرْ X
2	الْاِسْتِخَارُ X	مؤخر کرنا	اِسْتَخَرَ X	يَسْتَخِرُونَ الاعراف: ۳۳	مُسْتَاخِرِينَ الحجر: ۲۳	اِسْتَخِرْ X	لَا تَسْتَخِرْ X
3	الْاِسْتِذَانُ X	اجازت طلب کرنا	اِسْتَأْذَنْ النور: ۵۹	يَسْتَأْذِنُ الاحزاب: ۱۳	مُسْتَأْذِنٌ X	اِسْتَأْذِنُوا التوبہ: ۸۶	لَا تَسْتَأْذِنُ X
4	الْاِسْتِئْثَانُ X	مانوس ہونا وحشت کا دور ہونا	اِسْتَنْسَ X	تَسْتَأْنِسُونَ النور: ۲۷	مُسْتَأْنِسِينَ الاحزاب: ۵۳	اِسْتَأْنِسْ X	لَا تَسْتَأْنِسْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماثل میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+6=7	1+2=3	سما: ۳۰۔
3	0+16=16	0+7=7	التوبہ: ۹۳، النور: ۵۸، ۵۹، ۶۲۔
4	1+1=2	1+1=2	تفصیل ماثل میں درج ہو چکی ہے۔

ابواب ثلاثی مجرد (مہوز العین)

مہوز العین کی تعریف: جس کے عین کلمہ کے مقابلہ میں ہمزہ ہو جیسے سأل، رأس۔

باب اول سَمِعَ يَسْمَعُ (مہوز العین)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	السَّمَاةُ X	اکٹا جانا ستی کرنا	سَمِعَ X	يَسْمَعُ X	سَامِعٌ X	اِسْمِعْ X	لَا تَسْمَعُوا بقرہ: ۲۸۲	0+3 3	0+3 3
2	الْبُؤْسُ X	سخت حاجت مند ہونا	بِئْسَ X	يَبِئْسُ X	بَائِسٌ ارج: ۲۸	اِبْئَسْ X	لَا تَبِئْسْ X	2+0 2	2+0 2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

ابواب ثلاثی مزید فیہ (مہموز العین)

باب تَفَاعُلٌ (مہموز العین)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّسَائَلُ	ایک دوسرے سے سوال کرنا	تَسَاءَلُ	يَتَسَاءَلُونَ	مُتَسَائِلٌ	تَسْأَلُ	لَا تَسْأَلُ
	X		X	النساء: 1	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	نمبر شمار
	افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات	
1	8+0=8	النساء: 1، الکہف: 19	
	3+0=3		

باب اِفْتِعَالٌ (مہموز العین)

1	أَلْيَبْتَسَأُسُ	عَمَّ كَرْنَا	إِبْتَسَسَ	يَبْتَسِسُ	مُبْتَسِسٌ	إِبْتَسِسُ	لَا يَبْتَسِسُ
	X	X	X	X	X	X	صود: ۳۶

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد	نمبر شمار
	افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات	
1	0+2=2	تفصیل آہل میں درج ہو چکی ہے۔	
	0+1=1		

نوٹ: مہموز العین سے ثلاثی مزید فیہ کے باقی ابواب قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوئے۔

ابواب ثلاثی مجرد: (مہموز اللام)

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہموز اللام)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
1	الْإِبْرَاءُ	دست بردار ہونا بچات پانا	بَرَّءٌ	يَبْرُءُ	بَرِيءٌ	إِبْرَءٌ	لَا يَبْرُءُ	16+0	6+0
	X		X	X	انعام: 19	X	X	16	6
2	الْحَطَا	گناہ کرنا غلطی کرنا	حَطَا	يَحْطَأُ	خَاطِئُونَ	إِحْطَأُ	لَا تَحْطَأُ	18+0	8+0
	X		X	X	الحاقة: ۳۷	X	X	18	8

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(1) یونس: ۴۱۔ الزمر: ۲۶، المستحذ: ۴، الہیة: ۶۔ (2) النساء: ۹۴۔ یوسف: ۲۹۔ الحاقة: ۹۔ النساء: ۱۱۳۔ الاعراف: ۱۶۱۔ البقرہ: ۵۸۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
3	السَّنَانُ المائدہ: ۳۰	دشمنی کرنا	سَنَى	يَسْنُو	سَانِي	اسْنَا	لَا تَسْنَا	2+0 2	2+0 2
4	الظَّمَامُ التوبہ: ۱۲	بیاسا ہونا	ظَمِيَ	يَظْمَأُ	ظَامِي	اِظْمَأُ	لَا تَظْمَأُ	2+0 2	2+0 2
5	أَهْنَأُ کھانے سے لطف اٹھانا، خوش ہونا	کھانے سے لطف اٹھانا، خوش ہونا	هِنَأُ	يَهْنَأُ	هِنِي	اهْنَأُ	لَا تَهْنَأُ	1+0 1	4+0 4

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(3): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (4): النور: ۳۹۔ (5): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب فَتْحُ يَفْتَحُ (مہموز اللام)

1	الْبَدَأُ	شروع کرنا	بَدَأَ	يَبْدَأُ	بَادِي	ابْدَأُ	لَا تَبْدَأُ	0+4 4	0+12 12
2	الْبُرْءُ	پیدا کرنا	بَرَأَ	يَبْرَأُ	بَارِي	ابْرَأُ	لَا تَبْرَأُ	1+1 1	1+1 2
3	الْخَسَأُ	ذلیل ہونا	خَسَأَ	يَخْسَأُ	خَاسِي	اخْسَأُوا	لَا تَخْسَأُ	2+1 3	3+1 4
4	الدَّرءُ	رفع کرنا	دَرَأَ	يَدْرَأُ	دَارِي	ادرءُ وَا	لَا تَدْرَأُ	0+3 3	0+4 4
5	الدَّرءُ	پیدا کرنا	دَرَأَ	يَدْرَأُ	دَارِي	ادرءُ	لَا تَدْرَأُ	0+3 3	0+6 6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): التوبہ: ۱۳۔ الانبیاء: ۱۰۳۔ (2): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (3): البقرہ: ۶۵۔ (4): الرعد: ۲۲۔ (5): الاعراف: ۱۷۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
6	أَعْبَأُ	پرواہ کرنا	عَبَأَ	يَعْبِئُ	عَابِيٌّ	اعْبَأْ	لَا تَعْبَأُ	0+1	0+1
	X	X	X	الفرقان: ۷۷	X	X	X	1	1
7	الْقُرْآنُ	پڑھنا	قَرَأَ	تَقْرَأُ	قَارِيٌّ	اقْرَأْ	لَا تَقْرَأُ	1+9	62+14
	البقرہ: ۱۸۵	X	اشعراء: ۱۹۹	الاسراء: ۱۰۶	X	اسراء: ۱۳	X	10	76
8	الْكَلَامُ	حفاظت کرنا	كَلَّمَ	يَكَلِّمُ	كَالِيٌّ	اِكَلِّمِ	لَا تَكَلِّمِ	0+1	0+1
	X	X	X	الانبیاء: ۳۲	X	X	X	1	1
9	الْمِلَاءُ	بھربنا	مَلَّ	يَمَلُّ	مَا لِيُونٌ	امَلِّ	لَا تَمَلِّ	2+0	2+0
	عمران: ۹۱	X	X	صافات: ۶۶	X	X	X	2	2
10	الشَّطَاءُ	کنارہ پر چلنا	شَطَّأَ	يَشْطِئُ	شَاطِيٌّ	اشْطَأْ	لَا تَشْطَأْ	2+0	2+0
	الفح: ۲۹	X	X	قصص: ۳۰	X	X	X	2	2
11	الْصَّبَأُ	مذہب	صَبَأَ	يَصْبَأُ	صَابُونٌ	اصْبَأْ	لَا تَصْبَأْ	2+0	3+0
	X	X	X	مائدہ: ۲۹	X	X	X	2	3
12	اللَّجَأُ	قلعہ وغیرہ کی پناہ لینا	لَجَأَ	يَلْجَأُ	لَاجِيٌّ	الْجَأْ	لَا تَلْجَأْ	1+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	1	1
13	النَّشْأَةُ	نوپید ہونا	نَشَأَ	يَنْشَأُ	نَاشِئَةٌ	انْشَأْ	لَا تَنْشَأْ	2+0	4+0
	عنکبوت: ۲۰	زندہ ہونا	X	X	المرزل: ۶	X	X	2	4

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (6) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (7) النحل: ۹۸۔ القيامة: ۱۸۔ الاسراء: ۹۳۔ یونس: ۹۳۔ الخاق: ۱۹۔ الاعراف: ۲۰۴۔
 (8) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (9) الاعراف: ۱۸۔ الجن: ۸۔ الکہف: ۱۸۔ البقرہ: ۲۳۶۔
 (10) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (11) البقرہ: ۶۲۔ (12) التوبہ: ۵۷۔ (13) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نوٹ

مہوز اللام سے باب حسب محاسب استعمال نہیں ہوتا اور باب نصرینصر، باب ضرب یضرب اور باب کرم یکرم قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوئے۔

باب اِسْتِفْعَالُ (مہوز اللام)

1	اَلْاِسْتِئْنَاءُ	دریافت کرنا	اِسْتِئْنَاءً	يَسْتَنْبِئُونَ یونس: ۵۳	مُسْتَنْبِئًا	اِسْتَنْبِئُ	لَا تَسْتَنْبِئُ
	X	X	X		X	X	X
2	اَلْاِسْتِهْزَاءُ	مذاق کرنا	اِسْتِهْزَاءً	يَسْتَهْزِئُ البقرہ: ۱۵	مُسْتَهْزِئٌ وَنَ	اِسْتَهْزِئُ وَاِ	لَا تَسْتَهْزِئُ
	X	X	X		البقرہ: ۱۳	التوبہ: ۲۳	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+1=1	0+1=1	
2	2+20=22	2+6=8	التوبہ: ۲۵۔ الانعام: ۱۰۵۔ النساء: ۱۳۰۔ الحج: ۹۵۔

باب اِفَاعِلُ (مہوز اللام)

1	اَلْاِفَاعِلُ	ایک دوسرے پر	اِفَاعِلًا	يَفَاعِلُ البقرہ: ۲۰	مُدَارِي	اِفَاعِلًا	لَا تَفَاعِلُ
	X	وَالنَّانَا	X		X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+1=1	0+1=1	

باب رباعی مزید فیہ (مہوز اللام)

باب اِفْعَالًا (مہوز اللام)

1	اَلْاِفْعَالُ	مطمئن ہونا	اِفْعَالًا	يَفْعَلُ الحج: ۱۱	مُطْمَئِنٌّ	اِفْعَالًا	لَا تَفْعَلُ
	X	X	X		الحج: ۱۰۶	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	1+5=6	1+5=6	النساء: ۱۰۳۔ یونس: ۷۷۔ آل عمران: ۱۲۶۔

نوٹ: مہوز اللام سے مزید کے باقی ابواب قرآن کریم میں مستعمل نہیں۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے مہوز کی تینوں قسموں کے اختتام پر کل 83 مصادر دیکھے ہیں جس کی وضاحت یہ ہے کہ ثلاثی مجرد مہوز الفاء کے 16 مصادر سے 734، مزید فیہ مہوز الفاء کے 22 مصادر سے 724، ثلاثی مجرد مہوز العین کے 9 مصادر سے 153، ثلاثی مزید مہوز العین کے 2 مصادر سے 10، ثلاثی مجرد مہوز اللام کے 18 مصادر سے 160، ثلاثی مزید فیہ مہوز اللام کے 15 مصادر سے 111 اور رباعی مزید مہوز اللام کے ایک مصدر سے 6 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ بہر حال ان تینوں قسموں کے قرآنی الفاظ کا مجموعہ بنے 1898 الفاظ۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ مہوز کے 83 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے سیکھ سکتے ہیں 1898 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد مہوز الفاء کے 16 مصادر سے 6592، مزید مہوز الفاء کے 22 مصادر سے 8096، مجرد مہوز العین کے 9 مصادر سے 3708، مزید مہوز العین کے 10 مصادر سے 3680، مجرد مہوز اللام کے 18 مصادر سے 7416، مزید مہوز اللام کے 15 مصادر سے 5520 اور رباعی مزید مہوز اللام کے ایک مصدر سے 368 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال یوں مہوز کی تینوں قسموں کے عربی الفاظ کا مجموعہ بنے 32436 الفاظ۔

الواب ثلاثی مجرد (مثال واوی)

مثال واوی کی تعریف :- جس کے فاکلمہ کے مقابلے میں حرف علت واؤ ہو جیسے ”وَعَدَ“۔

باب ضَرَبَ يَضْرِبُ (مثال واوی)

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْوَتْرُ النجرب: ۳۰	گننا، بنا، جفت کوپاں کر دینا	وَوْتَرَ	يَضْرِبُ	وَاتِرٌ	يَرُ	لَا تَبْرُ	3+1	2+1
2	الْوَجْبُ	لازم ہونا گرنا	وَوَجِبْتُ	يَجِبُ	وَأَجِبْتُ	جِبْ	لَا تَجِبْ	0+2	0+1
3	الْوَجْدُ الطلاق: ۶	پانا	وَوَجَدْتُ	تَجِدُ	وَأَجِدُ	جِدْ	لَا تَجِدْ	1+90	1+17
4	الْوَرُودُ اثرنا	پہنچنا	وَوَرَدْتُ	يُرِدُ	وَأَرِدُ	رِدْ	لَا تَرِدْ	7+2	6+2
5	الْوَرَزُ انعام: ۱۶۳	بوجھا ٹھانا	وَوَرَزْتُ	يَزِرُونَ	وَأَزِرَةٌ	زِرْ	لَا تَزِرْ	18+8	6+2
6	الْوَرَزُنُ اعراف: ۸	توانا	وَوَرَزْنَا	يَزِنُ	وَأَزِنُ	زِنُوا	لَا تَزِنُ	7+2	4+2
7	الْوَسْطُ X	درمیان میں بیٹھنا	وَوَسَطْتُ	يَسِطُ	وَأَسِطُ	سِطْ	لَا تَسِطْ	4+1	3+1
8	الْوَسْقُ X	جمع کرنا	وَوَسَقْتُ	يَسِقُ	وَأَسِقُ	سِقْ	لَا تَسِقْ	0+1	0+1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) مجرد: ۳۵۔ المؤمنون: ۳۳۔ (2) تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (3) الکہف: ۶۵۔ النمل: ۲۳۔ الاعراف: ۳۳۔ المائدہ: ۸۲۔
۱۰۲۔ النساء: ۶۳۔ الانعام: ۱۴۵۔ الکہف: ۳۶۔ البقرہ: ۱۹۶۔ طہ: ۱۱۵۔ الاعراف: ۱۵۷۔ یوسف: ۷۷۔
- (4) الانبیاء: ۹۹۔ ہود: ۹۸، ۹۸۔ الانبیاء: ۹۸۔ الرحمن: ۳۷۔ ق: ۱۶۔ (5)۔ الانعام: ۱۶۳۔ الانشراح: ۳۔ طہ: ۸۷۔ القیامہ: ۱۱۔ طہ: ۲۹۔
- (6) الحجر: ۱۹۔ الانعام: ۱۵۲۔ الانبیاء: ۳۷۔ (7)۔ البقرہ: ۱۳۳، ۲۳۸۔ المائدہ: ۸۹۔ (8) تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
9	أَلْوَسِمُ	داغ لگانا	وَسَمَ	نَسِمُ	وَأَسِمُ	سِمَ	لَا تَسِمُ	0+1	0+1
	X	X	X	القلم: ۱۶	X	X	X	1	1
10	أَلْوَصِفُ	بیان کرنا	وَصَفَ	تَصِفُ	وَأَصِفُ	صَفَ	لَا تَصِفُ	1+3	1+7
	انعام: ۱۳۹	تعریف کرنا	X	النحل: ۲۴	X	X	X	4	8
11	أَلْوَصِلُ	جوڑنا	وَصَلَ	تَصِلُ	وَأَصِلُ	صِلْ	لَا تَصِلْ	1+3	1+4
	X	جمع کرنا	X	هود: ۷۰	X	X	X	4	5
12	أَلْوَعِدُ	وعدہ کرنا	وَعَدَ	يَعِدُ	وَأَعِدُ	عِدْ	لَا تَعِدُ	11+14	40+64
	التوبة: ۱۱۱	X	النساء: ۹۵	فاطر: ۴۰	X	اسراء: ۶۳	X	25	104
13	أَلْوَعِظُ	نصیحت کرنا	وَعَظْتَ	يَعِظُ	وَأَعِظُنْ	عِظْ	لَا تَعِظْ	2+9	5+15
	X	شعراء: ۱۳۶	شعراء: ۱۳۶	لقمان: ۱۳	شعراء: ۱۳۶	نساء: ۶۳	X	11	20
14	أَلْوَقِبُ	آنا	وَقَبَ	يَقِبُ	وَأَقِبْ	قِبْ	لَا تَقِبْ	0+1	0+1
	X	متوجہ ہونا	الفلق: ۳	X	X	X	X	1	1
15	أَلْوَقِفُ	ٹھہرنا	وَقَفَ	يَقِفُ	وَأَقِفْ	قِفُوا	لَا تَقِفْ	1+1	1+1
	X	روکنا	X	X	X	ماتات: ۳۳	X	2	2
16	أَلْوَكُزُ	مکامارنا	وَكَزَ	يَكُزُ	وَأَكُزُ	كُزْ	لَا تَكُزْ	0+1	0+1
	X	X	قصص: ۱۵	X	X	X	X	1	1
17	أَلْوَحِدُ	اکیلا ہونا	وَحَدَ	يَحِدُ	وَأَحِدُ	حِدْ	لَا تَحِدْ	4+0	22+0
	X	X	X	X	X	المدثر: ۱۱	X	4	22

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(9): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (10): الانعام: ۱۰۰۔ یوسف: ۱۸۔ (11): النساء: ۹۰۔ البقرہ: ۲۷۔ المائدہ: ۱۰۳۔

(12): ابراہیم: ۲۲۔ آل عمران: ۱۹۴۔ القصص: ۶۱۔ التوبہ: ۷۷۔ الاحقاف: ۷۱۔ الاعراف: ۷۰۔ یونس: ۳۶۔ الرعد: ۳۵۔ المؤمنون: ۷۳۔ مریم:

۷۵۔ الانعام: ۱۳۳۔ ہود: ۳۵۔ آل عمران: ۱۵۴۔ طہ: ۵۹، ۱۱۳، ۸۶۔ ابراہیم: ۱۳۔ الکہف: ۵۸۔ التوبہ: ۱۱۳۔ البروج: ۲۔ آل عمران: ۹۔ (13): ہود:

۳۶۔ الاعراف: ۱۶۳۔ النساء: ۶۶، ۱۳۴۔ الجالدہ: ۳۔ البقرہ: ۲۳۳۔ البقرہ: ۶۶۔

(14): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (15): سبأ: ۳۱۔ (16): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (17): البقرہ: ۶۱۔ ۲۱۳۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قائل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
18	أَلْوَكُلُ	کام بنانا	وَكَلَّ	يَكِلُ	وَكَيْلٌ	كَلِّ	لَا تَكِلْ	5+0	1+0
			x	x	x	x	x	5	1
					عمران: ۱۷۳				
19	أَلْوَهْجُ	آفتاب روشن ہونا	وَهَجَ	يَهْجُ	وَاهْجُ	هَجَّ	لَا نَهْجُ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
20	أَلْوَفْدُ	قاصد بن کر مریم: ۸۵	وَفَدَّ	يَفْدُ	وَأَفْدُ	فَدَّ	لَا تَفْدُ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
21	أَلْوَفْرُ	پورا کرنا	وَفَّرَ	يَفِرُ	وَأَفِرُ	فَرَّ	لَا تَفِرُ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
22	أَلْوَقْتُ	وقت مقرر الحج: ۳۸	وَقَّتْ	يَقْتُ	وَأَقْتُ	قَتَّ	لَا تَقْتُ	9+0	4+0
			x	x	x	x	x	9	4
23	أَلْوَقْدُ	مہلک ضرب لگانا	وَقَدَّ	يَقْدُ	وَأَقْدُ	قَدَّ	لَا تَقْدُ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
24	أَلْوُلُوجُ	داخل ہونا	وَلَجَّ	يَلْجُ	وَالْجُ	لَجَّ	لَا تَلْجُ	1+3	1+1
			x	x	x	x	x	4	2
					اعراف: ۴۰				
25	أَلْوِلَادَةُ	بچہ جننا	وَلَدَ	يَلِدُ	وَالِدٌ	لَدَّ	لَا تَلِدُ	27+9	12+8
			x	x	x	x	x	36	20
			صافات: ۱۵۲	ہود: ۷۲	لقمان: ۳۳				
26	أَلْوَهْنُ	کمزور ہونا	وَهَنَ	يَهْنُ	وَاهْنُ	هَنَّ	لَا تَهْنُوا	2+5	2+3
			x	x	x	x	x	7	5
			مریم: ۴				عمران: ۱۳۹		
27	أَلْوَجْفُ	تھر تھرانا	وَجَفَّ	يَجِفُّ	وَأَجِفَّةٌ	جَفَّ	لَا تَجِفُّ	1+0	1+0
			x	x	x	x	x	1	1
					النازعات: ۸				

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(18) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (19): النباء: ۱۳۔ (20): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (21): الاسراء: ۶۳۔

(22): النباء: ۱۷۔ البقرہ: ۱۸۹۔ النساء: ۱۰۳۔ (23): المائدہ: ۳۔ (24): التوبہ: ۱۶۔

(25): الجالد: ۲۔ الاغلاص: ۳، ۳۔ نوح: ۲۷۔ مریم: ۱۵، ۳۳۔ آل عمران: ۷۷۔ البقرہ: ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷۔ الاسراء: ۶۳۔

النساء: ۷۔ لقمان: ۱۳۔ ابراہیم: ۴۱۔ الشعراء: ۱۸۔ (26): آل عمران: ۱۳۶۔ العنکبوت: ۴۱۔ (27): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
28	الْوَبْلُ	بڑی بڑی بوندوں کی بارش برسانا	وَبَلَّ	يَبْلُ	وَابِلٌ	بِلْ	لَا تَبْلُ	1+0 1	1+0 1
29	الْوُضُوبُ	ہمیشہ رہنا	وَصَبَّ	يَصْبُ	وَاصِبٌ	صَبْ	لَا تَصْبُ	1+0 1	1+0 1
30	الْوَضْنُ	تہ بہ تہ رکھنا	وَضَنَّ	يَضْنُ	وَاضِنٌ	ضِنٌ	لَا تَضْنُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(28): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (29): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(30): الواضع: ۱۵۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مثال واوی)

1	الْوَجَلُ	ڈرنا	وَجَلْتُ	يُوجَلُ	وَاجِلٌ	إِيجَلٌ	لَا تَوْجَلُ	2+2 4	2+3 5
2	الْوَذْرُ	چھوڑنا	وَذَرَ	يَذَرُ	وَإِذْرٌ	ذَرٌ	لَا تَذَرُ	0+12 12	0+37 37
3	السَّعَةُ	احاطہ کر لینا	وَسَعٌ	يَسَعُ	وَاسِعٌ	سَعٌ	لَا تَسَعُ	4+3 7	20+5 25
4	الْوَبْرُ	بہت پشم والا ہونا	وَبَرَ	يَبْرُ	وَإِبْرٌ	بِرٌ	لَا تَبْرُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): الحجر: ۵۳۔ المؤمنون: ۶۰۔

(2): الاعراف: ۱۲۷، نوح: ۲۳، الشعراء: ۱۶۶، الاعراف: ۷۰۔ آل عمران: ۱۷۹، البقرہ: ۲۳۳، التوبہ: ۸۶، الحج: ۱۵۔

(3): المؤمن: ۷۔ الاعراف: ۱۵۶، البقرہ: ۲۳۳، النساء: ۹۷، (4): النحل: ۸۰۔

باب فَتَحَ يَفْتَحُ (مثال واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْوَدْعُ	چھوڑنا	وَدَعَّ	يَدْعُ	وَادِعٌ	دَعَّ	لَا تَدْعُ	0+1 1	0+1 1
2	الْوَضْعُ	رکھنا	وَضَعَ	تَضَعُ	وَاصِعٌ	ضَعَّ	لَا تَضَعُ	2+8 10	4+13 17
3	الْهَبَةُ	دینا	وَهَبَ	يَهَبُ	وَاهِبٌ	هَبَّ	لَا تَهَبُ	1+6 7	1+20 21

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) ال عمران: ۳۶، ۳۶۔ الم نشرح: ۲۔ الانبیاء: ۳۷۔ النساء: ۱۰۲۔ النور: ۶۰۔ النساء: ۳۶۔
الغاشیہ: ۱۳۔ (3) الاحزاب: ۵۔ الانعام: ۸۳۔ مریم: ۱۹۔ ال عمران: ۸۔

باب حَسِبَ يَحْسِبُ (مثال واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	التَّرَاثُ	وارث ہونا	وَرِثَ	يَرِثُ	وَارِثٌ	رِثَ	لَا تَرِثَ	5+6 11	8+11 19
2	الْوَبْقُ	بلاک ہونا	وَبِقَ	يَبِقُ	وَابِقٌ	بِقَ	لَا تَبِقُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) الاعراف: ۱۰۰۔ ۱۶۹۔ النساء: ۱۹۔ مریم: ۳۰۔ الانبیاء: ۸۹۔ الشعراء: ۸۵۔ ال عمران: ۸۰۔ (تراث اصل میں وراثت تھا، واؤ کو تاء سے بدل دیا گیا)۔ (2) التلبف: ۵۳۔

باب كَرُمٌ يَكْرُمُ (مثال واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْوَبَالُ ماندہ: ۹۵	سخت ہونا	وَبَلَّ	يُوبِلُّ	وَبِيلٌ الزہل: ۱۶	أُوبِلُّ	لَا تُؤْبَلُ	5+0	2+0
2	الْوَثَاقَةُ X	مضبوط ہونا	وَثَقَ	يُوثِقُ	وَأَثَقَ	أُوثِقُ	لَا تُوَثِقُ	19+0	5+0
3	الْوَجَاهَةُ X	مرتبہ والا ہونا	وَجَّهَ	يُوجِّهُهُ	وَجِيَّةٌ عمران: ۳۵	أُوجِّهُهُ	لَا تُوجِّهُهُ	2+0	1+0
4	الْوَقَارُ نوح: ۱۳	عظمت والا ہونا	وَقَّرَ	يُوقِّرُ	وَاقِرٌ	أُوقِّرُ	لَا تُوقِّرُ	4+0	3+0

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) محمد: ۳۱۔ انفص: ۲۲۔ البقرہ: ۲۵۶۔ یوسف: ۶۶۔ البقرہ: ۸۳۔

(3) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (4) حم: ۵۰۔ الذاریات: ۲۰۔

نوٹ: باب نصر یعنی مثال واوی سے استعمال نہیں ہوتا۔

ابواب ثلاثی مزید فیہ (مثال واوی)

باب اَفْعَالٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْأَيِّاقُ X	تباہ کر دینا	أَوْبَقَ	يُؤْبِقُ الشوری: ۳۳	مُؤْبِقٌ	أُؤْبِقُ	لَا تُؤْبِقُ X
2	الْإِيثَاقُ X	جکڑنا باندھنا	أَوْتَقَ	يُؤْتِقُ الفجر: ۲۶	مُؤْتِقٌ	أُؤْتِقُ	لَا تُؤْتِقُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	الْإِيْجَاسُ	محسوس کرنا	أَوْجَسَ	يُوجِسُ	مُوجِسٌ	أَوْجِسْ	لَا تُوجِسْ
	X	X	هود: ۷۰	X	X	X	X
4	الْإِيْجَافُ	دورانا	أَوْجَفْتُمْ	يُوجِفُ	مُوجِفٌ	أَوْجِفْ	لَا تُوجِفْ
	X	X	الحشر: ۶	X	X	X	X
5	الْإِيْرَاثُ	وارث بنانا	أَوْرَثَ	يُورِثُ	مُورِثٌ	أَوْرِثْ	لَا تُورِثْ
	X	X	احزاب: ۲۷	اعراف: ۱۲۸	X	X	X
6	الْإِيْرَادُ	اتارنا، گھاٹ پر حاضر کرنا	أَوْرَدَ	يُورِدُ	مُورِدٌ	أَوْرِدْ	لَا تُورِدْ
	X	X	هود: ۹۸	X	X	X	X
7	الْإِيْرَاعُ	الہام کرنا اصلاح کرنا	أَوْرَعَ	يُورِعُ	مُورِعٌ	أَوْرِعْ	لَا تُورِعْ
	X	X	X	X	X	النمل: ۱۹	X
8	الْإِيْعَادُ	وعدہ کرنا دھمکی دینا	أَوْعَدَ	تُوعِدُونَ	مُوعِدٌ	أَوْعِدْ	لَا تُوعِدْ
	X	X	X	اعراف: ۸۶	X	X	X
9	الْإِيْفَاضُ	دورنا	أَوْفَضَ	يُوفِضُونَ	مُوفِضٌ	أَوْفِضْ	لَا تُوفِضْ
	X	X	X	المعارج: ۲۳	X	X	X
10	الْإِيْقَادُ	آگ بھڑکانا، روشن کرنا	أَوْقَدُوا	يُوقِدُونَ	مُوقِدٌ	أَوْقِدْ	لَا تُوقِدْ
	X	X	المائدہ: ۶۳	الرعد: ۱۱	X	القصاص: ۳۸	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+12=12	0+7=7	الاعراف: ۲۳، ۱۳۷۔ مریم: ۶۱۔ الشوریٰ: ۱۳۔ النساء: ۱۴۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+4=4	0+2=2	النمل: ۱۷۔
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
10	1+5=6	1+5=6	یٰسین: ۸۰۔ النور: ۳۵۔ الحجر: ۶۰۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
11	الْإِتْقَاعُ	واقع کرنا	أَوْقَعُ	يُوقِعُ	مُوقِعٌ	أَوْقِعْ	لَا تُوقِعْ
	X	X	X	المائدہ: ۹۱	X	X	X
12	الْإِتْلَاجُ	داخل کرنا	أَوْلَجُ	يُؤَلِّجُ	مُؤَلِّجٌ	أَوْلِجْ	لَا تُؤَلِّجْ
	X	X	X	الحج: ۶۱	X	X	X
13	الْإِيسَاعُ	مالدار ہونا	أَوْسَعُ	يُوسِعُ	مُوسِعٌ	أَوْسِعْ	لَا تُوسِعْ
	X	X	X	X	البقرہ: ۲۳۶	X	X
14	الْإِیْصَادُ	بند کرنا	أَوْصَدَ	يُؤْصِدُ	مُؤْصِدٌ	أَوْصِدْ	لَا تُؤْصِدْ
	X	X	X	X	X	X	X
15	الْإِیْهَانُ	کمزور کرنا	أَوْهَنَ	يُؤْهِنُ	مُؤْهِنٌ	أَوْهِنْ	لَا تُؤْهِنْ
	X	X	X	X	الانفال: ۱۸	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
11	0+1=1	0+1=1	
12	0+5=5	0+2=2	ال عمران: ۲۷۔
13	2+0=2	2+0=2	الذاریات: ۴۷۔
14	2+0=2	1+0=1	البلد: ۲۰۔
15	1+0=1	1+0=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفْعِيلٌ (مثال واوی)

1	التَّوَجُّبُ	پھیر دینا	وَجَّهْتُ	يُوجِّهُ	مُوجِّبٌ	وَجِّهْ	لَا تُوجِّهْ
	X	X	الانعام: ۷۰	النمل: ۷۶	X	X	X
2	التَّوَدِّعُ	چھوڑنا	وَدَّعَ	يُودِّعُ	مُودِّعٌ	وَدِّعْ	لَا تُودِّعْ
	X	X	الضحیٰ: ۳	X	X	X	X
3	التَّوَصِّلُ	جوڑنا	وَصَّلْنَا	يُؤْصِلُ	مُؤْصِلٌ	وَصِّلْ	لَا تُؤْصِلْ
	X	X	التقصص: ۱۵	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+2=2	0+2=2	
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
4	التَّوَقَّيْتُ	وقت مقرر کرنا	وَقَّتَ	يُوقِّتُ	مُوقِّتٌ	وَقِّتْ	لَا تُوقِّتْ
	X	X	X	X	X	X	X
5	التَّوَفَّقُ	توفیق دینا، موافق کرنا	وَفَّقَ	يُوفِّقُ	مُوفِّقٌ	وَفِّقْ	لَا تُوفِّقْ
	النساء: ۶۲	X	X	النساء: ۳۵	X	X	X
6	التَّوَقَّرَ	تعظیم کرنا	وَقَّرَ	تُوقِّرُونَ	مُوقِّرٌ	وَقِّرْ	لَا تُوقِّرْ
	X	X	X	الفتح: ۹	X	X	X
7	التَّوَكَّلُ	وکیل بنانا مضبوط کرنا	وَكَّلْنَا	يُوكِّلُ	مُوكِّلٌ	وَكِّلْ	لَا تُوكِّلْ
	X	X	X	الانعام: ۸۹	X	X	X
8	التَّوَكَّدُ	مضبوط کرنا	وَكَّدَ	يُوكِّدُ	مُوكِّدٌ	وَكِّدْ	لَا تُوكِّدْ
	النمل: ۹۱	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد- افعال + اسماء	خلاصہ تعداد- افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
4	0+1=1	0+1=1	المرسلات: ۱۱۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+3=3	0+2=2	الاسجد: ۱۱۔
8	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَعَّلُ (مثال واوی)

1	التَّوَجَّهَ	متوجہ ہونا اور قصد کرنا	تَوَجَّهَ	يَتَوَجَّهَ	مُتَوَجِّهٌ	تَوَجَّهْ	لَا تَتَوَجَّهْ
	X	X	X	X	X	X	X
2	التَّوَكَّلُ	بھروسہ کرنا	تَوَكَّلْتُ	نَتَوَكَّلُ	مُتَوَكِّلِينَ	تَوَكَّلْ	لَا تَتَوَكَّلْ
	X	X	التوبة: ۱۲۹	ابراہیم: ۱۲	ال عمران: ۱۵۹	عمران: ۱۵۹	X
3	التَّوَسَّمُ	فراست سے معلوم کرنا	تَوَسَّمُ	يَتَوَسَّمُ	مُتَوَسِّمِينَ	تَوَسَّمْ	لَا تَتَوَسَّمْ
	X	X	X	X	الحجر: ۷۵	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد- افعال + اسماء	خلاصہ تعداد- افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+41=42	1+7=8	الاعراف: ۸۹۔ ال عمران: ۱۲۳۔ الانفال: ۲۔ المائدہ: ۲۳۔
3	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْمُؤَاتَفَةُ	معاہدہ کرنا	وَاتَفَّ	يُؤَاتِفُ	مُؤَاتِفٌ	وَاتَفَّ	لَا تُؤَاتِفُ
	X	X	المائدہ: ۷	X	X	X	X
2	الْمُؤَاعَدَةُ	ایک دوسرے سے وعدہ کرنا	وَاعَدْنَا	تُؤَاعِدُونَ	مُؤَاعِدٌ	وَاعِدٌ	لَا تُؤَاعِدُ
	X	X	بقرہ: ۵۱	البقرہ: ۲۳۵	X	X	X
3	الْوُفَاقُ	موافق و مطابق ہونا	وَافَقَ	يُؤَافِقُ	مُؤَافِقٌ	وَافِقٌ	لَا تُؤَافِقُ
	النبا: ۲۶	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَاعُلٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	تَفَاعُلٌ	ایک دوسرے سے وعدہ کرنا	تَوَاعَدْتُمْ	يَتَوَاعَدُ	مُتَوَاعِدٌ	تَوَاعَدٌ	لَا تَتَوَاعَدُ
1	X	X	الانفال: ۴۲	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	اِفْتِعَالٌ	پورا ہونا	اِتَّسَقَ	يَتَّسِقُ	مُتَّسِقٌ	اِتَّسَقُ	لَا تَتَّسِقُ
1	X	X	الانشقاق: ۱۸	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِسْتِفْعَالٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	اِسْتِفْعَالٌ	روشن کرنا	اِسْتَوْقَدَ	يَسْتَوْقِدُ	مُسْتَوْقِدٌ	اِسْتَوْقَدُ	لَا تَسْتَوْقِدُ
1	X	X	البقرہ: ۷۷	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	الْأَسْتِدَاعُ	امانت رکھنا	أَسْتَوِدِعُ	يَسْتَوِدِعُ	مُسْتَوِدِعٌ	اسْتَوِدِعْ	لَا تَسْتَوِدِعْ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
2	2+0=2	1+0=1	الانعام: ۹۸۔

باب رباعی مجرد (مثال واوی)

باب فَعَلَلَةٌ (مثال واوی)

نمبر شمار	وَسَوَّءُ النَّاسِ	وَسَوَّءٌ	يُوسُوسُ	مُوسِسٌ	وَسَوَّسٌ	لَا تُوسِسُ
1	X	X	الناس: ۵	الاعراف: ۲۰	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	1+4=5	1+3=4	ق: ۱۶۱۔ الناس: ۳۔ (فائدہ وسوس مضارع بھی ہے اور مثل بھی)

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (مثال واوی) کے اختتام پر 77 مصادر دیکھے ہیں۔ اس کی وضاحت یہ ہے مثال واوی مجرد کے 43 مصادر سے 532 الفاظ اور مثال واوی مزید کے 33 مصادر سے 104 الفاظ اور مثال واوی رباعی مجرد کے 1 مصدر سے 5 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ یوں قرآنی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 641۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات ابواب مثال واوی کے 77 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے سیکھ سکتے ہیں 641 قرآنی الفاظ کے معانی اور مثال واوی مجرد کے 43 مصادر سے 17716 عربی الفاظ کے معانی اور مثال واوی مزید کے 33 مصادر سے 12144 عربی الفاظ کے معانی اور رباعی مجرد کے ایک مصدر سے 368 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال یوں عربی الفاظ کا مجموعہ بنے گا 30228۔

ابواب ثلاثی مجرد (مثالی)

مثالی کی تعریف :- جس کے فاکلمہ کے مقابلہ میں حرف علت "ی" ہو جیسے "یسر"

باب ضَرَبَ يَضْرِبُ (مثالی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	کل مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
1	الْيَسْرُ	آسان ہونا	يَسَرَ	يَيْسِرُ	يَاسِرٌ	إَيْسِرُ	لَا تَيْسِرُ	10+0	6+0
			X	X	X	X	X	10	6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): البقرہ: ۱۸۵، ۲۱۹، ۲۸۰۔ یوسف: ۶۵۔ الاعلیٰ: ۸۔ الاسراء: ۲۸۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مثالی)

1	الْيَيْسُ	خشک ہونا	يَيْسُ	يَيْسُّ	يَاسِسٌ	إَيْسِسٌ	لَا تَيْسِسُ	3+0	3+0
			X	X	انعام: ۵۹	X	X	3	3
2	الْيَقْنُ	واضح ہونا	يَقْنُ	يَقْنُّ	يَقِينٌ	إِنْقِنٌ	لَا تَقْنُنُ	2+0	1+0
			X	X	الحجر: ۹۹	X	X	2	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): طہ: ۷۷۔ یوسف: ۲۳۔ (2): تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب فَتَحَ يَفْتَحُ (مثالی)

1	الْيَنْعُ	پھل کا پختہ ہونا	يَنْعُ	يَنْعُّ	يَانِعٌ	إِنْعُ	لَا تَنْعُ	1+0	1+0
			X	X	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب كَرُمَ يَكْرُمُ (مثالی)

1	الْيَمْنُ	دائیں طرف ہونا، بابرکت ہونا	يَمْنُ	يَيْمُنُ	يَامِنٌ	أَوْمُنٌ	لَا تَيْمُنُ	5+0	2+0
			X	X	X	X	X	5	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): مریم: ۵۲۔ الواقعة: ۸۔

نوٹ: مثالی یاائی سے مجرد کے باقی ابواب قرآن کریم میں استعمال نہیں ہوئے۔

الباب ثلاثی مزید فیہ (مثالی)

باب افعال (مثالی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِيقَانُ	جاننا، یقین کرنا	أَيَقَنَ	يُوقِنُونَ	السجده: ۳	أَيَقِنُ	لَا تُوقِنُ
	X	X	X	X	X	X	X
2	الْإِيقَاطُ	پیدا کرنا	أَيَقِطُ	يُوقِطُ	موقط	أَيَقِطُ	لَا تُوقِطُ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	3+12=15	2+2=4	الرعد: ۳۔ الانعام: ۵۔
2	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تفعیل (مثالی)

1	التَّيَسَّرُ	آسان کرنا توفیق دینا	يَسَّرَ	نَيَّسَرُ	مَيَّسَرُ	يَسَّرُ	لَا تُيَسِّرُ
	X	X	X	X	X	X	X
			عيس: ۲۰	الاعلیٰ: ۸		طہ: ۲۶	

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+12=12	0+5=5	الہر: ۱۴۔ اہل: ۷۔
---	---------	-------	-------------------

باب تفعّل (مثالی)

1	التَّيَسَّرُ	تیار ہونا آسان ہونا	تَيَسَّرَ	يَتَيَسَّرُ	مَتَيَسَّرُ	تَيَسَّرُ	لَا تَيَسَّرُ
	X	X	X	X	X	X	X
			المرمل: ۲۰				

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
---	-------	-------	--------------------------------

باب استفعال (مثالی)

1	الْإِسْتِيسَارُ	تیار ہونا	إِسْتِيسَرَ	يَسْتِيسِرُ	مُسْتِيسِرُ	إِسْتِيسِرُ	لَا تَسْتِيسِرُ
	X	X	X	X	X	X	X
			بقرہ: ۱۹۶				

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
---	-------	-------	--------------------------------

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	الْأَسْتَيْقَانُ	جاننا، یقین کرنا	أَسْتَيْقَنْتَ	يَسْتَيْقِنُ	مُسْتَيْقِنِينَ	أَسْتَيْقِنُ	لَا تَسْتَيْقِنُ
	X	X	انہمل: ۱۳۰	المدثر: ۳۱	الچاثیہ: ۳۳	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

2	1+2=3	1+2=3	تفصیل ماثل میں درج ہو چکی ہے۔
---	-------	-------	-------------------------------

نوٹ: مثال یائی سے مزید کے باقی ابواب قرآن کریم میں مستعمل نہیں۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (مثال یائی) کے اختتام پر کل 11 مصادر دیکھے ہیں۔ جسکی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے پانچ مصادر سے 21 الفاظ اور مزید فیہ کے 6 مصادر سے 33 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ بہر حال قرآنی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 54۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ ابواب مثال یائی کے 11 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے سیکھ سکتے ہیں 54 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 5 مصادر سے 2060 عربی الفاظ کے معانی اور مزید کے 6 مصادر سے 2208 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال عربی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 4268۔

ابواب ثلاثی مجرد (اجوف واوی)

اجوف واوی کی تعریف: جسکے عین کلمہ کے مقابلہ میں حرف علت واؤ ہو جیسے "قَالَ"

باب نَصَرَ يَنْصُرُ (اجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
1	الْبَوَارُ	ہلاک ہونا	بَارَ	يَبُورُ	بَائِرٌ	بُرٌ	لَا تَبُرُ	3+2	2+2
	ابراہیم: ۲۸	X	X	فاطر: ۱۰	X	X	X	5	4
2	التَّوْبَةُ	توبہ قبول کرنا	تَابَ	يَتُوبُ	تَائِبُونَ	تُبٌ	لَا تَنْتُبُ	21+51	7+13
	النساء: ۱۷	X	البقرہ: ۳۷	عمران: ۱۲۸	التوبہ: ۱۱۲	البقرہ: ۱۱۸	X	72	20
3	الْحُجُوبُ	تراشنا	جَانَبُوا	يَجُوبُ	جَائِبٌ	جُبٌ	لَا تَجُبُ	3+1	1+1
	X	X	الفجر: ۹	X	X	X	X	4	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1) فاطر: ۲۹۔ الفرقان: ۱۸۔ (2) النساء: ۱۶، ۱۷، ۱۸، البقرہ: ۵۳، ۱۶، ۱۷، ۱۹، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، التحريم: ۳، الحجرات: ۱۱۔ التوبہ: ۴۳۔ المؤمن: ۳۔ التحريم: ۵۔ البقرہ: ۳۷، ۲۲۲، ۲۳۰۔ (3) الاعراف: ۸۲۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
4	الْجَوُسُ فسادچانا	گھس پڑنا،	جَاسُوا	يَجُوسُ	جَاسٍ	جَسْ	لَا تَجْسُ	0+1 1	0+1 1
5	الْحَوْرُ	لوشا	حَارَ	يَحْوِرُ	حَاوِرٌ	حُرْ	لَا تَحْرُ	0+1 1	0+1 1
6	الْحَوْلُ بقرہ: ۲۳۰	رکاوت ڈالنا	حَالَ	يَحْوِلُ	حَائِلٌ	حُلْ	لَا تَحُلْ	4+3 7	17+3 20
7	الْحَوْضُ الطور: ۱۲	گھسنا	خَاضُوا	نَحْوِضُ	خَائِضِينَ	حُضْ	لَا تَحْضُ	2+5 7	3+9 12
8	الْخِيَانَةُ انفال: ۵۸	امانت میں خیانت کرنا	خَانُوا	يَخُونُ	خَائِنِينَ	خُنْ	لَا تَخُونُوا	4+4 8	116+4 120
9	الدُّورُ چکرانا	گھومنا	دَارَ	تَدُورُ	دَائِرَةً	دُرْ	لَا تَدُرْ	5+1 6	46+1 47
10	الدَّوَامُ X	ہمیشہ رہنا	دَامَتْ	يَدُومُ	دَائِمٌ	دُمْ	لَا تَدُمُ	2+5 7	2+6 8
11	الدُّوْدُ X	روکنا	دَادَ	تَدُوْدَانِ	دَائِدٌ	دُدْ	لَا تَدُدْ	0+1 1	0+1 1
12	الدُّوْقُ X	چکھنا	ذَاقَا	يَذُوْقُ	ذَائِقَةً	ذُقْ	لَا تَذُقْ	3+9 12	5+15 20
13	الرُّوْعُ X	گھسنا	رَاعَ	يَرُوْعُ	رَائِعٌ	رُغْ	لَا تَرُغْ	0+1 1	0+1 1
14	الرِّبَاةُ X	زیت کرنا ملاقات کیلئے جانا	رَزْتُمْ	يَزُوْرُ	زَائِرٌ	زُرْ	لَا تَزُرْ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) الاشتقاق: ۱۳۔ (6) سبأ: ۵۳۔ الکہف: ۱۰۸۔ البقرہ: ۲۳۳۔ النساء: ۹۸۔ (7) التوبہ: ۶۹۔ النساء: ۱۳۰۔ الانعام: ۶۸۔ (8) التحریم: ۱۰۔ یوسف: ۵۲۔ المائدہ: ۱۳۔ الحج: ۳۸۔ (9) البقرہ: ۹۳۔ الاسراء: ۵۔ نوح: ۲۶۔ التوبہ: ۹۸۔ (10) المائدہ: ۲۳۔ ۹۶۔ ۱۱۷۔ آل عمران: ۷۵۔ العنکبوت: ۲۳۔ (11) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (12) الطلاق: ۹۔ الانعام: ۱۲۸۔ النحل: ۹۲۔ النساء: ۵۶۔ الدخان: ۵۶۔ آل عمران: ۱۰۶۔ الصافات: ۳۱۔ ۳۸۔ (13) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (14) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
15	الزَّوَالُ	جدا ہونا	زَالَتَا	تَزُولُ	زَائِلٌ	زُلْ	لَا تَزُلْ	1+3 4	1+3 4
	ابراہیم: ۳۳	جاتا رہنا	فاطر: ۳۱	ابراہیم: ۳۶	X	X	X		
16	السَّوْقُ	ہانکنا	سَفَعْنَا	نَسُوْقُ	سَائِقٌ	سُقْ	لَا تَسُقْ	2+4 6	2+6 8
	X	X	اعراف: ۵۷	مریم: ۸۶	ق: ۲۱	X	X		
17	السَّوْمُ	تکلیف پہنچانا	سَامَ	يَسُوْمُ	سَائِمٌ	سُمْ	لَا تَسُمْ	0+2 2	0+4 4
	X	X	X	اعراف: ۱۶۷	X	X	X		
18	الصُّورُ	مانوس کرنا	صَارَ	يَصُوْرُ	صَائِرٌ	صُرْ	لَا تَصُرْ	0+1 1	0+1 1
	X	X	X	X	X	بقرہ: ۲۶۰	X		
19	الصِّيَامُ	رک جانا	صَامَ	تَصُوْمُوْنَ	صَائِمِيْنَ	لِيَصُمْ	لَا تَصُمْ	4+2 6	9+2 11
	بقرہ: ۱۸۳	روزہ رکھنا	X	بقرہ: ۱۸۴	احزاب: ۳۵	البقرہ: ۱۸۵	X		
20	الطَّوْفُ	پھرانا	طَافَ	يَطُوْفُ	طَائِفٌ	طُفْ	لَا تَطُفْ	7+4 11	25+8 33
	X	X	القلم: ۱۹	الطور: ۲۴	اعراف: ۲۰۱	X	X		
21	الطُّوْلُ	لسبا ہونا	طَالَ	يَطُوْلُ	طَوِيْلٌ	طُلْ	لَا تَطُلْ	2+1 3	4+3 4
	اسراء: ۳۷	احسان کرنا	ط: ۸۶	X	الزمر: ۷	X	X		
22	الْعَوْدُ	لوٹنا	عَادَ	نَعُوْدُ	عَائِدُوْنَ	عُدْ	لَا تَعُدْ	3+12 5	3+31 34
	X	X	البقرہ: ۲۷۵	اعراف: ۸۹	الدخان: ۱۵	X	X		
23	الْعَوْدُ	پناہ مانگنا	عَادَ	أَعُوْدُ	عَائِدٌ	عُدْ	لَا تَعُدْ	1+2 3	2+7 9
	X	X	X	البقرہ: ۶۷	X	X	X		
24	الْعَوْلُ	ظلم کرنا	عَالَ	تَعْوَلُوْنَ	عَائِلٌ	عُلْ	لَا تَعُلْ	0+1 1	0+1 1
	X	X	X	النساء: ۳	X	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (51) فاطر: ۳۱۔ (16) الزمر: ۷۔ (1) الانفال: ۶۔ (17) القیامہ: ۳۰۔ (17) البقرہ: ۳۹۔ (18) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
 (19) الاحزاب: ۳۵۔ (20) الرحمن: ۳۳۔ (21) الصافات: ۳۵۔ (22) البقرہ: ۱۲۵، آل عمران: ۶۹، ۱۲۲، ۱۵۶، النور: ۵۸، الاعراف: ۱۳۲۔
 (21) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (22) الانعام: ۲۷۔ (23) النساء: ۲۸۔ (24) الاعراف: ۲۹۔ (25) الانعام: ۸۸، ۸۹، ۱۹، ۳۸۔
 (26) المؤمن: ۲۷۔ (27) القصص: ۸۵۔ (28) المائدہ: ۱۱۳۔ (29) النجم: ۶۔ (30) یوسف: ۲۳۔ (31) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
33	الْمَوْتُ	مرنا	مَاتَ	يَمُوتُ	مَائِتٌ	مُتٌ	لَا تَمُتْ	54+33	10+16
	X	X	عمران: ۱۳۳	التخل: ۳۸	X	X	X	87	26
34	الْمَوْرُ	تھر تھرانا	مَارَ	تَمُورُ	مَائِرٌ	مُرٌ	لَا تَمُرْ	1+2	1+1
	X	X	X	الطور: ۹	X	X	X	3	2
35	الْمَوْجُ	گھسا	مَاجَ	يَمُوجُ	مَائِجٌ	مُجٌ	لَا تَمُجْ	2+1	1+1
	X	X	X	الکھف: ۹۹	X	X	X	3	2
36	الْهُودُ	رجوع کرنا	هُدِنَا	يَهُودُ	هَائِدٌ	هُدٌ	لَا تَهْدُ	1+9	1+2
	X	X	یہودی بننا	X	X	X	X	10	3
37	الْتَّوْبُ	لوٹنا، اعمال	تَابَ	يَتُوبُ	تَائِبٌ	تُبٌ	لَا تَتُبْ	15+0	4+0
	X	X	کابلہ دینا	X	X	X	X	15	4
38	الْجُورُ	ہٹ جانا	جَارَ	يَجُورُ	جَائِرٌ	جُرٌ	لَا تَجُرْ	4+0	2+0
	X	X	X	X	التخل: ۹	X	X	4	2
39	الرَّوْعُ	ڈرنا	رَاعَ	يَرُوعُ	رَائِعٌ	رُعٌ	لَا تَرُعْ	1+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	1	1
40	السِّيَادَةُ	سر دار ہونا	سَادَ	يَسُودُ	سَائِدٌ	سُدٌ	لَا تَسُدْ	3+0	2+0
	X	X	X	X	X	X	X	3	2
41	السَّوْعُ	خوشگوار	سَاعَ	يَسُوعُ	سَائِعٌ	سُعٌ	لَا تَسُعْ	2+0	1+0
	X	X	X	X	فاطر: ۱۲	X	X	2	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صنفیات کی تفصیلات)

(33) البقرہ: ۱۳۳، ۱۶۳، ۲۱۷، ۲۱۷، ۲۳۳، ۲۳۳۔ آل عمران: ۱۳۵، ۱۵۷۔ المؤمنون: ۳۵، ۳۷، ۸۲۔ الزمر: ۳۲، ۳۳۔ الاعراف: ۲۵، ۲۵، ۳۶۔ النساء: ۱۸۔ الدخان:

۵۶ البقرہ: ۳۳، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم قاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
42	الْهَوْنُ فرقان: ۶۳	آسان ہونا	هَانَ	يَهْوُنُ	هَائِنُ	هُنْ	لَا تَهْنُ	6+0 6	3+0 3
43	الْهَوْنُ انعام: ۹۳	ذلیل و حقیر ہونا	هَانَ	يَهْوُنُ	هَائِنُ	هُنْ	لَا تَهْنُ	1+0 1	1+0 1
44	الْخَوَارُ احزاب: ۱۳۸	گائے کا آواز کرنا	خَارَ	يَخْوَرُ	خَائِرُ	خُرْ	لَا تَخْرُ	2+0 2	1+0 1
45	الشُّوبُ سافات: ۶۷	ملاوٹ کرنا	شَابَ	يَشُوبُ	شَائِبُ	شُبْ	لَا تَشُبْ	1+0 1	1+0 1
46	النُّوْصُ X	بھاگنا X	نَاصٌ	يَنْوُصُ	نَائِصٌ	نُصٌ	لَا تَنْصُ	1+0 1	1+0 1
47	الْهَوْرُ X	گرنا X	هَارَ	يَهْوَرُ	هَارٍ التوبة: ۱۰۹	هَرُ	لَا تَهْرُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(42): مریم: ۹۔ الروم: ۲۷۔ (43): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (44): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(45): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (46): ص: ۳۔ (47): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (فائدہ ہارِ اصل میں ہاوڑ تھا اس میں قلب

پایا جاتا ہے۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (اجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	أَلْحَوْفُ بقرہ: ۳۹	ڈرنا X	خَافَ البقرہ: ۱۸۲	يَخَافُ المائدہ: ۲۳	خَائِفٌ نقص: ۱۸	خَفْ X هود: ۷۰	لَا تَخَفْ X	28+72 100	4+20 24
2	أَلْكُوذُ X	قريب ہونا	كَأَدَ التوبہ: ۱۱۷	يَكْأُدُ البقرہ: ۲۰	كَأِدٌ X	كَذَّ X	لَا تَكْذُ X	0+27 27	0+9 9
3	أَلْسَوْدُ X	کالا ہونا X	سَادَ X	يَسَادُ X	سَائِدٌ X	سَدَّ X	لَا تَسُدَّ X	1+0 1	1+0 1
4	أَلْعَوَجُ عمران: ۹۹	ٹیڑھا ہونا X	عَاجَ X	يَعَاجُ X	عَائِجٌ X	عَجَّ X	لَا تَعَجَّ X	1+0 1	1+0 1
5	أَلنَّوْمُ فرقان: ۲۷	سونا X	نَامَ X	يَنَامُ X	نَائِمُونَ اعراف: ۹۷	نَمْ X	لَا تَنَمْ X	7+0 7	3+0 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (1): النساء: ۹، ۱۲۸، البقرہ: ۲۲۹، ۲۲۹، مریم: ۵، القصص: ۷، ۷، المائدہ: ۲۳، ۲۸، ۱۰۸، طہ: ۳۵، ۴۶، ۷۷، ۱۱۲، الانفال: ۵۸، حم السجدہ: ۳۰، النساء: ۳۳، البقرہ: ۱۱۳، الاعراف: ۲۰۵۔ (2): القصص: ۱۰، البقرہ: ۷۱، الاسراء: ۷۳، طہ: ۱۵، مریم: ۹۰، النساء: ۷۸، النور: ۴۰۔ (3): البقرہ: ۱۸۷۔ (4): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5): الصافات: ۱۰۳۔

البواب ثلاثی مزید فیہ (اجوف واوی)

باب اَفْعَالٌ (اجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِثَابَةُ X	بدلہ دینا X	أَثَابَ ال عمران: ۱۵۳	يُثِيبُ X	مُثِيبٌ X	أَثِبْ X	لَا تُثِبْ X
2	الْإِثَارَةُ X	زمین کو جوتنا کھود کر پید کرنا	أَثَارُوا الروم: ۹	تُثِيرُ البقرہ: ۷۱	مُثِيرٌ X	أَثِرْ X	لَا تُثِرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+5=5	0+3=3	العاديات: ۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	الْإِجَابَةُ X	جواب دینا قبول کرنا	أَجَبْتُمْ القصص: ۶۵	يُجِيبُ النمل: ۶۲	مُجِيبٌ هود: ۶۱	أَجِبْ X	لَا يُجِبْ احقاف: ۳۲
4	الْإِجَارَةُ X	پناہ دینا بچانا	أَجَارَ X	يُجِيرُ المومنون: ۸۸	مُجِيرٌ X	أَجِرْ التوبة: ۶	لَا تُجِرْ X
5	الْإِحَاطَةُ X	گھیرنا احاطہ کرنا	أَحَاطَ الاسراء: ۶۰	أُحِيطُ یونس: ۲۲	مُحِيطٌ البقرہ: ۱۹	أَحِطْ X	لَا تُحِطْ X
6	الْإِدَارَةُ X	گھومنا، گھمانا لینا	أَدَارَ X	تُدِيرُونَ البقرہ: ۲۸۲	مُدِيرٌ X	أَدِرْ X	لَا تُدِرْ X
7	الْإِدَاقَةُ X	چکھانا	أَذَاقَ النحل: ۱۱۲	يُذِيقُ الانعام: ۶۵	مُذِيقٌ X	أَذِقْ X	لَا تُذِقْ X
8	الْإِسَاعَةُ X	خوشگوار بنانا	أَسَاعَ X	يُسِيعُ ابراہیم: ۱۷	مُسِيعٌ X	أَسِعْ X	لَا تُسِعْ X
9	الْإِسَامَةُ X	چراگاہ کی طرف ردانہ کرنا، چرانا	أَسَامَ X	تُسِيمُونَ النحل: ۱۰	مُسِيمٌ X	أَسِمْ X	لَا تُسِمْ X
10	الْإِشَارَةُ X	اشارہ کرنا	أَشَارَتْ مریم: ۲۹	يُشِيرُ X	مُشِيرٌ X	أَشِرْ X	لَا تُشِرْ X
11	الْإِصَابَةُ X	ٹھیک راہ پر ہونا، مصیبت پہنچنا	أَصَابَ هود: ۸۹	يُصِيبُ الانعام: ۱۲۳	مُصِيبٌ هود: ۱۸	أَصِبْ X	لَا تُصِبْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد - افعال ۱۰ + ۱۰ + ۱۰	خلاصہ تعداد - افعال ۱۰ + ۱۰ + ۱۰	خلاصہ تعداد کے الفاظ و سیماجات کی تفصیلات
3	2+8=10	2+8=10	البقرہ: ۱۸۲، ابراہیم: ۳۳، الاحقاف: ۳۲، المؤمنون: ۱۰۹، یونس: ۱۰۹، الصافات: ۷۵۔
4	0+6=6	0+5=5	النمل: ۲۲، الاحقاف: ۳۱، المومنون: ۸۸۔
5	3+14=17	2+9=11	البقرہ: ۸۱، النمل: ۲۲، الکہف: ۱۱۸، یونس: ۱۰۹، یوسف: ۶۶، التوبہ: ۳۹۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+21=21	0+7=7	یونس: ۱۰۲، الحج: ۲۵، سجدہ: ۲۷، الحج: ۹، الروم: ۳۶۔
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
11	2+54=56	2+13=15	ال عمران: ۱۶۵، الاعراف: ۱۰۰، التوبہ: ۱۵۰، الحج: ۲۵، الانفال: ۲۵، الرعد: ۳۱، الحجرات: ۶، یوسف: ۵۶، قاطر: ۲۸، البقرہ: ۱۵۲۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
12	الإطَاعَةُ X	فرمانبرداری کرنا	أَطَاعَ النساء: ۸۰	يُطِيعُ الحجرات: ۷	مُطِيعٌ X	أَطِعْنِ الاحزاب: ۳۳	لَا تُطِعْ العلق: ۱۹
13	الإِطَاقَةُ X	طاقت رکھنا	أَطَاقَ X	يُطِيقُونَ البقرہ: ۱۸۴	مُطِيقٌ X	أُطِقْ X	لَا تُطِقْ X
14	الإِعَادَةُ X	لوٹانا عادت بنالینا	أَعَادَ X	يُعِيدُ سباء: ۳۹	مُعِيدٌ X	أَعِدْ X	لَا تُعِدْ X
15	الإِعَادَةُ X	پناہ میں دینا	أَعَادَ X	أَعِيدُ عمران: ۳۶	مُعِيدٌ X	أَعِدْ X	لَا تُعِدْ X
16	الإِعَانَةُ X	مدد کرنا	أَعَانَ الفرقان: ۴	يُعِينُ X	مُعِينٌ X	أَعِينُوا الکہف: ۹۵	لَا تَعِينْ X
17	الإِعَانَةُ X	فربادری کرنا	أَعَانَتْ X	يُعِينُ X	مُعِينٌ X	أَعِثْ X	لَا تُعِثْ X
18	الإِفَاقَةُ X	ہوش میں آنا صحت یاب ہونا	أَفَاقَ اعراف: ۱۴۳	يُفِيقُ X	مُفِيقٌ X	أَفِقْ X	لَا تُفِيقْ X
19	الإِفَاتَةُ X	قدرت رکھنا	أَفَاتَ X	يُفِيْتُ X	مُفِيْتُ النساء: ۸۵	أَفِئْ X	لَا تُفِئْ X
20	الإِقَامَةُ النحل: ۸۰	قائم کرنا مقیم ہونا	أَقَامَ البقرہ: ۱۷۷	يُقِيمُونَ البقرہ: ۳	مُقِيمٌ المائدہ: ۳۷	أَقِمْ یونس: ۱۰۵	لَا تُقِمْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
12	1+55=56	1+16=17	ال عمران: ۳۲، ۱۰۰، ۱۶۸، المؤمنون: ۳۳، الانعام: ۱۱۶، ۱۲۱، البقرہ: ۲۸۵، النساء: ۱۳، ۱۳۲، ۶۴، الحجرات: ۱۱، التوبہ: ۷۱، ۷۲، آل عمران: ۱۱۔
13	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
14	0+21=21	0+4=4	ط: ۵۵۔ الکہف: ۲۰۔ الحج: ۲۲۔
15	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
16	0+2=2	0+2=2	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
17	0+1=1	0+1=1	الکہف: ۲۹۔
18	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
19	1+1=2	1+0=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
20	11+52=63	6+12=12	البقرہ: ۲۳، ۲۲۹، ۲۷۷، النساء: ۱۰۲، المائدہ: ۱۴، ۱۶۸، الکہف: ۱۰۵۔ ابراہیم: ۳۱۔ الاحزاب: ۳۳۔ الاحزاب: ۱۳۔ الحج: ۱۰۵، النساء: ۱۶۳۔ الانبیاء: ۷۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
21	الْإِمَاتَةُ X	مارڈالنا موت دینا	أَمَاتَ النجم: ۴۴	يُمِيتُ البقرہ: ۲۵۸	مُمِيتٌ	أَمِتْ X	لَا تُمِتْ X
22	الْإِنَابَةُ X	متوجہ ہونا اور توبہ کرنے، قائم مقام کرنا	أَنَابَ الرعد: ۲۷	يُنِيبُ المومن: ۱۳	مُنِيبٌ هود: ۷۵	أَنِيبُوا الزمر: ۵۳	لَا تُنِبْ X
23	الْإِلَامَةُ X	ملاست کرنا	الْأَمَّ X	يَلِيمُ X	مَلِيمٌ الصافات: ۱۴۲	الْمَّ X	لَا تَلِمْ X
24	الْإِنَارَةُ X	روشن ہونا روشن کرنا	أَنَارَ X	يُنِيرُ X	مُنِيرٌ ال عمران: ۱۸۳	أَنِرْ X	لَا تُنِرْ X
25	الْإِهَانَةُ X	ذلیل کرنا بے عزتی کرنا	أَهَانَ الفجر: ۱۶	يُهِينُ الحج: ۱۸	مُهِينٌ البقرہ: ۹۰	أَهِنْ X	لَا تُهِنْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
21	0+23=23	0+5=5	المومن: ۱۱، البقرہ: ۲۵۸، النجم: ۴۴۔
22	3+10=13	2+6=8	الزمر: ۱۷، النجم: ۴، ہود: ۷۵، الزمر: ۸۸، ابروہ: ۳۱۔
23	2+0=2	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
24	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
25	2+7=9	2+2=4	الفرقان: ۲۹۔

باب تَفْعِيلٌ (اجوف واوی)

1	التَّوْبُ X	بدلہ دینا	تَوَّبَ X	يَتَوَّبُ X	مُتَوَّبٌ X	تَوَّبْ X	لَا تُتَوَّبْ X
2	التَّخَوُّفُ الاسراء: ۵۹	ڈرانا	خَوَّفَ X	يُخَوِّفُ عمران: ۱۷۵	مُخَوِّفٌ X	خَوِّفْ X	لَا تُخَوِّفْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	المطففين: ۳۱۔
2	1+4=5	1+3=4	الاسراء: ۶۰، الزمر: ۳۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	التَّخَوَّلُ X	عطا کرنا مالک بنانا	خَوَّلَ الزمر: ۸	يُخَوِّلُ X	مُخَوِّلٌ X	خَوِّلْ X	لَا تُخَوِّلْ X
4	التَّزَوَّجُ X	نکاح کرنا	زَوَّجَنَا احزاب: ۳۷	يُزَوِّجُ الشوری: ۵۱	مُزَوِّجٌ X	زَوِّجْ X	لَا تُزَوِّجْ X
5	التَّسْوِيلُ X	گمراہ کرنا، اچھا کر کے دکھانا	سَوَّلَ محمد: ۲۵	يُسَوِّلُ X	مُسَوِّلٌ X	سَوِّلْ X	لَا تُسَوِّلْ X
6	التَّصْوِيرُ X	تصویر بنانا	صَوَّرَ المومن: ۶۳	يُصَوِّرُ ال عمران: ۶	مُصَوِّرٌ الحشر: ۲۳	صَوِّرْ X	لَا تُصَوِّرْ X
7	التَّطْوِيعُ X	آبادہ کرنا، راضی کرنا	طَوَّعَتْ المائدہ: ۳۰	يُطَوِّعُ X	مُطَوِّعٌ X	طَوِّعْ X	لَا تُطَوِّعْ X
8	التَّطْوِيقُ X	طوق پہنانا تکلیف دینا	طَوَّقَ X	يُطَوِّقُ X	مُطَوِّقٌ X	طَوِّقْ X	لَا تُطَوِّقْ X
9	التَّفْوِضُ X	سپردہ کر دینا	فَوَّضَ X	أَفْوِضُ المومن: ۳۳	مُفَوِّضٌ X	فَوِّضْ X	لَا تُفَوِّضْ X
10	التَّكْوِيرُ X	ایک کو دوسرے میں داخل کرنا، تہہ کر دینا	كَوَّرَ X	يُكَوِّرُ الزمر: ۵	مُكَوِّرٌ X	كَوِّرْ X	لَا تُكَوِّرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+3=3	0+2=2	الانعام: ۹۳۔
4	0+5=5	0+3=3	التکویر: ۷۔
5	0+4=4	0+2=2	یوسف: ۱۸۔
6	1+4=5	1+3=4	الاعراف: ۱۱۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
8	0+1=1	0+1=1	ال عمران: ۱۸۰۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+2=2	0+2=2	التکویر: ۷۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
11	التَّحْوِيلُ الاسراء: ۵۶	بدلنا، تبدیل کرنا	حَوَّلَ	يُحَوِّلُ	مُحَوِّلٌ	حَوِّلْ	لَا تُحَوِّلْ
12	التَّسْوِيمُ X	نشان لگانا	سَوَّمَ	يُسَوِّمُ	مُسَوِّمٌ عمران: ۱۲۵	سَوِّمْ	لَا تُسَوِّمْ
13	التَّعْوِيقُ X	روکنا	عَوَّقَ	يُعَوِّقُ	مُعَوِّقٌ احزاب: ۱۸	عَوِّقْ	لَا تُعَوِّقْ
14	التَّقْوِيمُ التین: ۴	سیدھا کرنا درست کرنا	قَوَّمَ	يَقْوِمُ	مُقَوِّمٌ	قَوِّمْ	لَا تُقَوِّمْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
11	3+0=3	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
12	3+0=3	2+0=2	ال عمران: ۱۲۵۔
13	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
14	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَعُّلٌ (اجوف وادوی)

1	التَزَوُّدُ X	سفر خرچ لینا	تَزَوَّدَ	يَتَزَوَّدُ	مُتَزَوِّدٌ البقرہ: ۱۹۷	تَزَوَّدُوا	لَا تَتَزَوَّدُوا
2	التَّطَوُّعُ X	خوشی سے کرنا، جنگل اطاعت کرنا	تَطَوَّعَ	يَتَطَوَّعُ	مُتَطَوِّعٌ	تَطَوَّعْ	لَا تَتَطَوَّعْ
3	التَّقْوُلُ X	جھوٹ گھڑنا	تَقَوَّلَ	يَتَقَوَّلُ	مُتَقَوِّلٌ	تَقَوَّلْ	لَا تَتَقَوَّلْ
4	التَّسَوُّرُ X	دیوار پھانڈ کر آنا	تَسَوَّرُوا	يَتَسَوَّرُونَ	مُتَسَوِّرٌ ص: ۲۱	تَسَوَّرْ	لَا تَتَسَوَّرْ
5	التَّخَوُّفُ الخل: ۴۷	تھوڑا تھوڑا کم کرنا، ڈرنا، گھبرانا	تَخَوَّفَ	يَتَخَوَّفُ	مُتَخَوِّفٌ	تَخَوَّفْ	لَا تَتَخَوَّفْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+2=2	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (اجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْمُجَاوِرَةُ	پڑوس میں رہنا	جَاوَرَ	يُجَاوِرُونَ الاحزاب: ۶۰	مُجَاوِرٌ	جَاوِرٌ	لَا تُجَاوِرُ
2	الْمُجَاوِرَةُ	آگے بڑھ جانا اجازت دینا	جَاوَرَ	يُجَاوِرُ البقرہ: ۲۳۹	مُجَاوِرٌ	جَاوِرٌ	لَا تُجَاوِرُ
3	الْمُحَاوِرَةُ	باتیں کرنا جواب دینا	حَاوَرَ	يُحَاوِرُ الکہف: ۳۳	مُحَاوِرٌ	حَاوِرٌ	لَا تُحَاوِرُ
4	الْمُرَاوِدَةُ	پھسلانا، چاہنا ارادہ کرنا	رَاوَدَتْ	يُرَاوِدُ یوسف: ۲۶	مُرَاوِدٌ	رَاوِدٌ	لَا تُرَاوِدُ
5	الْمُدَاوِلَةُ	باری باری بدلنا، ادا لیتے بدلتے رہنا	دَاوَلَ	نُدَاوِلُ عمران: ۱۳۰	مُدَاوِلٌ	دَاوِلٌ	لَا تُدَاوِلُ
6	الْمُشَاوِرَةُ	مشورہ طلب کرنا	شَاوَرَ	يُشَاوِرُ	مُشَاوِرٌ	شَاوِرٌ	لَا تُشَاوِرُ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+4=4	0+3=3	الکہف: ۶۲، الاعراف: ۱۳۸۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+8=8	0+7=7	یوسف: ۲۳، ۳۰، ۳۲، ۵۱، ۶۱، القمر: ۳۷۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَاعُلْ (اجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّجَاوَزُ X	چشم پوشی کرنا اور معاف کرنا	تَجَاوَزَ X	نَتَجَاوَزُ الاحقاف: ۱۶	مُتَجَاوِزٌ X	تَجَاوَزْ X	لَا تَتَجَاوَزْ X
2	التَّزَاوَرُ X	ایک دوسرے کی زیارت کرنا	تَزَاوَرَ X	تَزَاوَرُوا الکہف: ۷۱	مُتَزَاوِرٌ X	تَزَاوِرْ X	لَا تَتَزَاوِرْ X
3	التَّطَاوُلُ X	بڑھنا، لمبائی ظاہر کرنا	تَطَاوَلُوا X	يَتَطَاوَلُونَ X	مُتَطَاوِلٌ X	تَطَاوُلْ X	لَا تَطَاوُلْ X
4	التَّعَاوُنُ X	ایک دوسرے کی مدد کرنا	تَعَاوَنُوا X	يَتَعَاوَنُونَ X	مُتَعَاوِنٌ X	تَعَاوُنْ X	لَا تَعَاوَنُوا المائدہ: ۲
5	التَّلَاوُمُ X	بعض کا بعض کو ملامت کرنا	تَلَاوَمُوا X	يَتَلَاوَمُونَ القلم: ۳۰	مُتَلَاوِمٌ X	تَلَاوُمْ X	لَا تَتَلَاوَمُوا X
6	التَّجَاوُزُ X	ایک دوسرے کے پڑوس میں رہنا	تَجَاوَزُوا X	يَتَجَاوَرُونَ X	مُتَجَاوِرَاتٌ الرعد: ۳	تَجَاوِرْ X	لَا تَتَجَاوَرُوا X
7	التَّحَاوُرُ المجادلہ: ۱۰	ایک دوسرے سے گفتگو کرنا	تَحَاوَرُوا X	يَتَحَاوَرُونَ X	مُتَحَاوِرٌ X	تَحَاوِرْ X	لَا تَتَحَاوَرُوا X
8	التَّشَاوُرُ البقرہ: ۲۳۳	باہم مشورہ کرنا	شَاوَرُوا X	يَتَشَاوَرُونَ X	مُتَشَاوِرٌ X	تَشَاوِرْ X	لَا تَتَشَاوَرُوا X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
6	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
7	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماخُل میں درج ہو چکی ہے۔
8	2+0=2	2+0=2	الشروری: ۳۸۔

باب اَفْعُلُّ (اجوف واوی)

1	الْأَطْوَعُ	تبرع کرنا، نفعی	إِطْوَعَ	يَطْوَعُ	مُطْوِعِينَ	إِطْوَعُ	لَا تَطْوَعُ
	X	صدقہ دینا	X	X	التوبہ: ۷۹	X	X
2	الْأَطْوُفُ	بہت چکر لگانا	إِطْوَفَ	يَطْوُفُ	مُطْوَفٌ	لِيَطْوُفُوا	لَا تَطْوُفُ
	X	X	X	X	X	الحج: ۲۹	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نوٹ: اجوف واوی سے ثلاثی مزید فیہ کے باقی ابواب قرآن کریم میں مستعمل نہیں۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے ابواب (اجوف واوی) کے اختتام پر کل 125 مصادر دیکھے ہیں۔ جس کی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 52 مصادر سے 2568 الفاظ اور مزید کہ 73 مصادر سے 459 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ بہر حال قرآنی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 3064۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب اجوف واوی کے 125 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 3064 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 52 مصادر سے 21424 عربی الفاظ کے معانی اور مزید کے 73 مصادر سے 26864 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال عربی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 48288۔

ابواب ثلاثی مجرد (اجوف یائی)

اجوف یائی کی تعریف:- جس کے میں لکھ کے مقابلے میں حرف علت ”ی“ ہو جیسے ”بَاعَ“

باب ضَرَبَ يَضْرِبُ (اجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
1	الْبَيْتُ	رات گزارنا	بَاتَ	يَبِيْتُونَ	بَائِتٌ	بِئْ	لَا تَبِئْ	0+1	0+1
	X	X	X	فرقان: ۶۳	X	X	X	1	1
2	الْبَيْدُ	برباد ہونا	بَادَ	تَبِيدُ	بَائِدٌ	بِئْ	لَا تَبِئْ	0+1	0+1
	X	X	X	الکہف: ۳۵	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
3	الْتَبِيَةُ	سیر گردان گھومتے رہنا	تَاة	يَتَبَهُونَ	تَابَةٌ	تِهْ	لَا تَبِيْهُ	0+1	0+1
	X	X	X	المائدہ: ۲۶	X	X	X	1	1
4	الْحَيْدُ	الگ ہونا	حَادَ	تَحِيْدُ	حَائِدٌ	حِدْ	لَا تَحِدْ	0+1	0+1
	X	X	X	ق: ۱۹	X	X	X	1	1
5	الْحَيْفُ	ظلم کرنا	حَافَ	يَحِيْفُ	حَائِفٌ	حِفْ	لَا تَحِفْ	0+1	0+1
	X	X	X	النور: ۵۰	X	X	X	1	1
6	الْحَيْقُ	گھیر لینا	حَاقَ	يَحِيْقُ	حَائِقٌ	حِقْ	لَا تَحِقْ	0+1	0+10
	X	X	X	الانعام: ۱۰ فاطر: ۴۳	X	X	X	1	10
7	الْحَيْبَةُ	ناکام ونا مراد ہونا	حَابَ	يَحِيْبُ	حَائِبٌ	حِبْ	لَا تَحِبْ	0+1	0+4
	X	X	X	ابراہیم: ۱۵	X	X	X	1	4
8	الرَّيْنُ	دل پر گناہ چھا جانا	رَانَ	يَرِيْنُ	رَائِنٌ	رِنْ	لَا تَرِنْ	0+1	0+1
	X	X	X	المطففين: ۱۳	X	X	X	1	1
9	الدَّيْنُ	بدلہ دینا	دَانَ	يَدِيْنُونَ	دَائِنٌ	دِنْ	لَا تَدِنْ	0+1	0+1
	X	X	X	التوبہ: ۲۹	X	X	X	1	1
10	الزِّيَادَةُ	زیادہ کرنا	زَادَ	يَزِيْدُ	زَائِدٌ	زُدْ	لَا تَزُدْ	0+17	0+49
	X	X	X	اعراف: ۶۹ اسراء: ۸۲	X	مزمل: ۴	X	17	49
11	الزِّيْعُ	بھگانا	زَاعَ	يَزِيْعُ	زَائِعٌ	زِعْ	لَا تَزِعْ	0+5	0+6
	X	X	X	التوبہ: ۱۱۷ النجم: ۱۷	X	X	X	5	6
12	السِّيَاحَةُ	چلنا سیر کرنا	سَاحَ	يَسِيْحُ	سَائِحٌ	سِيْحُوا	لَا تَسِيْحْ	0+5	0+6
	X	X	X	X	X	التوبہ: ۲	X	5	6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (3) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(6) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (7) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (8) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(9) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (10) الافعال: ۲- التوبہ: ۴۷، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
13	السَّيْرُ	پھرنا	سَارَ	تَسِيرُ	سَائِرٌ	سَيِّرُوا	لَا تَسِرْ	0+16	0+4
	X	چلنا	قصص: ۲۹	الطور: ۱۰	X	عمران: ۱۲۴	X	16	4
14	السَّيْلُ	بہنا	سَالَتْ	يَسِيلُ	سَائِلٌ	سَلْ	لَا تَسِلْ	0+1	0+1
	X	X	الرعد: ۱۷	X	X	X	X	1	1
15	الشُّيُوعُ	پھیلنا	شَاعَ	تَشِيْعُ	شَائِعٌ	شَعْ	لَا تَشِعْ	0+1	0+1
	X	قوت پانا	X	التور: ۱۹	X	X	X	1	1
16	الصَّيْرُورَةُ	لوٹنا	صَارَ	تَصِيرُ	صَائِرٌ	صِرْ	لَا تَصِرْ	0+1	0+1
	X	X	X	شوری: ۵۳	X	X	X	1	1
17	الضَّيْقُ	تگ ہونا	ضَاقَ	يَضِيْقُ	ضَائِقٌ	ضِيقٌ	لَا تَضِيقْ	0+3	0+6
	X	X	هود: ۷۷	الحجر: ۹۷	X	X	X	6	3
18	الطَّيْبُ	اچھا اور عمدہ ہونا	طَابَ	يَطِيْبُ	طَائِبٌ	طَبْ	لَا تَطْبُ	0+3	0+3
	X	X	النساء: ۳	X	X	X	X	3	3
19	الطَّيْرُ	اڑنا	طَارَ	يَطِيرُ	طَائِرٌ	طِرْ	لَا تَطِرْ	0+1	0+1
	X	X	X	انعام: ۳۸	X	X	X	1	1
20	الْغَيْبُ	غائب ہونا	غَابَ	يَغِيْبُ	غَائِبَةٌ	غَبْ	لَا تَغِبْ	5+0	57+0
	X	پوشیدہ ہونا	X	X	انمل: ۷۵	X	X	57	5
21	الْغَيْظُ	غصہ دلانا	غَاظَ	يَغِيْظُ	غَائِظُونَ	غِظٌ	لَا تَغِظْ	3+1	4+4
	X	X	X	التوبہ: ۱۲۰	شعراء: ۵۵	X	X	8	4
22	الْغَيْبُ	عیب دار	غَابَ	يَغِيْبُ	غَائِبٌ	عَبْ	لَا تَعِبْ	0+1	0+1
	X	بنانا	X	X	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(13): یوسف: ۱۰۹۔ (15): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (16): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(17): التوبہ: ۲۵۔ (18): الزمر: ۷۳۔ النساء: ۳۔ (19): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(20): المائدہ: ۱۰۹۔ الاعراف: ۷۔ یوسف: ۱۰۔ (21): آل عمران: ۱۱۹۔ (22): الکہف: ۷۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
23	الْفَيْلُ	دوپہر میں آرام کرنا	قَالَ	يَقْبُلُ	قَائِلُونَ	قَبْلُ	لَا تَقْبَلُ	2+0 2	2+0 2
24	الْكَيْلُ	ناپنا	كَانَ	يَكْبُلُ	كَائِلٌ	كَبْلٌ	لَا تَكْبُلُ	2+0 2	7+0 7
25	الْكَيْدُ	تدبیر رنا حل نکالنا	كَادَ	يَكِيدُونَ	كَائِدٌ	كَيْدًا	لَا تَكِيدُ	2+6 8	2+8 10
26	الْعَيْثُ	برسانا برسنا	غَاثٌ	يَغِيثُ	غَائِثٌ	غَيْثٌ	لَا تَغِيثُ	1+1 2	3+1 4
27	الْمَيْلُ	ماکل ہونا	مَالَ	يَمِيلُ	مَائِلٌ	مَيْلٌ	لَا تَمِيلُ	3+0 3	3+0 3
28	الْهَيْلُ	بہنا، جھڑکر مٹی کا گرنا	هَالَ	يَهِيلُ	هَائِلٌ	هَيْلٌ	لَا تَهِيلُ	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(23): الفرقان: ۲۳۔ (24): ہود: ۸۳۔ (25): یوسف: ۶، الانبیاء: ۵۷، الطارق: ۱۲۔ الطور: ۴۳۔ (26): یوسف: ۴۹۔

(27): النساء: ۲۷، ۱۰۲۔ (28): المزمل: ۱۳۔

بَابِ سَمِعَ يَسْمَعُ (اجوفیائی)

1	الزَّيَالُ	زائل ہونا	زَالَتْ	يَزَالُ	زَائِلٌ	زَلٌ	لَا تَزَلُ	0+5 5	0+8 8
2	النَّيْلُ	چھیننا، پانا، حاصل کرنا	نَالَ	يَنَالُونَ	نَائِلٌ	نَلٌ	لَا تَنَلُ	1+2 3	1+2 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): المؤمن: ۳۴۔ المائدہ: ۱۳۔ البقرہ: ۲۱۷۔ (2): الحج: ۳۷۔

ابواب ثلاثی مزید فیہ (اجوف یائی)

باب افعال (اجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِبَانَةُ	کھول کر بیان کرنا، ظاہر کرنا واضح کرنا	أَبَانَ	يُبِينُ الزخرف: ۵۲	مُبِينٌ المائدہ: ۹۲	أَبِنُ	لَا تُبِينُ X
2	الْإِذَاعَةُ	مشہور کرنا	أَذَاعُوا	يَذِيعُ النساء: ۸۳	مُذِيعٌ	أَذِعُ	لَا تُذِعُ X
3	الْإِزَاعَةُ	پھیرنا	أَزَاعَ	يُزِيعُ الصف: ۵	مُزِيعٌ	أَزِعُ	لَا تُزِعُ ال عمران: ۸
4	الْإِسَالَةُ	بہانا	أَسَلْنَا	يَسِيلُ سباء: ۱۲	مَسِيلٌ	أَسِلُ	لَا تَسِلُ X
5	الْإِضَاعَةُ	ضائع کرنا	أَضَاعُوا	يُضِيعُ البقرہ: ۱۳۳	مُضِيعٌ	أَضِعُ	لَا تُضِعُ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	103+1=104	1+1=2	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+2=2	0+2=2	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+10=10	0+4=4	ال عمران: ۱۹۵۔ الاعراف: ۷۰۔

باب تفعیل (اجوف یائی)

1	التَّبْيِيتُ	رات میں کرنا، گھر بنانا	بَيَّتَ	يَبْيِتُونَ النساء: ۸۱	مَبْيِتٌ	بَيِّتْ	لَا تُبْيِتْ X
2	التَّبْيِينُ	بیان کرنا	بَيَّنَّا	يُبَيِّنُ البقرہ: ۱۱۸	مُبَيِّنٌ	بَيِّنْ	لَا تُبَيِّنْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	0+4=4	0+3=3	اہل: ۳۰۔
2	0+23=23	0+8=8	الزخرف: ۶۳، اہل: ۶۳، البقرہ: ۱۶۰، المائدہ: ۷۵، ال عمران: ۱۸۷۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	التَّخَيُّلُ X	محسوس کرنا خیال دلانا	خَيَّلَ X	يُخَيِّلُ X	مُخَيِّلٌ X	خَيَّلْ X	لَا تُخَيِّلْ X
4	التَّزْيِيلُ X	پھوٹ ڈالنا	زَيَّلْنَا يُزَيِّلُ یونس: ۲۸	مُزَيِّلٌ X	زَيَّلْ X	لَا تُزَيِّلْ X	
5	التَّزْيِينُ X	عزین کرنا	زَيَّنَ X	يُزَيِّنُ X	مُزَيِّنٌ X	زَيَّنْ X	لَا تُزَيِّنْ X
6	التَّسْيِيرُ X	چلانا	سَيَّرَ X	يُسَيِّرُ یونس: ۲۲	مُسَيِّرٌ X	سَيَّرْ X	لَا تُسَيِّرْ X
7	التَّضْيِيفُ X	مہمانی کرنا	ضَيَّفَ X	يُضَيِّفُونَ الکہف: ۷۷	مُضَيِّفٌ X	ضَيَّفْ X	لَا تُضَيِّفْ X
8	التَّضْيِيقُ X	تنگ کرنا	ضَيَّقَ X	يُضَيِّقُونَ الطلاق: ۶	مُضَيِّقٌ X	ضَيَّقْ X	لَا تُضَيِّقْ X
9	التَّقْيِضُ X	مقرر کرنا	قَيَّضْنَا حم السجدہ: ۲۵	نُقَيِّضُ الزخرف: ۳۶	مُقَيِّضٌ X	قَيَّضْ X	لَا تُقَيِّضْ X
10	التَّغْيِيرُ X	بدل دینا تغیر کر دینا	غَيَّرَ X	يُغَيِّرُ الرعد: ۱۱	مُغَيِّرٌ انفال: ۵۳	غَيَّرْ X	لَا تُغَيِّرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
3	0+1=1	0+1=1	ظ: ۶۶۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+26=26	0+6=6	الانعام: ۱۰۸۔ الحجرات: ۷، حم السجدہ: ۲۵، الحجر: ۳۹۔ البقرہ: ۲۱۲۔
6	0+5=5	0+3=3	الکہف: ۷۷۔ الرعد: ۳۱۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+2=2	0+2=2	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
10	1+2=3	1+2=3	النساء: ۱۱۹۔

باب تَفَعُّلٌ (اجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّبَيَّنَ	تحقیق کرنا	تَبَيَّنَ	يَتَبَيَّنُ البقرہ: ۱۰۹	مُتَبَيِّنٌ	تَبَيَّنُوا النساء: ۹۳	لَا تَبَيَّنْ
2	التَّخَيَّرَ	پسند کرنا	تَخَيَّرَ	يَتَخَيَّرُونَ الواقعة: ۲۰	مُتَخَيِّرٌ	تَخَيَّرْ	لَا تَتَخَيَّرْ
3	التَّزَيَّلَ	جدا ہونا	تَزَيَّلُوا	يَتَزَيَّلُونَ الفتح: ۲۵	مُتَزَيِّلٌ	تَزَيَّلْ	لَا تَتَزَيَّلْ
4	التَّطَيَّرَ	مخوس سمجھنا بدقالی لینا	تَطَيَّرْنَا	يَتَطَيَّرُونَ ییسین: ۱۸	مُتَطَيِّرٌ	تَطَيَّرْ	لَا تَتَطَيَّرْ
5	التَّغَيَّظَ	غضب ناک ہونا خست گرمی ہونا	تَغَيَّظَ	يَتَغَيَّظُ	مُتَغَيِّظٌ	تَغَيَّظْ	لَا تَتَغَيَّظْ
6	التَّحَيَّرَ	مل جانا، پناہ لینا کسی ایک جگہ میں مختصر ہونا	تَحَيَّرَ	يَتَحَيَّرُونَ	مُتَحَيِّرٌ	تَحَيَّرْ	لَا تَتَحَيَّرْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد - افعال + اسماء	خلاصہ تعداد - افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+18=18	0+4=4	سہا: ۱۳۔
2	0+2=2	0+2=2	القلم: ۳۸۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+0=1	1+0=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔
6	1+0=1	1+0=1	تفصیل ما قبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (اجوف یائی)

1	المُبَايَعَةُ	بیعت کرنا، ہاتھ معاندہ کرنا، ہاتھ بٹھکانا	بَايَعْتُمْ	يُبَايِعُونَ الفتح: ۱۰	مُبَايِعٌ	بَايِعْ	لَا تَبَايِعْ
---	---------------	--	-------------	---------------------------	-----------	---------	---------------

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد - افعال + اسماء	خلاصہ تعداد - افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+7=7	0+4=4	المستحذ: ۱۳۔

باب تَفَاعُلٌ (اجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	فعل مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّبَاعُ	آپس میں خرید فروخت کرنا	تَبَاعَتُمْ	يَتَّبَعُ	تَبَاعٍ	تَبَاعِ	لَا تَتَّبِعْ
	X		البقرہ: ۲۸۲	X	X	X	X
2	التَّدَايُنُ	آپس میں ادھار کا معاملہ کرنا	تَدَايَنُكُمْ	يَتَدَايَنُ	تَدَايُنٍ	تَدَايِنِ	لَا تَتَدَايِنُ
	X		البقرہ: ۲۸۲	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٌ (اجوف یائی)

1	الإِخْتِيَارُ	مُخْتَبَرٌ کرنا پسند کرنا	إِخْتَارَ	يُخْتَارُ	مُخْتَارٌ	إِخْتَرْ	لَا تُخْتَرِ
	X		اعراف: ۱۵۵	القصص: ۶۸	X	X	X
2	الْإِرْتِبَابُ	شُكٌّ کرنا تہمت لگانا	إِرْتَابٌ	يُرْتَابُ	مُرْتَابٌ	إِرْتَبِ	لَا تُرْتَبِ
	X		العنکبوت: ۴۸	الدرج: ۳۱	X	X	X
3	الْإِرْدِيَادُ	بُرْهَانٌ	إِرْدَادٌ	يُرْدَادُ	مُرْدَادٌ	إِرْدُدْ	لَا تُرْدُدْ
	X		ال عمران: ۹۰	الدرج: ۳۱	X	X	X
4	الْإِصْطِيَادُ	شَاكِرٌ کرنا	إِصْطَادٌ	يَصْطَادُ	مُصْطَادٌ	إِصْطَادُوا	لَا تَصْطَدْ
	X		X	X	X	المائدہ: ۲	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+4=4	0+4=4	الدرج: ۳۱۔ ط: ۱۳۔
2	0+7=7	0+7=7	التوبہ: ۳۵، النور: ۵۰، المائدہ: ۱۰۶، البقرہ: ۲۸۲۔ الحجرات: ۱۵۔
3	0+8=8	0+8=8	الرعد: ۸۔ یوسف: ۶۵۔ ال عمران: ۱۷۸۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِسْتِفْعَالٌ (اجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْإِسْتِئَانَةُ	وضاحت طلب کرنا	اسْتَبَانَ	نَسْتَبِينُ انعام: ۵۵	مُسْتَبِينٌ	اسْتَبِنِ	لَا تَسْتَبِنِ	0+1 1	0+1 1

باب اِفْعَالٌ (اجوف یائی)

2	الْإِبْيَاضُ	سفید ہونا	أَبْيَضْتُ	تَبَيَّضُ	مُبَيَّضٌ	إِبْيَضُ	لَا تَبْيِضُ	0+3 3	0+2 2
			عمران: ۱۰۷	عمران: ۱۰۶					

باب اِفْعُلٌ (اجوف یائی)

3	الْإِزْيِينُ	مزین	إِزْيَيْتُ	يَزِينُ	مُزِينٌ	إِزَيْنِ	لَا تَزِينِ	0+1 1	0+1 1
		ہونا	یونس: ۲۳						
4	الْإِطْيِيرُ	منجوس سمجھنا، منجوس بتلانا	أَطْيِرْنَا	يَطْيِرُونَ	مُطْيِرٌ	إِطْيِيرٌ	لَا تَطْيِيرُ	0+2 2	0+2 2
			انمل: ۴۷	اعراف: ۱۳۱					

باب رباعی مجرد (اجوف یائی)

باب فَعَلَّةٌ (اجوف یائی)

5	الْهَيْمَنَةُ	نگہبان ہونا امن دینا	هَيْمَنْ	يُهَيْمِنُ	مُهَيْمِنٌ	هَيْمِنٌ	لَا تُهَيْمِنُ	1+0 1	2+0 2
					الحشر: ۲۳				

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

نوٹ: ان پانچوں مصادر کی تفصیل باقیں میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (اجوف یائی) کے اختتام پر کل 63 مصادر دیکھے ہیں۔ جس کی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 30 مصادر سے 215 الفاظ اور مزید کے 32 مصادر سے 247 الفاظ اور رباعی مجرد کے ایک مصدر سے 2 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ بہر حال قرآنی الفاظ کا مجموعہ 464 بنتا ہے۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب اجوف یائی کے 63 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 464 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 30 مصادر سے 12360 عربی الفاظ کے معانی اور مزید کے 33 مصادر سے 12144 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال عربی الفاظ کا مجموعہ بنے گا 24504۔

الباب ثلاثی مجرد (ناقص واوی)

ناقص واوی کی تعریف: ناقص واوی وہ ہے جس کے لام کلمہ کے مقابلہ میں حرف علت واؤ ہو جسے ”دعا“

باب نَصْرَ يَنْصُرُ (ناقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْبَدُو	ظاہر ہونا	بَدَا	يَبْدُو	بَادٍ	أَبْدُ	لَا تَبْدُ	0+8 8	0+2 2
2	الْبَدَاوَةُ	باہر رہنا	بَدَا	يَبْدُو	بَادٍ	أَبْدُ	لَا تَبْدُ	3+0 3	3+0 3
3	الْبَلَاءُ	آزمائش، تجربہ کرنا	بَلَوْنَا	يَبْلُوْنَ	بَالٍ	أَبْلُ	لَا تَبْلُ	2+24 26	1+11 12
4	الْتَّلُوْ	پیچھے چلنا چھوڑ دینا	تَلَا	يَتَلُوْا	تَالٍ	أَتْلُ	لَا تَتْلُ	0+1 1	0+1 1
5	الْتَّلَاوَةُ	پڑھنا	تَلَوْتُ	يَتَلُوْنَ	تَالِيَاتٍ	أَتْلُ	لَا تَتْلُ	2+67 69	2+12 15
6	الْحَبْوَةُ	کھنچے چلے آنا	جَبَا	يَجْبُوْ	جَابٍ	أُجِبُ	لَا تَجِبُ	0+1 1	0+1 1
7	الْخُلُوْ	خالی ہونا	خَلَا	يَخْلُوْ	خَالِيَةٌ	أُخِلُ	لَا تَخُلُ	1+17 18	1+4 5
8	الدَّخُوْ	بچھانا ہموار کرنا	دَخَا	يَدْخُوْ	دَاخٍ	أُدْخُ	لَا تَدْخُ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) ال عمران: ۱۱۸۔ (2) ہود: ۲۷۔ الاحزاب: ۲۰۔ (3) یونس: ۳۰۔ محمد: ۳۱۔ الانبیاء: ۳۵۔ الکہف: ۷۔ البقرہ: ۱۵۵۔ النحل: ۹۲۔
- الذہاب: ۹۳۔ الطارق: ۹۔ ال عمران: ۱۸۶۔ (4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (5) الانعام: ۱۵۱۔ الکہف: ۸۳۔ البقرہ: ۲۳، ۱۰۲، ۱۲۹۔ القصص: ۳۔ ال عمران: ۹۳، ۱۰۱۔ الانفال: ۲۔ النساء: ۱۲۷۔
- (6) القصص: ۵۷۔ (7) البقرہ: ۱۳، ۱۳۴۔ (8) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
9	الدَّعَاءُ	بلانا پکارنا	دَعَا	يَدْعُو	دَاعٍ	أُدْعُ	لَا تَدْعُ	36+171 207	7+25 32
			عمران: ۳۸	اسراء: ۱۱	بقرہ: ۱۸۶	بقرہ: ۶۱	x		
10	الدُّنُو	قريب ہونا	دَنَا	يَدْنُو	دَانٍ	أَدْنُ	لَا تَدْنُ	1+9+1 110	4+1 5
			النجم: ۸	x	الرحمن: ۵۳	x	x		
11	الدَّرَوُ	اثرانا	دَرَا	تَدْرُونَ	ذَارِيَاتٍ	أَذُرُ	لَا تَذُرُ	2+1 3	2+1 3
			x	الکہف: ۲۵	الذاریات: ۱	x	x		
12	الرِّبَاءُ	بڑھنا زیادہ ہونا، اوپر آنا	رَبَّثَ	يَرَبُّو	رَابٍ	أُرَبُّ	لَا تُرَبُّ	10+5 15	6+2 8
			الحج: ۵	الروم: ۳۹	الزمر: ۱۷	x	x		
13	الرَّجَاءُ	امید رکھنا، ڈرنا	رَجَا	يَرْجُو	رَاجٍ	أَرْجُوا	لَا تَرْجُ	2+21 23	2+5 7
			x	الکہف: ۱۱۰	x	العنکبوت: ۳۶	x		
14	الشَّكَايْتُ	شکایت کرنا	شَكَا	أَشْكُو	شَاكٍ	أَشْكُ	لَا تَشْكُ	0+1 1	0+1 1
			x	یوسف: ۸۶	x	x	x		
15	الصُّبُو	ماکل ہونا	صَبَا	أَصْبُو	صَابٍ	أُصِبُّ	لَا تُصِبُّ	0+1 1	0+1 1
			x	یوسف: ۳۳	x	x	x		
16	الصَّغُو	جھکنا	صَغَتَ	يَصْغُو	صَاغٍ	أُصِغُّ	لَا تُصِغُّ	0+1 1	0+1 1
			التحریم: ۳	x	x	x	x		
17	الْعَتُو	سرکشی کرنا	عَتَتْ	يَعْتُو	عَاتِيَةٌ	أُعْتُ	لَا تُعْتُ	4+5 9	3+2 5
			الطلاق: ۸	x	الحاقة: ۶	x	x		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (9) الاعراف: ۱۸۹، ۱۹۳۔ یونس: ۲۲، نوح: ۵۰۔ یوسف: ۱۰۸۔ یونس: ۱۰۶۔ الاسراء: ۱۱۰۔ الانعام: ۴۰، ۷۱۔ ابراہیم: ۹۔ آل عمران: ۲۳، ۴۱۔ الکہف: ۱۱۴، البقرہ: ۲۳، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۸۲۔ المؤمن: ۱۲۔ الاحزاب: ۵۳، الجاثیہ: ۲۸۔ القف: ۷، طہ: ۱۰۸۔ الاحزاب: ۳۶۔ البقرہ: ۱۸۶۔ الاعراف: ۵۔ الاحزاب: ۴۔ (10) الانعام: ۹۹، البقرہ: ۶۱، ۸۵۔ (11) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (12) الحاقہ: ۱۰۔ النمل: ۹۳۔ الروم: ۳۹۔ البقرہ: ۲۶۵۔ (13) القصص: ۸۶۔ النساء: ۱۰۴۔ البقرہ: ۲۱۸۔ ہود: ۶۲۔ الحاقہ: ۱۷۔
- (14) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (15) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (16) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (17) الاعراف: ۷۷۔ مریم: ۸۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
27	الْمَحْوُ	مٹانا	مَحَوْنَا	يَمْحُ	مَاحٍ	أَمْحُ	لَا تَمْحُ	0+3 3	0+3 3
	X	X	الاسراء: ۱۲	الشوری: ۲۳	X	X	X		
28	النَّجَاةُ	نجات پانا	نَجَا	يَنْجُو	نَاجٍ	أُنَجِّ	لَا تَنْجُ	2+2 4	2+2 4
	المومن: ۲۱	X	یوسف: ۲۵	X	یوسف: ۲۲	X	X		
29	النَّجْوَى	سرگوشی کرنا	نَجَا	يَنْجُو	نَاجٍ	أُنَجِّ	لَا تَنْجُ	2+0 2	7+0 7
	اسراء: ۲۸	X	X	X	X	X	X		
30	الْجُثُو	گھٹنوں کے بل بیٹھنا	جَثَا	يَجْثُو	جَاثِيَةٌ	أُجْثُ	لَا تَجْثُ	2+0 2	2+0 2
	X	X	X	X	الچاثیہ: ۲۸	X	X		
31	الْجَلَاءُ	جلا وطن ہونا	جَلَا	يَجْلُو	جَالٍ	أُجَلِّ	لَا تَجَلِّ	1+0 1	1+0 1
	X	X	X	X	X	X	X		
32	السُّمُو	بلند ہونا ہم نام ہونا	سَمَا	يَسْمُو	سَامٍ	أُسْمُ	لَا تَسْمُ	5+0 5	254+0 254
	X	X	X	X	X	X	X		
33	السَّهُوُ	بھولنا غافل ہونا	سَهَا	يَسْهُوُ	سَاهُونَ	أُسَّهُ	لَا تَسَّهُ	1+0 1	2+0 2
	X	X	X	X	الماعون: ۵	X	X		
34	الْقَصُو	دور ہونا	قَصَا	يَقْصُو	قَاصٍ	أُقْصُ	لَا تَقْصُ	3+0 3	5+0 5
	X	X	X	X	X	X	X		
35	اللَّغُو	لغو بات کہنا	لَعَا	يَلْغُو	لَاغِيَةٌ	أُلْغُ	لَا تَلْغُ	2+0 2	5+0 5
	بقرہ: ۲۲۵	X	X	X	الغاشیہ: ۱۱	X	X		
36	اللَّهُوُ	کھیل میں پڑنا	لَهَا	يَلْهُوُ	لَاهِيَةٌ	أَلْهُ	لَا تَلْهُ	2+0 2	5+0 5
	انعام: ۳۲	X	X	X	انبیاء: ۳	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(27): الرعد: ۳۹۔ (28): القصص: ۲۵۔ (29): یوسف: ۸۰۔ (30): مریم: ۶۸۔ (31): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(32): مریم: ۷۔ المائدہ: ۴۔ البقرہ: ۱۹، ۲۹، ۳۱۔ (33): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(34): مریم: ۲۲۔ الاسراء: ۱۔ الانفال: ۲۲۔

(35): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (36): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (ناقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الرِّضْوَانُ عمران: ۱۵	راضی ہونا x	رَضِيَ	يَرْضَى نساء: ۱۰۸	رَاضِيَةٌ الحاقہ: ۱۲	ارِضْ	لَا تَرْضَ	25+35 60	6+12 18
2	الشَّقَاوَةُ مشقت اٹھانا x	بد بخت ہونا مشقت اٹھانا	شَقُوا	يَشْقَى طہ: ۱۲۳	شَقِيٌّ ہود: ۱۰۵	اشْقُ	لَا تَشْقُ	8+4 12	3+3 6
3	الصَّغِي	ماکل ہونا x	صَغِيَ	تَصْغَى انعام: ۱۱۳	صَاغٍ	اصْغِ	لَا تَصْغِ	0+1 1	0+1 1
4	الضُّحَى اعراف: ۹۸	دھوپ لگنا دھوپ کھانا	ضَحِيَ	تَضْحَى طہ: ۱۱۹	ضَاحٍ	اصْحِ	لَا تَضْحِ	5+1 6	1+1 2
5	الْعَثَى فساد کرنا x	فساد کرنا x	عَثَى	يَعْثَى x	عَاثٍ	اعْثْ	لَا تَعْثُوا البقرہ: ۶۰	0+4 4	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) المائدہ: ۳، التوبہ: ۳۸، المائدہ: ۱۱۹، البقرہ: ۱۲۰، ۹۶، ۲۸۲، الزمر: ۷، الحج: ۵۹، الانعام: ۱۱۳، الاحزاب: ۵۱، مریم: ۶، ۵۵، الفجر: ۲۸، البقرہ: ۲۰، ۷۰، (2) طہ: ۲، الاعلیٰ: ۱۱، المؤمنون: ۱۰۶، (3) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(4) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب فَتَحَ يَفْتَحُ (ناقص واوی)

1	اللَّفَى بک بک کرنے، شور مٹل کرنا	لَفَا	يَلْفَى x	لَاغٍ	الْفَوَا اسجدہ: ۲۶	لَا تَلْفُ	0+1 1	0+1 1
---	--	-------	--------------	-------	-----------------------	------------	----------	----------

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

البواب ثلاثی مزید فیہ (ناقص واوی)

باب اَفْعَالٌ (ناقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْأَبْدَاءُ	ظاہر کرنا	أَبْدَى	يُبْدِي	مُبْدٍ	أَبْدِ	لَا تُبْدِ
	X	X	X	الاعراف: ۲۰	الاحزاب: ۳۷	X	X
2	الْإِبْلَاءُ	آزما نا	أَبْلَى	يُبْلِي	مِبْلٍ	أَبْلِ	لَا تُبْلِ
	X	X	X	الانفال: ۱۷	X	X	X
3	الْإِدْلَاءُ	ڈول لگانا لے جانا	أَدْلَى	يُدْلِي	مُدْلٍ	أَدْلِ	لَا تُدْلُوا
	X	X	X	X	X	X	البقرہ: ۱۸۸
4	الْإِدْنَاءُ	لگانا	أَدْنَى	يُدْنِي	مُدْنٍ	أَدْنِ	لَا تُدْنِ
	X	X	X	الاحزاب: ۵۹	X	X	X
5	الْإِرْبَاءُ	بڑھانا	أَرْبَى	يُرْبِي	مُرْبٍ	أَرْبِ	لَا تُرْبِ
	X	X	X	بقرہ: ۲۷۱	X	X	X
6	الْإِرْجَاءُ	دور رکھنا، مہلت دینا	أَرْجَى	تُرْجِي	مُرْجٍ	أَرْجِ	لَا تُرْجِ
	X	X	X	الاحزاب: ۵۱	X	X	اعراف: ۱۱۱
7	الْإِرْضَاءُ	راضی کرنا	أَرْضَى	يَرْضُونُ	مَرْضٍ	أَرْضِ	لَا تُرْضِ
	X	X	X	التوبہ: ۸	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	1+14=15	1+9=10	البقرہ: ۲۷، ۳۳، ۴۲، ۱۵۳، ۲۹، ۱۵۳، ۲۹، القصص: ۱۰، یوسف: ۷۷، النور: ۳۲، المائدہ: ۱۰۱۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+3=3	0+2=2	التوبہ: ۲۳۔

باب تَفْعِيلُ (ناقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّخْلِيَةُ	چھوڑنا	خَلَّى	يُخَلِّي	مُخَلِّ	خَلُّوا	لَا تُخَلِّ
	X	X	X	X	X	التوبة: ۵	X
2	التَّرْبِيَةُ	پرورش کرنا	رَبَّيَا	نُرَبِّي	مُرَبِّ	رَبِّ	لَا تُرَبِّ
	X	X	الاسراء: ۲۳	الشعراء: ۱۸	X	X	X
3	التَّسْمِيَةُ	نام رکھنا	سَمَّى	يُسَمِّنُ	مُسَمِّ	سَمُّوا	لَا تُسَمِّ
	النجم: ۲۷	X	الحج: ۷۸	النجم: ۲۷	X	الرعد: ۳۳	X
4	التَّصَلِيَةُ	نماز پڑھنا	صَلَّى	يُصَلِّي	مُصَلِّينَ	صَلِّ	لَا تُصَلِّ
	X	X	X	عمران: ۳۹	المعارج: ۲۲	التوبة: ۱۰۳	X
5	التَّصْفِيَةُ	صاف کرنا	صَفَّى	يُصَفِّي	مُصَفِّ	صَفِّ	لَا تُصَفِّ
	X	X	X	X	X	X	X
6	التَّنَجِيَةُ	نجات دینا	نَجَّى	يُنَجِّي	مُنَجِّونَ	نَجِّ	لَا تُنَجِّ
	X	X	اسراء: ۶۷	الزمر: ۶۱	العنكبوت: ۳۳	يونس: ۸۶	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+2=2	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
3	3+93=96	2+6=8	الاعراف: ۷۱۔ آل عمران: ۳۶۔ البقرہ: ۱۸۔ البقرہ: ۲۸۲۔
4	17+13=30	4+7=11	التوبة: ۸۳۔ النساء: ۱۰۲۔ الاحزاب: ۵۶، ۵۷۔ البقرہ: ۱۲۵، ۱۲۷۔
5	1+0=1	1+0=1	نور: ۱۵۔
6	2+34=36	1+7=8	حور: ۵۸۔ یونس: ۱۰۳۔ العنكبوت: ۳۳۔ یوسف: ۱۱۰۔

باب تَفَاعُلٌ (نقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّرَاضَىٰ البقرہ: ۲۳۳	آپس میں رضا مند ہونا	تَرَاضَوْا البقرہ: ۲۳۲	يَتَرَاضَىٰ	مُتَرَاضٍ	تَرَاضُ	لَا تَتَرَاضَ X
2	التَّعَالَىٰ X	بہت بلند ہونا X	تَعَالَىٰ الانعام: ۱۰۰	يَتَعَالَىٰ	مُتَعَالٍ الرعد: ۹	تَعَالَوْا عمران: ۶۱	لَا تَتَعَالَ X
3	التَّنَاجَىٰ X	سرگوشی کرنا X	تَنَاجَيْتُمْ الحج: ۹	يَتَنَاجَوْنَ الحج: ۸	مُتَنَاجٍ X	تَنَاجَوْا الحج: ۹	لَا تَتَنَاجَ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	2+2=4	1+2=3	النساء: ۲۳۔
2	1+21=22	1+3=4	الاحزاب: ۲۸۔
3	0+4=4	0+4=4	الحج: ۹۔

باب اِفْتِعَالٌ (نقص واوی)

1	الْإِبْتِلَاءُ X	امتحان لینا آزمانا	إِبْتَلَىٰ البقرہ: ۱۲۳	يَبْتَلِي عمران: ۱۵۳	مُبتَلٍ البقرہ: ۲۳۹	إِبْتَلُوا النساء: ۶	لَا تَبْتَلِ X
2	الْإِجْتِبَاءُ X	پسند کرنا X	إِجْتَبَىٰ الحج: ۷۸	يَجْتَبِي عمران: ۱۷۹	مُجْتَبٍ X	إِجْتَبِ X	لَا تَجْتَبِ X
3	الْإِدْعَاءُ X	مانگنا X	أَدْعَىٰ X	يَدْعُونَ یٰسین: ۵۷	مُدْعٍ X	أَدْعِ X	لَا تَدْعِ X
4	الْإِرْتِضَاءُ X	پسند کرنا X	إِرْتَضَىٰ الانبياء: ۲۸	يُرْتَضَىٰ X	مُورْتَضٍ X	إِرْتَضِ X	لَا تُرْتَضِ X
5	الْإِشْتِكَاءُ X	شکایت کرنا بیمار ہونا	إِشْتَكَىٰ X	تَشْتَكِي الحج: ۱	مُشْتَكٍ X	إِشْتَكِ X	لَا تَشْتَكِ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	4+6=10	2+5=7	الدر: ۱۲۔ الاحزاب: ۱۱۔ المؤمنون: ۳۰۔
2	4+10=14	0+4=4	الاحزاب: ۲۰۳۔ مريم: ۵۸۔
3	0+2=2	0+2=2	حم: ۳۱۔
4	0+3=3	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
6	الْأَشْتِهَاءُ	خوابش رکھنا	أَشْتَهَتْ	تَشْتَهِي	مُشْتَهٍ	أَشْتِهْ	لَا تَشْتِهْ
	X	X	الانبياء: ۱۰۲	حم السجده: ۳۱	X	X	X
7	الْأَصْطِفَاءُ	قبول کرنا	أَصْطَفَى	يَصْطَفِي	مُصْطَفٍ	أَصْطَفِ	لَا تَصْطَفِ
	X	X	البقرہ: ۱۳۲	الحج: ۲۵	X	X	X
8	الْإِعْتِدَاءُ	تجاوز کرنا	إِعْتَدَى	يَعْتَدُونَ	مُعْتَدٍ	إِعْتَدُوا	لَا تَعْتَدِ
	X	X	البقرہ: ۱۷۸	البقرہ: ۶۱	ق: ۲۵	البقرہ: ۱۹۴	X
9	الْإِعْتِرَاءُ	عطیہ مانگنے کیلئے	إِعْتَرَى	يَعْتَرِي	مُعْتَرٍ	إِعْتِرْ	لَا تَعْتِرْ
	X	X	هود: ۵۴	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسما	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+8=8	0+3=3	اہل: ۵۷۔
7	1+12=13	1+5=6	الصافات: ۱۵۳۔ الاعراف: ۱۳۴۔ طہ: ۳۲۔ ص: ۳۷۔
8	9+13=22	3+6=9	البقرہ: ۶۵۔ المائدہ: ۱۰۷۔ التوبہ: ۱۰۔ البقرہ: ۱۹۰۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

بابِ اسْتِفْعَالٍ (ناقص واوی)

1	الْإِسْتِعْلَاءُ	غالب ہونا	إِسْتَعْلَى	يَسْتَعْلِي	مُسْتَعْلٍ	إِسْتَعْلِ	لَا تَسْتَعْلِ
	X	بلند ہونا	طہ: ۶۴	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
---	-------	-------	-------------------------------

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (ناقص واوی) کے تحت کل 80 مصادر دیکھے ہیں جسکی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 42 مصادر سے 1023 اور مزید کے 38 مصادر سے 335 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ بہر حال قرآنی الفاظ کا مجموعہ ہوگا 1358 الفاظ۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب ناقص واوی کے 80 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 1358 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 40 مصادر سے 16480 اور مزید کے 38 مصادر سے 13984 عربی الفاظ کے معانی۔ یوں عربی الفاظ کا مجموعہ بنے گا 30464۔

ابواب ثلاثی مجرد (ناقص واوی)

ناقص یائی کی تعریف:- ناقص یائی وہ ہے جس کے لام کلمہ کے مقابلہ میں حرف علت ”ی“ ہو جیسے ”رَمَى“

باب ضَرَبَ يَضْرِبُ (ناقص یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	الْبُعْيُ اعراف: ۲۳	زیادتی کرنا ڈھونڈنا	بَعِيَ قصص: ۷۶	يَبْعِي ص: ۲۴ بقرہ: ۱۷۳	بَاغٍ	ابْعِ X	لَا تَبْعِ X	10+25 35	4+14 18
2	الْبِكَاءُ X	رونا X	بَكَتُ الذخاں: ۲۹	يَبْكُونُ يوسف: ۱۶	بَاكٍ	ابْكُ توبہ: ۸۲ X	لَا تَبْكُ X	1+6 7	1+4 5
3	الْبِنَاءُ البقرہ: ۲۲	بنانا تعمیر کرنا	بَنَى النازعات: ۳	يَبْنُونَ الشعراء: ۱۲۸	بَانٍ	ابْنِ المومن: ۳۶ X	لَا تَبْنِ X	9+10 19	4+6 10
4	الْحَرْوِيُّ X	جاری ہونا X	جَرَيْنُ يونس: ۲۲	يَجْرِي الرعد: ۲	جَارِيَّةٌ	اجْرِ الحاقة: ۱۱ X	لَا تَجْرِ X	6+56 62	4+4 8
5	الْحَزَاءُ البقرہ: ۸۵	بدل دینا X	جَزَى الذھر: ۱۲	يَجْزِي عمران: ۱۳۳	جَازٍ	اجْزِ لقمان: ۳۳ X	لَا تَجْزِ X	7+58 65	3+14 17
6	الدِّرَايَةُ X	حیلہ سے جاننا X	دَرَى X	تَدْرِي لقمان: ۳۳	دَارٍ	ادْرِ X	لَا تَدْرِ X	0+9 9	0+5 5
7	الرَّمَى X	پھینکنا X	رَمَى الانفال: ۱۷	يُرْمِي النساء: ۱۱۲	رَامٍ	ارْمِ X	لَا تَرْمِ X	0+6 6	0+5 5

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) الحرات: ۹، ۹۰، الشوری: ۲۷، الانعام: ۱۶۳، القصص: ۷۷، النساء: ۳۳، آل عمران: ۸۳، ۹۹، الکہف: ۶۳، یوسف: ۶۵، الرحمن: ۲۰، الحج: ۶۰، مریم: ۲۰، النور: ۳۳، (2) النجم: ۶۰، مریم: ۵۸، (3) التوبہ: ۱۱۰، النساء: ۱۲، الکہف: ۲۱، ص: ۳۸، القف: ۴، الزمر: ۲۰، (4) البقرہ: ۲۵، الرحمن: ۵۰، الذاریات: ۳، الشوری: ۳۳، صود: ۴، (5) المومن: ۱۱۱، الانعام: ۹۳، ۱۲۰، ۱۳۶، ۱۶۰، البقرہ: ۳۸، آل عمران: ۱۳۵، النحل: ۹۶، الانبیاء: ۲۹، القصص: ۲۵، طہ: ۱۵، النساء: ۱۲۳، التوبہ: ۲۹، (6) الحاقة: ۲۶، الانبیاء: ۱۰۹، النساء: ۱۱، الحاشیہ: ۳۲، (7) الانفال: ۱۷، المرسلات: ۳۲، النور: ۶،

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
8	الزَّيْنَاءُ اسراء: ۳۲	زنا کرنا	زَنَى	يَزْنُونَ فرقان: ۶۸	زَان	اِزْنِ النور: ۲	لَا تَزْنِ X	3+2 5	3+2 5
9	السَّرِيَّةُ X	جانا گذرنا	سَرَى	يَسْرِي الفجر: ۴	سَارِ	اِسْرِ X	لَا تَسْرِ X	0+1 1	0+1 1
10	السَّقِيُّ X	پلانا	سَقَى	يَسْقِي قصص: ۲۴	سَاقِ	اِسْقِ X	لَا تَسْقِ X	2+10 12	3+14 17
11	الشِّرَاءُ X	خریدنا بیچنا	شَرَوْا	يَشْرِي البقرہ: ۱۰۲	شَارِ	اِشْرِ X	لَا تَشْرِ X	0+3 3	0+4 4
12	الشِّفَاءُ یونس: ۵۷	تندرست کرنا	شَفَى	يَشْفِي التوبہ: ۱۳	شَافِ	اِشْفِ X	لَا تَشْفِ X	1+2 3	4+2 6
13	الْعَصِيَانُ الحجرات: ۷	نا فرمانی کرنا حکم نانا	عَصَى	يَعْصِي النساء: ۱۳	عَاصِ	اِعْصِ X	لَا تَعْصِ X	3+10 13	4+26 30
14	الْعَلِيُّ دخان: ۲۶	جوش مارنا	عَلَى	يَعْلِي دخان: ۲۵	عَالِ	اِعْلِ X	لَا تَعْلِ X	1+1 2	1+1 2
15	الْفِدَاءُ محمد: ۴	بدلہ دینا	فَدَيْنَا	يَفْدِي صافات: ۱۰۷	فَادِ	اِفِدِ X	لَا تَفْدِ X	2+1 3	4+2 2
16	الْقَضَاءُ X	فیصلہ کرنا پورا کرنا	قَضَى	يَقْضِي انفال: ۲۲	قَاضِ	اِقْضِ طہ: ۷۲	لَا تَقْضِ X	3+16 19	3+54 57

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (8): الممتحنہ: ۱۲۔ النور: ۲۔ (9): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (10): القصص: ۲۳، ۲۳، ۲۵۔ البقرہ: ۷۱۔ محمد: ۱۵۔ الغاشیہ: ۵۔
العدہ: ۳۔ الدھر: ۷۷۔ التوبہ: ۱۹۔ القس: ۱۳۔ (11): النساء: ۷۳۔ (12): الشراء: ۸۰۔
(13): البقرہ: ۶۱۔ الانعام: ۱۵۔ یونس: ۹۱۔ آل عمران: ۱۵۲۔ البقرہ: ۹۳۔ الکہف: ۶۹۔ التحریم: ۶۔ الممتحنہ: ۱۲۔ مریم: ۱۳۔ المجادلہ: ۸۔
(14): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (15): البقرہ: ۱۸۳۔
(16): الاحزاب: ۳۷۔ النساء: ۶۵۔ القصص: ۲۸۔ البقرہ: ۲۰۰۔ الحجر: ۶۶۔ طہ: ۷۲۔ الزخرف: ۷۷۔ الحج: ۲۹۔ المؤمن: ۲۰۰۔ یونس: ۷۱۔
الحججہ: ۱۰۔ الانعام: ۶۰۔ الحاقہ: ۳۷۔ مریم: ۲۱۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								انفعال+اسماء	انفعال+اسماء
17	الْكَفَايَةُ	کافی ہونا	كَفَى	يَكْفِي	كَافٍ	اِكْفِ	لَا تَكْفِ	0+27	0+4
	X	X	النساء: ٦	عمران: ١٢٣	X	X	X	27	4
18	الْمَشْيُ	چلنا	مَشَوْا	يَمْشِي	مَاشٍ	امْشُوا	لَا تَمْشِ	2+18	2+7
	X	X	البقرہ: ٢٠	انعام: ١٢٢	X	ص: ٦	اسراء: ٣٤	20	9
19	الْمَضْيُ	گزرنا	مَضَى	أَمْضَى	مَاضٍ	امْضُوا	لَا تَمْضِ	1+4	1+4
	X	X	زخرف: ٨	کہف: ٦٠	X	الحجر: ٦٦	X	5	4

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(17) حم السجدہ: ٥٣۔ الحجر: ٩٥۔ (18) الحدید: ٢٨۔ طہ: ٣٠۔ الاعراف: ١٩٥۔ القلم: ١١۔ (19) الانفال: ٣٨۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (ناقص یائی)

1	الْبَقَاءُ	ہمیشہ رہنا	بَقِيَ	يَبْقَى	بَاقٍ	ابْقِ	لَا تَبْقِ	6+2	15+2
	X	باقی رہنا	البقرہ: ٢٤٨	الرحمن: ٢٤	النحل: ٩٦	X	X	17	8
2	الْبَلَى	بوسیدہ	بَلَى	يَبْلَى	بَالٍ	ابْلِ	لَا تَبْلِ	0+1	0+1
	X	ہونا	X	طہ: ١٢٠	X	X	X	1	1
3	الْخَشِيَةُ	ڈرنا	خَشِيَ	يَخْشَى	خَاشٍ	اخْشُوا	لَا تَخْشِ	8+40	1+12
	X	X	نساء: ٢٥	طہ: ٣	X	لقمان: ٣٣	X	48	13
4	الْخَفَاءُ	چھپی رہنا	خَفِيَ	يَخْفَى	خَافِيَةٌ	اخْفِ	لَا تَخْفِ	5+6	4+3
	X	پوشیدہ رہنا	X	عمران: ٥	الحاقہ: ١٨	X	X	11	7
5	الْصَلِيُّ	آگ میں داخل ہونا، مریم: ٤٠	صَلِيَ	يَصْلِي	صَالٍ	اصْلُوا	لَا تَصْلِ	4+13	3+4
	X	آگ میں چلنا	X	انشقاق: ١٣	صافات: ١٢٣	X	X	17	7
6	الْعُرْيَةُ	ننگا ہونا	عَرِيَ	تَعْرَى	عَارٍ	اعْرَ	لَا تَعْرَ	2+1	1+1
	X	X	X	طہ: ١١٨	X	X	X	3	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1) طہ: ٤١۔ الشعراء: ١٣۔ الزخرف: ٢٨۔ الکہف: ٣٦۔ البقرہ: ٢٣٨۔ (2) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(3) طہ: ٤٤۔ ٤٤۔ ٩٣۔ الکہف: ٨٠۔ المائدہ: ٥٣۔ التوبہ: ١٣۔ النساء: ٤٤۔ ٤٤۔

(4) الحاقہ: ١٨۔ حم السجدہ: ٣٠۔ الانعام: ٦٣۔ طہ: ٤۔ الشوری: ٣٥۔ (5) الغاشیہ: ٣۔ النساء: ١٠۔ ص: ٥٩۔ (6) الصافات: ١٣٥۔

نمبر شار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
7	الْعَمَى	نا بینا ہونا	عَمِيَ	تَعْمَى	عَامٍ	إِعْمَمَ	لَا تَعْمَمَ	22+15	6+5
	السجدة: ۱۷	X	انعام: ۱۰۴	الحج: ۴۶	X	X	X	37	11
8	الْعَشَى	چھا جانا	عَشِيَ	يَعْشَى	عَاشِيَةً	إِعْشَ	لَا تَعْشَ	4+10	4+4
	X	طہ: ۷۸	عمران: ۱۵۴	الغاشیہ: ۱	X	X	X	14	8
9	الْغَيْبَى	ظہیرا، قائم کرنا، بے نیاز ہونا	غَيْبَى	تَغْفَى	غَانَ	إِعْنَى	لَا تَغْنَى	12+3	2+2
	X	X	یونس: ۲۴	X	X	X	X	15	4
10	الْلِقَاءُ	ملاقات	لَقُوا	يَلْقَى	لَاقٍ	إِلْقَى	لَا تَلْقَ	16+18	3+8
	انعام: ۳۱	کرنا، پانا	البقرہ: ۱۴	فرقان: ۶۸	قصص: ۶۱	X	X	34	11
11	النَّسَى	بھولنا	نَسِيَ	يَنْسَى	نَاسٍ	إِنْسَى	لَا تَنْسَ	3+47	3+14
	مریم: ۲۳	X	الکہف: ۵۷	طہ: ۵۲	X	X	X	50	17
12	الْحَمَى	گرم ہونا	حَمِيَ	يَحْمَى	حَامِيَةً	إِحْمَى	لَا تَحْمَ	2+0	1+0
	X	X	X	X	الغاشیہ: ۴	X	X	2	1
13	الْحِزَى	رسوا ہونا	حَزَى	نَحْزَى	حَازٍ	إِحْزَى	لَا تَحْزَ	12+1	2+1
	بقرہ: ۵۸	X	طہ: ۱۳۴	X	X	X	X	13	3
14	الرَّدَى	ہلاک ہونا	رَدَى	تَرْدَى	رَادٍ	إِرْدَى	لَا تَرْدَ	0+1	0+1
	X	X	طہ: ۱۶	X	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (7): المائدہ: ۷۱، القصص: ۶۶، محمد: ۲۳، النمل: ۶۶، الاعراف: ۶۴، ہود: ۲۳، البقرہ: ۱۸، الفرقان: ۷۳، ابراہیم: ۵۰، الاعراف: ۱۹۔ (8): ابراہیم: ۵۰، الاعراف: ۱۹، الاعراف: ۳۱، البقرہ: ۷۷، محمد: ۲۰۔
- (9): الاعراف: ۹۲، البقرہ: ۲۶۳، ۲۷۳۔ (10): الکہف: ۶۴، ۷۲۔ الاعمال: ۱۵، آل عمران: ۱۳۳، الاسراء: ۱۳، مریم: ۵۹، الاعراف: ۴۷۔
- (11): المائدہ: ۱۳۵، الکہف: ۲۳، ۶۱، ۶۲، الم السجدہ: ۱۴، البقرہ: ۴۴، ۲۳۷، ۲۸۶، القصص: ۷۷، الاعلیٰ: ۶، الجاثیہ: ۳۳، طہ: ۱۲۶، مریم: ۲۳۔
- ۶۴۔ (12): تفصیل مائیل میں درج ہو چکی ہے۔ (13): جم السجدہ: ۱۶۔
- (14): تفصیل مائیل میں درج ہو چکی ہے۔

باب نَصَرَ يَنْصُرُ (ناقص یا نبی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نبی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الرِّكَاءُ X	پاک صاف ہونا، نیک وصالح ہونا	رَكَى	يَرْكُو X	رَكَى کھف: ۷۴	ارْكَ X	لا تَرْكُ X	5+1 6	2+1 3

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(1): البقرہ: ۲۳۲-مریم: ۱۹-

باب فَتَحَ يَفْتَحُ (ناقص یا نبی)

1	الرِّعَايَةُ حدید: ۲۷	رعایت کرنا حفاظت کرنا	رَعَوْا	يُرْعَى X	رَاعُونَ الرومنون: ۸۰	ارْعَ X	لا تَرْعَ X	2+1 3	2+1 3
2	الرَّعْيُ X	چرانا	رَعَى	يُرْعَى X	رَاعٍ X	ارْعُوا ط: ۵۳	لا تَرْعَ X	2+1 3	2+1 2
3	السَّعْيُ صافات: ۱۰۲	کوشش کرنا دوڑنا	سَعَى	يَسْعَى قصص: ۲۰	سَاعٍ X	اسْعُوا الجمعة: ۹	لا تَسْعَ X	10+19 29	1+6 7
4	الطَّغْيَانُ المائدہ: ۶۳	سرکشی کرنا	طَغَى	يَطْغَى ط: ۲۴	طَاغُونَ ذاریات: ۵۳	اطْغَ X	لا تَطْغَ X	25+11 36	7+4 11
5	النَّهْيُ X	روکنا جھڑکنا	نَهَى	يَنْهَى النحل: ۹۰	نَاهٍ X	انْهَ القمان: ۱۷	لا تَنْهَ X	2+32 34	1+13 14

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(1): تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2): القصص: ۲۳۔ الاعلیٰ: ۴۔ (3): الحج: ۵۱۔ ط: ۱۵۔ المائدہ: ۳۳۔

(4): النجر: ۱۱۔ صود: ۱۱۲۔ الصافات: ۳۰۔ النجم: ۵۲۔ الحاقہ: ۵۔ الشمس: ۱۱۔ البقرہ: ۲۵۶۔ (5): الحج: ۴۱۔ صود: ۸۸۔ الاعراف: ۲۲۔

العنکبوت: ۳۵۔ آل عمران: ۱۰۴، ۱۱۰، ۱۱۱۔ الحجر: ۷۰۔ النساء: ۳۱، ۶۱، ۱۱۱۔ النعام: ۵۶۔ ط: ۵۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	التَّحْلِيَةُ	پہنانا	حَلَّى	يُحَلِّي	مُحَلِّ	حَلِّ	لَا تُحَلِّ
	X	X	X	X	X	X	X
3	التَّرْكِيَةُ	پاک صاف کرنا	رَزَكِي	يُرْزِكِي	مُرْزِكٌ	رُكِّ	لَا تُرْكَ
	X	X	X	X	X	X	X
4	التَّصْلِيَةُ	داخل کرنا	صَلَّى	يُصَلِّي	مُصَلِّ	صَلُّوا	لَا تُصَلِّ
	X	X	X	X	X	X	X
5	التَّعْمِيَةُ	پوشیدہ رکھنا، چھپانا	عَمَّى	يُعَمِّي	مُعَمِّ	عَمِّ	لَا تُعَمِّ
	X	X	X	X	X	X	X
6	التَّعْشِيَةُ	گھیر لینا	عَشَّى	يُعْشِي	مُعْشٍ	عَشِّ	لَا تُعْشِ
	X	X	X	X	X	X	X
7	التَّقْفِيَةُ	پے در پے بھیجنا	قَفَّيْنَا	يُقْفِي	مُقْفٍ	قَفِّ	لَا تُقْفِ
	X	X	X	X	X	X	X
8	التَّلْقِيَةُ	عطا کرنا، دینا	لَقَّى	يُلْقِي	مُلْقٍ	لَقِّ	لَا تُلْقِ
	X	X	X	X	X	X	X
9	التَّمْنِيَةُ	امید دلانا، آرزو دلانا	مَنَّى	يُمْنِي	مُمْنٍ	مَنْ	لَا تُمْنِ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
2	0+4=4	0+2=2	الدرجہ: ۲۱۔ الکہف: ۳۱۔
3	0+9=9	0+5=5	انجم: ۳۲۔ التوبہ: ۱۰۳۔ النساء: ۳۹۔
4	1+1=2	1+1=2	تفصیل: اہل میں درج ہو چکا ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	حور: ۲۸۔
6	0+3=3	0+2=2	تفصیل: اہل میں درج ہو چکا ہے۔
7	0+4=4	0+1=1	تفصیل: اہل میں درج ہو چکا ہے۔
8	0+5=5	0+4=4	اہل: ۶۔ القصص: ۸۰۔ الفرقان: ۷۵۔
9	0+2=2	0+2=2	النساء: ۱۱۹۔

باب تَفَعَّلَ (ناقص یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّجَلَّى	واضح ہونا روشن ہونا	تَجَلَّى	يَتَجَلَّى	مُتَجَلِّ	تَجَلَّ	لَا تَتَجَلَّ
	X		اللیل: ۲	X	X	X	X
2	التَّحَرَّى	ڈھونڈنا	تَحَرَّوْا	يَتَحَرَّوْنَ	مُتَحَرِّ	تَحَرَّ	لَا تَتَحَرَّ
	X		الحج: ۱۴	X	X	X	X
3	التَّرَدَّى	گڑھے میں گرنے، ہلاک و برباد ہونا	تَرَدَّى	يَتَرَدَّى	مُتَرَدِّ	تَرَدَّ	لَا تَتَرَدَّ
	X		اللیل: ۱۱	X	المائدہ: ۳	X	X
4	التَّزَكَّى	سنورنا پاک ہونا	تَزَكَّى	يَتَزَكَّى	مُتَزَكِّ	تَزَكَّ	لَا تَتَزَكَّ
	X		ط: ۷۶	فاطر: ۱۸	X	X	X
5	التَّغَشَّى	ڈھانک لینا	تَغَشَّى	يَتَغَشَّى	مُتَغَشِّ	تَغَشَّ	لَا تَتَغَشَّ
	X		الاعراف: ۱۸۹	X	X	X	X
6	التَّلَطَّى	آگ بھڑکانا	تَلَطَّى	يَتَلَطَّى	مُتَلَطِّ	تَلَطَّ	لَا تَتَلَطَّ
	X		اللیل: ۱۴	X	X	X	X
7	التَّلَقَّى	سیکھ لینا حاصل کرنا	تَلَقَّى	يَتَلَقَّى	مُتَلَقِّان	تَلَقَّ	لَا تَتَلَقَّ
	X		البقرہ: ۳۷	ق: ۱۷	ق: ۱۷	X	X
8	التَّلَهَّى	مشغول ہونا	تَلَهَّى	يَتَلَهَّى	مُتَلَهِّ	تَلَهَّ	لَا تَتَلَهَّ
	X		عبس: ۱۰	X	X	X	X
9	التَّمَنَّى	تمنا کرنا پڑھنا	تَمَنَّى	يَتَمَنُونَ	مُتَمَنِّ	تَمَنَوْا	لَا تَتَمَنَّ
	X		الحج: ۵۲	الجمعة: ۷	X	البقرہ: ۹۴	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسما	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	1+1=2	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+6=6	0+3=3	الانعامات: ۱۸۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
7	1+4=5	1+4=5	النور: ۱۵۔ الانبیاء: ۱۰۳۔
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
9	0+8=8	0+7=7	القصص: ۸۲۔ آل عمران: ۱۳۳۔ النساء: ۳۲۔ البقرہ: ۹۵۔

باب مُفَاعَلَةٌ (ناقص یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْمُفَادَاةُ	مال دے کر چھڑنا	فَادَى	تُفَادُونَ البقرہ: ۸۵	مُفَادٍ	فَادِ	لَا تُفَادِ
2	الْمُلَاقَاةُ	ملاقات کرنا	لَاقَى	يَلْأَقُونَ الزخرف: ۸۳	مَلَاقٍ	لَاقِ	لَا تُلَاقِ
3	الْمُمَارَاةُ	بحث کرنا جھگڑا کرنا	مَارَى	يُمَارُونَ الشوریٰ: ۱۸	مُمَارٍ	مَارِ	لَا تُمَارِ
4	الْمُنَادَاةُ	پکارنا	نَادَى	يُنَادِي الاعراف: ۴۴	مُنَادٍ	نَادِ	لَا تُنَادِ
5	الْمُجَارَاةُ	بدلہ دینا	جَازَى	نُجَازِي سبأ: ۱۷	مُجَازٍ	جَازِ	لَا تُجَازِ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	7+3=10	3+1=4	البقرہ: ۳۶۔ الحجہ: ۸۔
3	0+3=3	0+3=3	النجم: ۱۲۔
4	3+39=42	2+12=14	ال عمران: ۳۹۔ الاعراف: ۴۳، ۴۶۔ المائدہ: ۵۸۔ القصص: ۳۶۔ الحجرات: ۴۰۔ ق: ۴۱۔ الکہف: ۵۲۔ ط: ۱۱۔ المؤمن: ۱۰۔ ال عمران: ۱۹۳۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَاعُلٌ (ناقص یائی)

1	التَّعَاطِي	وار کرنا ہاتھ چلانا	تَعَاطَى	يَتَعَاطَى	تُعَاطٍ	تَعَاطَ	لَا تَتَعَاطَ
2	التَّتْمَارِي	جھگڑا کرنا، شک کرنا	تَتَمَارَوْا	تَتَمَارِي	تَتْمَارٍ	تَتَمَارَ	لَا تَتَمَارَ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	التَّادِي غانر: ۳۲۰	ایک دوسرے کو پکارنا	تَنَادَوْا القلم: ۲۱	يَتَنَادَوْنَ	مُتَنَادٍ	تَنَادَ	لَا تَتَنَادَ
4	التَّاهِي X	بعض کا بعض کو منع کرنا، رکنا	تَنَاهَى X	يَتَنَاهَوْنَ المائدہ: ۷۹	مُتَنَاهٍ	تَنَاهَ	لَا تَتَنَاهَ
5	التَّلَاقِي المومن: ۱۵	ایک دوسرے سے ملاقات کرنا	تَلَّاقَى X	يَتَلَّاقُونَ	مُتَلَّاقٍ	تَلَّاقَ	لَا تَتَلَّاقَ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٍ (نقص یائی)

1	الْإِبْتِغَاءُ البقرہ: ۲۰۷	طلب کرنا X	إِبْتَغَى المومنون: ۷	يَبْتَغِي عمران: ۸۵	مُبْتَغٍ X	إِبْتِغِ الاسراء: ۱۱۰	لَا تَبْتِغِ X
2	الْإِزْدِرَاءُ X	حقیر سمجھنا X	إِزْدَرَى X	تَزْدَرِي هود: ۳۱	مُزْدِرٍ X	إِزْدِرِ X	لَا تَزْدِرِ X
3	الْإِشْتِرَاءُ X	خریدنا بیچنا	إِشْتَرَى التوبہ: ۱۱۱	يَشْتَرِي لقمان: ۶	مُشْتَرٍ X	إِشْتِرِ X	لَا تَشْتِرِ X
4	الْإِصْطِلَاءُ X	آگ تاپنا X	إِصْطَلَى X	تَصْطَلُونَ الہمل: ۷	مُصْطَلٍ X	إِصْطَلِ X	لَا تَصْطَلِ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+27=27	0+12=12	التوبہ: ۱۲۸، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، البقرہ: ۱۸۷، ۱۹۸، ۱۹۹، النساء: ۹۳، ۱۳۹، القصص: ۵۵۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+21=21	0+7=7	البقرہ: ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، المائدہ: ۱۰، ۱۱۔
4	0+2=2	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
5	الْإِفْتِدَاءُ	فدیہ دینا	إِفْتَدَى	يَفْتَدِي	مفتد	اِفْتِدِ	لَا تَفْتَدِ
	X	X	ال عمران: ۹۱	المعارج: ۱۱	X	X	X
6	الْإِفْتِرَاءُ	جھوٹ باندھنا کسی پر تہمت لگانا	اِفْتَرَى	يَفْتَرِي	مفتّر	اِفْتِرِ	لَا تَفْتِرِ
	انعام: ۱۳۸		عمران: ۹۳	النحل: ۱۰۵	X	X	X
7	الْإِفْتِدَاءُ	پیروی کرنا	اِفْتَدَى	يَفْتَدِي	مفتدون	اِفْتِدِ	لَا تَفْتَدِ
	X	X	X	X	الزخرف: ۲۳	الانعام: ۹	X
8	الْإِئْتِافُ	ملنا	الْتَقَى	يَلْتَقِيَانِ	ملتق	الْتَقِ	لَا تَلْتَقِ
	X	X	عمران: ۱۵۵	الرحمن: ۱۹	X	X	X
9	الْإِمْتِرَاءُ	شک کرنا	اِمْتَرَى	يَمْتَرُونَ	ممترین	اِمْتِرِ	لَا تَمْتِرِ
	X	X	X	الحجر: ۶۲	البقرہ: ۱۳۷	X	X
10	الْإِنْتِهَاءُ	رکنا، انتہا کو پہنچنا	انْتَهَى	يَنْتَهُونَ	منتہ	انْتَهُوا	لَا تَنْتَهُ
	X		البقرہ: ۲۷۵	التوٰہ: ۱۲	X	النساء: ۱۷۱	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
5	0+7=7	0+5=5	البقرہ: ۲۲۹۔ الرعد: ۱۸۔ المائدہ: ۳۶۔
6	7+49=56	6+9=15	حور: ۳۵۔ الاعراف: ۸۹۔ النحل: ۱۱۶۔ یوسف: ۵۹، ۴۷۔ الاسراء: ۷۳۔ ال عمران: ۲۳۔ القصص: ۳۶۔ حور: ۵۰، ۱۳۔ النحل: ۱۰۱۔ الاعراف: ۱۵۲۔
7	1+1=2	1+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
8	0+7=7	0+4=4	ال عمران: ۱۳۔ الانفال: ۳۳۔
9	4+5=9	1+3=4	الانعام: ۳۔ الزخرف: ۲۳۔
10	3+14=17	2+8=10	البقرہ: ۱۹۲، مریم: ۳۶۔ الانفال: ۱۹۔ الاحزاب: ۶۰۔ المائدہ: ۷۳۔ النجم: ۱۳۔ المائدہ: ۹۱۔

باب اِسْتِفْعَالٍ (ناقص یابی)

1	الْاِسْتِحْفَاءُ	چھپنا، پوشیدہ رہنا، شرمانا	اِسْتَحْفَى	يَسْتَحْفُونَ	مستحف	اِسْتَحْفِ	لَا تَسْتَحْفِ
	X		X	X	الرعد: ۱۰	X	X
2	الْاِسْتِسْقَاءُ	پانی مانگنا	اِسْتَسْقَى	يَسْتَسْقِي	مستسقی	اِسْتَسْقِ	لَا تَسْتَسْقِ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	1+3=4	1+2=3	حور: ۵۔
2	0+2=2	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	الْإِسْتِغْشَاءُ	لیٹنا	اسْتِغْشَوْا	يَسْتِغْشُونَ	مُسْتِغْشٍ	اسْتِغْشِ	لَا تَسْتِغْشِ
	X	X	نوح: ۷	ہود: ۵	X	X	X
4	الْإِسْتِغْنَاءُ	بے نیاز ہونا	اسْتِغْنَى	يَسْتِغْنَى	مُسْتِغْنٍ	اسْتِغْنِ	لَا تَسْتِغْنِ
	X	X	التغابن: ۶	X	X	X	X
5	الْإِسْتِفْتَاءُ	پوچھنا، فتویٰ طلب کرنا	اسْتَفْتَى	تَسْتَفْتِيَانِ	مُسْتَفْتٍ	اسْتَفْتِ	لَا تَسْتَفْتِ
	X	X	X	یوسف: ۴۱	X	الصفات: ۱۱	الکہف: ۲۲

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
3	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+4=4	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+6=6	0+4=4	الاسماء: ۱۷۷۔

باب اِنْفَعَالٍ (ناقص یائی)

1	الْإِنْفَعَاءُ	سہل ہونا، آسان ہونا، مناسب ہونا	انْبَغَى	يَنْبَغِي	مُنْبَغٍ	انْبِغِ	لَا تَنْبِغِ
	X	X	X	مریم: ۹۲	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+6=6	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْعَالٍ (ناقص یائی)

1	الزَّكِيُّ	سنورنا، پاک ہونا	ازَّكَى	يَزْكِي	مَزْكٍ	ازَّكْ	لَا تَزْكْ
	X	X	X	عيس: ۳	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ نے ابواب (ناقص یائی) کے اختتام پر کل 102 مصادر دیکھے ہیں۔ جسکی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 39 مصادر سے 753 اور مزید کے 63 مصادر سے 521 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ ان قرآنی الفاظ کا مجموعہ ہے گا 1274 الفاظ۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ دیکھ سکتے ہیں ابواب ناقص یائی کے 102 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 1274 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 39 مصادر سے 16068 اور مزید کے 63 مصادر سے 23184 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال عربی الفاظ کا مجموعہ ہے گا 39252 الفاظ۔

الباب ثلاثی مجرد (لفیہ مفروق)

لفیہ مفروق کی تعریف: جس میں ”فا“ اور ”لام“ کلمہ حرف علت ہوں جیسے ”وَلِيّ، وَحِيّ“

بَابُ ضَرْبٍ يَضْرَبُ (لفیہ مفروق)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْوَحِيُّ X	یاد رکھنا X	وَعَى X	تَعَى الحاقہ: ۱۲	وَاعِيَةٌ الحاقہ: ۱۲	ع X	لَا تَعِ X	1+1 2	1+1 2
2	الْوَقَاةُ عمران: ۲۸	بچانا، حفاظت کرنا	وَقَى الطور: ۲۷	تَقَى انہل: ۸۱	وَأَقِ الرعد: ۳۳	قِ مومن: ۷	لَا تَقِ X	7+13 20	4+8 12
3	الْوَحِيّ شوری: ۵۱	اشارہ کرنا، الہام کرنا، پیغام بھیجنا	وَحَى X	يَحِيّ X	وَأَحِ X	حِ X	لَا تَحِ X	3+0 3	3+0 3
4	الْوَفَاءُ X	پورا کرنا X	وَفَى X	يَفِيّ X	وَأَفِ X	فِ X	لَا تَفِ X	4+0 4	1+0 1
5	الْوَنِيُّ X	سستی کرنا X	وَنَى X	يَنِيّ X	وَأَنِ X	نِ X	لَا تَنِيّ طہ: ۲۲	0+1 1	0+1 1
6	الْوَهِيُّ X	کمزور ہونا X	وَهَى X	يَهِيّ X	وَأَهِيّ الحاقہ: ۱۶	هَ X	لَا تَهَ X	1+0 1	1+0 1
7	الْوَشِيَّةُ البقرہ: ۷۱	داغ ہونا X	وَشَى X	يَشِيّ X	وَأَشِ X	شِ X	لَا تَشِ X	1+0 1	1+0 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) الدخان: ۵۶۔ المؤمن: ۹۔ البقرہ: ۲۰۱۔ التحريم: ۶۔ الحشر: ۹۔ المريم: ۱۳۔ آل عمران: ۱۰۲۔ (3) الانبياء: ۳۵۔ طہ: ۱۱۳۔ (4) النجم: ۴۱۔ (5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (6) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (7) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

بَابُ حَسِبَ يَحْسِبُ (لفیہ مفروق)

1	الْوَلِيُّ X	قریب رہنا X	وَلَى X	يَلُونَ التوبہ: ۱۲۳	وَالِ X	لِ X	لَا تَلِ X	5+1 6	2+1 3
2	الْوَلَايَةُ انکاف: ۲۳	مدد کرنا کا آبنانا X	وَلَى X	يَلِيّ X	وَالِ الرعد: ۱۱	لِ X	لَا تَلِ X	94+0 94	15+0 15

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) البقرہ: ۱۰۷۔ النساء: ۲۵۔ المائدہ: ۵۵۔ الاعراف: ۱۵۵۔ آل عمران: ۲۸، ۱۲۲، ۱۷۵۔ آل عمران: ۶۸، ۱۵۰۔ المائدہ: ۱۰۷، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱

ابواب ثلاثی مزید فیہ (لفیف مفروق)

باب اِفْعَالٍ (لفیف مفروق)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِيْحَاءُ	وجی کرنا	أَوْحَى	يُوحِي	مُوحٍ	أَوْحِ	لَا تُوحِ
	X	X	ابراہیم: ۱۳	الشوریٰ: ۵۱	X	X	X
2	الْإِيْرَاءُ	سلگانا	أَوْرَى	تُورُونَ	مُورِيَاتٍ	أُورِ	لَا تُورِ
	X	X	X	الواقعة: ۷۱	العاديات: ۲	X	X
3	الْإِيْصَاءُ	وصیت کرنا حکم کرنا	أَوْصَى	يُوصِي	مُوصٍ	أَوْصِ	لَا تُوصِ
	X	X	مریم: ۳۱	النساء: ۱۱	البقرہ: ۱۸۲	X	X
4	الْإِيْعَاءُ	حفاظت کرنا	أَوْعَى	يُوعُونَ	مُوعٍ	أَوْعِ	لَا تُوعِ
	X	X	المعارج: ۱۸	انشقاق: ۳۱	X	X	X
5	الْإِيْفَاءُ	پورا کرنا	أَوْفَى	يُوفُونَ	مُوفُونَ	أَوْفِ	لَا تُوفِ
	X	X	X	الرعد: ۲۰	البقرہ: ۱۷۷	البقرہ: ۲۰	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+40=40	0+9=9	المائدہ: ۱۱۱۔ النساء: ۱۶۳۔ یوسف: ۱۰۹۔ الانعام: ۱۹، ۱۲، ۹۳، ۵۰۔
2	1+1=2	1+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
3	1+5=6	1+4=5	النساء: ۱۲، ۱۳۔
4	0+2=2	0+2=2	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+19=20	1+6=7	الحج: ۲۹۔ یوسف: ۸۸۔ البقرہ: ۲۰۔ التوبہ: ۱۱۱۔

باب تَفْعِيْلٍ (لفیف مفروق)

1	التَّوْصِيَةُ	حکم دینا	وَصَّى	يُوصِي	مُوصٍ	وَصِّ	لَا تُوصِ
	یسین: ۵۰	X	الانعام: ۱۳۳	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	1+7=8	1+2=3	النساء: ۱۳۱۔
---	-------	-------	--------------

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	التَّوْفِيَةُ	پورا کرنا	وَفَّى	يُوفِّي	مُوفٍ	وَقِّ	لَا تُوقِّ
	X	X	النجم: ۳۷	عمران: ۵۷	X	X	X
3	التَّوَلِيَةُ	پیٹھ دیکر بھاگنا، منہ کرنا، منہ پھیرنا	وَلَّى	يُوَلِّي	مُوَلِّ	وَلِّ	لَا تُوَلُّوا
	X	X	النمل: ۱۰	الانفال: ۱۶	البقرہ: ۱۳۷	البقرہ: ۱۳۳	الانفال: ۱۵

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=2	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+18=18	0+9=9	هود: ۱۱، ۱۵، ۱۱۱، ال عمران: ۲۵، ۱۸۵، البقرہ: ۲۸۱، ۲۸۲، المائدہ: ۱۱۷۔
3	1+26=27	1+14=15	التوبہ: ۲۵، ۵۷۔ البقرہ: ۱۱۳، ۱۱۵، ۱۱۷، ۱۱۹، النساء: ۱۱۵، ۱۱۷، البقرہ: ۱۳۱، ۱۳۲، ال عمران: ۱۱۱، الاحزاب: ۱۵۔

باب تَفَعَّلٌ (لفیف مفروق)

1	التَّوَفَّى	پورا پورا لینا، وفات دینا	تَوَفَّى	يَتَوَفَّى	مُتَوَفِّ	تَوَفَّ	لَا تَوَفَّ
	X	X	النساء: ۹۷	الانفال: ۵۰	عمران: ۵۵	يوسف: ۱۰۱	X
2	التَّوَلَّى	پیٹھ پھیرنا ہٹنا	تَوَلَّى	يَتَوَلَّى	مُتَوَلِّ	تَوَلَّ	لَا تَوَلُّوا
	X	X	البقرہ: ۲۰۵	الفتح: ۱۷	X	النمل: ۲۸	هود: ۵۲

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	1+20=21	1+9=10	الانعام: ۲۱، النمل: ۲۸، یونس: ۳۶، الحج: ۵، البقرہ: ۲۳۳، الاعراف: ۳۷۔
2	0+66=66	0+7=7	البقرہ: ۶۲، ۱۳۷، التوبہ: ۵۰۔

باب مُفَاعَلَةٌ (لفیف مفروق)

1	المُؤَارَاةُ	چھپانا	وَارَا	يُؤَارِي	مُؤَارٍ	وَارٍ	لَا تُؤَارِ
	X	X	X	المائدہ: ۳۱	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+3=3	0+3=3	المائدہ: ۳۱، الاعراف: ۲۰۔

باب تَفَاعُلٌ (لفیف مفروق)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّوَارَى	چھپنا	تَوَارَتْ	يَتَوَارَى	مُتَوَارٍ	تَوَارَ	لَا تَتَوَارَ
	X	X	ص: ۳۲	الحل: ۵۹	X	X	X
2	التَّوَاصَى	باہم وصیت کرنا	تَوَاصَوْا	يَتَوَاصَى	مُتَوَاصٍ	تَوَاصَ	لَا تَتَوَاصَ
	X	X	الذاریات: ۵۳	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	0+2=2	0+2=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+3=3	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٌ (لفیف مفروق)

1	الْإِتِّقَاءُ	تقوی اختیار کرنا، پرہیز کرنا	اِتَّقَى	يَتَّقِي	مُتَّقُونَ	اِتَّقِ	لَا تَتَّقِ
	X		البقرہ: ۱۸۹	الطلاق: ۲	البقرہ: ۷۷	البقرہ: ۲۰۶	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	25+106=131	5+9=14	البقرہ: ۲۳، ۱۰۲، ۱۸۷، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۱، ۱۳۸۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۴، ۱۳۸۵، ۱۳۸۶، ۱۳۸۷، ۱۳۸۸، ۱۳۸۹، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۲، ۱۳۹۳، ۱۳۹۴، ۱۳۹۵، ۱۳۹۶، ۱۳۹۷، ۱۳۹۸، ۱۳۹۹، ۱۴۰۰، ۱۴۰۱، ۱۴۰۲، ۱۴۰۳، ۱۴۰۴، ۱۴۰۵، ۱۴۰۶، ۱۴۰۷، ۱۴۰۸، ۱۴۰۹، ۱۴۱۰، ۱۴۱۱، ۱۴۱۲، ۱۴۱۳، ۱۴۱۴، ۱۴۱۵، ۱۴۱۶، ۱۴۱۷، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹، ۱۴۲۰، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۲۵، ۱۴۲۶، ۱۴۲۷، ۱۴۲۸، ۱۴۲۹، ۱۴۳۰، ۱۴۳۱، ۱۴۳۲، ۱۴۳۳، ۱۴۳۴، ۱۴۳۵، ۱۴۳۶، ۱۴۳۷، ۱۴۳۸، ۱۴۳۹، ۱۴۴۰، ۱۴۴۱، ۱۴۴۲، ۱۴۴۳، ۱۴۴۴، ۱۴۴۵، ۱۴۴۶، ۱۴۴۷، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹، ۱۴۵۰، ۱۴۵۱، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۵۴، ۱۴۵۵، ۱۴۵۶، ۱۴۵۷، ۱۴۵۸، ۱۴۵۹، ۱۴۶۰، ۱۴۶۱، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۶۴، ۱۴۶۵، ۱۴۶۶، ۱۴۶۷، ۱۴۶۸، ۱۴۶۹، ۱۴۷۰، ۱۴۷۱، ۱۴۷۲، ۱۴۷۳، ۱۴۷۴، ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸، ۱۴۷۹
---	------------	--------	--

ابواب ثلاثی مجرد (لفیف مقرون)

لفیف مقرون کی تعریف: جس میں عین اور لام کلمہ حرف علت ہوں جیسے ”طوی، طی“

باب ضَرَبَ يَضْرِبُ (لفیف مقرون)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	أَلْسَى	بھون ڈالنا	شَوَى	يَشْوِي	شَاوِ	اشْوِ	لَا تَشْوِ	0+1 1	0+1 1
2	أَلْطَى	لپیننا	طَوَى	نَطْوِي	طَاوِ	اطْوِ	لَا تَطْوِ	3+4 4	4+1 5
3	أَلْعَى	غلطی میں پڑنا	عَوَى	يَعْوِي	عَاوُونَ	اعْوِ	لَا تَعْوِ	4+12 16	12+2 14
4	أَلْكَى	داغ دینا	كَوَى	يَكْوِي	كَاوِ	اِكْوِ	لَا تَكْوِ	0+1 1	0+1 1
5	أَلْلَى	متوجہ ہونا، زبان مروڑ کر پڑھنا	لَوَى	يَلْوُونَ	لَاوِ	الْوِ	لَا تَلْوِ	0+3 3	0+3 3
6	أَلْهَوَى	گرنا	هَوَى	يَهْوِي	هَآوِيَّة	اهْوِ	لَا تَهْوِ	1+1 2	1+1 2
7	أَلْهَوَى	مائل ہونا	هَوَى	تَهْوِي	هَآوِ	اهْوِ	لَا تَهْوِ	0+1 1	0+2 2
8	أَلْتَوَّى	ٹھہرنا، قیام کرنا	تَوَى	يَتَوَّى	تَاوِ	اتْوِ	لَا تَتَوِ	2+0 2	12+0 12
9	أَلْحَوَّى	گرنا	حَوَى	يَحْوِي	خَاوِيَّة	اخْوِ	لَا تَحْوِ	1+0 1	5+0 5

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (2) الزمر: ۶۷۔ طہ: ۱۳۔ (3) القصص: ۶۳۔ القصص: ۱۸۔ الاعراف: ۱۷۵۔
(4) التوبہ: ۳۵۔ (5) النساء: ۱۳۵، ال عمران: ۱۵۳۔ (6) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (7) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(8) ال عمران: ۱۵۱۔ (9) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	الْهَوَىٰ النساء: ۱۳۵	محبت کرنا، خواہش کرنا	هَوَىٰ	تَهْوَىٰ البقرہ: ۸۷	هَمَىٰ	اِهْوَىٰ	لَا تَهْوَىٰ	12+2 14	3+1 4
2	الْحَوَىٰ X	سبزی مائل سیاہ ہونا	حَوَىٰ	يَحْوَىٰ X	أَحْوَىٰ الاعلیٰ: ۵	اِحْوَىٰ	لَا تَحْوَىٰ	2+0 2	2+0 2
3	الْقُوَّةُ البقرہ: ۶۳	طاقت ور ہونا	قَوَىٰ	يَقْوَىٰ X	قَوَىٰ انفال: ۵۲	اقْوَىٰ	لَا تَقْوَىٰ	23+0 23	3+0 3
4	الْعَمَىٰ X	عاجز ہونا، ٹھکنا	عَمِيَْنَا	يَعْمَىٰ X	عَمَىٰ	اعْمَىٰ	لَا تَعْمَىٰ	0+1 1	0+1 1
5	الْحَيَوَةُ نازعات: ۳۸	جینا، زندہ رہنا	حَيَّ	يَحْيِي انفال: ۴۲	حَيَّ	احْيَىٰ	لَا تَحْيَىٰ	82+11 93	2+4 6

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1) الاعراف: ۱۷۶۔ المائدہ: ۷۷۔ (2) الانعام: ۱۳۶۔ (3) النجم: ۵۔ (4) التفسیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔ (5) الاعراف: ۲۵۔ المؤمنون: ۳۷۔

ابواب ثلاثی مزید فیہ (لفيف مقرون)

باب اِفْعَالٌ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْاِعْوَاءُ X	گمراہ کرنا X	اَعْوَيْتُ	يُعْوَىٰ هود: ۳۴	مُعْوَىٰ	اعْوَىٰ	لَا تُعْوَىٰ X
2	الْاِقْوَاءُ X	مسافر ہونا محتاج ہونا، مالدار ہونا	اَقْوَىٰ	يُقْوَىٰ X	مُقْوِينَ الواقعة: ۷۳	اقْوَىٰ	لَا تُقْوَىٰ X
3	الْاِحْيَاءُ X	زندہ کرنا X	اَحْيَىٰ	يُحْيِي البقرہ: ۱۶۳	مُحْيِي	احْيَىٰ	لَا تُحْيَىٰ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال+اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال+اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+6=6	0+4=4	التقص: ۶۳۔ الحجر: ۳۹۔
2	1+0=1	1+0=1	تفسیل اہل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+48=48	0+8=8	المومن: ۱۱۔ قاطر: ۹۔ البقرہ: ۲۵۸۔ ۲۶۰۔ الحجر: ۲۳۔ اہل: ۹۷۔

باب تَفْعِيلٌ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّسْوِيَةُ	برابر کرنا	سَوَى	نُسَوِي	مُسَوٍ	سَوٍ	لَا تُسَوِ
	X	X	القيامة: ۳۸	القيامة: ۴	X	X	X
2	التَّحِيَّةُ	سلام کرنا	حَيَّوْا	يُحَيِّي	مُحَيٍّ	حَيَّوْا	لَا تُحَيِّ
	X	X	المجادلة: ۸	المجادلة: ۸	X	النساء: ۸۶	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+13=13	0+4=4	الجزء: ۲۹، النساء: ۳۲۔
2	0+4=4	0+4=4	النساء: ۸۶۔

باب مُفَاعَلَةٌ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	المُساوَاةُ	برابر کرنا	سَاوَى	يُسَاوِي	مُسَاوٍ	سَاوٍ	لَا تُسَاوِ
1	X	X	الکہف: ۹۶	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+27=27	0+1=1	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٌ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	الْاِسْتِوَاءُ	قصد کرنا	اِسْتَوَى	يَسْتَوِي	مُسْتَوٍ	اِسْتَوٍ	لَا تَسْتَوِ
1	X	توجہ کرنا	البقرہ: ۲۹	النساء: ۹۵	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+34=34	0+9=9	مرد: ۳۳۔ المؤمنون: ۲۸۔ الزخرف: ۱۳۔ الرعد: ۱۶۔ التوبہ: ۱۹۔ صود: ۲۳۔

باب اِسْتِفْعَالٌ (لفيف مقرون)

نمبر شمار	الْاِسْتِهْوَاءُ	بے راہ کرنا	اِسْتَهْوَتْ	يَسْتَهْوِي	مُسْتَهْوٍ	اِسْتَهْوٍ	لَا تَسْتَهْوِ
1	X	X	الانعام: ۷	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	الْأَسْتَحْيَاءُ	زندہ رہنا، زندہ چھوڑنا، شرمانا	اسْتَحْيَى	يَسْتَحْيِي	مُسْتَحْيِي	اسْتَحْيُوا	لَا تَسْتَحْيِ
	X		X	البقرہ: ۲۶	X	المومن: ۲۵	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
2	0+10=10	0+4=4	الاعراف: ۱۲۔ البقرہ: ۲۹۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (لفیف مقرون) کے اختتام پر کل 23 مصادر دیکھے ہیں جسکی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 14 مصادر سے 178 اور مزید کے 9 مصادر سے 144 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ قرآنی الفاظ کا مجموعہ 322 الفاظ بنتا ہے۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب لفیف مقرون کے 23 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 322 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 14 مصادر سے 5768 اور مزید کے 9 مصادر سے 3312 عربی الفاظ کے معانی۔ عربی الفاظ کا مجموعہ بنتا ہے 9080۔

ابواب ثلاثی مجرد (مضاعف ثلاثی)

مضاعف کی تعریف: مضاعف، وہ کلمہ ہے جس میں دو حرف اصلی ایک جنس کے ہوں، اس کی دو قسمیں ہیں۔

(۱): مضاعف ثلاثی: جس کا مین اور لام کلمہ ایک جنس ہو، جیسے سَسْرٌ، سَبَبٌ، مضاعف رباعی! جب کا فاکلمہ اور پہلا لام اور مین کلمہ اور دوسرا لام ایک جنس کے ہوں: جیسے مَضْمَضٌ، حَضْحَضٌ کہ فغلكل کے وزن پر مضاعف رباعی ہیں۔

باب نَصْرٍ يَنْصُرُ (مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْبَيْتُ	پھیلانا	بَتَّ	يَبْتُ	بَاتٌ	بُتَّ	لَا تَبْتُ	3+5	3+2
	یوسف: ۸۲	بیان کرنا	البقرہ: ۱۶۴	الجماعیہ: ۴	X	X	X	8	5
2	الْتَّبَابُ	ہلاک ہونا	تَبَّ	يَتَّبُ	تَابٌ	تُبَّ	لَا تَتَّبُ	1+2	1+2
	المومن: ۳۷	برباد ہونا	اللہب: ۱	X	X	X	X	3	3
3	الْبَجْرُ	کھینچنا	جَرَّ	يَجْرُ	جَارٌ	جُرَّ	لَا تَجْرُ	0+1	0+1
	X	X	X	اعراف: ۱۵۰	X	X	X	1	1
4	الْبَجْنُ	چھانا، چھینا	جَنَّ	يَجْنُ	جَانٌ	جُنَّ	لَا تَجْنُ	1+1	7+1
	X	دیوانا ہونا	الانعام: ۷۶	X	X	X	X	8	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(۱): القارعہ: ۴۔ الفاشیہ: ۱۶۔ (۲): اللہب: ۱۔ (۳): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (۴): الحج: ۶۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
5	الْحَضُّ	ترغیب دینا	حَضَّ	يَحْضُ الحاقہ: ۳۳	حَاضٌ	حَضِّ	لَا تَحْضُ	0+2 2	0+1 1
6	الْحَلُّ	اترنا، اٹارنا کھولنا	حَلَّ	تَحْلُ الرعد: ۳۱	حَالٌ	أَحْلِلْ طہ: ۲۷	لَا تَحْلُ	0+2 2	0+2 2
7	الْدَسُّ	گاڑنا	دَسَّ	يَدْسُّ النحل: ۵۹	دَاسٌ	دَسَّ	لَا تَدَسُّ	0+1 1	0+1 1
8	الْدُعُّ	دھکے دینا دھکیلنا	دَعَّ	يُدْعُ الماعون: ۲	دَاعٌ	دَعَّ	لَا تَدْعُ	1+2 3	1+2 3
9	الْدَكُّ	پست کرنا، ریزہ ریزہ کرنا	دَكَّ	يَدْكُّ	دَاكٌ	دَكَّ	لَا تَدْكُ	3+2 5	4+2 6
10	الْدَلَالَةُ	بتلانا راہنمائی کرنا	دَلَّ	أَدُلُّ طہ: ۱۲۰	دَالٌ	دَلَّ	لَا تَدُلُّ	1+3 4	1+6 7
11	الرُّدُّ	لاوٹانا واپس کرنا	رَدَّ	رُدُّ النساء: ۲۵	رَادٌ	رَدَّ	لَا تَرُدُّ النساء: ۹۱	7+15 22	10+32 42
12	السَّبُّ	گالی دینا، برا کہنا، ککھانا	سَبَّ	يَسْبُونَ انعام: ۱۰۸	سَابٌ	سَبَّ	لَا تَسْبُوا انعام: ۱۰۸	2+2 4	4+2 6
13	السُّرُورُ	خوش کرنا	سَرَّ	تَسُرُّ البقرہ: ۲۹	سَارٌ	سَرَّ	لَا تَسُرُّ	6+1 7	22+1 23
14	الشَّدُّ	مضبوط کرنا	شَدَّدْنَا	نَشُدُّ الجن: ۲۰	شَادٌ	شَادٌ	لَا تَشُدُّ	4+4 8	77+6 83

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(5) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (6) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (7) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(8) الطور: ۱۳۔ (9) النجر: ۲۱۔ الحاقہ: ۱۳۔ الحاقہ: ۱۳۔ الکہف: ۹۸۔ (10) سبأ: ۷۔ الفرقان: ۳۵۔

(11) الاسراء: ۶۔ ابراہیم: ۹۔ البقرہ: ۸۵، ۱۰۹، ۲۱۷۔ یوسف: ۶۵۔ الکہف: ۳۶۔ النساء: ۵۹۔ المائدہ: ۱۰۸۔ التوبہ: ۹۳۔ الانعام: ۲۷، ۱۲۷۔

القصص: ۷۔ النحل: ۷۱۔ مریم: ۷۶۔ ہود: ۷۶۔ النازعات: ۱۰۔ (12) الکہف: ۸۳۔ البقرہ: ۱۶۶۔

(13) طہ: ۷۔ الانشقاق: ۹۔ الطارق: ۹۔ آل عمران: ۱۳۳۔ الحجر: ۷۷۔ البقرہ: ۷۳، ۱۶۵، ۱۶۷، ۱۶۸۔ النبا: ۱۳۔ النج: ۲۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
15	الشَّقُّ	پھاڑنا	شَقَّقْنَا	أَشَقُّ	شَاقُّ	شَقِّ	لَا تَشَقُّ	4+2	3+2
	عيس: ۲۶	X	عيس: ۲۶	القصص: ۷	X	X	X	6	5
16	الْصَّبُّ	برسانا	صَبَّ	يَصُبُّ	صَابٌ	صُبُّوا	لَا تَصُبُّ	1+4	1+4
	عيس: ۲۵	X	الفجر: ۱۳	X	الدخان: ۳۸	X	X	5	5
17	الْصَّدُّ	روکنا	صَدَّ	يَصُدُّ	صَادٌ	صُدُّوا	لَا تَصُدُّ	3+38	3+13
	البقره: ۲۱۷	X	نساء: ۵۵	المائدہ: ۹۱	X	الرعد: ۳۳	X	41	16
18	الْصِّكُّ	زور سے مارنا، طمانچہ مارنا	صَكَّتْ	يَصِكُّ	صَاكٌ	صَكَّ	لَا تَصِكُّ	0+1	0+1
	X	X	ذاریات: ۲۹	X	X	X	X	1	1
19	الضَّرُّ	بگاڑنا	ضَرَّ	يَضُرُّ	ضَارٌّ	ضَرَّ	لَا تَضُرُّوا	22+22	6+5
	المائدہ: ۷۶	X	نقصان دینا	عمران: ۱۳۳	الجدالہ: ۱۰	X	التوبہ: ۳۹	44	11
20	الضَّمُّ	ملانا	ضَمَّ	يَضُمُّ	ضَامٌّ	أَضْمُمُ	لَا تَضْمُمُ	0+2	0+1
	X	X	X	X	X	ط: ۲۲	X	2	1
21	الظَّنُّ	گمان کرنا، جاننا اور یقین کرنا	ظَنَّ	يَظُنُّ	ظَانِنٌ	ظَنَّ	لَا تَظُنُّ	15+45	3+12
	عمران: ۱۵۳	X	یونس: ۲۳	الحج: ۱۵	الفتح: ۶	X	X	60	15
22	الْعَدُّ	شمار کرنا	عَدَّ	نَعُدُّ	عَادِيْنٌ	عَدَّ	لَا تَعُدُّ	17+8	8+4
	مریم: ۸۳	گمان کرنا	مریم: ۹۳	مریم: ۸۳	مومنون: ۱۱۳	X	X	25	12
23	الْفُرُورُ	دھوکا دینا	عَرَّ	يَعْرُ	عَارٌّ	عَرَّ	لَا يَعْرُرُ	8+13	2+5
	عمران: ۱۸۵	X	انفال: ۳۹	X	X	X	المومن: ۳	21	7

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (15): التوبہ: ۲۲۔ الرعد: ۳۳۔ (16): عيس: ۲۵۔ الحج: ۱۹۔ (17): النمل: ۹۳۔ سباء: ۳۲۔ النساء: ۶۱۔ ال عمران: ۹۹۔ ابراہیم: ۱۰۔ ط: ۱۲۔
القصص: ۸۷۔ الانفال: ۳۶۔ المومن: ۳۷۔ النساء: ۶۱۔ ط: ۱۶۔ (18): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
(19): ہود: ۵۷۔ ال عمران: ۱۷۶۔ الشعراء: ۷۳۔ الانعام: ۱۷۔ النساء: ۹۵۔ البقرہ: ۱۰۳۔ ۱۷۷۔
(20): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (21): البقرہ: ۳۶، ۲۳۰، الحاقہ: ۲۰۔ حم السجدہ: ۲۲۔ الجن: ۵۔ الاعراف: ۱۷۱۔ الکہف: ۳۵۔ القیامہ: ۲۵۔
الاسراء: ۵۳۔ الجاثیہ: ۳۲۔ الاحزاب: ۱۰۔
(22): ابراہیم: ۳۳، الحج: ۳۷، الکہف: ۱۱۔ البقرہ: ۸۰، ۱۸۲، ۱۸۳۔ التوبہ: ۳۶۔ ہود: ۱۰۳۔
(23): الجاثیہ: ۳۵۔ لقمان: ۳۳۔ ال عمران: ۱۹۶۔ ال عمران: ۱۸۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
24	الْعَصُ	نیچے رکھنا	عَصَّ	يَعُصُونَ	عَاَصٌ	أَعْصُصْ	لَا تَعْصُصْ	0+5 5	0+4 4
	X	X	X	الحجرات: ۳	X	لقمان: ۱۹	X		
25	الْغُلُّ	گلے میں توق ڈالنا	غَلَّ	يَغُلُّ	غَالٌ	غُلُّوا	لَا تَغُلُّ	10+5 15	3+5 8
	X	X	X	عمران: ۱۶	X	الحاقة: ۳۰	X		
26	الْقُدُّ	پھاڑنا	قَدَّتْ	يَقْدُّ	قَادٌ	قُدَّ	لَا تَقْدُّ	1+2 3	1+2 3
	X	X	X	یوسف: ۲۵	X	X	X		
27	الْقِصَصُ	بیان کرنا پیچھے چلنا	قَصَّ	يَقْصُصُ	قَاصٌ	أَقْصُصْ	لَا تَقْصُصْ	3+21 24	1+11 12
	X	X	X	قصص: ۲۵	X	اعراف: ۱۷۶	X		
28	الْكَفُّ	تھامنا روکنا	كَفَّ	يَكْفُفُ	كَافَةٌ	كُفُّوا	لَا تَكْفُفْ	6+12 18	2+6 8
	X	X	X	المائدہ: ۱۱	النساء: ۸۳	البقرہ: ۲۰۸	النساء: ۷۷		
29	الْمَدُّ	کھینچنا ڈھیل دینا	مَدَّ	يَمْدُدُ	مَادٌ	لِيَمْدُدْ	لَا تَمْدُدْ	5+12 17	4+8 12
	X	X	X	الرعد: ۳	X	مريم: ۷۵	X		
30	الْمُرُورُ	گذرنا	مَرَّ	تَمَرُّ	مَارٌ	مَرَّ	لَا تَمَرَّ	0+10 10	0+6 6
	X	X	X	البقرہ: ۲۵۹	X	النحل: ۸۸	X		
31	الْمَنْنُ	احسان کرنا	مَنَّ	يَمْنُنُ	مَانٌ	أَمُنُنْ	لَا تَمْنُنْ	10+16 26	3+9 12
	X	X	X	عمران: ۱۶۳	X	الحج: ۳۹	المدثر: ۶		
32	الْهَزُّ	ہلانا حرکت دینا	هَزَّ	يَهْزُ	هَازٌ	هَزَيْ	لَا تَهْزُ	0+1 1	0+1 1
	X	X	X	X	X	مريم: ۲۵	X		
33	الْهَشُّ	پتے جھاڑنا	هَشَّ	أَهْشُ	هَاشٌ	هَشَّ	لَا تَهْشُ	0+1 1	0+1 1
	X	X	X	طہ: ۱۸	X	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات)

(24) النور: ۳۱، ۳۰۔ (25) آل عمران: ۱۶۱۔ المائدہ: ۶۳۔ الاعراف: ۲۳۔ الاعراف: ۱۵۷۔ المائدہ: ۶۳۔ (26) یوسف: ۲۶۔ الحج: ۱۱۔

(27) النمل: ۱۱۔ یوسف: ۵۔ الاعراف: ۱۰۱۔ المؤمن: ۷۸۔ الاعراف: ۷۔ ہود: ۱۰۰۔ الانعام: ۳۰۔ القصص: ۱۱۔

(28) المائدہ: ۱۱۔ النساء: ۹۱۔ الانبیاء: ۳۹۔ الرعد: ۱۳۔ (29) الحج: ۱۹، ۸۸۔ مريم: ۷۹۔ الاعراف: ۲۰۲۔ الانشاقق: ۳۔ الواقعة: ۳۰۔ التوبہ: ۳۔

الکہف: ۱۰۹۔ (30) الاعراف: ۱۸۹۔ الفرقان: ۷۲۔ الصافات: ۱۳۷۔ یوسف: ۱۰۵۔ (31) طہ: ۱۷۔ الحجرات: ۲۳۔ الحجرات: ۱۷۔ القصص: ۱۷۔

۵۔ حم السجدہ: ۸۔ الطور: ۳۰۔ (32) تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (33) تفصیل باقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
34	أَلْهَمُ	ارادہ کرنا	هَمَّ	يَهْمُ	هَامٌ	هَمَّ	لَا تَهَمَّ	0+8	0+3
	X	X	المائدہ: ۱۱	X	X	X	X	8	3
35	أَلْحَجَّ	حج کرنا، ارادہ کرنا، وہیل میں غالب ہونا	حَجَّ	يَحُجُّ	حَاجٌ	حُجَّ	لَا تَحُجَّ	12+1	4+1
	X	X	البقرہ: ۱۸۹	X	X	X	X	13	5
36	أَلْعَزُّ	زبردستی کرنا قوی کرنا	عَزَّ	يَعْزُّ	عَازٌ	عَزَّ	لَا تَعْزَّ	107+1	7+1
	X	X	ص: ۲۳	X	X	X	X	108	8
37	أَلْكَبُّ	برتن کو اونڈھنا کر دینا	كَبَّ	يَكْبُّ	كَابٌ	كَبَّ	لَا تَكْبُّ	0+1	0+1
	X	X	X	X	X	X	X	1	1
38	أَلْحَيْثُ	برائگی کرنا، اکسانا	حَيَّ	يَحْيُ	حَاتٌ	حَيَّ	لَا تَحْيُ	1+0	1+0
	X	X	اکسانا	X	X	X	X	1	1
39	أَلْحَفُّ	گھیرنا	حَفَّ	يَحْفُ	حَافِينَ	حَفَّ	لَا تَحْفُ	1+0	1+0
	X	X	X	X	الزمر: ۷۵	X	X	1	1
40	أَلْحَمُّ	گرم کرنا	حَمَّ	يَحْمُ	حَامٌ	حَمَّ	لَا تَحْمُ	18+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	18	1
41	أَلْخَصُّ	خاص کرنا	خَصَّ	يَخْصُ	خَاصَّةً	خُصَّ	لَا تَخْصُ	1+0	1+0
	X	X	X	X	انفال: ۲۵	X	X	1	1
42	أَلْدَرُّ	لگاتار برسنا	دَرَّ	يَدْرُ	دَارٌ	دَرَّ	لَا تَدْرُ	3+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	3	1
43	أَلْدَمُّ	ذمت کرنا	دَمَّ	يَدْمُ	دَامٌ	دَمَّ	لَا تَدْمُ	2+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	2	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(34): آل عمران ۱۲۲۔ التوبہ: ۱۳۔ (35): آل عمران ۹۷۔ القصص: ۲۷۔ البقرہ: ۱۵۰۔

(36): مریم: ۸۱۔ البقرہ: ۱۲۹، ۲۰۶، ص: ۸۲۔ صوف: ۹۲۔ المائدہ: ۵۳۔ الحجر: ۱۹۔ (37): انہل: ۹۰۔ (38): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(39): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (40): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

(41): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (42): الانعام: ۶۔ (43): النعم: ۳۹۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
44	الرَّبُّ الفاتحہ: ۲	پالنا، ترہیت کرنا	رَبَّ	يُرَبُّ	رَابٌّ	رَبِّ	لَا تَرُبُّ	572+0 572	6+0 6
45	الصَّفُّ الکہف: ۲۸	قطار بانڈھنا	صَفَّ	يَصِفُّ	صَافُونَ	صَفِّ	لَا تَصِفُّ	13+0 13	5+0 5
46	الْغَمُّ عمران: ۱۵۳	غمگین ہونا، پوشیدہ ہونا	غَمَّ	يَغْمُّ	غَامٌّ	غُمَّ	لَا تَغْمُّ	5+0 5	3+0 3
47	الْفَطَاظَةُ X	سخت کلام اور بدخلق ہونا	فَطَّ	يَفْطُ	فَاطٌ	فَطَّ	لَا تَفْطُ	1+0 1	1+0 1
48	الْكُنُّ X	چھپا ہونا X	كَنَّ	يَكْنُ	كَانٌ	كَنَّ	لَا تَكْنُ	3+0 3	1+0 1
49	الْمَمُّ الفجر: ۱۹	جمع کرنا، سمیٹنا	لَمَّ	يَلْمُ	لَامٌ	لَمَّ	لَا تَلْمُ	1+0 1	1+0 1
50	الْبَسُّ الواقعة: ۵	ریزہ ریزہ کرنا	بَسَّ	يَبْسُ	بَاسٌ	بَسَّ	لَا تَبْسُ	1+1 2	1+1 2
51	الْحَسُّ X	قتل کرنا X	حَسَّ	تَحْسُونَ	حَاسٌ	حَسَّ	لَا تَحْسُ	1+1 2	1+1 2
52	الرَّجُّ الواقعة: ۴	ہلانا، حرکت دینا	رَجَّ	يُرْجُّ	رَاجٌ	رَجَّ	لَا تَرْجُّ	1+1 2	1+1 2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(44): یوسف: ۳۹۔ آل عمران: ۴۹۔ المائدہ: ۴۴۔ النساء: ۲۳۔ (45): النور: ۴۱۔ الحج: ۳۶۔ الطور: ۲۰۔

(46): یونس: ۴۱۔ البقرہ: ۵۷۔ (47): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (48): الصافات: ۴۹۔

(49): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (50): الواقعة: ۵۔ (51): الانبیاء: ۲۱۔ (52): الواقعة: ۴۔

باب ضَرْبَ يَضْرِبُ (مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال+اسماء	خلاصہ تعداد افعال+اسماء
1	الْتَمَامُ انعام: ۱۵۳	پورا ہونا پورا کرنا	تَمَّ	يَتِمُّ	تَامٌ	تَمَّ	لَا تَتِمَّ	1+4 5	1+2 3
2	الْحَقُّ البقرہ: ۲۶	ثابت ہونا	حَقَّ	يَحِقُّ	حَاقَةٌ	حَقَّ	لَا تَحِقُّ	14+10 24	4+4 8
3	الْحَلَالُ النمل: ۱۱۶	حلال ہونا فارغ ہونا	حَلَلْتُمْ	يَحِلُّ	حَالٌ	حِلٌّ	لَا تَحِلُّ	13+10 23	4+5 9
4	الْخَرُّ X	گر پڑنا X	خَرَّ	تَخِرُّ	خَارٌ	خِرٌّ	لَا تَخِرُّ	0+4 4	0+4 4
5	الْخِفُّ X	ہلکا ہونا X	خَفَّتْ	يَخِفُّ	خَافٌ	خِيفٌ	لَا تَخِيفُ	2+3 5	2+1 3
6	الذَّلَّةُ البقرہ: ۶۱	زلیل ہونا X	ذَلَّ	نَذِلُّ	ذَالٌ	ذِلٌّ	لَا نَذِلُّ	15+1 16	7+1 8
7	الزَّلُّ X	لغزش کرنا اعراض کرنا	زَلَلْتُمْ	تَزُولُ	زَالٌ	زَلٌّ	لَا تَزُولُ	0+2 2	0+2 2
8	الصَّدِيدُ ابراہیم: ۱۱	چلانا جینج پڑنا	صَدَّ	يَصْدُونُ	صَادٌ	صِدٌّ	لَا تَصِدُّ	1+1 2	1+1 2
9	الضَّلَالُ عمران: ۱۶۳	گمراہ ہونا، زمین میں رل جانا، بھول جانا	ضَلَّ	يَضِلُّ	ضَالٌ	ضِلٌّ	لَا تَضِلُّ	61+50 111	6+9 15

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (1) الانعام: ۱۱۵۔ (2) یونس: ۳۳، الانشقاق: ۲، البقرہ: ۲۲۸۔ الاعراف: ۱۰۵۔
- (3) البقرہ: ۱۳۰۔ طہ: ۸۱۔ المستحزہ: ۱۰۔ المائدہ: ۵۔ النساء: ۲۳۔ البقرہ: ۱۹۶۔ (4) الفرقان: ۷۲۔ الاسراء: ۱۰۷۔ (5) الاعراف: ۱۸۹۔ التوبہ: ۳۱۔
- (6) الاسراء: ۲۳۔ آل عمران: ۱۲۳۔ المنافقون: ۸۔ المجادلہ: ۲۰۔ البقرہ: ۱۷۔ النمل: ۶۹۔ (7) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (8) تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (9) الانعام: ۵۶۔ المائدہ: ۱۰۔ النساء: ۱۶۔ سبأ: ۵۰۔ النمل: ۲۶۔ البقرہ: ۲۸۲۔ النساء: ۳۳۔ آل عمران: ۹۔ الفاتحہ: ۷۔ المائدہ: ۶۰۔ البقرہ: ۱۶۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد	خلاصہ تعداد
								افعال + اسماء	افعال + اسماء
10	الْفَرَارُ	بھاگنا	فَرَّتْ	يَفِرُّ	فَارٌّ	فِرْوًا	لَا تَفِرُّ	5+6	2+6
	احزاب: ۱۶	دوڑنا	المدثر: ۵۱	عيس: ۳۳	X	ذاریات: ۵۰	X	16	8
11	الْقِلَّةُ	کم ہونا	قَلَّ	يَقِلُّ	قَالٌ	قَلَّ	لَا تَقِلُّ	59+1	4+1
	X	X	النساء: ۷	X	X	X	X	60	5
12	الْلَجَاجَةُ	اصرار کرنا	لَجُوا	يَلِجُ	لَاجٌ	لِجٌ	لَا تَلِجْ	2+2	2+2
	X	سخت جھگڑنا	مومنون: ۷۵	X	X	X	X	4	4
13	الْجَلَالُ	بلند مرتبہ ہونا	جَلَّ	يَجِلُّ	جَالٌ	جَلَّ	لَا تَجَلَّ	2+0	1+0
	الرحمن: ۲۷	X	X	X	X	X	X	2	1
14	الْحَنَانُ	مہربانی کرنا، نرمی کرنا	حَنَّ	يَحِنُّ	حَانٌ	حَنَّ	لَا تَحِنَّ	2+0	2+0
	مریم: ۱۳	X	X	X	X	X	X	2	2
15	الْدَّبُّ	ہاتھ پیروں کے تیل چلنا	دَبَّ	يَدِبُّ	دَابَّةٌ	دَبَّ	لَا تَدِبَّ	17+0	2+0
	X	X	X	X	البقرہ: ۱۶۳	X	X	17	2
16	الْشَّطَطُ	حق سے دور ہونا	شَطَّ	يَشِطُّ	شَاطٌ	شِطٌّ	لَا تَشِطُّ	2+0	1+0
	کہف: ۱۳	X	X	X	X	X	X	2	1
17	الْجَمُّ	زیادہ ہونا	جَمَّ	يَجُمُّ	جَامٌ	جَمَّ	لَا تَجُمَّ	1+0	1+0
	الفجر: ۲۰	X	X	X	X	X	X	1	1
18	الْحُبُّ	محبت کرنا	حَبَّ	يَحِبُّ	حَابٌ	حَبَّ	لَا تَحِبَّ	5+0	2+0
	بقرہ: ۱۶۵	X	X	X	X	X	X	5	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(10): الشعراء: ۲۱۔ الاحزاب: ۱۶۔ الجمعہ: ۸۔ القیامہ: ۱۰۔ (11): آل عمران: ۱۹۷۔ الشعراء: ۵۳۔ البقرہ: ۲۳۹۔ الکہف: ۳۹۔

(12): النحل: ۳۳۔ النور: ۳۰۔ (13): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (14): التوبہ: ۲۵۔ (15): الانفال: ۲۲۔

(16): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (17): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (18): طہ: ۳۹۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مضارع ثلاثي)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الظَّلُّ	سارے دن لگا رہنا، ہمیشہ رہنا	ظَلَّ	نَظَلُّ	ظَالٌ	ظَلَّ	لَا تَظَلَّ	21+9	5+7
	X			النحل: ۵۸	الشراء: ۷۱	X	X	30	12
2	الْعَضُّ	دانت سے پکڑنا، کاٹنا	عَضُّوا	يَعَضُّ	عَاضٌ	عَضَّ	لَا تَعْضَّ	0+2	0+2
	X			عمران: ۱۱۹	الفرقان: ۲۷	X	X	2	1
3	الْفَرَارُ	ٹھہرنا	فَرَّ	يَفْرُ	فَارٌّ	فَارَّ	لَا تَفَرَّ	0+2	0+2
	X			X	X	X	X	2	2
4	الْقَرُّ	ٹھنڈی کرنا خوش ہونا	قَرَّ	تَقْرُ	قَارٌّ	قَارَّ	لَا تَقَرَّ	3+1	1+1
	X			X	X	X	X	4	2
5	اللَّدُّ	لذت پانا	لَدَّ	تَلْدُّ	لَاذٌ	لَدَّ	لَا تَلْدُّ	2+1	1+1
	X			X	X	X	X	3	2
6	الْمَسُّ	پہنچنا چھونا	مَسَّ	يَمَسُّ	مَاسٌ	مَاسَّ	لَا تَمَسَّ	1+56	1+11
	X			عمران: ۱۳۰	فاطر: ۳۵	X	X	57	12
7	الْحِدَّةُ	تیز ہونا	حَدَّ	يَحْدُّ	حَدِيدٌ	حَدَّ	لَا تَحْدَّ	14+0	3+0
	X			X	الکہف: ۹۶	X	X	14	3
8	الْخِصَاصَةُ	محتاج ہونا	خَصَّ	يَخْصُّ	خَاصٌّ	خَاصَّ	لَا تَخْصَّ	1+0	1+0
	X			X	X	X	X	1	1
9	السَّدُّ	درست ہونا	سَدَّ	يَسُدُّ	سَدِيدٌ	سَدَّ	لَا تَسُدُّ	2+0	1+0
	X			X	النساء: ۹	X	X	2	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (۱): الشراء: ۳۔ طہ: ۹۷۔ الواقعة: ۶۵۔ الحجر: ۱۳۔ الشوری: ۳۳۔ الفرقان: ۳۵۔ یٰسین: ۵۶۔ الاعراف: ۷۱۔ البقرہ: ۲۱۰۔ المرسلات: ۳۱۔
- (۲): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (۳): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (۴): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
- (۵): الصافات: ۳۶۔ (۶): ہود: ۱۰۔ الانفال: ۸۔ النور: ۳۵۔ البقرہ: ۸۰۔ الاعراف: ۷۳۔ الانعام: ۷۰۔ مریم: ۳۵۔ المائدہ: ۷۳۔
- (۷): الاحزاب: ۱۹۔ البقرہ: ۱۸۷۔ (۸): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (۹): تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
10	الصَّمُّ	بہرا ہونا	صَمُّوا	يَصْمُمُ	صَامٌ	صَمِّ	لَا تَصْمُمْ	10+1	2+1
	X	X	X	X	X	X	X	11	3
11	أَلْهَدُ	گر جانا وہانا	هَدَّ	يَهْدِي	هَادٌ	هَدِّ	لَا تَهْدِ	2+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	2	1
12	الْمَرَارَةُ	کڑوا ہونا	مَرَّ	يَمْرُ	مَارٌ	مَرِّ	لَا تَمْرُ	1+0	1+0
	X	X	X	X	X	X	X	1	1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(10)۔ البقرہ: ۱۸۔ ہود: ۲۳۔ (11)۔ تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔ (12)۔ القم: ۲۶۔

باب كَرَمٌ يَكْرُمُ (مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	محبوب	حَبِبٌ	يَحِبُّ	حَابٌ	حُبٌّ	لَا تُحِبُّ	4+0	2+0
1	محبوب ہونا	X	X	X	X	X	4	2

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1)۔ التوبہ: ۲۵۔ المائدہ: ۱۸۔

ابواب ثلاثی مزید فیہ (مضاعف ثلاثی)

باب اَفْعَالٌ (مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْإِنْتِمَامُ	پورا کرنا	أَتَمَّ	يُتِمُّ	مُتِمٌّ	أَتِمِّمْ	لَا تُتِمِّمْ
	X	X	یوسف: ۶	البقرہ: ۲۳۳	القصف: ۸	التحریم: ۸	X
2	الْأَحْبَابُ	دوست رکھنا	أَحْبَبْتُ	يُحِبُّ	مُحِبٌّ	أَحِبِّ	لَا تُحِبِّ
	X	X	القصص: ۵۶	المائدہ: ۵۳	X	X	X
3	الْإِحْسَانُ	معلوم کرنا	أَحْسَّ	تُحَسُّ	مُحَسِّ	أَحْسِّ	لَا تُحَسِّ
	X	X	المائدہ: ۵۳	مریم: ۹۸	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	1+16=17	1+8=9	المائدہ: ۳۔ القصص: ۲۷۔ الاعراف: ۱۳۳۔ البقرہ: ۱۵۰، ۱۸۷۔
2	0+57=57	0+8=8	الانعام: ۷۶۔ البقرہ: ۲۱۶۔ آل عمران: ۳۱، ۳۱، ۱۸۸۔ البقرہ: ۱۹۰۔
3	0+3=3	0+3=3	الانبیاء: ۱۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
4	الْإِحْقَاقُ	ثابت کرنا حق کہنا	أَحَقَّ	يُحِقُّ	مُحِقٌّ	أَحِقُّ	لَا تُحِقُّ
	X		X	الانفال: ۷	X	X	X
5	الْإِحْلَالُ	حلال کرنا، احرام سے نکل جانا	أَحَلَّ	يُحِلُّ	مُحِلٌّ	أَحَلِّ	لَا تُحِلُّوْا
	X		X	البقرہ: ۲۷۵ اعراف: ۱۵۷	المائدہ: ۱	X	المائدہ: ۲
6	الْإِدْلَالُ	ذلیل کرنا	أَذَلَّ	تُدِلُّ	مُدِلٌّ	أَذَلِّ	لَا تُدِلُّ
	X	X	X	عمران: ۲۶	X	X	X
7	الْأَزْلَالُ	غرش کرنا پھسلانا	أَزَلَّ	يُزِلُّ	مُزِلٌّ	أَزَلِّ	لَا تُزِلُّ
	X		X	البقرہ: ۳۶	X	X	X
8	الْأَسْرَازُ	خوش کرنا، چپکے سے بیان کرنا	أَسَرَ	يُسِرُّونَ	مُسِرٌّ	أَسِرُّوا	لَا تُسِرُّ
	X		X	الرعد: ۱۰ البقرہ: ۷۷	X	الملک: ۱۳	X
9	الْإِشْطَاطُ	ظلم کرنا	أَشْطَأَ	يُشْطِئُ	مُشْطِئٌ	أَشْطَأْ	لَا تُشْطِطُ
	X	X	X	X	X	X	ص: ۲۲
10	الْأَصْرَارُ	اصرار کرنا ثابت قدم رہنا	أَصَرَ	يُصِرُّ	مُصِرٌّ	أَصِرُّوا	لَا تُصِرُّ
	X		X	الجماعہ: ۸	X	نوح: ۷	X
11	الْإِضْمَامُ	بہرا ہونا بہرا کرنا	أَصَمَّ	يُصِمُّ	مُصِمٌّ	أَصِمَّ	لَا تُصِمُّ
	X		X	محمد: ۲۳	X	X	X
12	الْإِضْلَالُ	گمراہ کر دینا، ضائع کرنا، ہلاک کرنا	أَضَلَّ	يُضِلُّ	مُضِلٌّ	أَضَلِّ	لَا تُضِلُّ
	X		X	النساء: ۸۸ البقرہ: ۲۶	القصص: ۱۵	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+18=19	1+10=11	الجماعہ: ۱۰۔ البقرہ: ۲۷۵۔ الاعراف: ۱۵۷۔ المائدہ: ۱۔ نوح: ۲۔ الملک: ۱۳۔ ص: ۲۲۔ محمد: ۲۳۔ القصص: ۱۵۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
8	1+16=17	1+6=7	نوح: ۷۔ الملک: ۱۳۔ ص: ۲۲۔ محمد: ۲۳۔ القصص: ۱۵۔
9	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
10	0+7=7	0+4=4	الجماعہ: ۱۰۔ البقرہ: ۷۷۔ الاعراف: ۱۵۷۔
11	0+1=1	0+1=1	تفصیل: ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
12	2+58=60	2+12=14	محمد: ۲۳۔ الفرقان: ۱۷۔ المائدہ: ۱۔ البقرہ: ۲۷۵۔ الاعراف: ۱۵۷۔ نوح: ۷۔ الملک: ۱۳۔ ص: ۲۲۔ محمد: ۲۳۔ القصص: ۱۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
13	الْإِعْدَادُ	تیار کرنا	أَعَدَّ	يُعِدُّ	مُعِدٌّ	أَعِدُّوا	لَا تُعِدُّ
	X	X	النساء: ۹۳	X	X	انفال: ۲۰	X
14	الْإِعْزَازُ	عزت دینا، عزیز بنانا، محبت کرنا	أَعَزَّ	تُعَزِّ	مُعِزٌّ	أَعِزِّ	لَا تُعِزِّ
	X	X	X	عمران: ۲۶	X	X	X
15	الْإِفْرَارُ	اقرار کرنا ٹھہرنا	أَفْرَرْتُمْ	نُفِرُّ	مُقِرٌّ	أَقِرُّ	لَا تُفِرُّ
	X	X	البقرہ: ۸۳	الحج: ۵۰	X	X	X
16	الْأَقْلَالُ	کم کرنا، اٹھانا بلند کرنا	أَقَلَّتْ	يُقِلُّ	مُقِلٌّ	أَقِلِّ	لَا تُقِلِّ
	X	X	الاعراف: ۵۷	X	X	X	X
17	الْإِكْنَانُ	چھپانا پوشیدہ رکھنا	أَكْنَنَتْ	تَكْنُنُ	مُكْنِنٌ	اِكْنِنِ	لَا تُكْنِنِ
	X	X	البقرہ: ۲۳۵	النحل: ۷۳	X	X	X
18	الْإِلَانَةُ	زوم کرنا	أَلَنَّا	يُنُّ	مِلْنٌ	الِنِ	لَا تُلِنِ
	X	X	سبأ: ۱۰	X	X	X	X
19	الْإِمْدَادُ	مدد کرنا مہلت دینا	أَمَدَّ	يُمِدُّ	مُمِدٌّ	أَمِدِّ	لَا تُمِدِّ
	X	X	الشعراء: ۱۳۲	عمران: ۱۲۲	الانفال: ۹	X	X
20	الْإِهْلَالُ	پکارنا	أَهَلَّ	يُهَلُّ	مُهَلٌّ	أَهَلِّ	لَا تُهَلِّ
	X	X	X	X	X	X	X
21	الْإِهْمَامُ	فکر میں ڈالنا رنجیدہ کرنا	أَهَمَّتْ	يُهَمُّ	مُهَمٌّ	أَهَمِّ	لَا تُهَمِّ
	X	X	عمران: ۱۵۳	X	X	X	X
22	الْإِكْبَابُ	بجھاڑنا، بہمتن پشمغول ہونا	أَكَبَّ	يَكِبُّ	مُكِبٌّ	اِكَبِّ	لَا تُكِبِّ
	X	X	X	X	الملک: ۲۲	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
13	0+20=20	0+4=4	التوبہ: ۳۶۔ البقرہ: ۲۳۔
14	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
15	0+4=4	0+3=3	ال عمران: ۸۱۔
16	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
17	5+3=8	2+2=4	النحل: ۸۱۔ الانعام: ۲۵۔
18	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
19	1+9=10	1+6=7	الاسراء: ۶۔ النحل: ۳۶۔ الاسراء: ۲۹۔ ال عمران: ۱۲۵۔
20	0+4=4	0+1=1	البقرہ: ۷۳۔
21	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
22	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفْعِيلٌ (مضارع ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	التَّحْيِيْبُ X	محبوب بنانا X	حَبَّبَ الحجرات: ۹	يُحْيِبُّ X	مُحْبَبٌ X	حَبِّبْ X	لَا تُحْيِبْ X
2	التَّتْيِيْبُ هود: ۱۰۱	ہلاک کرنا برباد کرنا	تَبَّ X	يَتَّبُ X	مُتَّبَبٌ X	تَبِّبْ X	لَا تُتَّبِبْ X
3	التَّخْفِيْفُ X	احتیاط کرنا، گھیرنا	خَفَّفْنَا الکہف: ۳۲	يُخَفِّفُ X	مُخَفَّفٌ X	خَفِّفْ X	لَا تُخَفِّفْ X
4	التَّخْفِيْفُ البقرہ: ۱۷۸	ہلکا کرنا، مشدد نہ بنانا	خَفَّفَ الانفال: ۶۶	يُخَفِّفُ النساء: ۲۸	مُخَفَّفٌ X	خَفِّفْ X	لَا تُخَفِّفْ X
5	التَّدْبِيْسُ X	دھسانا چھپانا	دَسَى القسم: ۱۰	يُدْسِي X	مُدْسٍ X	دَسَّ X	لَا تُدْسِ X
6	التَّدْلِيْلُ الدرہ: ۱۴	ذلیل کرنا تابع بنانا	ذَلَّلْنَا یونس: ۷۲	يُذَلِّلُ X	مُذَلَّلٌ X	ذَلَّلْ X	لَا تُذَلِّلْ X
7	التَّعْدِيْدُ X	شمار کرنا خوبیاں بیان کرنا	عَدَّدَ الہمزہ: ۲۰	يُعَدِّدُ X	مُعَدِّدٌ X	عَدِّدْ X	لَا تُعَدِّدْ X
8	التَّقْلِيْلُ X	کم کرنا پہنچ دکھانا	قَلَّلَ X	يَقَلِّلُ الانفال: ۴۴	مَقْلَلٌ X	قَلِّلْ X	لَا تُقَلِّلْ X
9	التَّحْرِيْرُ النساء: ۹۲	آزاد کرنا، وقف کرنا	حَرَّرَ X	يُحَرِّرُ X	مُحَرَّرٌ X	حَرَّرْ X	لَا تُحَرِّرْ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
2	1+0=1	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	1+7=8	1+3=4	البقرہ: ۸۶۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
6	1+2=3	1+2=3	الدرہ: ۱۴۔
7	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
9	4+0=4	2+0=2	ال عمران: ۳۵۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نمبر
10	التَّحْلِلَةُ التَّحْرِيمُ: ۲۰	حلال ٹھہرانا، کفارہ ادا کرنا، کھولنا	حَلَّلَ	يُحَلِّلُ	مُحَلِّلٌ	حَلِّلْ	X
11	التَّضْيِيلُ الفيل: ۲۰	گمراہ کر دینا	ضَلَّلَ	يُضِلُّ	مُضِلٌّ	ضَلِّلْ	X
12	التَّمْدِيدُ	پھیلا نا	مَدَّدَ	يُمَدِّدُ	مُمَدِّدٌ	مَدِّدْ	X
13	التَّطْفِيفُ	ناپ تول میں کمی کرنا، کم ناپنا	طَفَّفَ	يُطَفِّفُ	مُطَفِّفِينَ المطففين: ۱۰	طَفِّفْ	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد: افعال + ۱	خلاصہ تعداد اور افعال + ۱	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
10	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
11	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
12	1+0=1	1+0=1	امر: ۹۔
13	1+1=2	1+1=2	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَعُّلٌ (مضارع ثلاثی)

1	التَّجَسُّسُ	تفتیش کرنا	تَجَسَّسَ	يَتَجَسَّسُ	مُتَجَسِّسٌ	تَجَسَّسْ	لَا تَجَسَّسُوا الحجرات: ۱۲
2	التَّحْسُّسُ	تلاش کرنا	تَحَسَّسَ	يَتَحَسَّسُ	مُتَحَسِّسٌ	تَحَسَّسْ	لَا تَتَحَسَّسُوا یوسف: ۸۷
3	التَّرَدُّدُ	شک و شبہ میں پڑ جانا، حیران ہونا	تَرَدَّدَ	يَتَرَدَّدُونَ	مُتَرَدِّدٌ	تَرَدَّدْ	لَا تَتَرَدَّدْ
4	التَّسَلُّلُ	کھسک جانا	تَسَلَّلَ	يَتَسَلَّلُونَ	مُتَسَلِّلٌ	تَسَلَّلْ	لَا تَتَسَلَّلْ
5	التَّشْفُّقُ	پھٹ جانا	تَشَفَّقَ	يَتَشَفَّقُونَ	مُتَشَفِّقٌ	تَشَفَّقْ	لَا تَتَشَفَّقْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماضی میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (مضاعف ثلثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْمُحَاجَّةُ البقرہ: ۱۳۷	جھگڑا کرنا X	حَاجَّ البقرہ: ۲۵۸	يُحَاجُّونَ الشوریٰ: ۱۶	مُحَاجِّجٌ X	حَاجَّ X	لَا تُحَاجَّ X
2	الشِّقَاقُ البقرہ: ۱۳۷	مخالفت کرنا مقابلہ کرنا	شَاقُوا الانفال: ۱۲	يُشَاقِقُ النساء: ۱۱۵	مُشَاقِّقٌ X	شَاقَّ X	لَا تُشَاقَّ X
3	الضَّرَارُ البقرہ: ۲۳۱	نقصان دینا مخالفت کرنا	ضَارَّ X	يُضَارُّ البقرہ: ۲۸۲	مُضَارِّجٌ النساء: ۱۲	ضَارَّ X	لَا تُضَارُّوا الطلاق: ۶
4	الْجِلَالُ ابراہیم: ۳۱	دوستی کرنا	خَالَ X	يُخَالُ X	مُخَالِّجٌ X	خَالَ X	لَا تُخَالَ X
5	الْقِصَاصُ البقرہ: ۱۸۷	بدلہ لینا	قَاصَّ X	يُقَاصُّ X	مُقَاصِّصٌ X	قَاصَّ X	لَا تُقَاصَّ X
6	الْمَسَاسُ طہ: ۹۷	چھونا	مَاسَّ X	يُمَاسُّ X	مُمَاسِّسٌ X	مَاسَّ X	لَا تُمَاسَّ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+8=8	0+8=8	ال عمران: ۲۰، ۲۶، ۶۵، ۷۶۔ البقرہ: ۷۶، ۷۷، ۱۳۹۔ الانعام: ۸۰۔
2	7+7=14	1+4=5	النحل: ۲۵، ۲۶، ۲۷۔
3	3+3=6	2+3=5	البقرہ: ۲۳۳۔
4	7+0=7	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
5	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
6	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَاعُلٌ (مضاعف ثلثی)

1	التَّحَاجُّجُ X	باہم جھگڑا کرنا X	تَحَاجَّجُوا X	يَتَحَاجُّونَ المومن: ۲۸	مُتَحَاجِّجٌ X	تَحَاجَّجُوا X	لَا تَتَحَاجَّجُوا X
---	--------------------	----------------------	-------------------	-----------------------------	-------------------	-------------------	-------------------------

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

0+1=1	0+1=1	تفصیل ماہل میں درج ہو چکی ہے۔
-------	-------	-------------------------------

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	التَّحَاصُّ	آپس میں ترغیب دینا	تَحَاصَّ	تَحَاصُّونَ الفجر: ۱۸	مُتَحَاصِّ	تَحَاصَّ	لَا تَتَحَاصَّ
3	الْتِمَاسُ	ایک دوسرے کو چھوونا	تَمَاسَّ	يَتَمَاسَّانَ الحجاء: ۳	مُتَمَاسِّ	تَمَاسَّ	لَا تَمَاسَّ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْتِعَالٍ (مضارع ثلاثی)

1	الأَخْطَاصُ	خاص ہونا خاص کرنا	اِخْتَصَّ	يَخْتَصُّ	مُخْتَصِّ	اِخْتَصَّصْ	لَا تَخْتَصِّصْ
2 <th>الأَزْتَادُ</th> <th>لوٹنا، دین سے پھر جانا، واپس کرنا</th> <th>أَزْتَدَ</th> <th>يَزْتَدُ</th> <th>مَزْتَدُ</th> <th>أَزْتَدِ</th> <th>لَا تَزْتَدِ</th>	الأَزْتَادُ	لوٹنا، دین سے پھر جانا، واپس کرنا	أَزْتَدَ	يَزْتَدُ	مَزْتَدُ	أَزْتَدِ	لَا تَزْتَدِ
3 <th>الإِشْتِدَادُ</th> <th>قوی ہونا، تیز دوڑنا، حملہ کرنا</th> <th>اشْتَدَّتْ</th> <th>يَشْتَدُّ</th> <th>مُشْتَدُّ</th> <th>اشْتَدِّدْ</th> <th>لَا تَشْتَدِّدْ</th>	الإِشْتِدَادُ	قوی ہونا، تیز دوڑنا، حملہ کرنا	اشْتَدَّتْ	يَشْتَدُّ	مُشْتَدُّ	اشْتَدِّدْ	لَا تَشْتَدِّدْ
4 <th>الأَضْطِرَارُ</th> <th>مجبور کرنا محتاج کرنا</th> <th>اضْطَرَّ</th> <th>أَضْطَرُّ</th> <th>مُضْطَرُّ</th> <th>اضْطَرِّرْ</th> <th>لَا تَضْطَرِّرْ</th>	الأَضْطِرَارُ	مجبور کرنا محتاج کرنا	اضْطَرَّ	أَضْطَرُّ	مُضْطَرُّ	اضْطَرِّرْ	لَا تَضْطَرِّرْ
5 <th>الأَعْتِدَادُ</th> <th>شمار ہونا شمار کرنا</th> <th>اعْتَدَّ</th> <th>تَعْتَدُونَ</th> <th>مُعْتَدٌ</th> <th>اعْتَدِدْ</th> <th>لَا تَعْتَدِدْ</th>	الأَعْتِدَادُ	شمار ہونا شمار کرنا	اعْتَدَّ	تَعْتَدُونَ	مُعْتَدٌ	اعْتَدِدْ	لَا تَعْتَدِدْ
6 <th>الإِلْتِفَاتُ</th> <th>چہرہ پھیرنا، جھکنا</th> <th>الْتَفَّتْ</th> <th>يَلْتَفُّ</th> <th>مُلْتَفٌّ</th> <th>الْتَفِّفْ</th> <th>لَا تَلْتَفِّفْ</th>	الإِلْتِفَاتُ	چہرہ پھیرنا، جھکنا	الْتَفَّتْ	يَلْتَفُّ	مُلْتَفٌّ	الْتَفِّفْ	لَا تَلْتَفِّفْ

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ وصیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+8=8	0+6=6	الکلیف: ۶۳، الفجر: ۳۵، المائدہ: ۳۱، البقرہ: ۲۱۷۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔
4	1+7=8	1+4=5	لقمان: ۲۳، البقرہ: ۱۷۳، الانعام: ۱۱۹، النحل: ۶۲۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماخول میں درج ہو چکی ہے۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
7	الْأَهْتَرَاؤُ	ہلنا، جھومنا، حرکت کرنا	أَهْتَرْتُ	تَهْتَرُ	مُهْتَرٌ	أَهْتَرِ	لَا تَهْتَرِ
	X	X	الحج: ۵۰	النحل: ۱۰	X	X	X
8	الْأَعْتَرَاؤُ	سوال کرنا	أَعْتَرْتُ	يَعْتَرُ	مُعْتَرٌ	أَعْتَرِ	لَا تَعْتَرِ
	X	X	X	X	الحج: ۳۶	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
7	0+4=4	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
8	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

بابِ اسْتِفْعَالٍ (مضاعف ثلاثی)

1	الْإِسْتِحَابُ	پسند کرنا	اسْتَحَبُّوا	يَسْتَحِبُّونَ	مُسْتَحَبٌّ	اسْتَحِبَّ	لَا تَسْتَحِبَّ
	X	X	التوبة: ۲۳	ابراہیم: ۳	X	X	X
2	الْإِسْتِحْقَاقُ	مستحق سزا ہونا، ضروری و واجب ٹھہرانا	اسْتَحَقَّ	يَسْتَحِقُّ	مُسْتَحِقٌّ	اسْتَحِقَّ	لَا تَسْتَحِقَّ
	X	X	المائدہ: ۱۰۷	X	X	X	X
3	الْإِسْتِخْفَافُ	ہلکا سمجھنا	اسْتَحْفَفَ	تَسْتَحْفِفُونَ	مُسْتَحْفِفٌ	اسْتَحْفِفْ	لَا تَسْتَحْفِفْ
	X	X	الزخرف: ۵۳	النحل: ۸۰	X	X	X
4	الْإِسْتِزْلَالُ	پھسلانا لغزش کرانا	اسْتَزَلَّ	يَسْتَزِلُّ	مُسْتَزِلٌّ	اسْتَزِلَّ	لَا تَسْتَزِلَّ
	X	X	عمران: ۵۵	X	X	X	X
5	الْإِسْتِفْرَارُ	ٹھہرنا ثابت رہنا	اسْتَفَرَّ	يَسْتَفِرُّ	مُسْتَفِرٌّ	اسْتَفِرَّ	لَا تَسْتَفِرَّ
	X	X	الاعراف: ۱۳۳	X	القمر: ۳	X	X
6	الْإِسْتِمْرَارُ	گزرنا، بھنگی کرنا، کڑوا پانا	اسْتَمَرَ	يَسْتَمِرُّ	مُسْتَمِرٌّ	اسْتَمِرَّ	لَا تَسْتَمِرَّ
	X	X	X	X	القمر: ۲۰	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+4=4	0+2=2	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+2=2	0+2=2	المائدہ: ۱۰۷
3	0+3=3	0+3=3	الروم: ۶۰
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔
5	13+1=14	2+1=3	القرہ: ۳۶
6	1+0=1	1+0=1	تفصیل ماقبل میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِنْفَعَالٌ (مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	آم فاعل	امر	نہی
1	الْاِنْفِاقُ	شکاف پڑنا، پھٹ جانا	اِنشَقَّ	تَنشُقُ	مُنشِقٌ	اِنشَقْ	لَا تَنشُقْ
	X		القمر: ۱	مریم: ۹۰	X	X	X
2	الْاِنْفِصَاضُ	منتشر ہو جانا، متفرق ہونا	اِنْفِصَوْا	يَنْفِصُونَ	مُنْفِصٌ	اِنْفِصْ	لَا تَنْفِصْ
	X		عمران: ۱۵۹	المنافقون: ۷	X	X	X
3	الْاِنْبِثَاتُ	پراگندہ ہونا	اِنْبَثَّ	يَنْبِثُ	مُنْبِثٌ	اِنْبِثْ	لَا تَنْبِثْ
	X		X	X	الواقعة: ۶	X	X
4	الْاِنْفِكَاكُ	باز آنا	اِنْفَكَ	يَنْفِكُ	مُنْفِكِيْنٌ	اِنْفِكْ	لَا تَنْفِكْ
	X		X	X	البینہ: ۱	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+6=6	0+4=4	الرحمن: ۳۷، الاشفاق: ۱۔
2	0+3=3	0+2=2	تفصیل باجمل میں درج ہو چکی ہے۔
3	1-0=1	1+0=1	تفصیل باجمل میں درج ہو چکی ہے۔
4	1+0=1	1+0=1	تفصیل باجمل میں درج ہو چکی ہے۔

باب اِفْعَالٌ (مضاعف ثلاثی)

1	الْاِفْعَالُ	پھٹ جانا	اِفْعَلَّ	يَفْعَلُّ	مُفْعَلٌّ	اِفْعَلْ	لَا تَفْعَلْ
	X		X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	0+1=1	0+1=1	تفصیل باجمل میں درج ہو چکی ہے۔

ابواب رباعی مجرد (مضاعف رباعی)

باب فَعَلَّلَ (مضاعف رباعی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اہم فاعل	اسم	نہی
1	الزَّحْرَحَةُ	بچانا	زَحْرَحَ	يُزَحْرِحُ	مُزَحْرِحٌ	زَحْرِحٌ	لَا تُزَحْرِحْ
	X	X	X	X	X	X	X
2	الزَّلْزَلَةُ	ہلانا	زَلَّزَلَ	يُزَلْزِلُ	مُزَلْزِلٌ	زَلَّزِلٌ	لَا تُزَلْزِلْ
	الحج: 1	X	X	X	X	X	X
3	الْعَسْعَسَةُ	تاریکی لانا	عَسَسَ	يُعَسِّسُ	مُعَسِّسٌ	عَسَسٌ	لَا تُعَسِّسْ
	X	X	X	X	X	X	X
4	الدَّبْدَبَةُ	تردد میں پڑنا	دَبَّ دَبَّ	يُدْبِدُبُ	مُدْبِدِبٌ	دَبَّ دَبَّ	لَا تُدْبِدِبْ
	X	X	X	X	X	X	X
5	الْحَصْحَصَةُ	ظاہر ہونا	حَصَّ حَصَّ	يُحْصِحُّ	مُحْصِحٌّ	حَصَّ حَصَّ	لَا تُحْصِحْ
	X	X	X	X	X	X	X
6	الدَّمْدَمَةُ	ہلاک کرنا	دَمَّ دَمَّ	يُدْمِدِمُ	مُدْمِدِمٌ	دَمَّ دَمَّ	لَا تُدْمِدِمْ
	X	X	X	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صفحہ جات کی تفصیلات
1	1+1=2	1:1=2	البقرہ: ۳۶۔
2	3+2=5	2+2=4	الزلزال: 1۔ البقرہ: ۲۱۳۔ الاحزاب: ۱۱۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
4	1+0=1	1+0=1	النساء: ۱۳۲۔
5	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔
6	0+1=1	0+1=1	تفصیل مائل میں درج ہو چکی ہے۔

الحمد للہ! میرے عزیز طلبا و طالبات آپ حضرات نے ابواب (مضاعف ثلاثی و مضاعف رباعی) کے اختتام پر کل 157 مصادر دیکھے ہیں۔ جس کی وضاحت یہ ہے کہ مجرد (مضاعف ثلاثی) کے 83 مصادر سے 1713، مزید (مضاعف ثلاثی) کے 68 مصادر سے 369 اور رباعی مجرد (مضاعف رباعی) کے 6 مصادر سے 11 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ جن کا مجموعہ 2093 بنتا ہے۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلبا و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب مضاعف کے 157 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 2093 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 83 مصادر سے 34196، مزید 68 مصادر سے 25024 اور رباعی مجرد کے 6 مصادر سے 2208 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال عربی الفاظ کا مجموعہ 61428 بنتا ہے۔

ابواب ثلثی مجرد (مرکبات)

فائدہ: مرکبات اور کچھ یوں کے صنفی وہ ہوتے ہیں جن میں مہوز، معتل، مضاعف، ان تینوں قسموں میں سے دو قسمیں اکٹھی پائی جائیں۔ آگے اس کی تین صورتیں ہیں۔ نمبر ۱: مہوز اور معتل اکٹھی پائی جائیں جیسے وَسَاءٌ، وَيَسِيٌّ، وَضَوْءٌ۔ نمبر ۲: مہوز اور مضاعف اکٹھی پائی جائیں جیسے أَنْ، أَبٌ، طَأْطَأٌ۔ نمبر ۳: معتل اور مضاعف اکٹھی پائی جائیں جیسے وَدٌّ، وَهُوَدٌ۔

فائدہ: نمبر ۲: معتل وہ کلمہ ہے جس میں فاء، یں، لام کے مقابلے میں حرف علت ہو۔ آگے کے معنی کا لفظ پانچ قسموں پر بولا جاتا ہے۔ مثال، اجوف، ناقص، بلیغ، مفروق، بلیغ، مقرون۔ جیسا کہ وَدٌّ، وَيَسِيٌّ، وَضَوْءٌ۔ یہ تینوں مرکبات (کچھ یوں) کے صنفی ہیں کیونکہ ان مذکورہ صنفوں میں مثل الفاء (مثال) اور مہوز لام اکٹھی پائی جاتی ہیں۔

بَابُ نَصْرٍ يَنْصُرُ (مہوز الفاء واجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْأَوْدُ	تھکانا	أَدَا	يُؤْوِدُ	أَيْدٌ	أُدْ	لَا تَتَّذُ	0+1 1	0+1 1
2	الْإِيَابُ	لوٹنا، رجوع کرنا	أَبَا	يَنْوِبُ	أَيْبٌ	أَبْ	لَا تَتَّبْ	4+0 4	7+0 7

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): تفصیل باقیل میں درج ہو چکی ہے۔ (2): جس: ۱۷۱، الاسراء: ۲۵، آل عمران: ۱۴۔

بَابُ نَصْرٍ يَنْصُرُ (مہوز الفاء و ناقص واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
3	الْأَلْوُ	کمی کرنا، کوتاہی کرنا	أَلَا	يَأْلُونَ	أَلٌ	أُولُ	لَا تَأَلُ	0+1 1	0+1 1

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(3): تفصیل باقیل میں درج ہو چکی ہے۔

بَابُ نَصْرٍ يَنْصُرُ (مہوز اللام واجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
4	السَّوُّءُ	برا لگنا، لگاڑنا	سَاءَ	يَسُوُّوْنَ	سَاءٌ	سُوُّ	لَا تَسُوُّ	106+27 14	133
5	الْكِبُوُّ	لوٹنا، لوٹانا	بَاءَ	تَبُوُّ	بَاءٌ	بُوُّ	لَا تَبُوُّ	0+3 3	0+5 5

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(4): الکہف: ۲۹، المائدہ: ۱۰۱، صود: ۷۷، الملک: ۲۷، البقرہ: ۲۹، ۸۱، الروم: ۱۰، فاطر: ۲۳، النساء: ۱۸، المائدہ: ۳۱، الاعراف: ۲۶، الزمر: ۳۵۔

(5): البقرہ: ۶۱۔

باب ضَرْبَ يَضْرِبُ (مہموز الفاء و ناقص یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسما	خلاصہ تعداد افعال + اسما
1	الْأَيَّانُ	آنا	أَتَى	يَأْتِي	أَب	أَبْ	لَا تَأْتِ	4+288 292	3+38 41
	X	X	النحل: ۱	البقرہ: ۱۰۹	ہود: ۱۰۲	X	X		
2	أَلَا نَبِيَّ إِلَّا نَبِيٌّ	کھولنا اور پہنانا آنا قریب ہونا	أَنَّى	يَأْتِي	أَنْ	أَنْ	لَا تَأْتِ	4+1 5	3+1 4
	X	X	X	الحمدید: ۱۶	الرحمن: ۳۳	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (۱) - مریم: ۲۷، آل عمران: ۸۸، الکہف: ۷۷، البقرہ: ۲۳، ۳۸، ۲۵، ۱۳۵، ۱۰۶، ۱۳۸، ۱۷۷، ۱۸۹، ۲۶۵، ۲۷۷، النساء: ۱۶، ۱۵، ۲۵، ۱۰۲، الانبیاء: ۵، ۲۷، اہل: ۳۸، ۳۹، الاعراف: ۱۷، ۱۳۲، ۸۰، ۱۷۷، یوسف: ۶۶، ۸۳، النحل: ۱۱۱، النساء: ۳، الانعام: ۳، ط: ۵۸، ۷۵، المائدہ: ۱۰۸، التوبہ: ۵۳، الشعراء: ۱۶، الحجر: ۸ - مریم: ۶۱ - (۲) الغاشیہ: ۵

باب ضَرْبَ يَضْرِبُ (مہموز الفاء و لفیف مقرون)

3	الأَوْئِي	پناہ لینا	أَوِي	أَوِي	أَوِي	أَوِي	لَا تَأْوِي	أَوِي	0+4 4
	X	X	X	X	X	X	X	X	

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (۳) - الکہف: ۶۳

باب ضَرْبَ يَضْرِبُ (مہموز العین و مثال واوی)

4	الْوَأْدُ	زندہ دفن کرنا	وَأْدٌ	يَأْدُ	وَأْدٌ	وَأْدٌ	لَا تَأْدُ	وَأْدٌ	1+0 1
	X	X	X	X	X	X	X	X	
5	الْوَأُلُ	لوٹنا	وَأُلٌ	يَأُلُ	وَأُلٌ	وَأُلٌ	لَا تَأُلُ	وَأُلٌ	1+0 1
	X	X	X	X	X	X	X	X	

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (۴) - التویر: ۸ - (۵) - الکہف: ۵۸

باب ضَرْبَ يَضْرِبُ (مہموز اللام و اجوف یائی)

6	الْجَيْئُ	آنا	جَاءَ	يَجِيئُ	جَاءَ	جَاءَ	لَا تَجِيئُ	جَاءَ	0+10 10
	X	X	X	X	X	X	X	X	

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

- (۶) - الانعام: ۹۳، ۱۰۹، آل عمران: ۵۰، ۱۸۳، البقرہ: ۳۹، مریم: ۲۷، ۸۹، النساء: ۳۱، الزمر: ۶۹

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہمز الفاء و اجوف و اوئی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی	مجموعی تعداد افعال + اسماء	خلاصہ تعداد افعال + اسماء
1	الْأَوْه	نرم دل ہونا توبہ کرنا	أَه	يَأْه	أَيْه	أَهْ	لَا تَأْه	1+0 1	1+0 1
			X	X	X	X	X		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(1): التوبہ: ۱۱۳۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہمز الفاء و ناقص یائی)

2	الْأَسَى	غم کرنا افسوس کرنا	أَسَى	أَسَى	أَسَى	أَسَى	لَا تَأْسُ	0+4 4	0+3 3
	X		X	X	X	X	مائدہ: ۲۶		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(2): الحدید: ۳۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہمز العین و مثال یائی)

3	الْيَأْسُ	ناامید ہونا	يَأْسُ	يَأْسُ	يَأْسُ	يَأْسُ	لَا تَأْيَسُوا	2+5 7	1+5 6
	X		X	X	X	X	یوسف: ۸۷		

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(3): الطلاق: ۳۔ العنکبوت: ۲۳۔ ہود: ۹۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مہمز اللام و مثال و اوئی)

4	الْوَطْأُ	قدم رکھنا	وَطَى	وَطَى	وَطَى	وَطَى	وَطَى	وَطَى	وَطَى
	X		X	X	X	X	X	X	X

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(4): الاحزاب: ۲۷۔ التوبہ: ۱۲۔ التوبہ: ۱۳۔

باب سَمِعَ يَسْمَعُ (مثال و اوئی و مضاعف ثلاثی)

5	الْوُدُّ	خواہش کرنا محبت کرنا	وَدَّ	وَدَّ	وَدَّ	وَدَّ	وَدَّ	وَدَّ	وَدَّ
	X		X	X	X	X	X	X	X

(خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات)

(5): آل عمران: ۳۰، ۶۹، ۱۱۸، الانفال: ۷۔ الاحزاب: ۲۰۔ ہود: ۹۰۔ النساء: ۳۰۔ النوح: ۲۳۔

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
2	الْإِيْدَاءُ X	ایذا دینا تکلیف دینا	أَذَوْنَا	يُؤْذِي	مُؤْذٍ	أَذُوا النساء: ۱۶	لَا تُؤْذِ X
3	الْإِيْلَاءُ X	قسم کھانا	الِي	يُؤْلُونَ	مُؤْلِ	الِ X	لَا تُؤْلِ X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
2	0+13=13	0+11=11	البراہیم: ۱۲۔ الاحزاب: ۵۳۔ الغنم: ۵۔ التوبہ: ۶۱۔ آل عمران: ۱۹۵۔ الحج: ۱۰۔ الاحزاب: ۵۹۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل الجمل میں درج ہو چکی ہے۔

باب افعال (مہوز الفاء: ولفیف مقرون)

نمبر شمار	الْأَيُّوَاءُ X	جگہ دینا تھہرانا	أَوِي	تَوَوِي	مُؤْوِي	أَوِي	لَا تُؤْوِي X
4	X	یوسف: ۶۹	المعارج: ۱۳	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+8=8	0+4=4	الانفال: ۷۲۔ المؤمنون: ۵۰۔
4			

باب افعال (مہوز العین و ناقص یائی)

نمبر شمار	الْإِرَاءَةُ X	دکھانا	أَرَى	يُرَى	مُؤْرِي	أَرِي	لَا تُرِي X
5	X	X	النساء: ۱۰۵	البقرہ: ۷۳	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+37=37	0+11=11	الاسراء: ۶۰۔ الاحزاب: ۱۳۵۔ المؤمنون: ۹۳۔ الانعام: ۷۵۔ یونس: ۳۶۔ الانفال: ۳۲۔ لقمان: ۱۱۔ الزلزال: ۶۔
5			

باب افعال (مہوز اللام واجوف واوی)

نمبر شمار	الْإِسَاءَةُ X	برا کام کرنا	أَسَاءَ	يُسِيئُ	مُسِيئِي	أَسُوئِي	لَا تُسُوئِي X
6	X	X	حم السجدہ: ۳۶	X	فاطر: ۵۸	X	X
نمبر شمار	الْإِضَاءَةُ X	روشن کرنا	أَضَاءَ	يُضِيئُ	مُضِيئِي	أَضُوئِي	لَا تُضُوئِي X
7	X	روشن ہونا	البقرہ: ۲۰	النور: ۳۵	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	1+5=6	1+3=4	الاسراء: ۷۔ الروم: ۱۰۔
6			
نمبر شمار	0+3=3	0+3=3	البقرہ: ۷۰۔
7			

باب اَفْعَالٌ (مہوز اللام واجوف یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
8	الْإِجَاءَةُ	لے آنا	أَجَاءَ	يُجِئِي	مُجِئِي	أَجِيْ	لَا تُجِئِيْ
	X	X	مریم: ۲۳	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
8	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفْعِيْلٌ (مہوز الفاء و ناقص یائی)

نمبر شمار	التَّادِيَةُ	ادا کرنا پہنچانا، حوالے کرنا	أَذَى	يُؤْذِي	مُؤْذِي	أَذُوا	لَا تُؤْذِيْ
1	X	X	X	عمران: ۷۵	X	الدرخان: ۱۸	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیلات
1	0+5=5	0+4=4	النساء: ۵۸۔ البقرہ: ۲۸۳۔

باب تَفْعِيْلٌ (مہوز الفاء واجوف یائی)

نمبر شمار	التَّائِيْدُ	مدد کرنا	أَيْدٌ	يُؤْيِدُ	مُؤْيِدٌ	أَيْدٌ	لَا تُؤْيِدُ
2	X	X	X	عمران: ۱۳	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیلات
2	0+9=9	0+4=4	المناد: ۱۰۰۔ العنق: ۱۳۔

باب تَفْعِيْلٌ (مہوز الفاء واجوف واوی)

نمبر شمار	التَّائُوْبُ	تعمیر کرنا	أَوَّلٌ	يُؤْوِلُ	مُؤْوِلٌ	أَوَّلٌ	لَا تُؤْوِلُ
3	یوسف: ۶	X	X	X	X	X	X
نمبر شمار	التَّائُوْبُ	تشیع کرنا پاکی بیان کرنا	أَوَّبٌ	يُؤَوِّبُ	مُؤَوِّبٌ	أَوَّبِي	لَا تُؤَوِّبُ
4	X	X	X	X	X	سبأ: ۱۰	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیلات
3	10+0=10	1+0=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
4	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفْعِيلٌ (مہموز اللام واجوف واوی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
5	التَّبْوَةُ	ٹھکانا دینا	بَوَّأَ	تَبْوِيٌّ	مُبْوًءٌ	بَوِّءْ	لَا تَبْوُءْ
	X	X	اعراف: ۷۴	عمران: ۱۲۱	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و میثبات کی تفصیلات
5	1+6=7	1+4=5	پس: ۹۳۔ افعال: ۲۱۔ پس: ۹۳۔ م

باب تَفْعِيلٌ (مہموز الفاء و مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	التَّاسِيسُ	بنياد رکھنا	أَسَّسَ	يُؤَسِّسُ	مُؤَسِّسٌ	أَسَّسْ	لَا تُؤَسِّسْ
6	X	X	التوبة: ۱۰۹	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+2=2	0+2=2	التوبة: ۱۰۹۔
6			

باب تَفْعِيلٌ (مہموز اللام و مثال واوی)

نمبر شمار	التَّوَكُّؤُ	ٹیک لگانا	تَوَكَّأَ	اتَوَكَّأَ	مَتَوَكَّأَ	تَوَكَّأْ	لَا تَتَوَكَّأْ
1	X	X	X	طہ: ۱۸	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+1=1	0+1=1	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔
1			

باب تَفْعِيلٌ (مہموز اللام واجوف واوی)

نمبر شمار	التَّبْوَةُ	ٹھکانا بنانا	تَبَّوْءٌ وَ	يَتَّبِئُ	مَتَّبِئَةٌ	تَبَّأْ	لَا تَتَّبِئْ
2	X	ٹھکانا بنانا	الحشر: ۹	یوسف: ۵۶	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+4=4	0+4=4	الزمر: ۷۳۔ پس: ۸۷۔
2			

باب تَفَعَّلَ (مثال یائی و مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
3	التَّيَمَّمُ	تیمم کرنا ارادہ کرنا	تَيَمَّمْتُ	يَتَيَمَّمُ	مُتَيَمِّمٌ	تَيَمَّمْ	لَا تَيَمَّمُوا
	X		X	X	X	X	البقرہ: ۲۶۷

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
3	0+3=3	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (مہوز العین و ناقص یائی)

نمبر شمار	الرِّئَاءُ	ریا کاری کرنا دکھلانا	رَاءٌ	يُورِئُونَ	مُرَاءٍ	رَاءٍ	لَا تُرَاءِ
1	البقرہ: ۲۶۳		X	النساء: ۱۳۲	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
1	3+2=5	1+1=2	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (مہوز اللام و مثال واوی)

نمبر شمار	الْمُوَاطَّاةُ	موافقت کرنا	وَاطًى	يُوَاطِّئُونَ	مُوَاطِّئٍ	وَاطٍ	لَا تُوَاطِّ
2	X	X	X	التوبة: ۳۷	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
2	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

باب مُفَاعَلَةٌ (مثال واوی و مضاعف ثلاثی)

نمبر شمار	الْمُؤَادَّةُ	مجت کرنا	وَآدٌ	يُؤَادُّونَ	مُؤَادِّدٌ	وَآدٌ	لَا تُؤَادُّ
3	X	X	X	الحجرات: ۲۲	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔
3	0+1=1	0+1=1	تفصیل باہل میں درج ہو چکی ہے۔

باب تَفَاعَلَ (مہوز العین و ناقص یائی)

نمبر شمار	التَّرَاءُ	ایک دوسرے کو دیکھنا، آمنے سامنے ہونا	تَرَاءٌ	يَتَرَاءَوْنَ	مُتَرَاءٍ	تَرَاءٌ	لَا تَتَرَاءَوْنَ
1	X		X	الشعراء: ۶۶	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	الانفال: ۳۸۔
1	0+2=2	0+2=2	الانفال: ۳۸۔

بابِ اِفْتِعَالِ (مہوز الفاء و ناقص یائی)

نمبر شمار	مصدر	معنی	ماضی	مضارع	اسم فاعل	امر	نہی
1	الْاِتِّعَالَءُ	قسم کھانا	اِتَّعَلَى	يَتَّعَلَى	مُتَّعِلٌ	اِتَّعَلْ	لَا يَأْتَلْ
	X	X	X	X	X	X	النور: ۲۲

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	کل مجموعی تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد۔ افعال + اسماء	خلاصہ تعداد کے الفاظ و صیغہ جات کی تفصیلات
1	3+2=5	1+1=2	تفصیل بائیں میں درج ہو چکی ہے۔

بابِ اِفْتِعَالِ (مہوز اللام و مثال واوی)

نمبر شمار	تکبیر کا گانا	اِتَّكَأَ	يَتَّكِنُونَ	مُنَّكَأٌ	اِتَّكَبْ	لَا تَتَّكِبْ
2	X	X	الزخرف: ۳۴	یوسف: ۳۱	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	8+1=9	3+1=4	اکتف: ۳۱۔ تین: ۵۶
2			

بابِ اِسْتِفْعَالِ (مہوز العین و مثال یائی)

نمبر شمار	اَلْاِسْتِفْعَالُ	مَایوس ہونا	اِسْتَفْسَسَ	يَسْتَفْسِسُ	مُسْتَفْسِسٌ	اِسْتَفْسِسْ	لَا تَسْتَفْسِسْ
1	X	X	یوسف: ۱۲	X	X	X	X

کل مجموعی تعداد، خلاصہ تعداد اور اس کی تفصیلات

نمبر شمار	0+2=2	0+2=2	یوسف: ۱۲
1			

الحمد للہ! میرے عزیز طلباء و طالبات آپ حضرات نے ابواب (مرکبات) کے اختتام پر کل 44 مصادر رکھے ہیں جس کی وضاحت یہ ہے کہ مجرد کے 20 مصادر سے 936 اور مزید کے 24 مصادر سے 325 الفاظ قرآن کریم میں استعمال ہوئے ہیں۔ جن کا مجموعہ 1261 بنتا ہے۔

عظیم خوشخبری

میرے عزیز طلباء و طالبات آپ سیکھ سکتے ہیں ابواب مرکبات کے 44 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے 1261 قرآنی الفاظ کے معانی اور مجرد کے 20 مصادر سے 8240 مزید کے 24 مصادر سے 8832 عربی الفاظ کے معانی۔ بہر حال یوں عربی الفاظ کا مجموعہ بنے گا 17072 الفاظ۔

فوائد عظیمہ

قرآنی صفحہ المصادر میں کل مصادر 1874 ہیں۔ جن میں ثلاثی مجرد کے کل مصادر 916 اور ثلاثی مزید اور رباعی مجرد مزید کے کل مصادر 958 ہیں جن کا مجموعہ 1874 بنتا ہے۔ ان سے تیار ہونے والے افعال و اسماء قرآن کریم میں 27690 مرتبہ استعمال ہوئے ہیں۔ یوں آپ حضرات سیکھ سکتے ہیں قرآنی صفحہ المصادر کے 1874 مصادر مع ترجمہ یاد کرنے سے ستائیس ہزار چھ سو نوے (27690) قرآنی الفاظ کے معانی اور سات لاکھ آنتیس ہزار نو سو چھتیس (729936) عربی الفاظ کے معانی۔

مؤلف کی دیگر کتب

شائقین رحمت الہی اور برکت رزق کے طلبگاروں کے لیے عظیم خوشخبری

مع چالیس مسنون
رحمت والی دعائیں

پورے قرآن کریم سے منتخب کردہ 313
(مترجم)

آیات رحمت

جس کے 112 سے زائد فوائد ہیں جو کتاب میں موجود ہیں نیز موت کے علاوہ ہر دینی اور دنیاوی پریشانی اور جائز مقاصد کا حل ہے رحمن و رحیم اللہ تعالیٰ کی رحمت سے اور رحمت اللعالمین نبی رحیم ﷺ کے صدقہ و طفیل سے (انشاء اللہ العزیز)

پورے قرآن کریم سے منتخب کردہ برکت رزق کا قرآنی وظیفہ 108

مع برکت رزق کی
پندرہ مسنون دعائیں

(مترجم)

آیات رزق

آیات رحمت میرے اکابر علماء کرام کی نظر میں

استاذ العلماء، پیر طریقت، رہبر شریعت، مظہر اسلام، شیخ الحدیث و الشیخ، حضرت اقدس
دامت برکاتہم العالیہ
اور ذہنی
بانی و قائم
شیخ الحدیث و الشیخ
جامعہ دارالافتاء، سوات ڈیپارٹمنٹ

حضرت مولانا حبیب الرحمن صاحب

فاضل جلیل کی بہترین کاوش اور سعی جمیل قابل تحسین ہے کہ اس پر فقہان و مفسرین
جگہ انسانیت تخت پریشانیوں سے دوچار ہے ہر آدمی اپنی پریشانیوں کا حل و نمونہ بنا
نظر آتا ہے۔ فاضل موصوف نے انسانیت پر بہت بڑا احسان فرمایا کہ اللہ
جل جلالہ کے ابر رحمت کو متوجہ کرنے والی آیات رحمت اور رحمت والی دعاؤں کو
مجموعاً کر کے کالیف اور مصیبتوں میں مبتلا انسانیت کو آب حیات عطا فرمائی۔

پیر طریقت ولی کامل شیخ المشائخ سیدی و مرشدی
شیخ حضرت مولانا مفتی محمد حسن صاحب
مدظلہ العالی
جامعہ مدنیہ جدید
راٹے و ٹرورڈالا پور

جامعہ اسلامیہ ابدالیہ پٹیوٹ کے نیک اور مخلص استاد نے قرآن کریم
سے آیات رحمت کا انتخاب کر کے چالیس مسنون دعاؤں کے ساتھ ایک
بہت ہی عمدہ و عمدہ مرتب کیا ہے۔ اللہ پاک کی بارگاہ میں التماس ہے کہ
وہ اس نیک کاوش کو اپنی بارگاہ میں قبول فرما کر مؤلف اور ہم سب کیلئے
اپنی رحمت کا بہانہ بنا سکے۔ آمین یا رب العالمین۔

مؤلف کی دیگر زیر طبع کتب

حل مفردات القرآن (زیر طبع)

ابتداء تا آخر کوع کی ترتیب کے ساتھ پورے قرآن کریم کے مفردات کو حل کیا گیا ہے نہایت عمدہ ترتیب کے ساتھ۔

توضیح علم الصرف (زیر طبع)

النحو الحسن (زیر طبع)

خصوصیات مختلف درس اور اسباق بنا کر عبارت اور سبق سے متعلق مختصر ضابطے اور علامتیں دی گئی ہیں جس کی مدد سے میرے عزیز طلباء و طالبات خود بخود عبارت حل کر سکیں گے۔ انشاء اللہ العزیز۔

ایک اہم گزارش

السلام علیکم ورحمۃ اللہ وبرکاتہ

حضرات اہل علم، عزیز طلباء کرام اور معزز قارئین کی خدمت میں گزارش ہے کہ الحمد للہ اس کتاب کی تصحیح میں اور افعال قرآنی اور اسماء قرآنی کی تعداد وغیرہ میں حتی الوسع پوری اور صحیح تعداد کی کوشش کی گئی ہے اس کے باوجود اگر کوئی غلطی نظر آئے یا کوئی مفید تجویز ہو تو براہ کرم بندہ کو ضرور مطلع فرمائیں تاکہ آئندہ اشاعت بہتر و غلطی سے پاک ہو سکے۔

جزاکم اللہ تعالیٰ خیرا

قرآنی صفوة المصادر اکابر علماء و اساتذہ کی نظر میں

حضرت مولانا مفتی محمد حسن صاحب مدظلہ

فاضل موصوف نے بڑی محبت سے قرآنی صفوة المصادر کے نام سے بڑی عمدہ کتاب مرتب فرمائی ہے جس سے قرآن پاک کے صیغوں کے مصادر معلوم کرنے میں آسانی ہو جائے گی۔

مدرس مسجد نبوی حضرت مولانا مفتی عبدالرحمن کوثر مدنی مدظلہ

الحمد للہ مولانا موصوف نے اس کتاب میں طلبہ علوم اسلامیہ و عربیہ کے لئے قرآنی مصادر کا ذخیرہ جمع کیا ہے جو ایک عظیم الشان دینی خدمت ہے اس کتاب کو پڑھ کر قرآن پاک کو سمجھنا خوب آسان ہو جائے گا، اور قرآن پاک کے معانی کو سمجھنا یہ قرآن عظیم کا ایک بڑا حق ہے۔

حضرت مولانا مفتی حبیب الرحمن درخواستی صاحب مدظلہ

ہمارے محترم قابل قدر عالم دین جامعہ کے نامور استاد مولانا محمد طارق مدظلہ نے شائقین قرآن پر احسان عظیم فرمایا کہ مکمل قرآن مجید میں مذکور تمام مصادر کو جمع کر کے ان سے ماخوذ جملہ صیغ مستعملہ فی القرآن کو باحوالہ ذکر کر دیا ہے یہ علوم قرآنیہ میں ایک بہت بڑی خدمت ہے علماء طلباء کے لئے عظیم سرمایہ ہے۔

حضرت مولانا شمشاد احمد صاحب مدظلہ جامعہ خیر المدارس ملتان

ماشاء اللہ فاضل موصوف نے بڑی محنت کے ساتھ پورے قرآن کریم سے ہفت اقسام کی ترتیب پر مصادر کو جمع کر کے ان سے ماخوذ جملہ صیغوں کو بحوالہ ذکر کر دیا ہے اس کتاب کی مدد سے قرآنی صیغہ جات حل کرنا اور علم ادب پڑھنے پڑھانے والوں کے لئے محل استشہاد معلوم کرنا آسان ہوگا اور قرآنی ذوق رکھنے والوں کے لئے یہ کتاب مفید بلکہ افیدہ ہوگی۔

حضرت مولانا مفتی سید عبدالعظیم ترمذی مدظلہ

آخر میں میں ارباب مدارس سے ضرور عرض کروں گا کہ وہ اس کتاب کو درسی کتاب بنا کر اپنے نصاب میں شامل فرمائیں اور اپنے طلباء کو اس کتاب سے استفادہ کا موقع فراہم کریں۔ ان شاء اللہ امید واثق ہے کہ یہ کتاب طلباء میں موجودگی کو دور کرنے کے لئے نسخہ اکسیر ثابت ہوگی۔ شاہاں چہ عجب کر بنوا زندگارا

۲۸۔ غزف سٹریٹ اردو بازار، لاہور۔

فون: 0300-6609226، 042 37361473 سوہاگل

ای میل: alhaadi38@gmail.com

الہادی

للنشر والتوزیع

پبلشر: سید عزیز علی پور